

"ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ & ΑΝΑΨΥΧΗ.
ΜΟΧΛΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ"

22 ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ & ΑΝΑΨΥΧΗΣ

25-27 Νοεμβρίου 2022
Grand Hotel Palace
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 22ΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Ως πρόεδρος της Ελληνικής Επιστημονικής Εταιρίας Διοίκησης Αθλητισμού και Αναψυχής (ΕλλΕΕΔΑΑ) και εκ μέρους όλου του ΔΣ, έχω την τιμή να σας προσκαλέσω στο 22ο Συνέδριο Διοίκησης Αθλητισμού και Αναψυχής, στις 25-27 Νοεμβρίου, στη Θεσσαλονίκη, στο ξενοδοχείο Grand Hotel Palace.

Τα ετήσια συνέδρια της ΕλλΕΕΔΑΑ, που γίνονται αδιάλειπτα τα τελευταία 22 χρόνια αποτελούν σημείο αναφοράς για ανταλλαγή απόψεων, κριτική συζήτηση και παρουσίαση ερευνητικών δεδομένων σε επίκαιρα θέματα που σχετίζονται με τη Διοίκηση του Αθλητισμού, της Αναψυχής και του Αθλητικού Τουρισμού.

Το συνέδριο θα περιλαμβάνει θεματικές στρογγυλές τράπεζες, προσκεκλημένους ομιλητές και παρουσιάσεις επιστημονικών εργασιών, με τη συμμετοχή ακαδημαϊκών, φοιτητών, αθλητικών στελεχών, επαγγελματιών, και εκπροσώπων φορέων της τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης.

Η ενεργή συμμετοχή σας στο συνέδριο θα αποτελέσει τιμή για εμάς και ευκαιρία διαζώσης συνάντησης φίλων, συνεργατών, φοιτητών και συναδέλφων.

Σας προσκαλώ όλους να συμμετάσχετε ενεργά στο 22ο Συνέδριο της ΕλλΕΕΔΑΑ.

Για το ΔΣ της ΕλλΕΕΔΑΑ

Ο Πρόεδρος

Κων/νος Αλεξανδρής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αθλητικά σωματεία – αθλητικές ομοσπονδίες		
1	Η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΣΤΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΥΔΑΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ Αλεξάνδρου, Α., Καχριμάνη, Μ., Μανασής, Β., Θαμνόπουλος, Ι., & Αυθίνος, Ι.	7
2	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΞΙΑ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΗΣ SUPERLEAGUE(2011-12 ΕΩΣ 2021-22) Δεδήλα, Μ., Μανασής, Β., Θαμνόπουλος, Ι. & Αυθίνος, Ι.	13
3	EXPLORING GENDER EQUALITY THROUGH DEMOGRAPHIC DIFFERENCES IN BASKETBALL REFEREES IN GREECE Drakou, A., Kosmidou, E., Michelli, E., Nikolopoulou, G. & Ntakouris, V.	18
4	ΤΑΥΤΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ Λιανόπουλος, Ι., Τσιγγίλης, Ν. & Θεοδωράκης, Ν.	24
5	Η ΚΑΛΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΟΥΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΚΟΠΙΑ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ Πουλιόπουλος, Θ.	28
6	Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ. Ραχιώτης, Θ. & Παυλόπουλος, Α.	29
7	Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ(ESPORTS) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: Η ΟΠΤΙΚΗ ΤΩΝ GAMERS Σορόπουλος, Κ., Νταλιάνης, Φ. & Νταλιάνη Μ.	34
Τεχνολογία, ΜΜΕ, Νομοθεσία και Αθλητισμός		
8	Η ΑΠΟΛΥΤΗ ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΑΡΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ Π.Α.Ε. ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ Γαρδίκης, Α., Σπηλιόπουλος, Π. & Καλλίρης Γ.	35
9	NON-FUNGIBLETOKEN (NFTs): ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ Γδοντέλη, Κ., Πανταζή, Δ. & Αθανασοπούλου, Π.	36
10	ΠΟΥ ΠΗΓΑΝ ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ; ΟΙ ΝΕΑΡΟΙ ΦΙΛΑΘΟΙ Π.Α.Ο.Κ. ΚΑΙ ΑΡΗ ΠΡΟΤΙΜΟΥΝ ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ. Μεταλίδης, Σ., Τσανταρίδης, Χ.Ο., Σπηλιόπουλος, Π. & Τσιγγίλης, Ν.	38
11	Η ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΕ ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΣΗΣ ΜΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΦΙΛΑΘΛΩΝ Νικολαΐδης, Γ., Λιανόπουλος, Ι., Φουντούκη, Α. & Θεοδωράκης, Ν.	39
12	ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ON LINE ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ	43

	ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ Ντοβόλη, Α., Κουκουβού, Γ., Ανυφαντή, Μ., Μητρόπουλος, Α., Κουϊδή, Ε. & Αλεξανδρής, Κ.	
13	ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝΤΗΝ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΘΛΩΝ ΜΕ ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΟΥΣ Σταμνάς, Δ., Λιανόπουλος, Ι., Φουντούκη, Α. & Θεοδωράκης, Ν.	44
14	ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕ ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΔΡΟΜΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ Σπυριδόπουλος, Λ., Φουντούκη, Α., Λιανόπουλος, Ι. & Θεοδωράκης, Ν.	48
Αθλητικός τουρισμός και αθλητικές διοργανώσεις		
15	Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΤΑ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (ΑΓΜΣ) Αναστασιάδου, Κ., Καλλιτσάρη, Ζ., & Θεοδωράκης, Ν.	49
16	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ Γράψας, Γ. Τριανταφύλλου, Σ., Σπηλιόπουλος, Π. & Γράψα, Ε.	53
17	ΤΟ ΣΟΒΑΡΟΠΑΙΓΝΙΟ «TOPELEVEN»ΩΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ Θαμνόπουλος, Ι., Μανασής, Β. & Αυθίνος Α.	58
18	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ Καραγιώργος, Θ., Κωνσταντινίδης, Κ., Ντοβόλη, Α. & Αλεξανδρής, Κ.	63
19	ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΣΕ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ Κωτσή, Ν., Λιανόπουλος, Ι., & Θεοδωράκης, Ν.	64
20	Η ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ ΜΙΑΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ BEACH VOLLEY ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΡΔΑΛΙΟΥ-ΕΥΟΣΜΟΥ Μπαλάσκα, Π., Υφαντίδου Γ., Σπυριδοπούλου Ε. & Παπαϊωάννου, Α.	69
21	ΤΑ LOGISTICS ΕΝΟΣ ΑΓΩΝΑ ΔΡΟΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ Πανάγος Α., Γδοντέλη Κ. & Κυπραίος Γ.	70
22	ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΩΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ CISM. ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. Σφακιανού, Φ., Αυθίνος, Ι. & Γαργαλιάνος, Δ.	71
Κινητική αναψυχή και υπαίθριες δραστηριότητες		
23	Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ “ΤΑΥΤΙΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ” ΚΑΙ ΤΗΣ “ΑΝΑΜΕΙΞΗΣ” ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΕ ΧΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ Η ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ	77

	ΤΟΥΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ. Γιαμούζης, Α. & Γουλιμάρης, Δ.	
24	ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΓΙΑ ΑΣΚΗΣΗ & ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΕ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ Γκανάτσιου Ε., Βεκρή Π., Ασπρατέλλος Κ. & Κώστα Γ.	83
25	ΜΙΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΡΚΑ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ Γλυνιά Ε., Κουρμπέτη Μ., Καραγιάννη Ο., Καϊμακάμης Δ. & Νασούλας, Α.	84
26	ΤΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ Δαλάκης Α., Υφαντίδου Γ. Τζέτζης Γ., Μπογιατζίδης Ε. & Παπανικολάου Ε.	85
27	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ Καραγιάννη, Ο., Γλυνιά Ε., Νασούλας, Α., & Πετρετσή Χ.	86
28	ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΑΝΑΨΥΧΗΣ (5Χ5) ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ COVID-19 Πατετσίνης, Ε., Ντοβόλη, Α, Καραγιώργος, Θ., Κωνσταντινίδης, Κ.	87
29	Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΗ ΠΟΔΗΛΑΣΙΑ ΩΣ ΚΙΝΗΤΡΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΔΗΛΑΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ Σκεπαριανός, Α. & Ανουρκάτη, Ε.	88
30	ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΠΑΙΘΡΙΑΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΕ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ Σκεπαριανός, Α., Ανουρκάτη, Ε. & Παγώνη, Ε.	89
31	ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΣΗ ΑΝΑΨΥΧΗΣ -Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΑΝΑΨΥΧΗΣ «ADVENTUREPARK» Τσιμπιδας, Γ., Κώστα, Γ., Κουθούρης, Χ. & Τσίτσαρη, Ε.	90
32	ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΒΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΤΟΥ KURT HAHN ΣΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Τσομίδης Π.Γ., Καραγιάννη Ο., Νασούλας Α., & Ποζίδου, Μ.	95
33	ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ ΣΕ ΔΡΟΜΕΙΣ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ Χαμπαίου Σ. & Κώστα Γ.	96
34	Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ Χαρίση, Β., Κουθούρης, Χ. & Ζαφειρούδη, Α.	99
Άλλα θέματα		
35	ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ Βέγκου, Ν., Μπέτσιου, Δ., Θαμνόπουλος, Ι., Μανασής, Β., & Αυθίνος,	100

	I.	
36	ΟΙ ΝΕΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΔΑΠ ΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ, ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΩΦΕΛΗΘΕΙ Ο ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ Βογιατζή, Χ.	105
37	ΒΡΕΦΙΚΗ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ: ΕΝΑΣ ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΑ ΕΞΕΛΙΣΣΟΜΕΝΟΣ ΚΛΑΔΟΣ Λαζαρίδης, Τ., Πετίκη, Β. & Βύρου, Χ.	110
38	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΕΕΔΑΑ Μπέη, Α., Σπηλιώτη, Κ., Μανασής, Β., Θαμνόπουλος, Ι. & Αυθίνος, Ι.	111
39	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΘΕΝΩΣΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ Χριστοφορίδου, Ε., Υφαντίδου Γ., Γεροδήμος Β. & Μάλλιου Π.	115

Η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΣΤΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΥΔΑΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ

Αλεξάνδρου, Α., Καخرιμάνη, Μ., Μανασής, Β., Θαμνόπουλος, Ι., & Αυθίνος, Ι.
ΣΕΦΑΑ, ΕΚΠΑ

Περίληψη

Η αγωνιστική ισορροπία συνδέεται με την ισόρροπη ανάπτυξη των ομάδων ενός πρωταθλήματος και αναφέρεται στην ομοιογένεια, ως προς την αγωνιστική τους απόδοση. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήτανη διερεύνηση του επιπέδου και της διαχρονικής εξέλιξης της αγωνιστικής ισορροπίας στο πρωτάθλημα της Α1 των ανδρών της υδατοσφαίρισης, για τις αγωνιστικές περιόδους από το 1996-97 έως και το 2019-20 και η σύγκριση με το αντίστοιχο πρωτάθλημα της χειροσφαίρισης. Από τα αποτελέσματα, προκύπτει πως το επίπεδο της αγωνιστικής ισορροπίας στην υδατοσφαίριση είναι εξαιρετικά χαμηλό, τόσο για την κατάκτηση των τεσσάρων πρώτων θέσεων της βαθμολογίας που οδηγούν στη συμμετοχή σε ευρωπαϊκές διοργανώσεις, όσο και για την αποφυγή των δύο τελευταίων θέσεων του πίνακα βαθμολογίας που οδηγούν στον υποβιβασμό σε χαμηλότερη κατηγορία. Ο έλεγχος διαφορών, έδειξε πως το αντίστοιχο πρωτάθλημα της χειροσφαίρισης παρουσιάζει καλύτερο επίπεδο αγωνιστικής ισορροπίας. Η διαχρονική ανάλυση και η σύγκριση των δύο πρωταθλημάτων έδειξε ότι, ενώ στην υδατοσφαίριση εμφανίζονται συνεχώς χαμηλά επίπεδα ανταγωνισμού, στη χειροσφαίριση βρέθηκαν μικρά χρονικά διαστήματα βελτιωμένης αγωνιστικής ισορροπίας. Για τη βελτίωση της αγωνιστικής ισορροπίας του πρωταθλήματος υδατοσφαίρισης, κρίνεται απαραίτητη η υιοθέτηση των κατάλληλων ρυθμιστικών μηχανισμών από τη διοργανώτρια αρχή του πρωταθλήματος που θα εστιάζουν στην ισόποση κατανομή των εσόδων, με στόχο τη μεγαλύτερη ανάπτυξη των πιο αδύναμων ομάδων.

Λέξεις κλειδιά: Αγωνιστική Ισορροπία, Υδατοσφαίριση, Δείκτες Μέτρησης Αγωνιστικής Ισορροπίας, Χειροσφαίριση

Εισαγωγή

Το φαινόμενο της αγωνιστικής ισορροπίας συνδέεται με την ισόρροπη ανάπτυξη των ομάδων ενός πρωταθλήματος και αναφέρεται στην ομοιογένεια ως προς την αγωνιστική τους απόδοση (Michie & Oughton, 2004). Η σημασία της αγωνιστικής ισορροπίας κατέχει κομβικό ρόλο σε ένα πρωτάθλημα, καθώς μέσω αυτής δημιουργείται αβεβαιότητα ως προς την πρόβλεψη του αποτελέσματος ενός αγώνα ή και ενός πρωταθλήματος. Το γεγονός αυτό, διεγείρει το ενδιαφέρον των φιλάθλων και έχει ως αποτέλεσμα την προοδευτική αύξηση της ζήτησης για παρακολούθηση αθλητικών γεγονότων (El-Hodiri & Quirk, 1971; Rottenberg, 1956).

Λόγω της σπουδαιότητάς της, η αγωνιστική ισορροπία έχει μελετηθεί εμπειρικά κυρίως στα πρωταθλήματα του επαγγελματικού ποδοσφαίρου στην Ευρώπη συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας (Goossens, 2006; Μανασής & Αυγερινού, 2011). Αντίστοιχες μελέτες έχουν εκπονηθεί στην Ελλάδα για τα πρωταθλήματα της καλαθοσφαίρισης, χειροσφαίρισης και πετοσφαίρισης (Μανασής, 2016, Meletakos, Chatzicharistos, Apostolidis, Manasis & Bayios, 2016).

Ωστόσο, στην υδατοσφαίριση δεν έχουν βρεθεί στη βιβλιογραφία εμπειρικές μελέτες για την αγωνιστική ισορροπία, αν και αποτελεί ένα πολύ σημαντικό ομαδικό άθλημα

για την χώρα μας, με πολύ σημαντικές διακρίσεις, τόσο σε συλλογικό επίπεδο (κατάκτηση champions league), όσο και σε επίπεδο εθνικών ομάδων (κατακτήσεις ευρωπαϊκών, παγκόσμιων και ολυμπιακών μεταλλίων από τις ομάδες ανδρών και γυναικών). Με την παρούσα έρευνα γίνεται μια προσπάθεια να καλυφθεί αυτό το κενό εξετάζοντας την αγωνιστική ισορροπία στο κορυφαίο πρωτάθλημα του αθλήματος στη χώρα, σε επίπεδο ανδρών και τη σύγκριση με το αντίστοιχο πρωτάθλημα χειροσφαίρισης. Σημειώνεται ότι τα δύο πρωταθλήματα είναι τα μοναδικά που διοργανώνονται από την αντίστοιχη ομοσπονδία.

Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση του επιπέδου και της διαχρονικής εξέλιξης της αγωνιστικής ισορροπίας στο πρωτάθλημα της Α1 των ανδρών της υδατοσφαίρισης και η σύγκριση του με το αντίστοιχο πρωτάθλημα της χειροσφαίρισης.

Σύντομη ανασκόπηση βιβλιογραφίας

Οι πρώτες σημαντικές μελέτες για την αγωνιστική ισορροπία έγιναν από τον Rottenberg (1956), η συμβολή του οποίου στην αθλητική οικονομική έρευνα είχε αποφασιστικό ρόλο. Συγκεκριμένα, στη μελέτη του έδειξε ότι οι ομάδες μπορούν να είναι επιτυχημένες αν διαθέτουν την ίδια περίπου δυναμικότητα. Για να υπάρξει ιδανική αγωνιστική ισορροπία, κάθε ομάδα πρέπει να έχει ίσες πιθανότητες να κερδίσει οποιονδήποτε αντίπαλο (Michie & Oughton, 2004).

Αντίθετα με το ότι συμβαίνει στον ευρύτερο επιχειρηματικό τομέα, όπου τα έσοδα αυξάνονται όταν υπάρχει μειωμένος ανταγωνισμός, στον επαγγελματικό αθλητισμό η μείωση του ανταγωνισμού επηρεάζει τα έσοδα λόγω της περιορισμένης προσέλευσης στο γήπεδο και της χαμηλής τηλεθέασης. Κατά τον Neale (1964, σελ.2), «...το μονοπώλιο στον επαγγελματικό αθλητισμό είναι καταστροφικό για όλες ανεξαιρέτως τις ομάδες».

Για τη μέτρηση της αγωνιστικής ισορροπίας έχουν παρουσιαστεί στη διεθνή βιβλιογραφία αρκετοί δείκτες. Συγκεκριμένα, η Goossens (2006), παρουσίασε τον δείκτη National Measure of Seasonal Imbalance που βασίζεται στη μέγιστη και την ελάχιστη τυπική απόκλιση των βαθμών των ομάδων σύμφωνα με την τελική τους βαθμολογία στο πρωτάθλημα που συμμετέχουν. Ο Koning (2000), δημιούργησε το δείκτη *Concent ratio Ratio (CR)* ο οποίος εξετάζει την συμπεριφορά και τον βαθμό στον οποίο ένα πρωτάθλημα κυριαρχείται από τις καλύτερες «Κ» ομάδες. Επ' αυτού, οι Manasis, Avgerinou, Ntzoufras και Reade (2011), κανονικοποίησαν τον δείκτη *CR* ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σύγκριση πρωταθλημάτων με διαφορετικό αριθμό ομάδων. Περαιτέρω, οι Manasis, Avgerinou, Ntzoufras και Reade (2013), πραγματοποίησαν ειδική τροποποίηση του δείκτη *CR* ο οποίος δείχνει τον ανταγωνισμό των ομάδων για την αποφυγή του υποβιβασμού. Στην ουσία ο δείκτης αυτός μετράει τον βαθμό υστέρησης των ομάδων που υποβιβάζονται, σε σχέση με τις υπόλοιπες που παραμένουν στην κατηγορία.

Μεθοδολογία

Η παρούσα έρευνα είναι μια εμπειρική ποσοτική ανάλυση δευτερογενών δεδομένων. Δείγμα της έρευνας αποτέλεσε η τελική βαθμολογία της κανονικής περιόδου των πρωταθλημάτων της Α1 των ανδρών στα αθλήματα της υδατοσφαίρισης και χειροσφαίρισης από το 1997-98 έως και το 2019-20. Για τη μέτρηση της αγωνιστικής

ισορροπίας εφαρμόστηκαν οι δείκτες: (α) Normalized Concentration Ratio (NCR_4) (Manasis κ.ά., 2011) που δείχνει τον βαθμό επικράτησης των πρώτων τεσσάρων ομάδων της βαθμολογίας, οι οποίες συνήθως συμμετέχουν στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις και (β) Normalized Concentration Ratio for Relegation (NCR^2) (Manasis κ.ά., 2013) που μετρά τον βαθμό υστέρησης των δύο τελευταίων ομάδων που υποβιβάζονται.

Η ανάλυση των δεδομένων βασίστηκε στην περιγραφική στατιστική και τη μελέτη των γραφημάτων, τα οποία πραγματοποιήθηκαν με τη χρήση του λογιστικού προγράμματος Microsoft Excel. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκε ανάλυση t-test ανεξάρτητων δειγμάτων για κάθε δείκτη ξεχωριστά, προκειμένου να εξεταστεί ο έλεγχος διαφορών μεταξύ των δύο αθλημάτων, χρησιμοποιώντας το στατιστικό πρόγραμμα Statistical Package for the Social Sciences (SPSS).

Αποτελέσματα

Από τα περιγραφικά στατιστικά που παρουσιάζονται στον Πίνακα 1, τεκμαίρεται ότι και οι δύο δείκτες παρουσιάζουν κατά μέσο όρο τιμές αρκετά υψηλότερες του 0.5 και κοντά στη μονάδα. Σημειώνεται, πως η τιμή μηδέν αντιστοιχεί στην τέλεια αγωνιστική ισορροπία, ενώ η τιμή της μονάδας αντιστοιχεί στην πλήρη αγωνιστική ανισορροπία. Δηλαδή, όσο η τιμή ενός δείκτη προσεγγίζει τη μονάδα, τόσο το πρωτάθλημα παρουσιάζει χαμηλότερο βαθμό αγωνιστικής ισορροπίας.

Με βάση την ανάλυση των δεδομένων οι μέγιστες τιμές των δεικτών και στα δύο αθλήματα, προσεγγίζουν πολύ κοντά το απόλυτο μέγιστο. Παρατηρείται επίσης, ότι το εύρος των δεικτών στη χειροσφαίριση είναι αισθητά μεγαλύτερο από ότι στην υδατοσφαίριση. Συγκρίνοντας τους Μ.Ο. των δεικτών, παρατηρούμε πολύ κοντινές τιμές για κάθε άθλημα ξεχωριστά. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση της υδατοσφαίρισης, οι Μ.Ο. των δεικτών NCR_4 και NCR^2 είναι 0.82 και 0.84, ενώ για την χειροσφαίριση οι Μ.Ο., των αντίστοιχων δεικτών είναι 0.76 και 0.74.

Πίνακας 1. Περιγραφικά στατιστικά των δεικτών αγωνιστικής ισορροπίας

	Υδατοσφαίριση NCR_4	Χειροσφαίριση	Υδατοσφαίριση NCR^2	Χειροσφαίριση
Μέγιστο	0.94	0.97	0.96	1.00
Ελάχιστο	0.70	0.45	0.65	0.33
Εύρος	0.23	0.52	0.31	0.67
Μ.Ο.	0.82	0.76	0.84	0.74
Τυπική Απόκλιση	0.07	0.11	0.08	0.19

Η σύγκριση μεταξύ των δύο αθλημάτων, δείχνει πως οι τιμές των δύο δεικτών είναι κατά Μ.Ο., υψηλότερες στην υδατοσφαίριση. Ο στατιστικός έλεγχος διαφορών t-test (Πίνακας 2) μεταξύ των δύο αθλημάτων, έδειξε στατιστικά σημαντικές διαφορές τόσο για τον δείκτη NCR_4 όσο και για τον δείκτη NCR^2 .

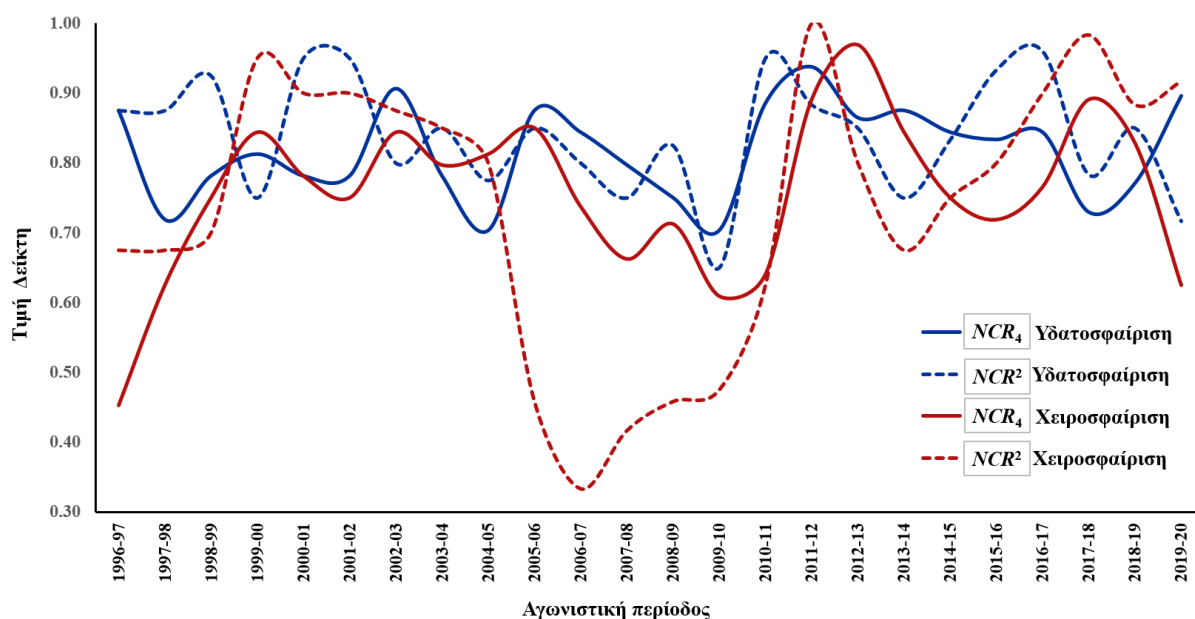
Πίνακας 2. Αποτελέσματα T-test μεταξύ των δύο αθλημάτων

Δείκτες	NCR_4	NCR^2
Τιμή t-statistic	2.206 (0.027)	2.253 (0.0431)
Τιμή p	0.032	0.029

*Οι αριθμοί στις παρενθέσεις είναι τα τυπικά σφάλματα

Στο Γράφημα 1, παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη των δεικτών NCR_4 και NCR^2 στα δύο αθλήματα. Στη διάρκεια των εξεταζόμενων περιόδων, υπάρχουν μεγάλα χρονικά διαστήματα, στα οποία οι τιμές των σχετικών δεικτών τους παρουσιάζουν μικρές αποκλίσεις μεταξύ τους. Συγκεκριμένα, οι τιμές των δύο δεικτών βρίσκονται διαχρονικά υψηλότερα στην υδατοσφαίριση σε σχέση με τις αντίστοιχες τιμές στην χειροσφαίριση. Εξαιρέση αποτελούν οι αγωνιστικές περίοδοι 1999-2000, 2003-2005, 2011-2012 και 2017-2019 στις οποίες συγκριτικά παρατηρούνται υψηλότερες τιμές στην χειροσφαίριση.

Σε γενικές γραμμές, οι τιμές των δεικτών βρίσκονται σε υψηλό επίπεδο, παρουσιάζοντας τιμές πάνω από το 0.60. Υπάρχουν όμως μικρά χρονικά διαστήματα στα οποία παρατηρούνται χαμηλότερες τιμές, μόνο όμως όσον αφορά το άθλημα της χειροσφαίρισης. Συγκεκριμένα, στη διάρκεια των δύο πρώτων αγωνιστικών περιόδων (1996-1998) παρατηρούνται χαμηλές σχετικά τιμές για τον δείκτη NCR_4 . Αντίστοιχα, χαμηλές τιμές παρατηρούνται για τον δείκτη NCR^2 για το χρονικό διάστημα 2005-2009 όπου παρατηρούμε και την κατώτερη τιμή στο 0.33 (2006-07). Στη συνέχεια όμως, οι τιμές του NCR^2 για την χειροσφαίριση ξεκίνησαν να αυξάνονται σταδιακά με αποκορύφωση την προσέγγιση της μέγιστης τιμής 1.00 κατά την περίοδο 2011/12.

Γράφημα 1. Διαχρονική εξέλιξη των δεικτών NCR_4 και NCR^2 στα δύο αθλήματα

Συμπεράσματα – Συζήτηση

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, ως προς το επίπεδο της αγωνιστικής ισορροπίας στο πρωτάθλημα της Α1 των ανδρών στην υδατοσφαίριση, οι υψηλές κατά Μ.Ο. τιμές των δεικτών NCR_4 και NCR^2 δείχνουν έλλειψη αγωνιστικής ισορροπίας, τόσο για τις τέσσερις πρώτες θέσεις που οδηγούν στη συμμετοχή στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις, όσο και για την αποφυγή των δύο τελευταίων θέσεων που οδηγούν στον υποβιβασμό σε χαμηλότερη κατηγορία. Σύμφωνα και με τους δύο δείκτες, ο έλεγχος διαφορών έδειξε ότι το αντίστοιχο πρωτάθλημα της χειροσφαίρισης, αν και παρουσιάζει επίσης υψηλές τιμές, είναι πιο ανταγωνιστικό από αυτό της υδατοσφαίρισης.

Εξετάζοντας κάθε άθλημα χωριστά, οι πολύ κοντινές τιμές των NCR_4 και NCR^2 αναδεικνύουν παρόμοιο επίπεδο ανταγωνισμού για την κατάκτηση των τεσσάρων πρώτων θέσεων και για την αποφυγή του υποβιβασμού. Σύμφωνα με την διαχρονική εξέταση, για μεγάλα χρονικά διαστήματα, τα δύο αθλήματα παρουσιάζουν παρόμοιο χαμηλό επίπεδο αγωνιστικής ισορροπίας, με τη χειροσφαίριση συνήθως να υπερτερεί. Εξάριση αποτελούν μικρά χρονικά διαστήματα στα οποία η υδατοσφαίριση παρουσιάζει καλύτερη συγκριτικά με τη χειροσφαίριση αγωνιστική ισορροπία. Το μεγάλο εύρος τιμών που βρέθηκε στους δείκτες για τη χειροσφαίριση, εξηγεί τις έντονες διακυμάνσεις της αγωνιστικής ισορροπίας.

Με βάση τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας, κρίνεται ως ιδιαίτερα σημαντική η μέριμνα των αρμοδίων διοργανωτικών αρχών, ώστε να εξασφαλισθεί η αγωνιστική ισορροπία μεταξύ των ομάδων που συμμετέχουν στα αντίστοιχα πρωταθλήματα. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, απαραίτητη είναι η υιοθέτηση των κατάλληλων ρυθμιστικών μηχανισμών για τη βελτίωση της αγωνιστικής ισορροπίας (Μανασής, 2007). Σύμφωνα με τον Kessene (2007), μια πιθανή λύση του συγκεκριμένου προβλήματος θα μπορούσε να είναι η αποκλειστική διαχείριση των εσόδων από τη διοργανώτρια αρχή του πρωταθλήματος και την ισόποση κατανομή τους, με στόχο τη μεγαλύτερη ανάπτυξη των πιο αδύναμων ομάδων και την ενίσχυση της αγωνιστικής ισορροπίας.

Βιβλιογραφία

- El-Hodiri, M., & Quirk, J. (1971). An Economic Model of a Professional Sports League. *Journal of Political Economy*, 79(6), 1302-1319.
- Goossens, K. (2006). Competitive balance in European football - Comparison by adapting measures: national measure of seasonal imbalance and TOP 3. *Rivista di Diritto ed Economia Dello Sport*, 2(2), 77-122.
- Késenne, S. (2007). *The Economic Theory of Professional Team Sports: An Analytical Treatment*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Koning, R. H. (2000). Balance in competition in Dutch Soccer. *The Statistician*, 49(3), 419-431.
- Manasis, V., Avgerinou, V., Ntzoufras, I., & Reade, J. J. (2011). Measurement of competitive balance in professional team sports using the Normalized Concentration Ratio. *Economics Bulletin*, 31(3), 2529-2540.
- Manasis, V., Avgerinou, V., Ntzoufras, I., & Reade, J. J. (2013). Quantification of competitive balance in European football: development of specially designed indices. *Journal of Management Mathematics*, 24, 363-375.
- Meletakos, P., Chatzicharistos, D., Apostolidis, N., Manasis, V., & Bayios, I. (2016). Foreign players and competitive balance in Greek basketball and handball championships. *Sport Management Review*, 19, 391-401.
- Michie, J., & Oughton, C. (2004). *Competitive Balance in Football: Trends and Effects*. London: The SportsNexus.
- Neale, W. C. (1964). The peculiar economics of professional sports. *The quarterly journal of economics*, 78(1), 1-14.
- Rottenberg, S. (1956). The baseball players' labor market. *Journal of political economy*, 64(3), 242-258.
- Μανασής, Β. (2007). Η Αγωνιστική Ισορροπία στον Επαγγελματικό Αθλητισμό. *Πρακτικά 8ου Πανελληνίου Συνεδρίου της Ελληνικής Εταιρείας Διοίκησης Αθλητισμού*, 14-16 Δεκεμβρίου, Αθήνα.

- Μανασής, Β., & Αυγερινού, Β. (2011). Δείκτες μέτρησης αγωνιστικής ισορροπίας. *Πρακτικά 12ου Πανελληνίου Συνεδρίου, Ελληνική Εταιρεία Διοίκησης Αθλητισμού & Αναψυχής*, 2-4 Δεκεμβρίου, Βόλος.
- Μανασής, Β. (2016). Η δυναμική αγωνιστική ισορροπία στα ομαδικά αθλήματα στην Ελλάδα. *Πρακτικά 17ου Συνεδρίου Διοίκησης Αθλητισμού & Αναψυχής της Ελληνικής Επιστημονικής Εταιρείας Διοίκησης Αθλητισμού & Αναψυχής*, 2-4 Δεκεμβρίου, ΤΕΦΑΑ, Αθήνα.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΞΙΑ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΗΣ SUPERLEAGUE(2011-12 ΕΩΣ 2021-22)

Δεδήλα, Μ., Μανασής, Β., Θαμνόπουλος, Ι. & Αυθίνος, Ι.

ΣΕΦΑΑ ΕΚΠΑ

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση της συσχέτισης της εμπορικής αξίας με την αγωνιστική απόδοση των ομάδων της SuperLeague για τις αγωνιστικές περιόδους 2011-12 έως και 2021-22. Η εμπορική αξία μιας ΠΑΕ προσδιορίζεται ως το σύνολο της εμπορικής αξίας των παικτών της. Τα δεδομένα της έρευνας συλλέχθηκαν από την εξειδικευμένη πλατφόρμα της Transfermarkt. Η δε αγωνιστική απόδοση των ΠΑΕ, υπολογίστηκε με βάση την τελική βαθμολογία τους στο τέλος της κανονικής περιόδου των υπό-διερεύνηση πρωταθλημάτων.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχει έντονα θετική συσχέτιση (Pearson's $r = 0.922$, $p = 0.000$) μεταξύ της εμπορικής αξίας και της αγωνιστικής απόδοσης, που σημαίνει ότι οι ομάδες με υψηλότερη εμπορική αξία θα έχουν και καλύτερη απόδοση στο γήπεδο.

Σύμφωνα με το διάγραμμα συσχέτισης, το ελληνικό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου παρουσιάζει ανισορροπία καθώς χωρίζεται ουσιαστικά σε δύο κατηγορίες ομάδων που μεταξύ τους έχουν πολύ μεγάλες διαφορές, τόσο ως προς την εμπορική τους αξία όσο και ως προς την αγωνιστική τους απόδοση. Η κατηγορία των ισχυρών ομάδων αποτελείται από τον πρώτο Ολυμπιακό, με διαφορά ακολουθεί δεύτερος ο ΠΑΟΚ ενώ σε αρκετή απόσταση ακολουθεί η ομάδα της ΑΕΚ και πολύ κοντά ο Παναθηναϊκός. Όλες οι άλλες ομάδες αποτελούν τον όμιλο των αδύναμων ομάδων παρουσιάζοντας πολύ μικρές διαφορές μεταξύ τους. Η μεγάλη διαφορά της εμπορικής αξίας του Ολυμπιακού με τις υπόλοιπες ομάδες εξηγεί το μονοπώλιό του στην κατάκτηση του πρωταθλήματος (εννιά συνολικά στις 11 διοργανώσεις). Επίσης, οι μεγάλες διαφορές μεταξύ των πρώτων τεσσάρων και των υπολοίπων ομάδων δείχνει πως υπάρχει χαμηλός ανταγωνισμός για τις πρώτες θέσεις, ενώ αντίθετα το ελληνικό πρωτάθλημα δείχνει να αποκτά ενδιαφέρον από την 5^η θέση και μετά.

Συμπερασματικά, αν και για κάποιες χρονιές μία ομάδα με υψηλή εμπορική αξία μπορεί να μην θεωρηθεί επιτυχημένη αγωνιστικά, αργά ή γρήγορα θα το καταφέρει. Σαν γενικό συμπέρασμα συνάγεται ότι η εμπορική αξία φαίνεται να είναι καθοριστικός παράγοντας για τη μακροχρόνια αγωνιστική απόδοση των ομάδων.

Λέξεις κλειδιά: Συντελεστής συσχέτισης συλλόγων, εμπορική αξία συλλόγων, αγωνιστική απόδοση συλλόγων, Transfermarkt, Super League.

Εισαγωγή

Το ποδόσφαιρο είναι το δημοφιλέστερο άθλημα στον κόσμο έχοντας εκατομμύρια αθλητές και δισεκατομμύρια φιλάθλους που το παρακολουθούν. Το κορυφαίο πρωτάθλημα ποδοσφαίρου στην Ελλάδα είναι αυτό της Super League, στο οποίο οι ομάδες, αφού εξασφαλίσουν την συμμετοχή τους, θέτουν στόχους που συνδέονται με την αγωνιστική τους απόδοση.

Η αγωνιστική απόδοση των ομάδων επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από τη συνολική αθλητική και εμπορική τους αξία και κατ' επέκταση από την αθλητική και εμπορική αξία του κάθε παίκτη ξεχωριστά. Για τον λόγο αυτό, οι ομάδες εστιάζουν σε μεγάλο

βαθμό στα χαρακτηριστικά των παικτών που σκοπεύουν να εντάξουν στο δυναμικό τους. Η αθλητική αξία των παικτών αντανακλάται στην εμπορική τους αξία. Η εμπορική αξία, ορίζεται ως η εκτίμηση του συνόλου των χρημάτων που δύναται να διαθέσει μία ομάδα, προκειμένου να αποκτήσει έναν παίκτη. Κατά συνέπεια, η εμπορική αξία μιας ομάδας, μπορεί να προσδιοριστεί ως το σύνολο της εμπορικής αξίας όλων των παικτών που έχει στο δυναμικότης και ιδιαίτερα όσων αγωνίζονται ως βασικοί ή έχουν μεγάλο χρόνο συμμετοχής.

Ερευνητικός Στόχος

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση της συσχέτισης της εμπορικής αξίας με την αγωνιστική απόδοση των ομάδων που συμμετείχαν στα πρωταθλήματα της Super League από το 2011-12 έως το 2021-22.

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Σύμφωνα με τους Sima, Ruda και Omcirik (2013), οι πιθανότητες να κερδίσει μία ομάδα έναν αγώνα ή ακόμη και μια ολόκληρη διοργάνωση (πρωτάθλημα ή τουρνουά) επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες. Αν αγνοήσει κάποιος τον παράγοντα τύχη, ο πιο σημαντικός παράγοντας είναι η αθλητική αξία της ομάδας, η οποία καθορίζεται από την αθλητική αξία των παικτών της. Ο παράγοντας που εκφράζει καλύτερα την αθλητική αξία των παικτών, σύμφωνα με πολλούς ερευνητές, είναι κυρίως η εμπορική αξία τους (Frick, 2007; Tervio, 2006; Foraker, 2005).

Οι Felipe και συν., (2020), ορίζουν την εμπορική αξία των ομάδων, ως το σύνολο της εμπορικής αξίας όλων των παικτών που έχουν στο δυναμικό τους. Σύμφωνα με τους Herm, Callsen-Bracker και Kreis (2014), η εμπορική αξία ενός επαγγελματία ποδοσφαιριστή, ορίζεται ως η εκτίμηση του συνόλου των χρημάτων που θα ήταν πρόθυμη μία ομάδα να πληρώσει προκειμένου να υπογράψει συμβόλαιο με τον αθλητή, ανεξάρτητα από την πραγματική συναλλαγή.

Οι Gerhards & Mutz (2017), επισημαίνουν πως, όπως ακριβώς η αθλητική απόδοση μεμονωμένων ποδοσφαιριστών μπορεί να εκφραστεί με την ατομική εμπορική τους αξία, η δύναμη ή αλλιώς η αγωνιστική απόδοση μιας ολόκληρης ομάδας μπορεί επίσης να εκτιμηθεί με βάση τις εμπορικές αξίες όλων των παικτών.

Στη μελέτη των Sima, Ruda και Omcirik (2013) για το EURO 2012, βρέθηκε θετική συσχέτιση μεταξύ της συνολικής εμπορικής αξίας και του συνόλου των βαθμών που συγκέντρωσε η ομάδα. Επίσης, η έρευνα των Carmichael, McHale και Dennis (2011), έδειξε πολύ υψηλή συσχέτιση μεταξύ των αποτελεσμάτων των αγώνων, των μισθών και της εμπορικής αξίας των παικτών.

Μεθοδολογία

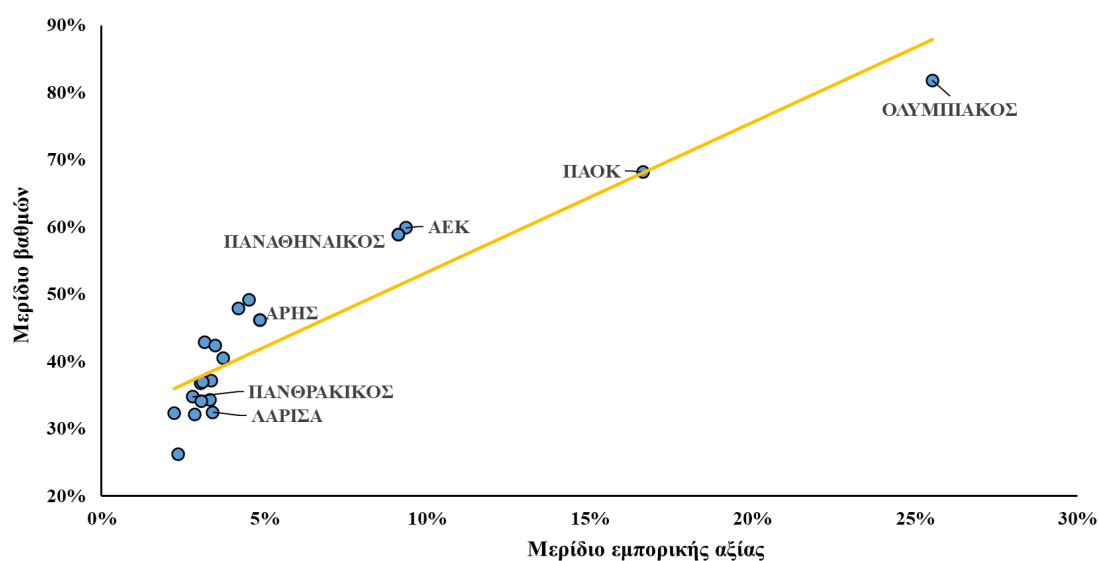
Η παρούσα εργασία είναι μια μελέτη περίπτωσης και ακολουθεί την ποσοτική ανάλυση των δεδομένων. Το δείγμα αποτελούν τα πρωταθλήματα της Super League από το 2011-12 έως και 2021-22. Για τον προσδιορισμό της εμπορικής αξίας των ομάδων, πηγή δεδομένων αποτέλεσε η εξειδικευμένη πλατφόρμα Transfermarkt (www.transfermarkt.com), την οποία χρησιμοποιούν τα τελευταία χρόνια πολλοί ερευνητές (Ackerman & Follert, 2018; Peeters, 2018). Η πλατφόρμα, με τη συμμετοχή ειδικών του ποδοσφαίρου, προσεγγίζει με αξιοπιστία την εμπορική αξία των παικτών (Müller, Simons & Weinmann, 2017). Οι ειδικοί του ποδοσφαίρου, αποκαλύπτουν πως στελέχη των ομάδων αλλά και εκπρόσωποι των παικτών, τείνουν να αναφέρονται

στα στοιχεία της πλατφόρμας κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων των συμβολαίων των παικτών, γεγονός που υποδεικνύει την αυξανόμενη σημασία της πλατφόρμας στις μεταγραφές των ποδοσφαιριστών (Peeters, 2018).

Ακολουθώντας τη μεθοδολογία των Hoehn και Szymanski (1999), χρησιμοποιήθηκε το μερίδιο της εμπορικής αξίας ομάδων που ορίζεται από την εμπορική αξία κάθε ομάδας διά της συνολικής εμπορικής αξίας του πρωταθλήματος. Αντίστοιχα, ως εργαλείο μέτρησης της αγωνιστικής απόδοσης εφαρμόστηκε το μερίδιο των βαθμών των Dawson, Dobson και Gerrard (2000), το οποίο ορίζεται από το πηλίκο των βαθμών που συγκεντρώνει μια ομάδα, διά τη μέγιστη δυνατή συγκέντρωση βαθμών στο τέλος της κανονικής αγωνιστικής περιόδου. Τα δεδομένα για τους βαθμούς προέρχονται από την επίσημη ιστοσελίδα της Super League (www.slgr.gr).

Αποτελέσματα

Στο Γράφημα 1 παρουσιάζεται το διάγραμμα συσχέτισης της εμπορικής αξίας με την αγωνιστική επίδοση των ομάδων που συμμετείχαν σε τουλάχιστον τρία πρωταθλήματα της Super League το διάστημα 2011-12 –έως 2021-22. Με βάση τα αποτελέσματα, βρέθηκε έντονα θετική συσχέτιση (Pearson's $r = 0.922$, $p = 0.000$) μεταξύ της εμπορικής αξίας και της αγωνιστικής απόδοσης. Η συσχέτιση απεικονίζεται οπτικά στο Γράφημα 1 με θετική κλίση.

Γράφημα 1. Εμπορική αξία και αγωνιστική απόδοση των ομάδων

Όπως φαίνεται από το Γράφημα 1, οι ομάδες του Ολυμπιακού και του ΠΑΟΚ, αν και σε μεγάλη απόσταση μεταξύ τους, καταλαμβάνουν την 1^η και 2^η θέση αντίστοιχα όσον αφορά την εμπορική αξία αλλά και την αγωνιστική απόδοση. Σε απόσταση ακολουθεί η ΑΕΚ κατακτώντας κατά μέσο όρο την 3^η θέση και πολύ κοντά η ομάδα του Παναθηναϊκού στην 4^η θέση. Όπως επίσης προκύπτει από το διάγραμμα συσχέτισης στο Γράφημα 1, χαρακτηριστικό του πρωταθλήματος της Super League είναι πως όλες οι υπόλοιπες ομάδες, ακολουθούν επίσης σε μεγάλη απόσταση και με πολύ μικρές διαφορές μεταξύ τους, τόσο ως προς την εμπορική αξία, όσο και ως προς την αγωνιστική απόδοση. Το μερίδιο εμπορικής αξίας των ομάδων μειώνεται αισθητά (κάτω του 5%) από την πέμπτη θέση στο πρωτάθλημα και μετά.

Φαίνεται, πως αν και γενικά οι ομάδες με υψηλότερο μερίδιο εμπορικής αξίας επιτυγχάνουν και υψηλότερο μερίδιο βαθμών, υπάρχουν και περιπτώσεις όπου αυτός ο κανόνας δεν ισχύει. Για παράδειγμα, ο Άρης είναι έβδομος στο μερίδιο βαθμών, ενώ με βάση το μερίδιο εμπορικής αξίας θα έπρεπε να είναι στην πέμπτη θέση. Επίσης, η ομάδα του Πανθρακικού, με βάση το μερίδιο βαθμών (14^η θέση) ξεπερνά σε αγωνιστική απόδοση τέσσερις ομάδες που έχουν υψηλότερο μερίδιο εμπορικής αξίας. Αντίθετα, η ομάδα της Λάρισας, υστερεί αισθητά ως προς το μερίδιο βαθμών (17^η θέση) σε σύγκριση με το μερίδιο της εμπορικής της αξίας (10 θέση).

Συζήτηση-Συμπεράσματα

Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της συσχέτισης μεταξύ της εμπορικής αξίας και της αγωνιστικής απόδοσης των ομάδων της Super League για το χρονικό διάστημα 2011-12 έως 2021-22. Η έντονη θετική συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών, υποδηλώνει ότι οι ομάδες με υψηλότερη εμπορική αξία θα έχουν και καλύτερη αγωνιστική απόδοση. Από το διάγραμμα της συσχέτισης, φαίνεται ότι ο Ολυμπιακός (>25%) αλλά και ο ΠΑΟΚ (>15%) παρουσιάζουν μερίδιο εμπορικής αξίας πολύ μεγαλύτερο από αυτό που απαιτείται για την κατάκτηση της πρώτης και δεύτερης θέσης αντίστοιχα, στο πρωτάθλημα. Πιθανή αιτία θα μπορούσε να είναι, η προσδοκία των ομάδων αυτών για αγωνιστικές επιτυχίες στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις όπου ανταγωνίζονται ομάδες με πολύ υψηλότερη εμπορική αξία.

Τα αποτελέσματα δείχνουν επίσης, πως υπάρχει ανισορροπία στο πρωτάθλημα της Super League, καθώς χωρίζεται ουσιαστικά σε δύο κατηγορίες ομάδων που έχουν πολύ μεγάλες διαφορές μεταξύ τους, τόσο ως προς την εμπορική αξία, όσο και ως προς την αγωνιστική απόδοση. Η κατηγορία των ισχυρών ομάδων αποτελείται από τον πρώτο Ολυμπιακό, με διαφορά ακολουθεί ο ΠΑΟΚ ενώ σε αρκετή απόσταση ακολουθεί η ομάδα της ΑΕΚ και πολύ κοντά ο Παναθηναϊκός. Όλες οι υπόλοιπες ομάδες, οι οποίες ακολουθούν σε μεγάλη απόσταση, αποτελούν την κατηγορία των αδύναμων ομάδων, παρουσιάζοντας πολύ μικρές διαφορές μεταξύ τους. Η μεγάλη διαφορά της εμπορικής αξίας του Ολυμπιακού σε σχέση με τις υπόλοιπες ομάδες, εξηγεί το μονοπώλιό του στην κατάκτηση του πρωταθλήματος (εννιά συνολικά κατακτήσεις στις 11 διοργανώσεις). Επίσης, οι μεγάλες διαφορές μεταξύ των πρώτων τεσσάρων και των υπολοίπων ομάδων, δείχνει ότι υπάρχει χαμηλός ανταγωνισμός για τις πρώτες θέσεις, ενώ αντίθετα το ελληνικό πρωτάθλημα δείχνει να αποκτά ενδιαφέρον μεταξύ των ομάδων που βρίσκονται από την 5^η θέση και μετά. Αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι ανατροπές σε σχέση με την εμπορική αξία παρατηρήθηκαν μόνο στις χαμηλές βαθμολογικές θέσεις.

Η υψηλή συσχέτιση της εμπορικής αξίας των ομάδων με την αγωνιστική απόδοση, υποδηλώνει ότι δεν υπήρξαν πολλές «εκπλήξεις» τα τελευταία έντεκα χρόνια, δηλαδή η αγωνιστική εξέλιξη των πρωταθλημάτων ήταν σε μεγάλο βαθμό αναμενόμενη. Αυτό σημαίνει ότι ακόμα και στην περίπτωση που κάποιες χρονιές μία ομάδα με υψηλή εμπορική αξία μπορεί να μην θεωρηθεί επιτυχημένη αγωνιστικά, αργά ή γρήγορα θα το καταφέρει. Σαν γενικό συμπέρασμα συνάγεται ότι η εμπορική αξία φαίνεται να είναι καθοριστικός παράγοντας για τη μακροχρόνια αγωνιστική απόδοση και των ελληνικών ομάδων.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ackermann, P., & Follert, F. (2018).

Einigebewertungstheoretische Anmerkungen zur Marktwertanalyse der Plattformtr

- ansfermarkt.de [Somevaluation-theoreticalremarksonthemarketvalueanalysisoftheplatformtransfermarkt.de]. *Sciamus – Sport und Management*, 9(3), 21–41.
- Carmichael, F., McHale, I., Dennis, T. (2011). Maintaining market position: Team performance, revenue, and wage expenditure in the English Premier League. *Bulletin of Economic Research*, 63(4), 464-497.
- Dawson, P., Dobson, S., Gerrard, B. (2000). Estimating coaching efficiency in professional team sports: Evidence from English Association Football. *Scottish Journal of Political Economy*, 47(4).
- Felipe, J. L., Fernandez-Luna, A., Burillo, P., Eduardo de la Riva, L., Sanchez-Sanchez, J., Garcia-Unanue, J. (2020). Money Talks: Team Variables and Player Positions that Most Influence the Market Value of Professional Male Footballers in Europe. *Sustainability*, 12(9), 3709.
- Forker, J. (2005). Discussion of ‘Accounting, Valuation and Duration of Football Player Contracts’. *Journal of Business Finance & Accounting*, 32(3,4), 587–598.
- Frick, B. (2007). The Football Players’ Labor Market: Empirical Evidence from the Major European Leagues. *Scottish Journal of Political Economy*, 54(3), 422–446.
- Gerhards, J. & Mutz, M. (2017). Who wins the championship? Market value and team composition as predictors of success in the top European football leagues. *European Societies*, 19(3), 223-242.
- Herm, S., Callsen-Bracker, H., Kreis, H. (2013). When the crowd evaluates soccer players’ market values: Accuracy and evaluation attributes of an online community. *Sport Management Review*, 17(4), 484–492.
- Hoehn, T., Szymanski, S. (1999). The Americanization of European Football. *Economic Policy*, 14 (28). 205-240.
- Müller, O., Simons, A., Weinmann, M. (2017). Beyond crowd judgements: Data-driven estimation of market value in association football. *European Journal of Operational Research*, 263(2), 611-624.
- Peeters, T., (2018). Testing the Wisdom of Crowds in the field: Transfermarkt valuations and international soccer results. *International Journal of Forecasting*, 34, 17–29.
- Šima, J., Ruda, T., Omcirk, V. (2013). Dependence of the overall national team market value on its success at UEFA 2021. *Kinanthropologica*, 49(2), 32-42.
- Tervio, M. (2006). Transfer Fee Regulations and Player Development, *Journal of the European Economic Association*, 4(5), 957–98.

EXPLORING GENDER EQUALITY THROUGH DEMOGRAPHIC DIFFERENCES IN BASKETBALL REFEREES IN GREECE

Drakou, A¹., Kosmidou, E¹., Michelli, E¹., Nikolopoulou, G²., Ntakouris, V³.

1. Department of Physical Education and Sport Science, Aristotle University of Thessaloniki
2. Non-active basketball referee
3. Hellenic Federation of Basketball

Abstract

The aim of this study was to investigate basketball referees' profile in Greece and to explore whether there are significant differences related to age, gender and level of education. Data were driven by Hellenic Basketball Referees' Association and included the total population of referees in Greece, from late eighties to 2021. The population consisted of 2295 referees { $N_{\text{women}}=347$ (15.1%) and $N_{\text{men}}=1948$ (84.9%)}, from whom, 1133 did not proceed to category declaration for season 2021 (meaning they were withdrawn), whereas 322 declared inactive. The rest 1455 were active for season 2021. Personal information and information about their experience as referee was measured for each individual. Personal information included year of birth for age calculation, gender, level of education and occupation. Information about their experience included basket association, declaration of level, year of graduate from referee seminar and years of experience. Results showed that there is a statistically significant difference between mean age of referees who declared "inactive" and those who declared "active", ($t_{429,674}=21.02$, $p<.001$), with a higher mean scored by inactive referees ($M_{\text{inactive}}= 49.05$, $SD= 13.35$, $M_{\text{active}}= 32.02$, $SD=8.93$). Regarding declaration, the difference between the percentages of referees with and without declaration in terms of gender was significant ($\chi^2= 11.94$, $p<.001$) (57% of all female participants did not make declaration, while only 47,8 % of male participants did not). In the group with declaration for the year 2021-2022, the difference in age was statistically significant ($t= 6.09$, $p<.001$), with men being older ($M_{\text{men}}=35.45$, $SD=13.38$) than women ($M_{\text{women}}=30.68$, $SD=11.04$). Regarding level of education, referees' majority had graduated from supreme educational institutes (universities and technological educational institutes). Interestingly, only six out of a hundred referees had a physical education and sport science diploma. Regarding occupation, seven out of ten had a profession (among whom one or two were working in the security forces) and two out of ten were students. Concluding, female under presentation in basketball referees in Greece comes as no surprise, as it is in alignment with what is going on at other countries as well. Bearing in mind that, gender equality in decision making positions reinforces members' commitment and intention to stay in sport organizations, more detailed data is needed in order to conduct inferential statistics, results of which would facilitate planning more gendered balanced policies in basketball referring. Basketball federation should find ways to include more Physical Educators as referees, as they have the appropriate knowledge (sport and pedagogical) to become a significant part of the sport. More information should be driven from the data (former athletic carrier, level of athletic carrier) in order to explain and solve the gender differences and maintenance in refereeing.

Key words: basketball referees, gender equality, demographic differences, Greece

Introduction

A remarkable amount of research has been conducted upon basketball referees related to various concepts, such as performance (García-Santos, Gómez-Ruano, Vaquera & Ibáñez, 2020; Nabli, et al, 2019), decision making skills (Schweizer, Plessner, & Brand, 2013) and psychological component of the basketball referee's activity (Kovalchuk and Mospan, 2020). Lately, the issue of gender equality has been introduced and concerns public opinion and decision makers in global and national political scenes. Gender equality has been analyzed by the scientific community, in a sports context as well. From a quantitative perspective, women's under participation in basketball referees positions is commonly agreed (Associated Press, 2022; Michelli, 2022; Passero et al, 2019). The benefits of gendered balance in decision making positions (coaches, referees, administrators) in sport organizations are well reported and firmly explained (Drakou, Sotiriadou and Gargalianos, 2022). Equality's existence seems to positively affect the organization, since it reinforces members' commitment and intention to stay in the organization (Spoor and Hoye, 2014). This has led world sport organizations like IOC, IPC and the UN Women Sports for Generation Equality to create strategies for more women in sport leadership positions (IOC, 2020; IPC, 2020; UN, 2020). In Greece, to become basketball referee someone must be adult (over 18 years old and not older than 50 years old), have a minimum degree of secondary school, and attend a seminar and pass successfully exams. There is not an obligation to be a former basketball athlete. The aim of this study was to investigate basketball referees' profile in Greece and to explore whether there are significant differences related to age, gender and level of education.

Brief literature review

In a longitudinal study (Passero et al, 2019), women's participation in coaching and referee positions in the Brazilian Women's Basketball League from 2010 until 2017 was analyzed, and it was found out that although women's participation in refereeing increased during those seven years, men were still dominating the field. Contradictory to the above, there was an increase in female participation in elite Brazilian basketball as players, over the last decades. They also emphasized the fact that there was a higher participation of women in position of less visibility (scorer, timekeeper) which nevertheless remained stable over the years. Finally, they underlined the need for promoting female participation in different leadership positions.

In a research conducted by the scientific team of a private career expert organization in USA (Zippia, 2022) and using a database of 30 million profiles, the following information emerged: there were over 8794 basketball referees currently employed in USA, from whom only 16.7% were women, while 83.3% were men ($M_{age}=31$ years old). From the same study it was pointed that in 2021, women referees earned less than men did (97%). Basketball referees were 43% more likely to work at private companies in comparison to education companies.

Ridinger and his colleagues (2017) explored the reasons for initial entry, continuation and potential discontinuation with refereeing, using a sample of 2485 referees of various sports. The results depicted that "enjoyable affiliation" and "remuneration" lead to initial entry and continuation. Referees acknowledge "abuse" and "administrative issues" as reasons for potential discontinuation. Results also

suggested that providing mentors and training, marketing to young people and pay increase could be the best ways to recruit and maintain sport referees.

Tingle, Warner and Sartore-Baldwin (2014) accomplished a qualitative research to explore women's shortage in sport official work roles. They focused on the experience of eight former female basketball officials from five geographically diverse states in USA, who had withdrawn voluntarily. Results demonstrated four key factors that are responsible for the uncivil work environment they had experienced: a) lack of mutual respect from men colleagues, b) perceived inequity of policies, c) lack of role modeling and mentoring both for and from women officials and increased gendered abuse.

Methodology

Participants

Data were driven by Hellenic Basketball Referees' Association and included the total population of referees in Greece, from late eighties to 2021. Association's effort to archive the data started at 2017. The population consisted of 2295 referees $\{N_{\text{women}}=347$ (15.1%) and $N_{\text{men}}=1948$ (84.9%) $\}$, from whom, 1162 had made a declaration for season 2021 (322 declared inactive and 840 active) and 1133 had not (hence they are considered withdrawn). From active referees, 89 declared A1 national category, 56 A2 national category, 38 B national category, 97 C national category, 544 local category and 16 international. From the total of self-reported inactive referees, 34 (10.6%) were women and 286 (89.4%) were men.

Measures

From the data that were driven by Hellenic Basketball Referees' Association for each referee was measured personal information and information about their experience as referee. The personal information included year of birth for age calculation, gender, level of education and occupation. The information about their experience included basket association, declaration of level, year of graduate from referee seminar and years of experience.

Results

Differences related to declaration of activeness / inactiveness

Comparing mean age of individuals who declared "inactive" and those who declared "active", a statistically significant difference was found ($t_{429,674}=21.02$, $p<.001$), with a higher mean scored by inactive referees ($M_{\text{inactive}}= 49.05$, $SD= 13.35$, $M_{\text{active}}= 32.02$, $SD=8.93$).

Table 1. Differences of activeness / inactiveness in terms of gender

Category	Men	Women
No declaration	932 (47.8%)	201 (57.9%)
With declaration (2021)	1016	146

The difference between the percentages of referees with and without declaration in terms of gender was significant ($\chi^2= 11.94$, $p<.001$). Regarding declaration, 57% of all female participants did not make declaration, while only 47,8 % of male participants did not. In the group with declaration for the year 2021-2022, the difference in age was statistically significant ($t= 6.09$, $p<.001$). Men were older ($M_{\text{men}}=35.45$, $SD=13.38$) than women ($M_{\text{women}}=30.68$, $SD=11.04$).

Level of Education and Occupation

From the total of 1157 referees with declaration (active and inactive) 220 (19.0%) had graduated from lyceum, 77 (6.7%) from vocational training institutes, 208 (18%) from technological educational institutes, 628 (54%) from universities and only 27 (2.3%) obtained MSc or PhD titles. Additionally, only 6.1% (N=71) had graduated from Departments of Physical Education and Sport. From participants with declaration, 994 announced their professional occupation. Most of the referees are private employees, state employees and University students.

Experience in refereeing

The year of graduation from the first degree refereeing seminar was stated only by 856 individuals. The mean of years from graduating was $M=9.01$ ($SD=7.33$). The oldest graduate was a man who had graduated from the refereeing school in 1979. The difference between men and women was statistically significant ($t_{175,429}=2.96$, $p<.005$), with men presenting longer experience in refereeing ($M_{men}= 9.25$, $SD= 7.50$, $M_{women}= 7.43$, $SD=5.86$).

Discussion and conclusions

Female under presentation in basketball referees in Greece comes as no surprise, as it is in alignment with what is going on at other countries as well (Zippia, 2022; Passero et al, 2019). The mean age of active referees in Greece was 32.02 years old, slightly higher than the mean age of those in USA. Referees who declared inactive for the season 2021 were significantly older than active ones. One explanation might be that in Greece basketball refereeing is a complementary occupation. Referees' main occupations together with the increased life cycle demands might be an obstacle for continuing as referees for season 2021. However, they are not disconnected from basketball. The system gives them the opportunity to referee in next season. According to Hellenic Basketball Refereeing Association, they can continue until the age of 50.

Individuals who had no declaration (hence they are withdrawn) were younger than those who had a declaration and this could be explained by the fact that after graduating and being in the first decades of their lives, young people seek for various roles, hobbies, routes. Additionally, significantly more women than men withdraw from refereeing. This may imply more barriers experienced by women. According to relative research's results (Tingle et al, 2014) lack of mutual respect from men colleagues, perceived inequity of policies, lack of role modeling and mentoring and increased gendered abuse might lead to female withdrawal. Moreover, among referees who stayed in the field men were significantly older than women, in other words they had a longer presence. Regarding level of education, referees' majority had graduated from supreme educational institutes (universities and technological educational institutes). Interestingly, only six out of a hundred referees had a physical education and sport science diploma, fact that should be faced with skepticism by whoever plans and implements basketball's future, both in university curricula and sport field. Regarding occupation, seven out of ten have a profession (among whom one or two are working in the security forces) and two out of ten are students.

Basketball federation should find ways to include more Physical Educators as referees, as they have the appropriate knowledge (sport and pedagogical) to become a significant part of the sport. More information should be driven from the data (as former athletic carrier, level of athletic carrier) in order to explain and solve the gender differences and maintenance in refereeing. Bearing in mind that, gender equality in decision making positions reinforces members' commitment and intention to stay in sport organizations, more detailed data is needed in order to conduct inferential statistics, results of which would facilitate planning more gendered balanced policies in basketball refereeing.

References

- Associated Press (2022). Study regarding the NCAA referee pay gap. Retrieved on 29.10.2022 from https://apnews.com/article/sports-college-basketball-march-madness-eabc98c307c975c7b56ce843a69d885f?taid=62ece4a19fe1e80001c1af96&utm_campaign=TrueAnthem&utm_medium=AP&utm_source=Twitter
- Drakou, A., Sotiriadou, P. & Gargalianos, D. (2022). [Gender Participation in Decision Making Positions of Sport Federations](#). Chapter in *The Routledge Handbook of Gender Politics in Sport and Physical Activity*
- García-Santos, D., Gómez-Ruano, M. A., Vaquera, A. & Ibáñez S. J. (2020). Systematic review of basketball referees' performances. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 20 (3), 495-533, DOI: [10.1080/24748668.2020.1758437](https://doi.org/10.1080/24748668.2020.1758437)
- International Olympic Committee (2020). *Women's Participation in Olympic and Youth Olympic Games*. Retrieved on 07.04.2021, from <https://www.olympic.org/women-in-sport/background/statistics>.
- International Paralympic Committee (2020). *IPC Annual Report 2019 – 2020. Redefining Leadership – the Future is Female*. Retrieved on 04.02.2021, from https://www.paralympic.org/sites/default/files/2020-12/IPC_Annual_Report_2019_2020%20NEW.pdf
- Michelli, E. (2022). Basketball referees' profile in Greece. Thesis submitted to Institutional Repository of Scientific Works, Aristotle University of Thessaloniki.
- Nabli, M. A., Abdelkrim, N. B., Fessi, M. S., DeLang, M. D., Moalla, W. & Karim, C. (2019). Sport science applied to basketball refereeing: a narrative review. *The Physician and Sportsmedicine*, 47 (4), 365-374, DOI: [10.1080/00913847.2019.1599588](https://doi.org/10.1080/00913847.2019.1599588)
- Kovalchuk, V. & Mospan, M. (2020). Psychological component of the basketball referee's activity. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, 20 (1), 522 – 528.
- Passero, J.G., Barreira, J., Calderani Junior, A., & Galatti, L.R. (2019). Gender (In)equality: A Longitudinal Analysis of Women's Participation in Coaching and Referee Positions in the Brazilian Women's Basketball League (2010-2017). *Cuadernos de Psicología del Deporte*.
- Ridinger, L. L., Warner, S., Tingle, J. K., & Kim, K. R. (2017). Why referees stay in the game. *Global Sport Business Journal*, 5(3), 22-37.
- Schweizer, G., Plessner, H. & Brand, R. (2013). Establishing Standards for Basketball Elite Referees' Decisions. *Journal of Applied Sport Psychology*, 25 (3), 370-375, DOI: [10.1080/10413200.2012.741090](https://doi.org/10.1080/10413200.2012.741090)

- Spoor, J.R., and Hoye, R., 2014. Perceived Support and Women's Intentions to Stay at a Sport Organization. *British Journal of Management*, 25, pp.407-424.
- Tingle, J. K., Warner, S., & Sartore-Baldwin, M. L. (2014). The experience of former women officials and the impact on the sporting community. *Sex Roles*, 71(1-2), 7-20. DOI: 10.1007/s11199-014-0366-8
- United Nations (2020). *Gender Inequality Index (GII)*. Retrieved on 10.02.2021, from; [https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/United Nations, 2019. United Nations Development Programme, Human Development Reports. Retrieved on 07.04.2021, from Human Development Reports \(undp.org\)](https://www.un.org/sustainabledevelopment/gender-equality/United Nations, 2019. United Nations Development Programme, Human Development Reports. Retrieved on 07.04.2021, from Human Development Reports (undp.org)
- Zippia (2022). Basketball Referee Demographics in US. Research conducted by Zippia data science team. Retrieved on 02.11.2022 by <https://www.zippia.com/basketball-referee-jobs/demographics/>

ΤΑΥΤΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ: ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΜΙΑΣ ΝΕΑΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Λιανόπουλος, Ι.¹, Τσιγγίλης, Ν.², & Θεοδωράκης, Ν.¹

1. ΤΕΦΑΑ Σερρών, ΑΠΘ

2. Τμήμα Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, ΑΠΘ

Περίληψη

Ο σκοπός της παρούσας έρευνα ήταν η επανεξέταση της Κλίμακας Ταύτισης με την Αθλητική Ομάδα (ΚΤΑΟ) και η σχέση της με δύο σημαντικές επιπτώσεις της ταύτισης που έχουν προκύψει από την βιβλιογραφία. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 3.649 υποστηρικτές ποδοσφαιρικών ομάδων. Τα αποτελέσματα της έρευνας επαλήθευσαν το μονοδιάστατο χαρακτήρα της ΚΤΑΟ και επιβεβαίωσαν την αξιοπιστία της κλίμακας, καθώς και την προβλεπτική της ικανότητα.

Λέξεις κλειδιά: Κλίμακα ταύτισης με την αθλητική ομάδα, αθλητικές ομάδες, φίλαθλοι, συμπεριφορά φίλάθλων

Εισαγωγή

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 η ταύτιση με την αθλητική ομάδα εμφανίζεται στην πλειοψηφία των ερευνών που αφορούν τη διερεύνηση της συμπεριφοράς των φίλαθλων. Ως ταύτιση με την αθλητική ομάδα έχει οριστεί ο βαθμός ψυχολογικής σύνδεσης του ατόμου με την αγαπημένη του ομάδα (Wann & Branscombe, 1993). Η δημοτικότητα της ταύτισης έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη μιας σειράς από μονοδιάστατα και πολυδιάστατα όργανα μέτρησης της (π.χ. Heere & James, 2007. Wann & Branscombe, 1993). Πρόσφατα, ερευνητές άσκησαν κριτική στις υπάρχουσες κλίμακες, όσον αφορά τα ψυχομετρικά τους χαρακτηριστικά και τη σύνδεση τους με κάποιο συγκεκριμένο θεωρητικό υπόβαθρο (Lock & Heere, 2017. Theodorakis et al., 2016). Για παράδειγμα, η ευρέως χρησιμοποιημένη κλίμακα των Wann και Branscombe (1993) έχει επικριθεί λόγω της αδυναμίας της να διακρίνει τους υψηλά ταυτισμένους φίλαθλους αλλά και για το γεγονός ότι δεν έχει ξεκάθαρο θεωρητικό πλαίσιο - θέματα που ενδέχεται να οδηγήσουν σε παρερμηνεία ερευνητικών αποτελεσμάτων (Lock & Heere, 2016. Theodorakis et al., 2016). Για το λόγο αυτό, οι Tsigilis et al. (in press), με βάση το θεωρητικό υπόβαθρο της θεωρίας κοινωνικής ταυτότητας (social identity theory) ανέπτυξαν την ΚΤΑΟ, αξιοποιώντας τη θεωρία απόκρισης στοιχείου (item response theory), την οποία και εξέτασαν σε ελληνικό πληθυσμό. Τα αποτελέσματα της έρευνας των Tsigilis et al. (in press) έδειξαν ότι η κλίμακα αξιολογεί ένα μεγάλο εύρος της ταύτισης των φίλαθλων με την ομάδα τους με υψηλή ακρίβεια. Παράλληλα, διαπιστώθηκε η ισχυρή προβλεπτική ικανότητα του οργάνου μέτρησης της ταύτισης. Παρόλα αυτά, η ΚΤΑΟ έχει εξεταστεί μόνο στην προαναφερθείσα έρευνα.

Ερευνητικοί στόχοι

Σκοπός της έρευνας ήταν η επανεξέταση των ψυχομετρικών χαρακτηριστικών της ΚΤΑΟ υπό το πρίσμα της κλασικής θεωρίας μέτρησης και η ικανότητα πρόβλεψής της σε δύο βασικές επιπτώσεις της ταύτισης (π.χ. δημοσιοποίηση της σχέσης με την ομάδα και χρήση των ΜΜΕ για την ομάδα).

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Η θεωρία της κοινωνικής ταυτότητας έχει αποτελέσει το θεωρητικό υπόβαθρο πάνω στο οποίο έχει βασιστεί το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας που ασχολείται με την ταύτιση με την αθλητική ομάδα. Σύμφωνα με τον Tajfel (1972), η κοινωνική ταυτότητα είναι «η πτυχή εκείνη της έννοιας του εαυτού ενός ατόμου η οποία προέρχεται αφενός από την επίγνωση του ότι κατέχει την ιδιότητα του μέλους μιας ορισμένης ομάδας, αφετέρου από την αξία και τη συναισθηματική σημασία που το άτομο αποδίδει σε αυτή την ιδιότητα μέλους» (σελ. 272). Όσο υψηλότερο είναι το ψυχολογικό δέσιμο των ατόμων με διάφορες κοινωνικές ομάδες (π.χ. πολιτικές, θρησκευτικές, αθλητικές ομάδες), τόσο περισσότερο επηρεάζονται οι στάσεις και συμπεριφορές τους από αυτές, καθώς αισθάνονται περισσότερο ως μέλη της ομάδας (Ashforth & Mael, 1989). Η βιβλιογραφία του αθλητικού μάρκετινγκ και μανάτζμεντ έχει υποστηρίξει ότι η αθλητική ομάδα αποτελεί μια κοινωνική ομάδα με την οποία τα άτομα έχουν την τάση να αναπτύσσουν ισχυρά επίπεδα ταύτισης (Fink et al., 2002). Για τους Mastromartino και Zhang (2020), ο δεσμός που αναπτύσσουν τα άτομα με την ομάδα τους δεν μπορεί να επιτευχθεί με άλλα προϊόντα ή υπηρεσίες. Πλήθος ερευνών έχει υποστηρίξει τη θετική σχέση της ταύτισης με την αθλητική ομάδα με σημαντικές έννοιες για το μάρκετινγκ, όπως παρακολούθηση αθλητικών αγώνων, θετική ανεπίσημη επικοινωνία, δημοσιοποίηση της σχέσης με την ομάδα και χρήση των MME για αποκόμιση πληροφοριών για την ομάδα (Phua, 2010. Trailetal., 2012. Yoshidaetal., 2014). Λόγω των σημαντικών επιπτώσεων της ταύτισης, η χρήση ενός αξιόπιστου και θεωρητικά τεκμηριωμένου οργάνου μέτρησης της θα μπορέσει να βοηθήσει τα διευθυντικά στελέχη των αθλητικών ομάδων στην ανάπτυξη στρατηγικών με σκοπό την αύξηση και διατήρηση των φιλάθλων της ομάδας τους.

Μεθοδολογία

Συμμετέχοντες: Στην έρευνα συμμετείχαν 3.649 υποστηρικτές ποδοσφαιρικών ομάδων.

Όργανα μέτρησης: Για τη μέτρηση της ταύτισης με την αθλητική ομάδα χρησιμοποιήθηκε η ΚΤΑΟ των Tsigilis et al. (in press). Η ΚΤΑΟ είναι μια μονοδιάστατη κλίμακα δέκα ερωτημάτων όπου οι απαντήσεις δίνονται σε πενταβάθμια κλίμακα τύπου Likert (1=καθόλου, 5=πάρα πολύ). Η δημοσιοποίηση της σχέσης με την ομάδα μετρήθηκε με την κλίμακα Basking in Reflected Glory Scale των Trail et al. (2012) και η χρήση των MME με την κλίμακα Media Use Scale του Phua (2010).

Διαδικασία συλλογής δεδομένων: Τα δεδομένα της έρευνας συλλέχθηκαν μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου το οποίο φορτώθηκε ως υπερ-σύνδεση σε δημοφιλή ειδησεογραφική ιστοσελίδα, από τις 13 Φεβρουαρίου έως και τις 4 Απριλίου 2021.

Αποτελέσματα

Αρχικά, τα δεδομένα της έρευνας χωρίστηκαν σε δυο τυχαία δείγματα. Στο πρώτο δείγμα ($n=1.828$), εφαρμόστηκε διερευνητική παραγοντική ανάλυση. Η παράλληλη ανάλυση (parallel analysis) συνέστησε την ύπαρξη ενός παράγοντα, ο οποίος εξήγησε το 63.7% της συνολικής διακύμανσης. Η τιμή του δείκτη α του Cronbach ήταν .92. Στο δεύτερο δείγμα ($n=1.820$), εφαρμόστηκε επιβεβαιωτική παραγοντική ανάλυση στην ΚΤΑΟ. Τα αποτελέσματα έδειξαν μέτρια προσαρμογή τις κλίμακας στα

δεδομένα ($\chi^2=462.652$, $df=35$, $p<.001$, $CFI=.990$, $RMSEA=.082$, $SRMR=.053$). Μετά από τη σύνδεση των σφαλμάτων δύο στοιχείων (error covariances), οι δείκτες προσαρμογής έδειξαν ικανοποιητική προσαρμογή της ΚΤΑΟ στα δεδομένα ($\chi^2=315.791$, $df=34$, $p<.001$, $CFI=.993$, $RMSEA=.068$, $SRMR=.046$). Οι δείκτες σύνθετης αξιοπιστίας, μέσης εξαχθείσας διακύμανσης και οι παραγοντικές φορτίσεις παρουσιάζονται στον Πίνακα 1. Τέλος, για την εξέταση της προβλεπτικής ικανότητας της κλίμακας χρησιμοποιήθηκε ολόκληρο το δείγμα της έρευνας όπου εφαρμόστηκαν δύο αναλύσεις γραμμικής παλινδρόμησης, στις οποίες η ταύτιση με την αθλητική ομάδα ορίστηκε ως ανεξάρτητη μεταβλητή. Τα αποτελέσματα της πρώτης ανάλυσης έδειξαν ότι η ταύτιση προέβλεψε το 31% της διακύμανσης της δημοσιοποίησης της σχέσης με την ομάδα ($\beta=.56$, $p<.001$), ενώ στη δεύτερη ανάλυση η ταύτιση προέβλεψε το 31% της διακύμανσης της χρήση των ΜΜΕ για την ομάδα ($\beta=.56$, $p<.001$).

Πίνακας 1. Δείκτες αξιοπιστίας και παραγοντικές φορτίσεις της επιβεβαιωτικής παραγοντικής ανάλυσης

Μεταβλητή	CR	AVE	λ
Ταύτιση με την αθλητική ομάδα	.93	.57	
Η ομάδα μου είναι σημαντικό κομμάτι του εαυτού μου			.814
Βάζω την ομάδα μου πάνω από όλα			.804
Είμαι παθιασμένος με την ομάδα μου			.826
Όταν χάνει η ομάδα μου, γίνομαι ράκος/νιώθω χάλια			.730
Είμαι αφοσιωμένος στην ομάδα μου			.757
Είναι πολύ σημαντικό για εμένα να υποστηρίξω την ομάδα μου			.823
Μιλώ συνεχώς για την ομάδα μου			.771
Με κάθε ευκαιρία δείχνω στους άλλους ότι υποστηρίζω την ομάδα μου			.673
Φοράω διακριτικά της ομάδας μου όταν παρακολουθώ κάποιον αγώνα της (π.χ., στο γήπεδο ή sports café είτε μέσω τηλεόρασης, ραδιοφώνου ή internet)			.646
Συχνά παραφέρομαι λόγω της ομάδας μου			.682

Συζήτηση/Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα της έρευνας έρχονται σε συμφωνία με αυτά των Tsigilis et al. (in press), επιβεβαιώνοντας ότι η ΚΤΑΟ είναι μια αξιόπιστη, έγκυρη και μονοδιάστατη κλίμακα. Παράλληλα, τα ευρήματα υποστήριξαν την ικανότητα της ΚΤΑΟ να προβλέπει σημαντικές επιπτώσεις της ταύτισης (Phua, 2010. Trail et al., 2012). Τα ψυχομετρικά χαρακτηριστικά της ΚΤΑΟ φαίνεται να υπερέχουν από άλλες μονοδιάστατες και πολυδιάστατες κλίμακες, η συγκεκριμένη κλίμακα έχει σύντομη μορφή, σαφή θεωρητική βάση και έχει εξεταστεί σε ελληνικό πληθυσμό σε δύο μελέτες. Για το λόγο αυτό, προτείνεται η χρησιμοποίηση της για μελλοντικές έρευνες που επιθυμούν να διερευνήσουν την κοινωνική ταυτότητα που απορρέει από τη ταύτιση των ατόμων με την αγαπημένη τους αθλητική ομάδα. Σε πρακτικό επίπεδο, καθώς τα άτομα με διαφορετικό βαθμό ταύτισης διαφέρουν ως προς τις στάσεις και συμπεριφορές τους (James et al., 2019), το γεγονός ότι η ΚΤΑΟ αξιολογεί ένα μεγάλο εύρος των επιπέδων ταύτισης με υψηλή ακρίβεια θα μπορούσε να αξιοποιηθεί από τα διοικητικά στελέχη αθλητικών ομάδων με σκοπό την τμηματοποίηση των φιλάθλων, βάσει της ταύτισής τους, και την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων στρατηγικών με σκοπό την προσέλκυση και διατήρησή τους.

Βιβλιογραφία

- Ashforth, B. E., & Mael, F. (1989). Social identity theory and the organization. *Academy of Management Review*, *14*(1), 20–39.
- Fink, J., Trail, G., & Anderson, D. (2002). An examination of team identification: Which motives are most salient to its existence? *International Sport Journal*, *6*(2), 196-207.
- Heere, B., & James, J. (2007). Stepping outside the lines: Developing a multi-dimensional scale based on social identity theory. *Sport Management Review*, *10*, 65-91
- James, J., Delia, E., & Wann, D. (2019). No” is not “Low”: Improving the assessment of sport team identification. *Sport Marketing Quarterly*, *28*(1), 34–45.
- Lock, D., & Heere, B. (2017). Identity crisis: A theoretical analysis of team identification research. *European Sport Management Quarterly*, *17*(4), 413-435.
- Mastromartino, B., & Zhang, J. J. (2020). Affective Outcomes of Membership in a Sport Fan Community. *Frontiers in Psychology*, *11*, 1–5.
- Phua, J. J. (2010). Sports fans and media use: Influence on sports fan identification and collective self-esteem. *International Journal of Sport Communication*, *3*(2), 190-206.
- Tajfel, H. (1972). Social categorization. English manuscript of “La categorization sociale.” In S. Moscovici (Eds.), *Introduction a la psychologiesociale* (Vol. 1, pp. 272–302). Paris: Larousse.
- Theodorakis, N. D., Tsigilis, N., Wann, D. L., Lianopoulos, G., & Al-Emadi, A. (2016). Sport spectator identification scale: An item response analysis approach. *International Journal of Sport Management*, *17*, 178-196.
- Trail, G. T., Kim, Y. K., Kwon, H. H., Harrolle, M. G., Braunstein-Minkove, J. R., & Dick, R. (2012). The effects of vicarious achievement on BIRGing and CORFing: Testing moderating and mediating effects of team identification. *Sport Management Review*, *15*(3), 345-354.
- Tsigilis, N., Lianopoulos, Y., Gardikiotis, A., & Theodorakis. N. D. (in press). Development and validation of sport team identification scale within social identity theory: An item response theory approach. *Hellenic journal of Psychology*.
- Wann, D. L., & Branscombe, N. R. (1993). Sport fans: Measuring degree of identification with their team. *International Journal of Sport Psychology*, *24*(1), 1-17.
- Yoshida, M., Gordon, B., Nakazawa, M., & Biscaia, R. (2014). Conceptualization and measurement of fan engagement: Empirical evidence from a professional sport context. *Journal of Sport Management*, *28*, 399-417.

Η ΚΑΛΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΤΟΥΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΚΟΠΙΑ ΤΗΣ ΗΘΙΚΗΣ

Πουλιόπουλος Θ.

Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Η κοινωνική, πολιτιστική και ηθική σημασία του αθλητισμού καθιστά τους αθλητικούς οργανισμούς υπόλογους για την δραστηριότητα και τον αντίκτυπο τους, όχι μόνο στον αθλητικό κόσμο αλλά και στην ευρύτερη κοινωνία. Για τον λόγο αυτό, η ηθική αποτελεί ένα βασικό στοιχείο και η έρευνα δεν έχει αναδείξει επαρκώς ως τώρα την αξία της ηθικής στην καλή διακυβέρνηση των αθλητικών οργανισμών. Η συγκεκριμένη εργασία ερεύνησε και αξιολόγησε ποδοσφαιρικούς οργανισμούς από την σκοπιά της ηθικής. Για τον σκοπό της έρευνας υιοθετήθηκε η μέθοδος της μελέτης περίπτωσης και συγκεκριμένα ερευνήθηκαν η FIFA, η UEFA και η Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία, μαζί με το ευρύτερο ελληνικό ποδοσφαιρικό σύστημα. Για την ανάλυση χρησιμοποιήθηκε σαν μεθοδολογία η Θεσμική Θεωρία (Institutional Theory) με σκοπό να ερευνηθεί το θεσμικό πλαίσιο των οργανισμών. Επιπρόσθετα, το φιλοσοφικό σχήμα «αρετή-αγαθή-πρακτική-θεσμός» του MacIntyre μας βοήθησε να αξιολογήσουμε την ηθική ταυτότητα των οργανισμών. Αναλύοντας την σύγχρονη ιστορία των οργανισμών, τυποποιήσαμε τον ρόλο του θεσμικού πλαισίου, των προσώπων-κλειδιά και της ηθικής. Η ανάλυση μας κατέδειξε την «κουλτούρα της διαφθοράς» που επικράτησε στην FIFA, παρά τη μεγάλη ανάπτυξη του οργανισμού. Από την άλλη, η UEFA αναπτύχθηκε σε ένα πιο αυστηρό θεσμικό πλαίσιο με αποτέλεσμα να μην έχει εκτεταμένη διαφθορά, ενώ οι βασικοί της παράγοντες αποδείχτηκαν λιγότερο επιρρεπείς στη διαφθορά. Το ελληνικό ποδόσφαιρο μπορεί επίσης να χαρακτηριστεί ως βαθιά διεφθαρμένο, μιας και οι μεγάλες ομάδες κυριαρχούν με σκοπό να εξυπηρετήσουν τα δικά τους συμφέροντα. Η συγκεκριμένη έρευνα κατέδειξε ότι η Θεσμική θεωρία και ένα φιλοσοφικό σχήμα σαν αυτό του MacIntyre μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αξιολόγηση της διακυβέρνησης των ποδοσφαιρικών οργανισμών από την σκοπιά της ηθικής. Τέλος, μια πρόταση για την αναμόρφωση του ελληνικού ποδοσφαίρου περιλαμβάνει κάποιες βασικές θεσμικές αλλαγές και επίσης την υλοποίηση ενός πανεθνικού σχεδίου όπου οι αρχές της καλής διακυβέρνησης και της ηθικής θα διαχυθούν στις τοπικές ποδοσφαιρικές ενώσεις, που αποτελούν το θεμελιώδες κύτταρο του ελληνικού ποδοσφαίρου.

Λέξεις κλειδιά: καλή διακυβέρνηση, ποδοσφαιρικοί οργανισμοί, ηθική

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΚΑΛΑΘΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ραχιώτης, Θ.¹, Παυλόπουλος, Α.²

1. Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

2. Πανεπιστήμιο Πειραιά

Περίληψη

Οι αθλητικές ομοσπονδίες μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού, μέσα από τις πρακτικές που εφαρμόζουν, την εξωστρέφεια που διατηρούν, την προβολή και τη επίτευξη μιας θετικής εικόνας. Για να επιτύχουν, όμως, τα παραπάνω, χρειάζεται χρόνος και προγραμματισμός, ωστόσο τα οφέλη για όλους τους εμπλεκόμενους και τη χώρα συνολικά είναι άμεσα, έμμεσα και άυλα. Στην παρούσα εργασία επεξεργάζεται η μελέτη περίπτωσης της Ελληνικής Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρισης, ως προς τη δυναμική της και τα αποτελέσματα που καταφέρνει με όρους ανάπτυξης αθλητικού τουρισμού. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε είναι η βιβλιογραφική ανασκόπηση, ενώ έγινε χρήση πρόσφατων δημοσιεύσεων στις επίσημες ιστοσελίδες της Ε.Ο.Κ. Τα ευρήματα που προέκυψαν είναι θετικά, όπως και ο ρόλος της ομοσπονδίας της καλαθοσφαίρισης στη βελτίωση του αθλήματος αυτού. Μάλιστα, εντοπίστηκε συνεισφορά της Ε.Ο.Κ. σε επίπεδο οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και φυσικά αθλητικό.

Λέξεις-κλειδιά: Ε.Ο.Κ., ανάπτυξη, προβολή, αθλητικός τουρισμός, βιβλιογραφική ανασκόπηση

Εισαγωγή

Ο επαγγελματικός αθλητισμός αποτελεί μια βιομηχανία με δισεκατομμύρια κέρδη κάθε χρόνο, όχι μόνο για τους άμεσα εμπλεκόμενους (αθλητές, εταιρείες, ομοσπονδίες), αλλά και για τις πόλεις και τα κράτη που φιλοξενούν τους αγώνες. Κάθε αθλητική διοργάνωση, ανάλογα με τη χρονική της διάρκεια και το μέγεθος, προϋποθέτει τη διαμονή και σίτιση των αθλητών, τη διαφήμιση, τη σύναψη συνεργασιών με εταιρείες κλπ. (Βασιλείου-Σαλδάρη, 2022). Σε εθνικό επίπεδο, ομάδες που λαμβάνουν μέρος σε μεγάλες διοργανώσεις, όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες ή το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα, υποστηρίζονται από χορηγούς, ενώ το κόστος κάλυψης των αναγκών αυξάνεται (Giulianotti et al., 2015). Οι διοργανώσεις αυτές, ωστόσο, προσφέρουν μια σειρά από πλεονεκτήματα στις χώρες φιλοξενίας, όπως αύξηση του τουρισμού και των εσόδων, διαφήμιση και αναβάθμιση, συνήθως, του αστικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής των κατοίκων, κατ' επέκταση (Daignan & Pappalero, 2021). Έτσι, παρά το γεγονός πως ευθύνη της διοργάνωσης απαιτεί μακροχρόνιο σχεδιασμό, ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις εθνικές αθλητικές ομάδες για φιλοξενία των γεγονότων ή συμμετοχή είναι υψηλός (Σολωμός, 2016).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει ο ρόλος των αθλητικών ομοσπονδιών στη διεξαγωγή των αθλητικών διοργανώσεων και στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού (ΠΣΑΟΣ, 2007). Σύμφωνα με τους Deery et al. (2004) ο αθλητικός τουρισμός συνίσταται ως συνδυαστικός κρίκος του τουρισμού γεγονότων και του αθλητισμού, τα οποία αποτελούν υποσύνολα του τουρισμού ευρύτερα. Μέσα στο πέρασμα των χρόνων, διαπιστώνει κανείς πως οι αθλητικές εκδηλώσεις που διεξάγονται από διεθνείς ομοσπονδίες έχουν αυξηθεί, όπως και τα μέρη στα οποία λαμβάνουν χώρα. Η βελτίωση του management των υφιστάμενων αθλητικών διοργανώσεων και η στόχευση περισσότερων δύναται να αναπτύξει τον αθλητικό τουρισμό, με άμεσο

στόχο την αύξηση του χρόνου διαμονής των τουριστών και τη μεγιστοποίηση των ωφελειών από αυτό το είδος του τουρισμού (Grahametal., 1995). Στην Ελλάδα, συγκεκριμένα, υπάρχουν 33 ομοσπονδίες, που καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος των αθλημάτων, ανάμεσά τους και η Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης, η οποία θα αποτελέσει το αντικείμενο μελέτης της παρούσας έρευνας (Μαναζής, 2011).

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Η ιστορία και η δράση της Ελληνικής Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρισης

Η ιστορία της Ελληνικής Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρισης (Ε.Ο.Κ.) ξεκινά το 1970 και μέσα στη μακρά πορεία της έχει καταφέρει πολλές επιτυχίες και διακρίσεις, ενώ επιτελεί ενεργό κοινωνικό ρόλο, μέσα από τις δράσεις και συνεργασίες που πραγματοποιεί (www.basket.gr, 2022). Αποτελεί τον ανώτατο διοικητικό οργανισμό για το μπάσκετ στην Ελλάδα, έχοντας κάτω από την επιμέλειά της τα επαγγελματικά και ερασιτεχνικά πρωταθλήματα, αλλά και τις εθνικές ομάδες γυναικών και ανδρών. Έχει κερδίσει 30 μετάλλια σε διεθνείς διοργανώσεις, εκ των οποίων τα 8 είναι χρυσά, τα 12 ασημένια και τα 10 χάλκινα. Πέρα, όμως, από την αθλητική δραστηριότητα και τα επιτεύγματα των ομάδων, η Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην προσφορά στο κοινωνικό σύνολο, ενώ πραγματοποιεί κινήσεις για τον εκσυγχρονισμό των μέσων προβολής και διάδοσης των αγώνων(www.basket.gr, 2022).

Η Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης διαγράφει μια σπουδαία πορεία μέσα στον χρόνο, επιτυγχάνοντας οφέλη τόσο για τις ομάδες, όσο και για τη χώρα. Τα οφέλη αυτά, όμως, πώς ερμηνεύονται με όρους τουριστικής ανάπτυξης; Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι κομβική, αφού θα αποκαλύψει άμεσα, έμμεσα και άυλα οφέλη που αποκομίζουν οι εμπλεκόμενοι και η Ελλάδα. Ως άμεσα οφέλη ορίζονται «τα κέρδη από τις πωλήσεις που πραγματοποιούν οι τοπικές επιχειρήσεις στους συμμετέχοντες και τους θεατές (διαμονή, διατροφή, αναμνηστικά αντικείμενα, τοπικά προϊόντα κ.λ.π.), ενώ ως έμμεσα οι ευκαιρίες εργασίας των μελών της τοπικής κοινωνίας που σχετίζονται με την ανακαίνιση των αθλητικών εγκαταστάσεων, με προμήθειες κ.λ.π.» (Μαναζής 2011, σελ.79). Παράλληλα, δε θα πρέπει να λησμονούνται τα άυλα οφέλη που προκύπτουν από την προβολή των αθλητικών γεγονότων, των ομάδων και της ομοσπονδίας (Forsythe, 1977). Σε αυτά συγκαταλέγονται η διαφήμιση, η προώθηση των δράσεων, καθώς και η δημιουργία θετικής εικόνας που προκύπτει και μέσα από την κοινωνική προσφορά, που επιδεικνύεται έντονα, ειδικά τα τελευταία χρόνια (Ατσαλάκης, 2005). Σε όρους αθλητικού τουρισμού, μάλιστα, η Ε.Ο.Κ., μέσα από τις δράσεις της, θα μπορούσε να στοχεύσει σε κατηγορίες όπως ο προπονητικός τουρισμός, καθώς και η διοργάνωση μεγάλων αθλητικών events σε διάφορες πόλεις. Χαρακτηριστικό, επίσης, παράδειγμα αποτελεί η προσπάθεια ανάπτυξης του 3Χ3 στην Ελλάδα, τόσο μέσα από τη διοργάνωση συγκεκριμένων events υπό την αιγίδα της Ε.Ο.Κ., όσο και με την εγκαθίδρυση ενός πλάνου για την μελλοντική ανάπτυξή του, απότοκος του οποίου θα ήταν η ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού (Malak & Abderrahim, 2021).

Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη κάθε έρευνας και τα εργαλεία ή οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται κάθε φορά, αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητά της (Creswell, 2014). Στην περίπτωση που μελετάται,

επιλέχθηκε η βιβλιογραφική έρευνα μέσα από άρθρα και επιστημονικές πηγές, που περιλαμβάνουν υλικό, αξιοποιήσιμο και κυρίως αξιόπιστο, ώστε να υποστηρίξουν τις ανάγκες της μελέτης. Σκοπός της έρευνας ήταν να αναζητήσει τον ρόλο της Ελληνικής Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρισης στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού. Επιμέρους στόχοι ήταν οι εξής:

- Να διερευνηθούν οι πρακτικές μανάτζμεντ και μάρκετινγκ που επιλέγει η Ε.Ο.Κ. για την ορθή προβολή του αθλήματος στη χώρα και ευρύτερα.
- Να εξετασθεί η σχέση ανάμεσα στην ανάληψη διοργανώσεων μικρού και μεγάλου μεγέθους και της ανάπτυξης του αθλητικού τουρισμού.

Αποτελέσματα

Μέσα από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση προέκυψαν χρήσιμα στοιχεία, αναφορικά με το ρόλο της Ε.Ο.Κ. στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού και την προαγωγή του αθλήματος και του αθλητικού γίνεσθαι ευρύτερα. Αρχικά, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει το μνημόνιο ανάμεσα στην Ε.Ο.Κ. και το Υπουργείο Επικρατείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης για την εγκατάσταση λογισμικού και δικτύου, ώστε να καλύπτονται με live streaming όλοι οι αγώνες μπάσκετ των εθνικών πρωταθλημάτων (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, 2022). Με αυτόν τον τρόπο, προβάλλει σε μεγαλύτερη μερίδα κοινού τις διοργανώσεις, ενώ ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις. Παράλληλα, ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις, δίνουν τη δυνατότητα στους θεατές, να απολαύσουν μια βελτιωμένη εμπειρία (Ατσαλάκης, 2005). Η προβολή και ο εκσυγχρονισμός αυτός θα βελτιώσει την εικόνα της Ελλάδας σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ το μάρκετινγκ και η διαχείριση αυτή που επιλέγει η Ε.Ο.Κ. ειδικά μέσα από την ηγεσία του κου Ευάγγελου Λιόλιου θα συμβάλει στην αναζήτηση διοργανώσεων μεγάλου μπασκετικού βεληνεκούς. Ακόμα, το 2022 υπέγραψε μνημόνιο με το Ταμείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Παιδιά (UNICEF), με σκοπό να εμψυχήσει στα παιδιά τον αθλητισμό και να συμβάλει στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση γύρω από τα δικαιώματά τους (www.unicef.org, 2022). Η συνεργασία αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς ευθυγραμμίζεται και προωθεί τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, οι οποίοι αποτελούν πλέον προτεραιότητα για πολλά κράτη παγκοσμίως. Στην ίδια κατεύθυνση, η συμφωνία με τη Novo Nordisk Hellas για την ευαισθητοποίηση γύρω από την παιδική παχυσαρκία, θεωρείται πως υπογραμμίζει την κοινωνική συνεισφορά της Ε.Ο.Κ. (Λιόλιος, 2022). Τέλος, υπέγραψε συμφωνία με το Ερρίκος Ντυνάν Hospital Center, για να παρέχει δωρεάν εξετάσεις και νοσηλεία στους υπό την επιμέλειά της αθλητές. Οι παραπάνω πρακτικές μανάτζμεντ και μάρκετινγκ δημιουργούν μια θετική εικόνα για την ομάδα και τη χώρα ευρύτερα, που θα οδηγήσουν στην προσέλκυση τουριστών και την ανάπτυξη αθλητικού τουρισμού. Αυτό προκύπτει μέσα από τα οφέλη που επιτυγχάνει η δράση και λειτουργία της Ελληνικής Ομοσπονδίας Καλαθοσφαίρισης, τα οποία δεν είναι μόνο αθλητικά, αλλά και οικονομικά, πολιτιστικά και κοινωνικά. Ακόμα, τα πλεονεκτήματα δεν αφορούν μόνο την κοινωνία και την μικρο-οικονομία, αλλά έχουν εθνική και παγκόσμια εμβέλεια, μέσα από τη συμμετοχή των ομάδων σε αντίστοιχου μεγέθους αθλητικά γεγονότα. Μάλιστα, η διοργάνωση μεγάλων διοργανώσεων μπορεί να επιφέρει έσοδα τόσο από τους επισκέπτες, όσο και από την αθλητική χορηγία (Λιόλιος, 2022).

Συζήτηση

Τα αποτελέσματα της έρευνας καταδεικνύουν πως η Ε.Ο.Κ. είναι μια ομοσπονδία που συμβάλλει καθοριστικά στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού στην Ελλάδα. Ο αθλητικός τουρισμός, ιδιαίτερα, αποτελεί σημαντικό εργαλείο παγκόσμιας προώθησης του ελληνικού αθλητικού γίνεσθαι, καθώς και προϊόν υψηλής προστιθέμενης αξίας για την Ελλάδα. Ο εκσυγχρονισμός των μέσων προβολής των αγώνων, η αναβάθμιση των εγκαταστάσεων, αλλά και η κατασκευή νέων, υποστηρίζουν τόσο τους αθλητές όσο και τους αγώνες ως προϊόντα. Με αυτόν τον τρόπο, διευκολύνεται η διεξαγωγή αγώνων, όπως και οι προπονήσεις, οι οποίες, όπως φαίνεται από τα αποκτηθέντα μετάλλια, οδηγούν σε διακρίσεις, ενώ η διεξαγωγή μεγάλου και όχι μόνο βεληνεκούς αγώνων ενισχύει την επισκεψιμότητα από το εξωτερικό, καθιστώντας αυτούς τους επισκέπτες «πρεσβευτές» της Ελλάδας. Σε όλα αυτά προστίθεται και η συμμετοχή των ελληνικών ομάδων σε διοργανώσεις εθνικές και διεθνείς. Τέλος, σε μια εποχή που η κοινωνική συνεισφορά αναδεικνύεται ως βασικός παράγοντας υποστήριξης μιας συλλογικότητας, η ταυτότητα που υιοθετεί η Ε.Ο.Κ., κινείται δυναμικά προς αυτήν την κατεύθυνση.

Συμπεράσματα

Συνολικά, οι αθλητικές ομοσπονδίες φαίνεται πως διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού. Στην προκειμένη περίπτωση, η Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης αναδεικνύεται ως ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ομοσπονδίας που προάγει τα αθλητικά ιδεώδη, προβάλλει τις δράσεις και τον αθλητισμό και πράττει με γνώμονα την υγεία και ευημερία των αθλητών και της κοινωνίας, ενώ μεγάλη είναι η συνεισφορά της και στην προβολή και ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού, μέσα από τη διοργάνωση μεγάλων διοργανώσεων με όραμα, σωστό marketing και management.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Ατσαλάκης, Μ. 2005. *Αθλητικός Τουρισμός Περιγραφικά Μοντέλα*. Ρέθυμνο: ΤΕΙ Κρήτης.
- Βασιλείου-Σαλδάρη, Π. 2022. *Τα Αθλητικά Γεγονότα Ως Μέσο Ανάδειξης Και Ανάπτυξης Εντός Τόπου: Η Περίπτωση Των Σπετσών*. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Μαναζής, Ι. 2011. *Ο Ρόλος Του Αθλητικού Μάρκετινγκ Στον Αθλητικό Τουρισμό Στην Ελλάδα: Η Περίπτωση Των Nat West Island Games Στη Ρόδο Το 2007*. Κρήτη: Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης.
- ΠΣΑΟΣ. 2007. “Αθλητική Επικαιρότητα.” *Οικονομία Και Αθλητισμός. Τριμηνιαία Επιστημονική Επιθεώρηση Αθλητικής Οικονομίας, Διοίκησης Και Μάρκετινγκ Τόμος 7ος*, (Απρίλιος – Μάιος – Ιούνιος 2007).
- Σολωμός, Χ. 2016. *Αθλητικός Τουρισμός: Αθλητικές Διοργανώσεις Στην Ελλάδα Χαρακτηριστικά Και Προοπτικές Ανάπτυξης*. Χίος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Ξενόγλωσση

- Creswell, J. 2014. *Η Έρευνα Στην Εκπαίδευση. Σχεδιασμός, Διεξαγωγή Και Αξιολόγηση Ποσοτικής Και Ποιοτικής Έρευνας*. Δεύτερη Ελ. Όμιλος Ιων.
- Deery, M., Jago, L. and Fredline, L. (2004) ‘Sport tourism or event tourism: are they one and the same?’, *Journal of Sport & Tourism*, 9 (3): 235-245

- Duignan, M. B. & Pappalepore, I. 2021. “How Do Olympic Cities Strategically Leverage New Urban Tourism? Evidence from Tokyo.” *Tourism Geographies* 0(0):1–25.
- Giulianotti, R., Armstrong, G. H. & Hobbs, D. 2015. “Sport Mega-Events and Public Opposition.” *Journal of Sport and Social Issues* 39(2):99–119.
- Graham, S., Goldblatt, J. & Delpy, L. 1995. *The Ultimate Guide to Sport Event Management & Marketing*. New York: McGraw-Hill).
- Malak, J., & Abderrahim, R. (2021). The Impact of a Mega Sport Event on Tourism of the Host City: Case of The African Nations Championship in Marrakech. *Sport Science and Human Health*, 6(2), 12–22.

Δικτυογραφία

- Forsythe, C. E. (1977). *Administration of high school athletics (6th edition)* .Prentice-Hall.
- www.basket.gr. (2022, 3 4). *Ιστορία*. Ανάκτηση από www.basket.gr: <https://www.basket.gr/topics/ellinika/eidhseis/>
- www.unicef.org. (2022, 9 1). *UNICEF και Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης μαζί για την προάσπιση των δικαιωμάτων κάθε παιδιού στην Ελλάδα*. Ανάκτηση από www.unicef.org: <https://www.unicef.org/greece/%CE%B4%CE%B5%CE%BB%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CF%8D%CF%80%CE%BF%CF%85/unicef-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CF%83%CF%80%CE%BF%CE%BD%CE%B4%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE>
- Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης. (2022, 6 23). *Στην ψηφιακή εποχή περνά η Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης*. Ανάκτηση από www.businessdaily.gr: https://www.businessdaily.gr/koinonia/66095_stin-psifiaki-epohi-perna-i-elliniki-omospondia-kalathosfairisis
- Λιόλιος, Β. (2022, 3 4). *Μνημόνιο Συνεργασίας της ΕΟΚ με την Novo Nordisk Hellas*. Ανάκτηση από www.basket.gr: <https://www.basket.gr/%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%B7%CF%84%CE%B1/%CE%BC%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%BF-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CE%BF%CE%BA-%CE%BC%CE%B5>

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ(ESPORTS) ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: Η ΟΠΤΙΚΗ ΤΩΝ GAMERS

Σορόπουλος Κ.¹, Νταλιάνης Φ.¹ & Νταλιάνη Μ.²

1. Πανεπιστήμιο Πειραιώς
2. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τα τελευταία χρόνια, ο κλάδος του ηλεκτρονικού επαγγελματικού αθλητισμού κατέχει πρωταγωνιστική θέση στον τομέα της ψηφιακής ψυχαγωγίας, πραγματοποιώντας μια συνεχή αλματώδη εξέλιξη εγείροντας -ταυτόχρονα- ευαίρονες εκτιμήσεις ότι οι θεατές του το 2024 θα ξεπεράσουν τα 570 εκατομμύρια παγκοσμίως. Σε αντίθεση με τη ραγδαία ανάπτυξη του κλάδου, η επιστημονική του έρευνα βρίσκεται ακόμα σε αρχικά στάδια, με τους μελετητές του να προσπαθούν να κατανοήσουν πρωταρχικά τον τρόπο λειτουργίας αλλά και την εσωτερική του δομή. Η παρούσα προκαταρκτική μελέτη, αντιλαμβανόμενη το σχετικό κενό που παρουσιάζεται στην ελληνική αλλά και στη διεθνή βιβλιογραφία, αποσκοπεί στο να διερευνήσει τις απόψεις όλων όσων δραστηριοποιούνται ενεργά στα esports, σχετικά με τις δυνατότητες ανάπτυξής του. Συγκεκριμένα, στόχος της διερευνητικής μελέτης αποτέλεσε η καταγραφή των απόψεων τυχαίων ατόμων που ασχολούνται συστηματικά με τα ηλεκτρονικά παίγνια (gamers), ώστε να γίνουν κατανοητοί οι παράγοντες που θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη του ηλεκτρονικού επαγγελματικού αθλητισμού στην Ελλάδα. Για τη συλλογή των δεδομένων, χρησιμοποιήθηκε ανώνυμο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, το οποίο εστάλη στην κοινότητα του ηλεκτρονικού επαγγελματικού αθλητισμού στην Ελλάδα με τη μέθοδο της απλής τυχαίας δειγματοληψίας. Το τελικό δείγμα αποτελούνταν από 570 gamers, επί το πλείστον άνδρες (92.5%), ηλικίας έως 50 ετών. Για τις ανάγκες της έρευνας δημιουργήθηκε ερωτηματολόγιο, με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής, στο οποίο μετρήθηκαν οι συνήθειες των gamers, η αποτίμηση αλλά και η μελλοντικές προοπτικές των esports σε εγχώριο και παγκόσμιο επίπεδο. Γενικά, οι στατιστικές αναλύσεις των δεδομένων μας έδειξαν μια θετική εικόνα για την ανάπτυξη των esports στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, οι gamers παρουσιάζουν θετικές απόψεις όσον αφορά: α) τις προοπτικές ανάπτυξης των esports, τις περιοχές ανάπτυξης και γ) την συμμετοχή των ιδιωτών στην ανάπτυξη του ηλεκτρονικού επαγγελματικού αθλητισμού στην Ελλάδα. Ανάλογη θετική στάση δεν επιβεβαιώθηκε για το αν το κράτος θα πρέπει να έχει επεμβατικό χαρακτήρα στα esports. Στα συμπεράσματα παρουσιάζονται οι βασικοί περιορισμοί της έρευνας, όπως η συλλογή δεδομένων από μια κοινή πηγή (common method bias). Όσον αφορά τις προτάσεις μελλοντικής έρευνας αυτές πρέπει να εστιάσουν πρωτίστως στην ακριβή χαρτογράφηση των λειτουργιών του οικοσυστήματος των esports στην Ελλάδα, χρησιμοποιώντας ως γνώμονα ήδη ανεπτυγμένες χώρες όπως η Ισπανία και η Γερμανία. Ανάλογης βαρύτητας έρευνα θα πρέπει να εστιάσει στην δημιουργία του προφίλ όσον ασχολούνται εντατικά στο συγκεκριμένο χώρο (επαγγελματίες gamers), με απότερο στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση και την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού επαγγελματικού αθλητισμού στην Ελλάδα.

Λέξεις-κλειδιά: Esports, ηλεκτρονικός επαγγελματικός αθλητισμός, Gamers, ποσοτική έρευνα

Η ΑΠΟΛΥΤΗ ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΑΡΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΩΝ Π.Α.Ε. ΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

Γαρδίκης, Α., Σπηλιόπουλος, Π. & Καλλίρης, Γ.
Τμήμα Δημοσιογραφίας & Μ.Μ.Ε., ΑΠΘ

Σημαντικός αριθμός ερευνών έχει βρει ότι το τελικό ειδησεογραφικό προϊόν των Μέσων Ενημέρωσης, σε ποσοστό που κυμαίνεται από 20% - 80%, επηρεάζεται από πληροφορίες και υλικό που παρέχουν οι Δημόσιες Σχέσεις (ΔΣ) στους δημοσιογράφους. Λίγες σχετικές έρευνες υπάρχουν στο πεδίο του αθλητισμού και ακόμα λιγότερες στον ελληνικό χώρο, ειδικά με ποιοτική προσέγγιση. Σκοπός της εργασίας ήταν να διερευνήσει την δυνητική επιρροή των Υπευθύνων Επικοινωνίας (ΥΕ) των Ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιρειών (Π.Α.Ε.) του Νομού Αττικής στην οικοδόμηση της ειδησεογραφικής ατζέντας (agenda building) σε επίπεδο νεαρών Αθλητικών Συντακτών (ΑΣ), με ολιγόχρονη παρουσία στο επάγγελμα. Υιοθετήθηκε η ποιοτική μεθοδολογία που εφάρμοσαν με επιτυχία άλλες σχετικές έρευνες του Τμήματος Δημοσιογραφίας/ΑΠΘ υπό το πρίσμα του επιστημονικού ρεαλισμού. Εργαλείο αποτέλεσε η ατομική συνέντευξη με ημιδομημένο οδηγό, που έχει δημιουργηθεί για τις ανάγκες της μελέτης του συγκεκριμένου πεδίου. Εξετάστηκαν με σκόπιμη δειγματοληψία, δυο ΥΕ με μέσο όρο ηλικίας Μ.Ο.= 43 έτη και τέσσερις ΑΣ με Μ.Ο. παρουσίας στο επάγγελμα τα έξι έτη, ενώ δεν βρέθηκε κάποια γυναίκα ώστε να συμμετάσχει στην έρευνα. Τα δεδομένα των αυτολεξεί μεταγραμμένων συνεντεύξεων αναλύθηκαν θεματικά (Braun & Clarke, 2006; 2012; 2019) και προέκυψαν 5 θέματα και 3 υποθέματα: 1) ο σημαίνων ρόλος του ΥΕ σε μια ομάδα και η ταραχώδης σχέση του με τους δημοσιογράφους, 2) δυσκολία πρόσβασης στο γήπεδο από τους νεαρούς ΑΣ, 2α) πρόσβαση με αυστηρές προϋποθέσεις σε εκπαιδευμένες από τους ΥΕ πηγές ειδήσεων (παίκτες, προπονητές), 3) επιλεκτική ενημέρωση των εκλεκτών ΑΣ από τις ΠΑΕ, 3α) αναγκαστική Copy Paste χρήση του πληροφοριακού υλικού των ΥΕ από τους νεαρούς ΑΣ, 4) η αρνητική επίδραση των νέων ΤΠΕ των ΠΑΕ στην εργασία των ΑΣ και 5) τα ΜΚΔ των αθλητών ως πηγές ειδήσεων. Η σχέση ανάμεσα στους ΥΕ και τους νεαρούς ΑΣ κυμαίνεται από ανύπαρκτη έως εξαιρετικά καλή, αν και όλοι συμφωνούν πως είναι ως επί των πλείστον τυπική και επαγγελματική, με πολλές διακυμάνσεις. Στόχος των ΥΕ είναι η προστασία της ομάδας τους από αρνητικές ειδήσεις, για αυτό και προσπαθούν να επιβάλλουν τη “γραμμή” της ομάδας στους δημοσιογράφους. Ο νέος ΑΣ αντιμετωπίζει πρόβλημα πρόσβασης στο γήπεδο για την κάλυψη αγώνα, αφού προτεραιότητα δίνεται στα μεγάλης εμβέλειας εθνικά Μέσα και σε προτιμώμενους από την ΠΑΕ δημοσιογράφους. Επίσης, περιορισμένη είναι η πρόσβαση σε συνεντεύξεις με προπονητές και ποδοσφαιριστές που δίνονται επιλεκτικά και μετά από έκκριση του ΥΕ, ο οποίος και τους καθοδηγεί σχετικά με όσα θα πρέπει να απαντήσουν στους ΑΣ. Οι ΥΕ ενημερώνουν για τα σημαντικά ζητήματα αποκλειστικά τους “δικούς τους” δημοσιογράφους και οι νεαροί ΑΣ αδυνατούν να παράγουν δικό τους πρωτογενές ρεπορτάζ. Έτσι, απλώς αναπαράγουν με αντιγραφή και επικόλληση το πληροφοριακό επίδομα των ΥΕ. Το υλικό αυτό, ενίοτε χαρακτηρίζεται χρήσιμο, όμως στην ουσία επιδρά αρνητικά στην αντικειμενική δημοσιογραφία. Τέλος, τα ΜΚΔ αποτελούν εναλλακτική πηγή είδησης για τους νεαρούς ΑΣ. Οι ΥΕ ισχυρίζονται πως εξακολουθούν να υπολογίζουν τα παραδοσιακά Μέσα χωρίς να τα παρακάμπτουν και τα μεταχειρίζονται όλα ισότιμα, όμως η έρευνα βρήκε πως επιβάλλουν τις θέσεις τους, μέχρι και που χειραγωγούν τους νεαρούς ΑΣ. Τα ευρήματα της μελέτης συμφωνούν με αρκετές προγενέστερες μελέτες στον ελληνικό αλλά και διεθνή χώρο. Συμπερασματικά, οι ΠΑΕ επιδρούν σε μεγάλο βαθμό στο τελικό δημοσιογραφικό προϊόν των αθλητικών Μέσων και πρακτικά αυτό σημαίνει πως οι νέοι δημοσιογράφοι εξαρτώνται απόλυτα από τους ΥΕ και καταλήγουν υποχείρια αυτών, υπονομεύοντας έτσι το εργασιακό μέλλον τους. Περαιτέρω μελέτες ποσοτικού χαρακτήρα αλλά και σε διαφορετικά περιβάλλοντα, θα συμβάλλουν στη συνολική κατανόηση του θέματος, καθώς και στην επέκταση της θεωρίας και της βιβλιογραφίας.

Λέξεις- κλειδιά: Π.Α.Ε., Γραφεία Τύπου, ΥΕ, αθλητικά μέσα, νεαροί δημοσιογράφοι, ποιοτική έρευνα, χειραγώγηση

NON-FUNGIBLETOKEN (NFTs): ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Γδοντέλη, Κ., Πανταζή, Δ. & Αθανασοπούλου, Π.

Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Τα NFTs (non-fungibletoken) (στα ελληνικά μη εναλλάξιμα κρυπτοπαραστατικά), αποτελούν μοναδικές μονάδες δεδομένων που καταγράφονται σε δίκτυο Blockchain, οι οποίες τα τελευταία χρόνια προσελκύουν διεθνώς μεγάλο ενδιαφέρον. Τα NFTs χρησιμοποιούνται για την καταγραφή της ιδιοκτησίας τόσο των φυσικών όσο και των ψηφιακών περιουσιακών στοιχείων. Σημαντικοί αθλητικοί οργανισμοί διεθνώς έχουν μνηθεί στα NFTs, καθώς έχουν πιθανά αντιληφθεί ότι αποτελούν ευκαιρία για καινοτόμο ανάπτυξη και δημιουργία εσόδων μέσω νέων ψηφιακών προϊόντων. Μια τέτοια περίπτωση αποτελεί το NBA Top Shot, το οποίο δίνει τη δυνατότητα στους φιλάθλους της καλαθοσφαίρισης να αγοράζουν, να πωλούν και να ανταλλάσσουν με επίσημη άδεια «στιγμές» παιχνιδιών με τους αγαπημένους τους αθλητές. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μελετήσει, να παρουσιάσει και να συζητήσει τις εφαρμογές των NFTs στο χώρο της αθλητικής διοίκησης, όπως καταγράφονται στη σύγχρονη αρθρογραφία. Για την υλοποίηση του σκοπού της έρευνας, πραγματοποιήθηκε έρευνα με τη μεθοδολογία της μελέτης βιβλιογραφικής ανασκόπησης από τις βάσεις δεδομένων Google, Google Scholar, και Scopus με τις λέξεις κλειδιά NFTs, sports και sport management, που χρησιμοποιήθηκαν σε συνδυασμό και με αναφορά στον τίτλο ή στην περίληψη. Βρέθηκαν 18 σχετικές ιστοσελίδες και τρία (3) επιστημονικά άρθρα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα NFTs δημιουργούν μελλοντικές ευκαιρίες καινοτομίας για τους αθλητικούς οργανισμούς, οι οποίες αφορούν τόσο σε αθλητικά προϊόντα όπως είναι τα εισιτήρια (επιλύονται ζητήματα σχετικά με την επαλήθευση της γνησιότητάς τους και στη διευκόλυνση της μεταπώλησής τους, αλλά και στην παροχή πιο ελκυστικών πακέτων εισιτηρίων), όσο και σε πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην αφοσίωση των θεατών, αλλά και σε δράσεις προώθησης της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και κάλυψης προσωπικών αναγκών των φιλάθλων για συλλογή σημαντικών στιγμών του αθλητισμού. Επιπρόσθετα, τα NFTs αποτελούν ένα ενδιάμεσο χώρο μεταξύ της ιδιότητας του μέλους και της ιδιοκτησίας, καθώς είναι ανταλλάξιμα διακριτικά που παρέχουν πρόσβαση στους φιλάθλους στη λήψη αποφάσεων του σωματείου και αύξηση της αλληλεπίδρασης, γεγονός που μπορεί να ενισχύσει την αφοσίωσή τους. Η προώθηση της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης των αθλητικών σωματείων μέσω της συμβολικής αξίας των NFTs και της ταυτότητας της ομάδας, μπορεί να οδηγήσει τους φιλάθλους να αγοράσουν NFTs με θέμα κοινωνικούς σκοπούς της ομάδας τους, σε συνεργασία με μη κερδοσκοπικούς φιλανθρωπικούς οργανισμούς. Τέλος, συλλογή αθλητικών στιγμιότυπων μέσω NFTs μπορεί να αποτελεί μέσο πραγματοποίησης μιας επένδυσης, ως ένδειξη υποστήριξης είτε ενός αθλητή, είτε μιας ομάδας και συνιστά την πιο πρόσφατη καινοτομία στα συλλεκτικά αντικείμενα. Για να επωφεληθούν οι αθλητικοί οργανισμοί από τα NFTs, θα πρέπει να αναθεωρήσουν τον παραδοσιακό τρόπο που διαχειρίζονται το αθλητικό προϊόν και να επενδύσουν σε υποδομές και προηγμένη τεχνολογία που να επιτρέπει την ευρεία χρήση των ψηφιακών στοιχείων να ευδοκιμήσουν, καθώς τα νέα ψηφιακά δεδομένα πωλήσεων θα συνδέονται με τις υπάρχουσες βάσεις δεδομένων των πελατών, με κύριο στόχο την αύξηση αφοσίωσης των φιλάθλων και την προσέλκυση νέων. Χρειάζεται όμως προσοχή, διότι υπάρχει ο κίνδυνος να διακινδυνεύσουν τη φήμη τους κάνοντας κατάχρηση της τεχνολογίας, αποσκοπώντας αποκλειστικά στο κέρδος.

Λέξεις κλειδιά: NFTs, αθλητική διοίκηση, αφοσίωση θεατών

Βιβλιογραφία

- Baker, B.J, Pizzo, A.D., & Su, Y. (2022). Non-Fungible Tokens: A Research Primer and Implications for Sport Management. *Sports Innovation Journal*, 1, 1–15.
<https://doi.org/10.18060/25636>
- Regner, F., Urbach, N., & Schweizer, A. (2019). *NFTs in Practice – Non-Fungible Tokens as Core Component of a Blockchain-based Event Ticketing Application*. 40th International Conference on Information Systems (ICIS 2019), Munich Project: Blockchain.
<https://www.fim-rc.de/Paperbibliothek/Veroeffentlicht/1045/wi-1045.pdf>
- Rehman, W., Zainab, H.e., Imran, J., & Bawany, N.Z. (2021). *NFTs: Applications and Challenges*, 22nd International Arab Conference on Information Technology (ACIT), 2021, pp. 1-7, doi:10.1109/ACIT53391.2021.9677260
<https://www.binance.com/en/blog/nft/how-are-nfts-impacting-the-sports-industry-7100965009297955558>
<https://www2.deloitte.com/xe/en/insights/industry/technology/technology-media-and-telecom-predictions/2022/sports-nfts-digital-media.html>
<https://medium.datadriveninvestor.com/how-nfts-are-disrupting-the-sports-industry-e5a4e6cfc1c>
<https://islagency.com/messis-ethernity-nft-collection-powered-by-isl-broke-the-record-of-sports-nfts-selling-for-over-9-million/>
<https://www.liverpoolfc.com/news/available-now-lfc-heroes-club-first-digital-collectibles>
<https://www.thisisanfield.com/2022/06/fans-lose-money-from-liverpool-nft-sale-with-no-further-contact-from-club/>
<https://www.si.com/soccer/manchestercity/news/manchester-city-plan-to-offer-fans-the-chance-to-meet-players-as-incentive-to-buy-nfts>
<https://www.mancity.com/news/club/city-puma-announce-nft-drop-9320-63787777>
<https://sporttechie.com/new-jersey-devils-become-first-nhl-team-to-launch-nfts>
<https://nftnow.com/collectibles/thanks-to-nfts-when-a-team-wins-so-do-fans-literally/>
<https://insidersport.com/2021/06/14/how-nfts-are-monetising-sports-teams-and-athletes-fanbases/>
<https://www.business2community.com/nft/sport-nft-drops>
<https://cointelegraph.com/news/how-nfts-can-boost-fan-engagement-in-the-sports-industry>
<https://www.stack.com/a/nfts-in-youth-sports/>
<https://influencermarketinghub.com/sport-nft-marketplace/>
<https://vanguard-x.com/blockchain/sports-nfts/>
<https://www.sporttechie.com/new-study-fans-attitudes-sports-nfts-teams-leagues-roadmap-success>
<https://www.beaconsports.com.au/blog/how-professional-athletes-should-use-nfts>

ΠΟΥ ΠΗΓΑΝ ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ; ΟΙ ΝΕΑΡΟΙ ΦΙΛΑΘΟΙ Π.Α.Ο.Κ. ΚΑΙ ΑΡΗ ΠΡΟΤΙΜΟΥΝ ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΓΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Μεταλίδης, Σ., Τσανταρίδης, Χ.-Ο., Σπηλιόπουλος, Π. & Τσιγγίλης, Ν.
Τμήμα Δημοσιογραφίας & Μ.Μ.Ε., Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Οι νέες Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.), δηλαδή ιστοσελίδες (sites) και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (Μ.Κ.Δ.) όπως το Facebook και το Instagram, κερδίζουν ολοένα και περισσότερο την προτίμηση του νεανικού κοινού, που καταναλώνει το περιεχόμενό τους είτε για ψυχαγωγία, είτε για ενημέρωση. Η εργασία είχε στόχο να εξετάσει την επιρροή των νέων Τ.Π.Ε. στο φίλαθλο κοινό των ομάδων του Π.Α.Ο.Κ. και του Άρη, σε σχέση με τα παραδοσιακά Μέσα (εφημερίδα, ραδιόφωνο, τηλεόραση). Η έρευνα ήταν ποσοτική και διερεύνησε ποια είναι τα προτιμώμενα Μέσα των φιλάθλων των δυο ομάδων, τι είδους περιεχόμενο προτιμούν να καταναλώνουν αυτοί και, αν και κατά πόσο επηρεάζουν τη στάση τους προς τις ομάδες τους. Για τη συλλογή δεδομένων χρησιμοποιήθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο που καταρτίστηκε ειδικά για τις ανάγκες της μελέτης. Αναρτήθηκε σε φόρμα Google από 1 Αυγούστου έως 1 Σεπτεμβρίου 2022, επικοινωνήθηκε από τα Μ.Κ.Δ. των ερευνητών και φίλων τους, ενώ ο σύνδεσμός του κοινοποιήθηκε με e-mail προς τους δυνητικά ενδιαφερόμενους για συμμετοχή. Το δείγμα αποτέλεσαν 93 συμμετέχοντες, στην πλειονότητά τους άντρες (n=63) και από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι το Facebook (73,1%) και το Instagram (67,7%) είναι τα προτιμώμενα Μ.Κ.Δ., με τους φίλους του Άρη να δείχνουν μεγαλύτερη προτίμηση στο Instagram (81,3%). Οι φίλαθλοι φαίνεται ότι καταναλώνουν κυρίως εικόνες/φωτογραφίες (79,6%) και βίντεο (55,9%) και προκειμένου να ενημερωθούν για την ομάδα τους καταφεύγουν: α) στα Μ.Κ.Δ. ομάδων και Μέσων Ενημέρωσης (80,6%), β) στα έγχρονα ειδησεογραφικά Μέσα όπως οι ιστοσελίδες (57%), γ) στα ελεύθερης εκπομπής τηλεοπτικά κανάλια (21,5%), δ) και ε) στις ιστοσελίδες των Π.Α.Ε. και στα αθλητικά ραδιόφωνα (από 19,4%), στ) στη συνδρομητική τηλεόραση (16,1%), ενώ τελευταία σε προτίμηση έρχεται η έντυπη αθλητική εφημερίδα (4,3%). Οι φίλοι του Π.Α.Ο.Κ. ενημερώνονται από: α) ειδησεογραφικά/ενημερωτικά sites (78,4%), β) το αθλητικό ραδιόφωνο (23,5%) και γ) τα φίλα προσκείμενα Μέσα στις ομάδες (35,3%), με την ίδια σειρά και οι φίλοι του Άρη (37,5%, 31,3% και 18,8% αντίστοιχα). Τέλος, το 68,8% των φιλάθλων του Άρη, δήλωσε πως η στάση του απέναντι στην ομάδα του μένει ανεπηρέαστη από την ενημέρωση των παραδοσιακών και νέων Μέσων, όπως και αυτοί του ΠΑΟΚ (64,7%). Συμπερασματικά, οι νεαροί φίλαθλοι φαίνεται πως ακολουθούν το ρεύμα της εποχής και ελκύονται από τις νέες Τ.Π.Ε., καταναλώνοντας το δωρεάν υλικό τόσο των ειδησεογραφικών Μέσων, όσο και των επαγγελματικών ομάδων ποδοσφαίρου από τα δικά τους Μέσα. Αυτό έχει ως συνέπεια, τα παραδοσιακά Μέσα και κυρίως οι εφημερίδες, να έχουν χάσει την παλαιότερη δύναμή τους, αφού επιπλέον, το κοινό στρέφεται στην έγχρονη ενημέρωση των sites (π.χ. Gazzetta.gr, Sport24.gr). Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι οι Π.Α.Ε. μπορεί να έχουν δημιουργήσει και να λειτουργούν Μέσα, με σκοπό να απευθύνονται κατευθείαν στο κοινό τους παρακάμπτοντας τα εξωτερικά Μέσα, όμως οι φίλαθλοι εξακολουθούν να θέλουν να ενημερώνεται από παραδοσιακά και νέα Μέσα, ίσως γιατί τα θεωρούν πιο αντικειμενικά. Συνεπώς, εκεί φαίνεται πως είναι και το μέλλον της αθλητικής δημοσιογραφίας. Περισσότερες μελέτες με μεγαλύτερο αριθμό συμμετεχόντων και σε άλλα γεωγραφικά σημεία της Ελλάδος, θα δώσουν μια πληρέστερη εικόνα στο υπό διερεύνηση θέμα.

Λέξεις κλειδιά: Άρης, ΠΑΟΚ, νέες Τ.Π.Ε., παραδοσιακά Μέσα, στάσεις, ενημέρωση/πληροφόρηση.

Η ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΕ ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΠΡΟΒΛΕΨΗΣ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΣΗΣ ΜΕΛΟΥΣ ΤΩΝ ΦΙΛΑΘΛΩΝ

Νικολαΐδης, Γ.¹, Λιανόπουλος, Ι.², Φουντούκη, Α.¹ & Θεοδωράκης, Ν.²

1. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα

2. ΤΕΦΑΑ Σερρών, ΑΠΘ

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ της ενασχόλησης των φιλάθλων με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ΜΚΔ) της αγαπημένης τους ομάδας και της αίσθησης μέλους στην κοινότητα φιλάθλων της ομάδας. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με την ποσοτική μέθοδο του ερωτηματολογίου, το οποίο αναρτήθηκε σε δημοφιλή σελίδα στο Facebook σχετική με το ποδόσφαιρο, κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου 2022. Οι απαντήσεις που συλλέχθηκαν ήταν 593. Από τα αποτελέσματα της γραμμικής ανάλυσης παλινδρόμησης φάνηκε ότι η ενασχόληση με τα ΜΚΔ προέβλεψε ένα ικανοποιητικό ποσοστό της αίσθησης μέλους στην κοινότητα φιλάθλων της ομάδας ($R^2=.36$).

Λέξεις- κλειδιά: Ενασχόληση με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αίσθηση μέλους στην κοινότητα φιλάθλων, φίλαθλοι, αθλητικές ομάδες

Εισαγωγή

Σύμφωνα με τους Mastromartino, Zhang, Hollenbeck, & Suggs (2019), η αίσθηση μέλους στην κοινότητα ορίζεται ως η κατάσταση του ατόμου στην οποία νιώθει ότι μπορεί να συνδεθεί με άλλους φιλάθλους βάσει του κοινού τους ενδιαφέροντος για την ομάδα. Οι φίλαθλοι-μέλη μιας κοινότητας προβαίνουν σε διάφορες θετικές ενέργειες ως προς την ομάδα τους, όπως παρουσία στο γήπεδο, συμμετοχή σε συζητήσεις στα ΜΚΔ ή ακόμα και προσπάθεια να πείσουν κι άλλους να γίνουν φίλαθλοι της ομάδας (Hedlund, 2014). Λόγω των θετικών επιπτώσεων της αίσθησης μέλους στη βιωσιμότητα των αθλητικών ομάδων, η εξέταση των παραγόντων που την επηρεάζουν θα μπορέσει να οδηγήσει σε εξαγωγή χρήσιμων συμβουλών προς τα διοικητικά στελέχη σχετικά με τους τρόπους που θα ενισχύσουν την συγκεκριμένη αίσθηση στους φιλάθλους τους. Επιπλέον, η ολοένα και αυξανόμενη ενασχόληση με τα ΜΚΔ της ομάδας έχει καταστήσει ευκολότερη τη συμμετοχή των ατόμων στην κοινότητα των φιλάθλων της ομάδας τους και έχει ενισχύσει το ρόλο, τη σημασία και την επιρροή της (Clavio & Walsh, 2014). Αν και οι ερευνητικές προσπάθειες έχουν επικεντρωθεί τόσο στην αίσθηση μέλους όσο και στους παράγοντες που την καθορίζουν (π.χ. ταύτιση με την αθλητική ομάδα) (Wann, Hackathorn, & Sherman, 2017), η σχέση της με την έννοια της ενασχόλησης των φιλάθλων με τα ΜΚΔ της ομάδας τους είναι περιορισμένη.

Ερευνητικοί στόχοι

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση του ρόλου της ενασχόλησης με τα ΜΚΔ της ομάδας στη δημιουργία της αίσθησης μέλους στην κοινότητα των φιλάθλων.

Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας

Σύμφωνα με τον Putnam, R. D. (2000), τα άτομα στη σύγχρονη κοινωνία βιώνουν σχέσεις με λιγότερο οικείο τρόπο σε σχέση με το παρελθόν, λόγω της μαζικής καταναλωτικής κοινωνίας. Είναι όμως πιο πιθανό να σχηματίζουν κοινότητες (communities) με βάση τα κοινά τους ενδιαφέροντα, τον τρόπο ζωής τους ή ακόμα και την επιλογή τους σχετικά με την κατανάλωση προϊόντων και υπηρεσιών, αντί μέσω πιο παραδοσιακών χώρων, όπως εκκλησία, οικογένεια, εργασία ή εθελοντικές οργανώσεις. Επομένως, η τάση των φιλάθλων να ασχολούνται συστηματικά με την πορεία της ομάδας, τους κάνει να νιώθουν μέλη της κοινότητας της αγαπημένης τους ομάδας, μέσω της οποίας εκπληρώνουν την αίσθηση του ανήκειν, αισθανόμενοι παράλληλα αλληλεξάρτηση και αμοιβαία δέσμευση με τους υπόλοιπους φιλάθλους (Kloos, Hill, Thomas, Wandersman, & Elias, 2012).

Πέρα από τις διαπροσωπικές κοινότητες, στη σύγχρονη κοινωνία των διαδικτυακών μέσων, έχει κυριαρχήσει η δημιουργία κοινοτήτων στα ΜΚΔ, οι οποίες εκτείνονται πέρα από τα γεωγραφικά σύνορα, και η συμμετοχή σε αυτές εκφράζεται μέσω της ενασχόλησης. Η ενασχόληση (engagement) με τα ΜΚΔ ορίζεται ως η κατάσταση που αποτυπώνει την θετική στάση των καταναλωτών απέναντι στην κοινότητα και τη μάρκα και εκφράζεται σε διάφορα επίπεδα συναισθηματικών, γνωστικών και συμπεριφορικών εκδηλώσεων που υπερβαίνουν τις συναλλακτικές καταστάσεις (Dessart, 2017). Για τους Hollebeek, Srivastava, & Chen (2019) η ενασχόληση των φιλάθλων με τα ΜΚΔ της ομάδας αφορά στην επένδυση πόρων ενός φιλάθλου (π.χ. επένδυση χρόνου και χρήματος για ενέργειες όπως ανεπίσημη επικοινωνία, συνδημιουργία αξίας, επιρροή και βοήθεια σε άλλους φιλάθλους) προκειμένου να αλληλεπιδρά με την ομάδα του και τους υπόλοιπους φιλάθλους. Οι δύο πιο δημοφιλείς τρόποι ενασχόλησης, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, είναι η κατανάλωση περιεχομένου, όπου οι φιλάθλοι απλώς διαβάζουν τις αναρτήσεις στις διάφορες σελίδες των ΜΚΔ των ομάδων (παθητική ενασχόληση) και η συμβολή περιεχομένου, όπου προβαίνουν σε ενέργειες αλληλεπίδρασης, όπως αντίδραση-like, σχόλιο, αναδημοσίευση (ενεργητική ενασχόληση) (Muntinga, Moorman, & Smit, 2011).

Μεθοδολογία

Δείγμα: Στην έρευνα συμμετείχαν 593 ακόλουθοι δημοφιλούς σελίδας στο Facebook. Το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων (80.3%) ήταν άντρες ενώ ο μέσος όρος ηλικίας τους ήταν 40.97 έτη ($TA = 10.14$). Το 57.5% του δείγματος δήλωσε έγγαμος/η, το μορφωτικό επίπεδο αποτελούνταν κυρίως από απόφοιτους Πανεπιστημίου/ΤΕΙ (41.8%) και σε σχέση με την επαγγελματική κατάσταση, το 41.5% δήλωσαν Ιδιωτικοί Υπάλληλοι, με τη πλειοψηφία (37.3%) να ανήκει στην κατηγορία μηνιαίου εισοδήματος 1000€-2000€.

Όργανα μέτρησης: Για τη μέτρηση της ενασχόλησης των φιλάθλων με τα ΜΚΔ της ομάδας τους (κατανάλωση και συμβολή περιεχομένου) χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα των Schivinski, Christodoulides, & Dabrowski (2016). Για τη μέτρηση της αίσθησης μέλους στην κοινότητα των φιλάθλων μιας ομάδας χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα του Hedlund, D. P. (2014).

Διαδικασία συλλογής δεδομένων: Για την συλλογή των δεδομένων δημιουργήθηκε ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, το οποίο αναρτήθηκε από τις 11 Σεπτεμβρίου ως τις 9 Οκτωβρίου 2022 σε δημοφιλή σελίδα στο Facebook σχετική με το ποδόσφαιρο.

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα της έρευνας, όσον αφορά στους μέσους όρους, τις τυπικές αποκλίσεις, τους δείκτες εσωτερικής συνοχής και συσχέτισης των λανθανουσών μεταβλητών παρουσιάζονται στον Πίνακα 1. Για όλες τις κλίμακες, οι δείκτες του Cronbach α είχαν τιμές μεγαλύτερες από το κατώφλι του .60. Συνεπώς, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι κλίμακες ήταν αξιόπιστες και μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για περαιτέρω αναλύσεις.

Πίνακας 1. Μέσοι όροι, τυπικές αποκλίσεις, δείκτες εσωτερικής συνοχής και συσχέτισης των λανθανουσών μεταβλητών

Μεταβλητή	<i>M.O.</i>	<i>T.A.</i>	α		<i>r</i>	
Αίσθηση μέλους	4.28	1.75	.94	-		
Κατανάλωση	5.36	1.62	.92	.57*	-	
Συμβολή	4.22	1.62	.89	.53*	.68*	-

Σημείωση: * $p < .001$.

Για τη διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ των μεταβλητών εφαρμόστηκε ανάλυση γραμμικής παλινδρόμησης, όπου ως ανεξάρτητες μεταβλητές ορίστηκαν οι δύο διαστάσεις της ενασχόλησης με τα ΜΚΔ, κατανάλωση και συμβολή, και ως εξαρτημένη μεταβλητή η αίσθηση μέλους στην κοινότητα των φιλάθλων. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η κατανάλωση και η συμβολή περιεχομένου προέβλεψαν το 36% της διακύμανσης της αίσθησης μέλους στην κοινότητα φιλάθλων. Αξίζει να σημειωθεί ότι τόσο η κατανάλωση περιεχομένου ($\beta = .38, p < .001$), όσο και η συμβολή στο περιεχόμενο ($\beta = .26, p < .001$) συνεισέφεραν στατιστικά σημαντικά και θετικά στην πρόβλεψη της αίσθησης μέλους στην κοινότητα φιλάθλων της ομάδας.

Συζήτηση

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας προέκυψε ότι η ενασχόληση των φιλάθλων με τα ΜΚΔ της ομάδας τους συνιστά παράγοντα πρόβλεψης της αίσθησης μέλους τους. Συγκεκριμένα, βρέθηκε ότι ένας τρόπος να αισθάνονται οι φιλάθλοι μέλη της κοινότητας φιλάθλων της ομάδας τους είναι με το να ασχολούνται με τα ΜΚΔ της ομάδας, είτε παθητικά μέσω της κατανάλωσης περιεχομένου, είτε ενεργητικά μέσω της συμβολής στο διαδικτυακό περιεχόμενο των αναρτήσεων της ομάδας. Επίσης φάνηκε ότι η κατανάλωση περιεχομένου επηρεάζει περισσότερο από την συμβολή την αίσθηση μέλους στην κοινότητα των φιλάθλων. Δυστυχώς, τα παραπάνω αποτελέσματα είναι δύσκολο να συγκριθούν με αποτελέσματα άλλων ερευνών, αφού αντίστοιχες έρευνες δεν βρέθηκαν στη βιβλιογραφία της διοίκησης αθλητισμού.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, οι υπεύθυνοι μάρκετινγκ των ομάδων καλούνται να αξιοποιήσουν τα οφέλη που δημιουργούνται από την αίσθηση μέλους που δημιουργείται στους φιλάθλους, στοχεύοντας στην ενεργή ενασχόληση των φιλάθλων με τους επίσημους λογαριασμούς της ομάδας. Μια τέτοια τακτική αύξησης της διαδικτυακής δραστηριότητας των φιλάθλων είναι η διενέργεια διαγωνισμών με δώρα επίσημα προϊόντα της ομάδας και δημοσκοπήσεων για τον καλύτερο παίκτη του μήνα ή την καλύτερη ιστορική εντεκάδα. Επιπλέον, θα μπορούσαν να εστιάσουν στη δημιουργία περιεχομένου που θα τονώνει την αίσθηση μέλους των φιλάθλων με αναρτήσεις φωτογραφιών και βίντεο από γεμάτες κερκίδες, συνοδευόμενες από

μηνύματα «είμαστε μια οικογένεια», «όλοι μαζί για τη νίκη», «ο δωδέκατος παίκτης της ομάδας», με σκοπό την αναδημοσίευση τους από τους φιλάθλους.

Βιβλιογραφία

- Clavio, G., & Walsh, P. (2014). Dimensions of social media utilization among college sport fans. *Communication & Sport*, 2(3), 261–281.
- Dessart, L. (2017). Social media engagement: a model of antecedents and relational outcomes. *Journal of Marketing Management*, 33(5–6), 375–399.
- Hedlund, D. P. (2014). Creating value through membership and participation in sport fan consumption communities. *European Sport Management Quarterly*, 14(1), 50–71.
- Hollebeek, L. D., Srivastava, R. K., & Chen, T. (2019). S-D logic-informed customer engagement: integrative framework, revised fundamental propositions, and application to CRM. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 47(1), 161–185.
- Kloos, B., Hill, J., Thomas, E., Wandersman, A., & Elias, M. J. (2012). *Community psychology: Linking individuals and communities*. Wadsworth Cengage Learning.
- Mastromartino, B., Zhang, J. J., Hollenbeck, C., & Suggs, W. (2019). Conceptualizing sense of membership in a sport fan community. *Journal of Sport Behavior*, 42(3), 332–364.
- Muntinga, D. G., Moorman, M., & Smit, E. G. (2011). Introducing COBRAs. *International Journal of Advertising*, 30(1), 13–46.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: The collapse and revival of American community*. New York, NY, US: Touchstone Books/Simon & Schuster.
- Schivinski, B., Christodoulides, G., & Dabrowski, D. (2016). Measuring consumers' engagement with brand-related social-media content: Development and validation of a scale that identifies levels of social-media engagement with brands. *Journal of Advertising Research*, 56(1), 64–80.
- Wann, D. L., Hackathorn, J., & Sherman, M. R. (2017). Testing the team identification-social psychological health model: Mediation relationships among team identification, sport fandom, sense of belonging, and meaning in life. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, 21, 94–107.

**ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΝ LINE ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΔΕΙΚΤΩΝ
ΥΓΕΙΑΣ, ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ**

Α. Ντοβόλη², Γ. Κουκουβού¹, Μ. Ανυφαντή¹, Α. Μητρόπουλος¹, Ε. Κουιδή¹, Κ. Αλεξανδρή²

1. ΤΕΦΑΑ, ΑΠΘ, Εργαστήριο Αθλητιατρικής

2. ΤΕΦΑΑ, ΑΠΘ, Εργαστήριο «Διοίκησης Αθλητισμού, Τουρισμού και Αναψυχής»

Σκοπός της έρευνας ήταν η μελέτη των προτιμήσεων ασθενών με καρδιαγγειακά νοσήματα προς τα διαδικτυακά προγράμματα άσκησης με ταυτόχρονη παρακολούθηση σημαντικών δεικτών υγείας. Προκειμένου να διερευνηθούν οι απόψεις των χρηστών έγινε συλλογή πρωτογενών δεδομένων με τη χρήση ποσοτικής μεθόδου (quantitative survey). Το Δείγμα αποτελέσαν χρήστες – ασθενείς με καρδιαγγειακά νοσήματα. Η δειγματοληψία χιονοστιβάδας (snowball) επιλέχθηκε ως η πιο αποτελεσματική. Η συλλογή των δεδομένων έγινε με ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο μέτρησης προτιμήσεων (Alexandris, Ntovoli, Anifanti, Koukounou, Mitropoulos, Kouidi, 2022), διαδικτυακά με τη χρήση του googleforms. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η πλειοψηφία των ασθενών αξιολογούν την εξ αποστάσεως άσκηση με την επίβλεψη γυμναστή ως ενδιαφέρουσα και βολική, δεν τη θεωρούν επικίνδυνη όταν γίνεται με την παραπάνω συνθήκη και θεωρούν ότι η on - line καταγραφή και παρακολούθηση των ζωτικών σημείων τους ενισχύει το αίσθημα ασφάλειας. Επιπρόσθετα, από τα αποτελέσματα καταδεικνύεται ότι υπάρχει πρόσθεση συμμετοχής σε προγράμματα άσκησης με την επίδειξη των ασκήσεων on - line, καθώς βοηθάει στην εξοικονόμηση χρόνου και την εξασφάλιση ασφαλούς για την υγεία περιβάλλοντος, είναι χρήσιμη και βοηθητική και προσφέρει ανταποδοτικά οφέλη. Ως εκ τούτου, είναι μια ενδιαφέρουσα προσέγγιση και συμφωνούν σε μεγάλο βαθμό ότι μπορεί να τους βοηθήσει στην βελτίωση της ψυχο-σωματικής τους υγείας. Τέλος, η εξ αποστάσεως άσκηση θα τους βοηθήσει σε περιπτώσεις πανδημίας να συνεχίσουν να γυμνάζονται.

Λέξεις Κλειδιά: Εξ αποστάσεως άσκηση, διαδικτυακά προγράμματα άσκησης, καταγραφή δεικτών υγείας

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝΤΗΝ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΦΙΛΑΘΛΩΝ ΜΕ ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΤΟΥΣ

Σταμνάς, Δ.¹, Λιανόπουλος, Ι.², Φουντούκη, Α.¹, & Θεοδωράκης, Ν.²

1. Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, ΕΑΠ, Πάτρα
2. ΤΕΦΑΑ Σερρών, ΑΠΘ

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ της ταύτισης με την αθλητική ομάδα, της αντιλαμβανόμενης απόδοσης της ομάδας και της ενασχόλησης των φιλάθλων με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ΜΚΔ) της ομάδας τους – όπως αυτή αποτυπώνεται από ενέργειες όπως κατανάλωση και συνεισφορά περιεχομένου στα ΜΚΔ. Το δείγμα αποτέλεσαν 609 υποστηρικτές ποδοσφαιρικών ομάδων. Τα αποτελέσματα των δύο γραμμικών παλινδρομήσεων έδειξαν ότι η ταύτιση και η απόδοση προέβλεψαν σε ικανοποιητικό βαθμό την κατανάλωση ($R^2=.36$) και τη συνεισφορά περιεχομένου ($R^2=.26$).

Λέξεις κλειδιά: ταύτιση με την αθλητική ομάδα, αντιλαμβανόμενη απόδοση της ομάδας, ενασχόλησης των φιλάθλων με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ΜΚΔ) της ομάδας

Εισαγωγή

Η ενασχόληση των φιλάθλων με τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης (ΜΚΔ) της ομάδας τους αποτελεί επιδίωξη των αθλητικών ομάδων καθώς αφορά ένα είδος ηλεκτρονικής ανεπίσημης επικοινωνίας, η οποία έχει φανεί να συνεισφέρει στη δημιουργία θετικής εικόνας της ομάδας (Filo et al., 2015). Ως ενασχόληση των καταναλωτών με τα ΜΚΔ έχει οριστεί «μια γνωστική και συναισθηματική δέσμευση για μια ενεργή σχέση με την επωνυμία, όπως προσωποποιείται από τον ιστότοπο ή άλλες οντότητες με τη διαμεσολάβηση τεχνολογίας συνδεδεμένης στο διαδίκτυο, που έχει σχεδιαστεί για να επικοινωνεί την αξία της επωνυμίας» (Mollen & Wilson, 2010, σ. 923). Αν και οι θετικές επιπτώσεις της ενασχόλησης των φίλαθλων στα ΜΚΔ για τις αθλητικές ομάδες έχουν διερευνηθεί, παραμένει περιορισμένη η έρευνα σχετικά με τους παράγοντες που την καθορίζουν. Σύμφωνα με την βιβλιογραφία, δύο από τους σημαντικότερους προβλεπτικούς παράγοντες της συμπεριφοράς των φιλάθλων αποτελούν η ταύτιση με την αθλητική ομάδα και η αντιλαμβανόμενη απόδοση της ομάδας (Wannetal., 2001).

Ερευνητικοί Στόχοι

Ο σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνηθεί το ρόλο της ταύτισης με την αθλητική ομάδα και της αντιλαμβανόμενης απόδοσης της ομάδας στην πρόβλεψη δύο από τους βασικότερους τρόπους ενασχόλησης των ατόμων με τα ΜΚΔ της ομάδας τους (π.χ. κατανάλωση και συνεισφορά περιεχομένου)

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Για τους Mutinga et al. (2011), οι δημοφιλέστεροι τρόποι ενασχόλησης των καταναλωτών με τα ΜΚΔ των οργανισμών είναι η κατανάλωση και η συνεισφορά περιεχομένου. Η κατανάλωση περιεχομένου αφορά έναν παθητικό τρόπο ενασχόλησης όπου οι δραστηριότητες του καταναλωτή σχετίζονται με χαμηλό

επίπεδο αφοσίωσης όπως κλικ και ανάγνωση κριτικών. Η συνεισφορά στο περιεχόμενο αφορά ένα πιο ενεργό τρόπο ενασχόλησης όπου ο καταναλωτής αλληλεπιδρά με την επωνυμία και με άλλους καταναλωτές με κοινοποιήσεις, σχολιασμούς και με το να του αρέσει το περιεχόμενο (like). Αν και η έρευνα έχει στραφεί και στους προβλεπτικούς παράγοντες της ενασχόλησης των φιλάθλων με τα ΜΚΔ της ομάδας τους, δεν έχει διερευνηθεί η σχέση της με δύο βασικές έννοιες που έχουν προκύψει από την μελέτη της συμπεριφοράς των φιλάθλων όπως η ταύτιση με την αθλητική ομάδα και η αντιλαμβανόμενη απόδοση της ομάδας. Η ταύτιση με την ομάδα έχει οριστεί ως το επίπεδο της ψυχολογικής σύνδεσης μεταξύ του ατόμου και της αγαπημένης του αθλητικής ομάδας (Wann et al., 2001). Πλήθος ερευνών έχει υποστηρίξει τη θετική σχέση της ταύτισης με έννοιες όπως η πρόθεση για παρακολούθηση αγώνων στο γήπεδο και στα ΜΜΕ (Matsuoka et al., 2003. Trail et al., 2003) και η αναζήτηση πληροφοριών για την ομάδα στο διαδίκτυο (Phua, 2010). Η αντιλαμβανόμενη απόδοση αφορά την προσωπική εκτίμηση του φίλαθλου όσον αφορά την απόδοση της ομάδας (Koenig-Lewis et al., 2018). Οι Doyle et al. (2017) βρήκαν ότι η συγκεκριμένη έννοια έχει συσχετιστεί με θετικές αξιολογήσεις των φιλάθλων για την ομάδα τους.

Μεθοδολογία

Διαδικασία συλλογής δεδομένων: Για την συλλογή των δεδομένων δημιουργήθηκε ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο το οποίο ανέβηκε σε δημοφιλή αθλητική σελίδα στο Facebook.

Δείγμα: Το δείγμα αποτέλεσαν 609 υποστηρικτές ποδοσφαιρικών ομάδων (480 άνδρες και 122 γυναίκες). Ο μέσος όρος ηλικίας των συμμετεχόντων στην έρευνα ήταν τα 38.99 έτη ($TA=10.43$).

Όργανα μέτρησης: Για την μέτρηση της ταύτισης με την αθλητική ομάδα, χρησιμοποιήθηκε η ελληνική έκδοση της Κλίμακας Ταύτισης των Φιλάθλων Theodorakis et al. (2006). Η αντιλαμβανόμενη επίδοση της ομάδας μετρήθηκε με την κλίμακα των Koenig-Lewis et al. (2018), ενώ η κλίμακα των Schivinski et al. (2016) υιοθετήθηκε για τη μέτρηση της κατανάλωσης και της συνεισφοράς περιεχομένου.

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα της περιγραφικής στατιστικής, των δεικτών εσωτερικής συνοχής και της ανάλυσης συσχέτισης παρουσιάζονται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Μέσοι όροι, τυπικές αποκλίσεις, δείκτες αξιοπιστίας και συντελεστές συσχέτισης των λανθανουσών μεταβλητών.

Μεταβλητή	ΜΟ	ΤΑ	α	r			
Κατανάλωση	4.55	1.54	.89	-			
Συνεισφορά	3.34	1.59	.93	.72	-		
Ταύτιση	4.78	1.71	.89	.60	.50	-	
Απόδοση	4.00	1.23	.76	.15	.17	.14	-

Σημείωση: Όλοι οι δείκτες συσχέτισης ήταν στατιστικά σημαντικοί στο επίπεδο .001.

Για τη διερεύνηση των σχέσεων, εφαρμόστηκαν δύο αναλύσεις γραμμικής παλινδρόμησης, όπου η ταύτιση με την αθλητική ομάδα και η απόδοση της ομάδας

ορίστηκαν ως ανεξάρτητες μεταβλητές, ενώ η κατανάλωση και η συνεισφορά περιεχομένου ορίστηκαν ως εξαρτημένες μεταβλητές. Τα αποτελέσματα της πρώτης ανάλυσης έδειξαν ότι η ταύτιση με την αθλητική ομάδα και η αντιλαμβανόμενη απόδοση της ομάδας προέβλεψαν το 36% της διακύμανσης της κατανάλωσης περιεχομένου. Αξίζει να σημειωθεί ότι και η ταύτιση ($\beta=.59, p<.001$) και η απόδοση ($\beta=.06, p<.05$) είχαν στατιστικά σημαντική επίδραση στην κατανάλωση περιεχομένου. Όσον αφορά την δεύτερη ανάλυση γραμμικής παλινδρόμησης, οι δύο ανεξάρτητες μεταβλητές προέβλεψαν το 26% της διακύμανσης της συνεισφοράς περιεχομένου, με την ταύτιση ($\beta=.49, p<.001$) και την απόδοση ($\beta=.10, p<.01$) να επηρεάζουν στατιστικά σημαντικά και θετικά την εξαρτημένη μεταβλητή.

Συζήτηση-Συμπεράσματα

Στην παρούσα έρευνα εξετάστηκε για πρώτη φορά η επίδραση της ταύτισης με την αθλητική ομάδα και της αντιλαμβανόμενης απόδοσης της ομάδας στην ενασχόληση των φιλάθλων με τα ΜΚΔ της ομάδας τους. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι και η ταύτιση αλλά και ο τρόπος που οι φίλαθλοι αντιλαμβάνονται την απόδοση της αγαπημένης τους ομάδας προβλέπουν τόσο την παθητική, όσο και την πιο ενεργή ενασχόληση τους με τα ΜΚΔ της ομάδας τους. Σε θεωρητικό επίπεδο, τα ευρήματα της έρευνας υποστήριξαν ότι όσο περισσότερο οι φίλαθλοι αισθάνονται ψυχολογικά δεμένοι με την ομάδα τους και όσο θετικότερα αντιλαμβάνονται τον τρόπο με τον οποίο αυτή αγωνίζεται, τόσο περισσότερο διαβάζουν αναρτήσεις στα ΜΚΔ της και προβαίνουν σε υποστηρικτικές για αυτήν ενέργειες στα ΜΚΔ (π.χ. διαμοιρασμός αναρτήσεων, like). Παράλληλα, η ταύτιση με την αθλητική ομάδα φάνηκε να επηρεάζει και τις δύο διαστάσεις της ενασχόλησης σε πολύ υψηλότερο βαθμό από ότι η αντιλαμβανόμενη απόδοση της ομάδας. Τα συγκεκριμένα αποτελέσματα έρχονται σε συμφωνία με προηγούμενες μελέτες που έχουν υποστηρίξει ότι η ταύτιση είναι ίσως ο ισχυρότερος προβλεπτικός παράγοντας της συμπεριφοράς των φιλάθλων (Fink et al., 2002).

Σε πρακτικό επίπεδο, καθώς η ενασχόληση με τα ΜΚΔ του οργανισμού επηρεάζει την συμπεριφορά των φιλάθλων προς όφελος της ομάδας, η γνώση των παραγόντων που την καθορίζουν μπορεί να συντελέσει στην ανάπτυξη συγκεκριμένων στρατηγικών από τους υπεύθυνους μάρκετινγκ αθλητικών ομάδων. Για παράδειγμα, τα επίπεδα ταύτισης των φιλάθλων θα μπορούσαν να ενισχυθούν με αναρτήσεις στα ΜΚΔ που να αφορούν την ιστορία και ένδοξες στιγμές της ομάδας, ενέργειες που μπορεί να αυξήσουν το συναισθηματικό τους δεσμό με αυτήν και να αποτελέσουν αιτία για κοινοποίηση των εν λόγω αναρτήσεων.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Doyle, J. P., Lock, D., Funk, D. C., Filo, K., & McDonald, H. (2017). 'I was there from the start': The identity-maintenance strategies used by fans to combat the threat of losing. *Sport Management Review*, 20(2), 184-197.
- Filo, K., Lock, D., & Karg, A. (2015). Sport and social media research: A review. *Sport management review*, 18(2), 166-181.
- Fink, J. S., Trail, G. T., & Anderson, D. F. (2002). An examination of team identification: which motives are most salient to its existence? *International Sports Journal*, 6(2), 195.

- Koenig-Lewis, N., Asaad, Y., & Palmer, A. (2018). Sports events and interaction among spectators: Examining antecedents of spectators' value creation. *European Sport Management Quarterly*, 18(2), 193-215.
- Matsuoka, H., Chelladurai, P., & Harada, M. (2003). Direct and interaction effects of team identification and satisfaction on intention to attend games. *Sport Marketing Quarterly*, 12(4).
- Mollen, A., & Wilson, H. (2010). Engagement, telepresence and interactivity in online consumer experience: Reconciling scholastic and managerial perspectives. *Journal of business research*, 63(9-10), 919-925.
- Muntinga, D. G., Moorman, M., & Smit, E. G. (2011). Introducing COBRAs: Exploring motivations for brand-related social media use. *International Journal of advertising*, 30(1), 13-46.
- Phua, J. J. (2010). Sports fans and media use: Influence on sports fan identification and collective self-esteem. *International Journal of Sport Communication*, 3(2), 190-206.
- Schivinski, B., Christodoulides, G., & Dabrowski, D. (2016). Measuring consumers' engagement with brand-related social-media content: Development and validation of a scale that identifies levels of social-media engagement with brands. *Journal of advertising research*, 56(1), 64-80.
- Theodorakis, N.D., Vlachopoulos, S.P., Wann, D.L., Afthinos, Y., & Nassis, P. (2006). Measuring team identification: Translation and cross-cultural validity of the Greek version of the sport spectator identification scale. *International Journal of Sport Management*, 7, 506-522.
- Trail, G. T., Robinson, M. J., Dick, R. J., & Gillentine, A. J. (2003). Fans versus spectators in intercollegiate athletics. *Commitment*, 12(4), 217-227.
- Wann, D. L., Melnick, M. J., Russell, G. W., & Pease, D. G. (2001). *Sport fans: The psychology and social impact of spectators*. New York: Routledge.

**ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΜΕ ΤΑ ΜΕΣΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΕ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΔΡΟΜΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ**

Σπυριδόπουλος, Α.¹, Φουντούκη, Α.², Λιανόπουλος, Ι.² & Θεοδωράκης, Ν.¹

1. ΤΕΦΑΑ Σερρών, ΑΠΘ

2. Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα

Η συμμετοχή των καταναλωτών στις διαδικτυακές κοινότητες των επιχειρήσεων, τους δίνει την δυνατότητα να αλληλεπιδράσουν με άτομα, τα οποία αποδεδειγμένα ενδιαφέρονται για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους (Haverila et al., 2020). Η επιτυχία και η επιβίωση κάθε μορφής διαδικτυακής κοινότητας βασίζεται στην παρουσία και την ενεργή ενασχόληση των χρηστών της κάτι που αποτελεί και βασικό μέλημα των συντονιστών των διαδικτυακών κοινοτήτων (Kaur, et al., 2018). Στον χώρο του αθλητισμού και ειδικότερα στο χώρο των δρομικών γεγονότων όπου οι διοργανώσεις πραγματοποιούνται συνήθως μια φορά τον χρόνο, οι διαδικτυακές κοινότητες σε διάφορα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ΜΚΔ) αποτελούν τον χώρο όπου οι οργανωτές αλληλεπιδρούν με τους δρομείς μέσω αυτών μέχρι να πραγματοποιηθεί το εκάστοτε δρομικό γεγονός. Αλληλεπίδραση υπάρχει και μεταξύ των δρομέων. Για τους Muntiga et al. (2011), οι βασικοί τρόποι ενασχόλησης με τα ΜΚΔ είναι η συμβολή στο περιεχόμενο, μέσω, π.χ. των likes και του διαμοιρασμού αναρτήσεων, η δημιουργία περιεχομένου και η κατανάλωση περιεχομένου που αφορά για παράδειγμα το διάβασμα μιας ανάρτησης. Η σχέση της ενασχόλησης με τα ΜΚΔ και της συμμετοχής σε διαδικτυακές κοινότητες αποτελεί σημαντικό ερευνητικό πεδίο τα τελευταία χρόνια (Balduš, 2015), ωστόσο τα δεδομένα είναι περιορισμένα στο χώρο των συμμετεχόντων σε δρομικά γεγονότα. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να εξετάσει την σχέση της ενασχόλησης με τα ΜΚΔ και της συμμετοχής σε διαδικτυακές κοινότητες δρομικών γεγονότων. Για την ικανοποίηση των αναγκών της εν λόγω μελέτης χρησιμοποιήθηκαν: α) οι τρεις διαστάσεις: «κατανάλωση περιεχομένου», «συμβολή στο περιεχόμενο» και «δημιουργία περιεχομένου» της κλίμακας των Schivinski et al. (2016) και β) οι διαστάσεις «σύνδεση», «βοήθεια» και «αυτό -έκφραση» από την κλίμακα μέτρησης της συμμετοχής σε διαδικτυακές κοινότητες μιας επωνυμίας των Balduš et al. (2015). Το δείγμα αποτέλεσαν 109 συμμετέχοντες σε δρομικές διοργανώσεις στην Ελλάδα και η συλλογή των δεδομένων έγινε διαδικτυακά. Οι δείκτες εσωτερική συνοχής του Cronbach α όλων των μεταβλητών ήταν μεγαλύτεροι του .60. Για την επίτευξη του σκοπού της έρευνας πραγματοποιήθηκαν τρεις αναλύσεις γραμμικής παλινδρόμησης. Στην πρώτη, τα αποτελέσματα έδειξαν πως η κατανάλωση, η συμβολή και η δημιουργία περιεχομένου προέβλεψαν 31,6% της διακύμανσης της σύνδεσης με τα άλλα μέλη της κοινότητας. Στην δεύτερη, φάνηκε πως οι τρεις διαστάσεις της ενεργής ενασχόλησης, προέβλεψαν το 42,7% της διακύμανσης της βοήθειας σε άλλα μέλη της διαδικτυακής κοινότητας, ενώ μόνο η συμβολή στο περιεχόμενο ($\beta=.56, p<.001$) συνεισέφερε στατιστικά σημαντικά και θετικά στην πρόβλεψη της βοήθειας. Τέλος, στην τρίτη ανάλυση, τα αποτελέσματα έδειξαν πως η κατανάλωση, η συμβολή και η δημιουργία περιεχομένου προέβλεψαν το 43% της διακύμανσης της αυτό-έκφρασης, ενώ μόνο η συμβολή στο περιεχόμενο ($\beta=.56, p<.001$) συνεισέφερε στατιστικά σημαντικά και θετικά στην πρόβλεψη της αυτό έκφρασης. Η θεωρητική και πρακτική συμβολή της έρευνας θα συζητηθεί.

Λέξεις κλειδιά: διαδικτυακές κοινότητες, ενασχόληση με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, δρομικά γεγονότα

Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΤΑ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ (ΑΓΜΣ)

**Αναστασιάδου, Κ., Καλλιτσάρη, Ζ., & Θεοδωράκης, Ν.
ΤΕΦΑΑ Σερρών, ΑΠΘ**

Περίληψη

Μια πηγή σημαντικής διαφοροποίησης μεταξύ ανταγωνιστικών επιχειρήσεων είναι η βελτίωση της εμπειρίας των πελατών. Η συγκεκριμένη έρευνα εφάρμοσε μέρη του μοντέλου «Πολυεπίπεδος Σχεδιασμός Υπηρεσιών» για την ανάπτυξη της έννοιας της υπηρεσίας σε δρομικά γεγονότα. Σκοπός ήταν να αποτυπωθούν και να προταθούν υπηρεσίες που θα επηρεάσουν θετικά την εμπειρία των πελατών στα γεγονότα αυτά. Για την λεπτομερή κατανόηση της εμπειρίας των πελατών χρησιμοποιήθηκε η ποιοτική μέθοδος. Τα αποτελέσματα της έρευνας μπορούν να βοηθήσουν τους διοργανωτές στην προσπάθεια τους να προσφέρουν υπηρεσίες που έχουν αξία για τους συμμετέχοντες και επηρεάζουν θετικά την εμπειρία τους από τη διοργάνωση.

Εισαγωγή

Οι επιχειρήσεις σήμερα προσπαθούν να βελτιώσουν την εμπειρία των πελατών τους για να αποκτήσουν ένα βιώσιμο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα (Schmitt et al., 2015). Σύμφωνα με τους Patricio και συν., (2011) οι εμπειρίες των πελατών δεν σχεδιάζονται, αλλά μπορούν να σχεδιαστούν οι υπηρεσίες που θα βελτιώσουν τις εμπειρίες των πελατών. Σε αυτό μπορεί να αξιοποιηθούν μεθοδολογίες του Σχεδιασμού Υπηρεσιών (Service Design), όπως αυτό του σχεδιασμού της έννοιας της υπηρεσίας (service concept) (Mager, 2009). Ο σχεδιασμός της έννοιας της υπηρεσίας μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω του εργαλείου «αστερισμός αξίας» (value constellation) των Norman και Ramirez (1993) που αποτυπώνει το δίκτυο όλων των φορέων που δημιουργούν αξία για τον πελάτη και τη μεταξύ τους σχέση, με απώτερο στόχο το σχεδιασμό της παρεχόμενης υπηρεσίας. Είναι σημαντικό τα στελέχη να αφιερώνουν χρόνο για το σχεδιασμό της έννοιας της υπηρεσίας γιατί με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να κατανοήσουν το ευρύτερο πλαίσιο στο οποίο οι πελάτες καταναλώνουν τις υπηρεσίες τους. Επίσης, ανακαλύπτουν νέα στοιχεία που μπορούν να ενσωματωθούν στις υπηρεσίες που παρέχουν στους πελάτες τους, προσθέτοντας επιπλέον αξία στις εμπειρίες των πελατών.

Ερευνητικοί Στόχοι

Να αποτυπώσει με λεπτομέρεια την εμπειρία των δρομέων ώστε να ανακαλύψει νέα στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στον σχεδιασμό της έννοιας της υπηρεσίας προκειμένου να βρεθούν λύσεις για τη βελτίωση της εμπειρίας τους.

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Η έννοια της υπηρεσίας ορίζεται ως η λεπτομερής περιγραφή του τι πρέπει να γίνει σύμφωνα με τις ανάγκες και επιθυμίες των πελατών καθώς επίσης και το πώς αυτό θα επιτευχθεί (Goldstein et. al., 2002). Ένας από τους τρόπους που μπορεί να σχεδιαστεί η έννοια της υπηρεσίας είναι το μοντέλο «Πολυεπίπεδος Σχεδιασμός Υπηρεσιών»

(Patricio et. al., 2011) και πραγματοποιείται σε δύο βήματα. Το πρώτο βήμα περιλαμβάνει την λεπτομερή κατανόηση της εμπειρίας των πελατών σε τρία ιεραρχικά επίπεδα. Το *Επίπεδο 1* αναφέρεται στον σχηματισμό αξίας και περιλαμβάνει τους λόγους καθώς και όλες τις δραστηριότητες των πελατών που έχουν αξία για την εμπειρία τους και προέρχονται από διάφορους παρόχους υπηρεσιών. Το *Επίπεδο 2* αναφέρεται στα συστήματα υπηρεσιών αποκλειστικά από έναν πάροχο και περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τους πόρους που χρησιμοποιεί ο συγκεκριμένος πάροχος (Maglio et al., 2009). Το *Επίπεδο 3* περιλαμβάνει τα σημεία στα οποία λαμβάνουν χώρα οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ πελατών και του συγκεκριμένου παρόχου υπηρεσιών (Bitner et. al., 2000). Το δεύτερο βήμα αναφέρεται στη χρήση του εργαλείου «αστερισμός αξίας του πελάτη» για το σχεδιασμό της έννοιας της υπηρεσίας (Norman και Ramirez, 1993). Πιο συγκεκριμένα αποτυπώνονται όλοι οι φορείς με τους οποίους ήρθαν σε επαφή άμεσα ή έμμεσα οι πελάτες, καθώς και η σχέση των φορέων μεταξύ τους.

Μεθοδολογία

Για την λεπτομερή κατανόηση της καταναλωτικής εμπειρίας των δρομέων υιοθετήθηκε η ποιοτική μέθοδος (Strauss & Cobin, 1998). Στην παραγωγή δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν αρχικά η παρατήρηση και έπειτα οι ημι-δομημένες συνεντεύξεις (Preece et. al., 2002). Ο οδηγός συνέντευξης διαχωρίστηκε σε τρία μέρη που αφορούν τις δραστηριότητες των δρομέων: πριν, κατά την διάρκεια και μετά τον αγώνα (Lemon & Verhoef, 2016) προκειμένου να ανακαλύψει τους παράγοντες που επηρεάζουν την εμπειρία σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. Πραγματοποιήθηκαν δεκαπέντε (15) ημι-δομημένες συνεντεύξεις σε δρομείς ηλικίας 40-51 ετών εκ των οποίων οι εννέα (9) ήταν άνδρες και οι έξι (6) γυναίκες. Τέλος, για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η προσέγγιση των έξι φάσεων της θεματικής ανάλυσης των Braun και Clarke (2006).

Αποτελέσματα

Η ανάλυση των δεδομένων για το πρώτο βήμα του μοντέλου και συγκεκριμένα για το *Επίπεδο 1* έδειξε πως οι λόγοι που συμμετέχουν οι δρομείς σε ΑΓΜΣ είναι η ψυχαγωγία, η κοινωνικοποίηση, ο τουρισμός, η αυτοεκπλήρωση, η αυτοβελτίωση, ο ανταγωνισμός, η δημιουργία έντονων συναισθημάτων καθώς επίσης και για να αποτελέσουν πρότυπο για τα παιδιά τους. Οι αντίστοιχες δραστηριότητες των δρομέων που προσθέτουν αξία στην εμπειρία τους από όλους τους παρόχους υπηρεσιών που ήρθαν σε επαφή είναι: η ενημέρωση, η προετοιμασία, οι αγορές, ο σχεδιασμός ταξιδιού, ο τουρισμός, η άφιξη στον προορισμό/διαμονή, η εκκίνηση, η διαδρομή, η τροφοδοσία, ο τερματισμός, η επικοινωνία, η αποκατάσταση και ο απολογισμός. Όλες αυτές οι δραστηριότητες σχηματίζουν αξία για την εμπειρία των δρομέων και αποτελούν το ευρύτερο περιβάλλον στο οποίο λαμβάνει χώρα η εμπειρία τους. Για το *Επίπεδο 2* η ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι για την εμπειρία των δρομέων αποκλειστικά από τις υπηρεσίες των διοργανωτών αξία έχει η ενημέρωση, η τροφοδοσία, τα τεχνικά χαρακτηριστικά της διαδρομής, ο τερματισμός, οι παράλληλες εκδηλώσεις, οι πρώτες βοήθειες, οι εθελοντές και οι φυσικοθεραπευτές. Για το *Επίπεδο 3* τα αποτελέσματα της ανάλυσης έδειξαν ότι τα κυριότερα σημεία επαφής που επηρεάζουν την εμπειρία των δρομέων είναι τροφοδοσία και τα προϊόντα που προσφέρονται στο σταντ τροφοδοσίας τα οποία θα ήθελαν να είναι επώνυμα, ποιοτικά και επαρκή. Επίσης, για την εκκίνηση φαίνεται να ζητούν πρόσβαση σε κάποιο σταντ υδροδοσίας και καθοδήγηση για την τοποθέτηση

τους στα «μπλοκ». Σημαντική σύμφωνα με τα δεδομένα θεωρείται η υπηρεσία του τερματισμού και ιδιαίτερα η ποιότητα του μεταλλίου επειδή την συσχετίζουν με την εκτίμηση της διοργάνωσης προς τους δρομείς. Τέλος, προέκυψε η σημασία των εθελοντών και της παροχής πρώτων βοηθειών. Στο δεύτερο βήμα αποτυπώθηκαν οι πάροχοι των παραπάνω υπηρεσιών που ήταν ο τοπικός σύλλογος δρομέων για την ενημέρωση και εγγραφή, ο τουριστικός πράκτορας για το ταξίδι, ο προπονητής για την προετοιμασία, ο φυσικοθεραπευτής για την αποκατάσταση καθώς και ο γιατρός για το check up πριν τον αγώνα. Τέλος, για το στάδιο του σχεδιασμού αποτυπώθηκαν οι φορείς των υπηρεσιών των παραπάνω επιπέδων και οι σχέσεις μεταξύ τους. Στην εικόνα 1 αποτυπώνεται ενδεικτικά ένας από τους λόγους συμμετοχής και μια από τις υπηρεσίες του αγώνα για τον αστερισμό αξίας.

Εικόνα 1. Κατανόηση εμπειρίας δρομέα σε 3 επίπεδα «αστερισμός αξίας δρομέα»

Συζήτηση- Συμπεράσματα

Αποτυπώνοντας όλες τις δραστηριότητες και τους αντίστοιχους φορείς με τους οποίους ήρθαν σε επαφή οι δρομείς, γίνεται αντιληπτό ότι οι υπηρεσίες των διοργανωτών αποτελούν ένα μόνο κομμάτι της συνολικής εμπειρίας των δρομέων. Συνεπώς οι διοργανωτές θα πρέπει να συνεργάζονται με ένα μεγάλο αριθμό παρόχων με σκοπό την ενσωμάτωση νέων στοιχείων και υπηρεσιών στο σύνολο αυτών που παρέχουν στους δρομείς-πελάτες τους. Ενδεικτικά, σε συνεργασία με εξειδικευμένες εταιρείες θα μπορούσαν να παρέχουν διαδικτυακά, υπηρεσίες προετοιμασίας και διατροφής, ή τουριστικές υπηρεσίες στους δρομείς κατά τη διάρκεια όλου του πελατειακού ταξιδιού από τη στιγμή δηλαδή της λήψης απόφασης για τη συμμετοχή στη διοργάνωση έως και μερικές μέρες μετά από αυτή.

Βιβλιογραφία

- Bitner, M. J., Ostrom, A. L., & Morgan, F. N. (2008). Service blueprinting: a practical technique for service innovation. *California management review*, 50(3), 66-94.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Edvardsson, B., Gustafsson, A., Sandén, B., & Johnson, M. D. (2000). *New service development and innovation in the new economy*. Studenlitteratur.
- Goldstein, S. M., Johnston, R., Duffy, J., & Rao, J. (2002). The service concept: the missing link in service design research?. *Journal of Operations management*, 20(2), 121-134.
- Lemon, K. N., & Verhoef, P. C. (2016). Understanding customer experience throughout the customer journey. *Journal of marketing*, 80(6), 69-96.
- Lovelock, C. H. (1994), *Prodict Plus*. New York: McGraw-Hill.
- Mager, B. (2009). Service design as an emerging field. *Designing services with innovative methods*, 1, 27-43.

- Normann, R., & Ramirez, R. (1993). From value chain to value constellation: Designing interactive strategy. *Harvard business review*, 71(4), 65-77.
- Patrício, L., Fisk, R. P., Falcão e Cunha, J., & Constantine, L. (2011). Multilevel service design: from customer value constellation to service experience blueprinting. *Journal of service Research*, 14(2), 180-200.
- Preece, J., Rogers, Y., & Sharp, H. (2002), *Interaction Design: Beyond Human-Computer Interaction*. New York, NY:John Wiley & Sons.
- Rizzo, N. <https://runrepeat.com/running-statistics>, “120+ Running Statistics 2021/2022 [Research Review]” πρόσβαση στις 30/10/2022.
- Schmitt, B., Brakus, J. J., & Zarantonello, L. (2015). From experiential psychology to consumer experience. *Journal of Consumer Psychology*, 25(1), 166-171.
- Shaw, C., & Ivens, J. (2002). *Building great customer experiences* (Vol. 241). London: Palgrave.
- Strauss, A. & Corbin, J. (1998), *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory*, (2nd ed.) Thousand Oaks, CA: Sage.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ

Γράψας, Γ.,¹ Τριανταφύλλου, Σ.,² Σπηλιόπουλος, Π.³ & Γράψα, Ε.⁴

1 . ΣΕΦΑΑ Τρικάλων – Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

2 . Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών

3. Τμήμα Δημοσιογραφίας & ΜΜΕ, ΑΠΘ

4. ΣΕΦΑΑ Θεσσαλονίκης – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας μελέτης περίπτωσης, ήταν να διερευνήσει τις προοπτικές ανάπτυξης του εναλλακτικού και αθλητικού τουρισμού στο νομό Αιτωλοακαρνανίας. Ακολουθήθηκε η ποσοτική προσέγγιση με δομημένο ερωτηματολόγιο και από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι ο νομός Αιτωλοακαρνανίας δεν αποτελεί αγαπημένο προορισμό για την πραγματοποίηση κάποιας μορφής αθλητικού τουρισμού. Αυτό πιθανότατα να οφείλεται στην έλλειψη: α) σοβαρής επικοινωνιακής προβολής και β) ύπαρξης αθλητικών υποδομών. Προτείνονται βελτιωτικές ενέργειες όπως ένας νέος αναπτυξιακός σχεδιασμός που θα προβλέπει τα ανωτέρω και ακόμα περισσότερα σχετικά.

Λέξεις Κλειδιά: Αθλητικός Τουρισμός, Εναλλακτικός Τουρισμός, Αιτωλοακαρνανία, Επικοινωνία, υποδομές.

Εισαγωγή

Ο νομός Αιτωλοακαρνανίας διαθέτει τεράστιο φυσικό πλούτο. Σε αντίθεση με τον πλούτο του φυσικού περιβάλλοντος που διαθέτει στερείται αθλητικών υποδομών, αλλά και επικοινωνιακής προβολής με αποτέλεσμα να μην αποτελεί αγαπημένο προορισμό για την πραγματοποίηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και αθλητικού τουρισμού. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνήσει τις προοπτικές προβολής και ανάπτυξης των αθλητικών υποδομών του νομού Αιτωλοακαρνανίας και κατ' επέκταση της ανάπτυξης του εναλλακτικού και αθλητικού τουρισμού στο νομό.

Περιγραφή περιπτώσιακής μελέτης

Ο αθλητισμός είναι μια σημαντική δραστηριότητα στο πλαίσιο του τουρισμού, ενώ ο τουρισμός αποτελεί θεμελιώδες χαρακτηριστικό του αθλητισμού (Hinch & Higham, 2001). Στα ταξίδια τους οι άνθρωποι του αθλητισμού συχνά αναφέρονται ως τουρίστες, κάτι που δείχνει πως ο αθλητισμός και ο τουρισμός έχουν αλληλένδετη σχέση (Moore, Cushman & Simmons, 1995). Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού, μάλιστα, σε συνδιάσκεψη με τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή (ΔΟΕ) τον Φεβρουάριο του 2001 στην Ισπανία, αναγνώρισε τη σύνδεση μεταξύ αθλητισμού και τουρισμού.

Ο αθλητικός τουρισμός μπορεί να χαρακτηριστεί ως ολοκληρωμένη τουριστική εμπειρία στην οποία τα αθλήματα βρίσκονται στο κέντρο της διαδικασίας. Επίσης, ορίζεται ως η εμπειρία του ταξιδιού με αποτέλεσμα τη συμμετοχή σε αθλητική

δραστηριότητα ή γεγονός/εκδήλωση ή και τη συμμετοχή σε αθλητική δραστηριότητα ή γεγονός/εκδήλωση, με το αθλητικό γεγονός να είναι η κύρια αιτία του ταξιδιού (Katerinopoulou, 2002). Αυτό συμβαίνει σε πολλά μέρη της Ελλάδας και του κόσμου, όπου αναπτύσσονται δραστηριότητες ή εκδηλώσεις αθλητικού τουρισμού.

Η Ελλάδα λόγω της προνομιακής γεωγραφικής της θέσης, των μοναδικών γεωφυσικών χαρακτηριστικών της, αλλά και της ιστορίας της, αποτελεί προορισμό για ένα μεγάλο εύρος ειδικών μορφών τουρισμού, όπως ορεινός, συνεδριακός, πολιτιστικός, αγροτικός, θρησκευτικός, οικολογικός και φυσικά αθλητικός (Κουθούρης, 2009). Ο νομός Αιτωλοακαρνανίας είναι ο μεγαλύτερος σε έκταση νομός της Ελλάδας¹, Διαθέτει μεγάλης αξίας οικοσύστημα με λιμνοθάλασσες (Μεσολογγίου - Αιτωλικού), ποταμούς (Αχελώος, Εύηνος, Μόρνος), φυσικές λίμνες (Τριχωνίδα που είναι η μεγαλύτερη λίμνη της Ελλάδας¹, Λυσιμαχία, Οζερός, Αμβρακία), τεχνητές λίμνες (Καστρακίου, Κρεμαστών, Στράτου, Ευήνου), ενώ περιέχει και ορεινούς όγκους (Πανατωλικό όρος, Αράκυνθος, Ακαρνανικά όρη, Κράβαρα).

Περιγραφή του προβλήματος

Η παρούσα εργασία, είχε ως στόχο την μελέτη της επικοινωνίας στον τομέα του αθλητικού τουρισμού, σε τι επίπεδο βρίσκεται και ποιοι οι τρόποι βελτίωσης αυτής. Επομένως, το ερευνητικό ερώτημα που τέθηκε έχει ως εξής: Ο Νομός Αιτωλοακαρνανίας με τον τεράστιο φυσικό πλούτο που διαθέτει, αλλά με την έλλειψη αθλητικών υποδομών, έχει προοπτική ανάπτυξης του αθλητικού αλλά και όλων των εναλλακτικών μορφών τουρισμού που αυτός εμπερικλείει και αν ναι, με ποιον τρόπο;

Μεθοδολογία

Επιλέχθηκε η ποσοτική μέθοδος με εργαλείο το δομημένο ερωτηματολόγιο, κατασκευασμένο για τις ανάγκες της έρευνας και αναρτημένο σε Google forms. Το δείγμα αποτέλεσαν 133 άτομα στην πλειονότητά τους άνδρες (74,4%).

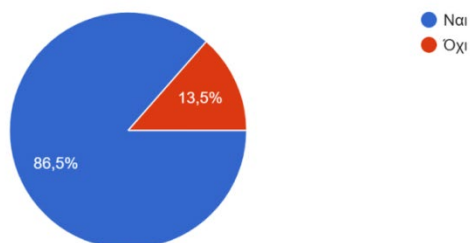
Αποτελέσματα

Από το σύνολο του δείγματος διαπιστώθηκε ότι το ενώ αρκετά μεγάλο ποσοστό (86,5%) έχει επισκεφτεί τον Νομό Αιτωλοακαρνανίας

¹Βλέπε <https://greecedestination.gr/%ce%b3%ce%b5%ce%bd%ce%b9%ce%ba%ce%ad%cf%82-%cf%80%ce%bb%ce%b7%cf%81%ce%bf%cf%86%ce%bf%cf%81%ce%af%ce%b5%cf%82-%ce%b3%ce%b9%ce%b1-%cf%84%ce%bf-%ce%bd%ce%bf%ce%bc%cf%8c-%ce%b1%ce%b9%cf%84%cf%89%ce%bb/>

Γράφημα 1: ποσοστό ατόμων που επισκέφτηκαν τον ν. Αιτωλοακαρνανίας

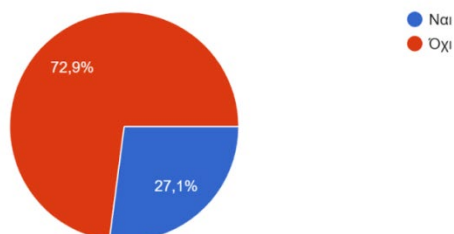
Έχετε επισκεφθεί το νομό Αιτωλοακαρνανίας σε κάποιο από τα ταξίδια σας;
133 απαντήσεις

Εντούτοις είναι πολύ μικρό το ποσοστό του δείγματος που επισκέπτεται το νομό Αιτωλοακαρνανίας καθαρά για την πραγματοποίηση αθλητικού τουρισμού (27,1%)

Γράφημα 2: ποσοστό ατόμων που επισκέφτηκαν τον ν. Αιτωλοακαρνανίας αποκλειστικά για αθλητικό τουρισμό

Έχετε επισκεφθεί ποτέ το νομό Αιτωλοακαρνανίας καθαρά για την πραγματοποίηση αθλητικού τουρισμού;
133 απαντήσεις

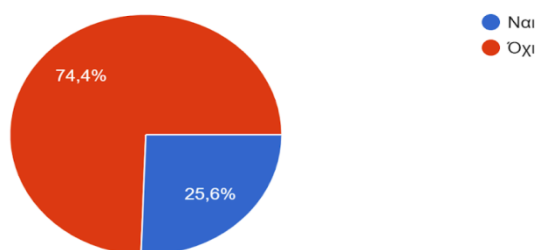

Επιπλέον, μικρότερο είναι το ποσοστό των επισκεπτών για καθαρά εναλλακτικές μορφές τουρισμού (25,6%)

Γράφημα 3: ποσοστό των ατόμων που επισκέφτηκαν τον ν. Αιτωλοακαρνανίας για εναλλακτικές μορφές τουρισμού

Έχετε επισκεφθεί ποτέ το νομό Αιτωλοακαρνανίας καθαρά για την πραγματοποίηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού;

133 απαντήσεις

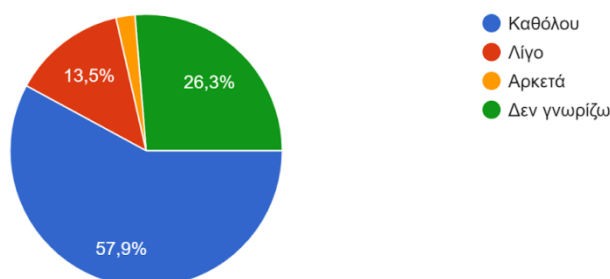

Από την ανάλυση των απαντήσεων των συμμετεχόντων, φάνηκε πως δεν υπάρχει ικανοποιητικός σχεδιασμός για την προβολή του νομού Αιτωλοακαρνανίας σχετικά με τις αναπτυξιακές δυνατότητες στον αθλητικό/εναλλακτικό τουρισμό (57,9%).

Γράφημα 4: ικανοποίηση από την προβολή των αναπτυξιακών δυνατοτήτων στον αθλητικό / εναλλακτικό τουρισμό του ν. Αιτωλοακαρνανίας

Είστε ικανοποιημένοι από την προβολή του νομού Αιτωλοακαρνανίας σχετικά με τις αναπτυξιακές δυνατότητες στον αθλητικό/εναλλακτικό τουρισμό;

133 απαντήσεις

Συμπεράσματα

Σκοπός της περιπτώσιακής αυτής μελέτης ήταν να διερευνήσει εάν και κατά πόσο ο νομός Αιτωλοακαρνανίας αποτελεί προορισμό για αθλητικό και εναλλακτικό τουρισμό, καθώς και αν επιδέχεται βελτιωτικών ενεργειών. Οι συμμετέχοντες απάντησαν πως υπάρχει έλλειψη προβολής άρα χρειάζονται επικοινωνιακές δράσεις, ενώ ο τομέας επιδέχεται βελτίωσης όπως: νέος αναπτυξιακός σχεδιασμός, βελτίωση και εξέλιξη αθλητικών υποδομών, σχεδιασμός και εξέλιξη συγκριτικών πλεονεκτημάτων που παραμένουν ανεκμετάλλευτα κ.ά. Προτείνονται περαιτέρω έρευνες με περισσότερους συμμετέχοντες αλλά και με ποιοτικά χαρακτηριστικά, για καλύτερη γνώση του πεδίου μελέτης.

Βιβλιογραφία

- Hinch, T. D., & Higham, J. E. (2001). Sport tourism: A framework for research. *International Journal of Tourism Research*, 3(1), 45-58.
- Katerinopoulou, A. (2002). Sport tourism in Greece. *Economics and Athletics*, 2(2), 26-33.
- Κουθούρης, Χ. (2009). *Υπαίθριες δραστηριότητες αναψυχής – Ακραία αθλήματα – Μάνατζμεντ υπηρεσιών και εκπαίδευση στελεχών*. Θεσσαλονίκη: Χριστοδουλίδης.
- Moore K., Cushman G.,& Simmons D. (1995). Behavioral conceptualization of tourism and leisure. *Annals of Tourism Research*, 22(1), 67-85.

**ΤΟ ΣΟΒΑΡΟ ΠΑΙΓΝΙΟ «TOP ELEVEN» ΩΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΣΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ
ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ**

**Θαμνόπουλος, Ι., Μανασής, Β. & Αυθίνος Α.
ΣΕΦΑΑ, ΕΚΠΑ**

Περίληψη

Σκοπός και κύριο ερευνητικό ερώτημα της παρούσας εργασίας, ήταν να διερευνήσει αν το σοβαρό παίγνιο "Top Eleven" μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βοηθητικό εκπαιδευτικό εργαλείο για την απόκτηση γνώσεων, αλλά και την ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με τον σχεδιασμό και τη διαχείριση αθλητικών γεγονότων. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε ένα εικονικό τουρνουά ποδοσφαίρου από δείγμα ευκολίας $n=44$ φοιτητών (*διοργανωτές*) του μαθήματος «Οργάνωση Αθλητικών Αγώνων», στο οποίο συμμετείχαν $n=328$ φοιτητές της ΣΕΦΑΑ του ΕΚΠΑ (*συμμετέχοντες*), ως *διαχειριστές ομάδων του παιγνίου*. Για την διερεύνηση του κύριου ερευνητικού ερωτήματος της μελέτης χρησιμοποιήθηκε ένας συνδυασμός μέσων συλλογής δεδομένων: (α) ερωτηματολογίου, (β) τεστ γνώσεων και (γ) παραδοτέων εργασιών.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων: (α) του ερωτηματολογίου έδειξε ότι οι *συμμετέχοντες* αξιολόγησαν (σε κλίμακα Likert 1-5) πολύ υψηλά τόσο το *τουρνουά* ($M=4,45$) όσο και τους *διοργανωτές* ($M=4,82$), επικυρώνοντας έτσι ως επιτυχημένο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της προσομοιωμένης διοργάνωσης, (β) των *διοργανωτών* οι οποίοι συμπλήρωσαν τεστ γνώσεων, έδειξε ότι οι συνολικές γνώσεις τους από τη διαχείριση της προσομοιωμένης διοργάνωσης, ως προς τη διαχείριση αθλητικών γεγονότων αξιολογήθηκαν θετικά ($M=6,60$ στην κλίμακα 0-10, $SD=2,41$), (γ) με τη βοήθεια παραδοτέων εργασιών, για την αξιολόγηση των δεξιοτήτων των *διοργανωτών* στη χρήση εργαλείων σχεδιασμού και διαχείρισης διοργανώσεων ομαδικών αθλημάτων, αξιολογήθηκαν από τον διδάσκοντα του μαθήματος αρκετά υψηλά ($M=7,54$ στην κλίμακα 0-10, $SD=0,84$).

Λέξεις-κλειδιά: Σοβαρά παίγνια, εκπαίδευση με χρήση υπολογιστή, Εικονική αθλητική εκδήλωση, Εργαλεία διαχείρισης, Εικονικό τουρνουά ποδοσφαίρου.

Εισαγωγή

Πολλοί μελετητές ασχολήθηκαν με τη μετατροπή και χρήση των ψηφιακών Σοβαρών Παιγνίων (ΣΠ) σε εκπαιδευτικά εργαλεία, ως μια εναλλακτική ή συμπληρωματική εκπαιδευτική διαδικασία. Οι Juan et. al. (2017), επισημαίνουν ότι οι παίκτες των ΣΠ καλλιεργούν τις γνώσεις και εξασκούν τις δεξιότητές τους, μέσω της εκπλήρωσης διαφόρων εργασιών. Σύμφωνα με τον Zhonggen (2019), στη διάρκεια χρήσης του, υποσυνείδητα θα αποκτηθούν εκπαιδευτικά στοιχεία που θα έχουν ενσωματωθεί στο ΣΠ. Η πρόκληση για τους διδάσκοντες, είναι να βρουν τρόπους μετατροπής των ΣΠ σε εργαλεία μάθησης, προτείνοντας συγκεκριμένο πλαίσιο διδασκαλίας. Η πρόκληση αυτή κατέστη απολύτως αναγκαία στην περίοδο των περιοριστικών μέτρων εξαιτίας της πρόσφατης πανδημίας του Covid 19, όπου η επικοινωνία με τους φοιτητές ήταν δυνατή αποκλειστικά μέσω τηλεδιάσκεψης. Μία πιθανή απάντηση στην πρόκληση αυτή ήταν η προσπάθεια μετατροπής του ΣΠ «TopEleven» σε εργαλείο εκπαίδευσης των φοιτητών/τριών στον σχεδιασμό και τη διαχείριση αθλητικών γεγονότων.

Ερευνητικοί στόχοι

Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της δυνατότητας χρησιμοποίησης του ΣΠ «Top Eleven», ως βοηθητικό εκπαιδευτικό εργαλείο στον σχεδιασμό και τη διαχείριση ενός προσομοιωμένου τουρνουά ποδοσφαίρου στο πλαίσιο του μαθήματος Οργάνωση Αθλητικών Αγώνων της ΣΕΦΑΑ του ΕΚΠΑ.

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Η επιτυχής διαχείριση αθλητικών διοργανώσεων εξαρτάται από πολλούς διαφορετικούς παράγοντες και λειτουργίες όπως είναι μεταξύ άλλων, οι εγκαταστάσεις, η διαμονή και οι μεταφορές (Rattanapian, Tingsabhat, & Kanungsukkasem, 2017). Αν και τα στοιχεία αυτά δεν παρέχονται από ένα ΣΠ, υπάρχουν ορισμένες λειτουργίες που παραμένουν κοινές μεταξύ της διοργάνωσης ενός ψηφιακού/προσομοιωμένου και ενός πραγματικού τουρνουά ποδοσφαίρου. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τους Rattanapian, Tingsabhat και Kanungsukkasem (2017), σε ένα πραγματικό τουρνουά ποδοσφαίρου υπάρχουν τα στοιχεία της διαχείρισης, του προγραμματισμού, της ανάθεσης, του συντονισμού και του ελέγχου. Τα στοιχεία αυτά υπάρχουν και στη διάρκεια διοργάνωσης ενός ψηφιακού/προσομοιωμένου τουρνουά ποδοσφαίρου. Με βάση το "ενοποιημένο μοντέλο διαχείρισης εκδηλώσεων" των Salem, Jones και Morgan (2012), η διαχείριση γεγονότων αποτελείται από τέσσερα βασικά στοιχεία: (α) την απόφαση, (β) τον λεπτομερή σχεδιασμό, (γ) την υλοποίηση και (δ) την αξιολόγηση. Εφαρμόζοντας το "πλαίσιο εκπαίδευσης με βάση σενάρια" του Misfeldt (2015), ένα σενάριο μπορεί να διαμορφωθεί ως μια κατάσταση διδασκαλίας και μπορεί διαμορφωθεί ως μια προσομοίωση που μοιάζει με μια κατάσταση την οποία είναι σημαντικό να κατακτήσουμε. Η προσέγγιση αυτή δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές να αναλάβουν καθορισμένα καθήκοντα, να αναπτύξουν έργα, να λάβουν αποφάσεις, να απαντήσουν σε προβλήματα διαχείρισης και έτσι να αποκτήσουν γνώσεις, να αναπτύξουν τις δεξιότητες και την εμπειρία τους (Misfeldt, 2015).

Μεθοδολογία

Διαδικασία - πληθυσμός: Αξιοποιώντας τη δυνατότητα του ΣΠ «Top Eleven» για την πραγματοποίηση φιλικών αγώνων ανάμεσα σε φίλους στο Facebook, δημιουργήθηκε από τους ερευνητές ένα εκπαιδευτικό προσομοιωμένο τουρνουά ποδοσφαίρου απευθυνόμενο αποκλειστικά σε φοιτητές της ΣΕΦΑΑ ΕΚΠΑ, έχοντας ως *διοργανωτές* (n=44) τους φοιτητές του μαθήματος «Οργάνωση Αθλητικών Αγώνων» και *συμμετέχοντες* (n=328) πρωτοετείς φοιτητές, οι οποίοι διαχειρίζονταν την εικονική ομάδα που είχαν δημιουργήσει στο «Top Eleven». Ο εκπαιδευτικός στόχος για τους *διοργανωτές*, ήταν να εφαρμόσουν τις θεωρητικές τους γνώσεις από το μάθημα «Οργάνωση Αθλητικών Αγώνων» σχετικά με τον σχεδιασμό, την υλοποίηση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση ενός αθλητικού γεγονότος και να αποκτήσουν εμπειρίες σε ένα δυναμικό εικονικό περιβάλλον που προσομοιώνει σε σημαντικό βαθμό, την αθλητική λειτουργία του σχεδιασμού και της διαχείρισης ενός ομαδικού αθλητικού τουρνουά.

Εργαλεία της έρευνας: Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας που αποτελεί μελέτη περίπτωσης, οι *συμμετέχοντες* στο τουρνουά, με βάση το ερωτηματολόγιο VET των Chertoff et al. (2010), αξιολόγησαν τόσο τη διοργάνωση όσο και τους *διοργανωτές*. Στο πλαίσιο του μαθήματος και μετά το πέρας της διοργάνωσης, οι *διοργανωτές* υποβλήθηκαν σε γραπτό τεστ γνώσεων αναφορικά με τη διαχείριση αθλητικών

γεγονότων και παρέδωσαν ένα σύνολο εργασιών σχετικά με τη χρήση των εργαλείων σχεδιασμού και διαχείρισης όπως είναι (ενδεικτικά) το οργανόγραμμα, το χρονοδιάγραμμα, οι προκηρύξεις αγώνων, οι κληρώσεις, το πρόγραμμα αγώνων και η τεχνική σύσκεψη.

Εκπαιδευτικό σενάριο: Ακολουθώντας το "πλαίσιο εκπαίδευσης βάσησεναρίων" του Misfeldt (2015), το σενάριο που δόθηκε στους *διοργανωτές* ήταν το ακόλουθο: «Είστε μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής του εικονικού ποδοσφαιρικού τουρνουά Top Eleven, μεταξύ των ομάδων των φοιτητών της Σχολής. Πρέπει να χρησιμοποιήσετε όλα τα απαραίτητα εργαλεία σχεδιασμού και διαχείρισης για να σχεδιάσετε, να οργανώσετε, να υλοποιήσετε και να αξιολογήσετε μια τέτοια διοργάνωση».

Αξιολογήσεις

A) Η διοργάνωση αξιολογήθηκε από τους *συμμετέχοντες*, ως προς τον σχεδιασμό, την υλοποίηση, τον έλεγχο, την παροχή πληροφοριών και την ενημέρωση που παρείχε προς τους συμμετέχοντες, την ευκολία στο να ακολουθηθούν οι προβλεπόμενες διαδικασίες και στο σύνολό της ως εμπειρία.

B) Η αξιολόγηση της διαχειριστικής αποτελεσματικότητας των *διοργανωτών* περιλάμβανε τις παραμέτρους: επικοινωνία, καθοδήγηση και συμπεριφορά προς τους συμμετέχοντες, ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και ικανότητα τήρησης των χρονοδιαγραμμάτων.

Γ) Η γραπτή αξιολόγηση των γνώσεων (τεστ) αφορούσε εργαλεία διαχείρισης ελέγχου και αξιολόγησης όπως: δήλωση αποστολής, φιλοσοφία και στόχοι, Οργανόγραμμα, Χάρτης Έργου, Δομημένη Ανάλυση Εργασιών, Χρονοδιάγραμμα, Φόρμα συμμετοχής, Διαχείριση συμμετοχών, επιλογή αγωνιστικού φορμάτ, προκηρύξεις, διαδικασία αξιολόγηση διοργάνωσης, αποτίμηση/αναφορά.

Δ) Οι δεξιότητες των φοιτητών/τριών αξιολογήθηκαν μέσα από τη δημιουργία, την εφαρμογή και τη χρήση των παραπάνω εργαλείων.

Αποτελέσματα

Οι $n=44$ *διοργανωτές* αποτελούνταν από 31 γυναίκες(70,45%) και 13 άνδρες(29,55%). Οι *συμμετέχοντες* που τελικά συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο VET ήταν $n=206$ (62,80%) από τους οποίους 106 ήταν άνδρες (51,45%) και 100 γυναίκες (48,54%).

Με βάση τα αποτελέσματα, η διοργάνωση στο σύνολό της αξιολογήθηκε από τους *συμμετέχοντες* ως "πολύ καλή" ($M=4.45$, σε κλίμακα Likert 1-5, $SD=0,44$). Δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ($t=-0,498$, $df=204$, $p=0,619$) μεταξύ γυναικών ($M=4,47$, $SD=0,46$) και ανδρών ($M=4,44$, $SD=0,43$). Σε ότι αφορά την αξιολόγηση των *διοργανωτών*, η διαχειριστική τους αποτελεσματικότητα χαρακτηρίστηκε πολύ υψηλή ($M=4,82$, σε κλίμακα Likert 1-5, $SD=0,36$). Δεν βρέθηκε επίσης στατιστικά σημαντική διαφορά ($t=0,896$, $df=204$, $p=0,371$) στην αξιολόγηση των *διοργανωτών* ως προς το φύλο ($M=4,79$, $SD=0,41$ και $M=4,84$, $SD=0,29$ για τις γυναίκες και τους άνδρες αντίστοιχα).

Στο γραπτό τεστ γνώσεων για τη διαχείριση αθλητικών γεγονότων έλαβαν μέρος $n=29$ από τους *διοργανωτές*, εκ των οποίων 22 (76%) ήταν γυναίκες και 7 άνδρες

(24%). Οι συνολικές γνώσεις των *διοργανωτών* αξιολογήθηκαν αρκετά πάνω από το μέσο όρο ($M=6,60$, σε κλίμακα Likert0-10, $SD=2,41$). Λαμβάνοντας υπόψη το φύλο, η μέση επίδοση των γυναικών και των ανδρών ήταν 7,01 και 5,34 αντίστοιχα. Ωστόσο, τα αποτελέσματα του t-test ($t=-1,606$, $df=27$, $p=,792$), έδειξαν ότι αυτή η διαφορά δεν είναι στατιστικά σημαντική.

Συνολικά $n=35$ από τους *διοργανωτές*, από τους οποίους 24 ήταν γυναίκες (69%) και 11 άνδρες (31%), παρέδωσαν το σύνολο των παραδοτέων εργασιών σχετικά με τη χρήση των εργαλείων σχεδιασμού και διαχείρισης. Τα παραδοτέα αξιολογήθηκαν από τον διδάσκοντα του μαθήματος πολύ πάνω από τη βάση ($M=7,54$ σε μια κλίμακα από 0-10 $SD=.84$). Ο μέσος όρος των γυναικών ($M=7,66$), ήταν ελαφρά υψηλότερος από τον αντίστοιχο των ανδρών ($M=7,27$), όμως αυτή η διαφορά δεν βρέθηκε να είναι στατιστικά σημαντική ($t=-1,282$, $df=33$, $p=.414$).

Συζήτηση-Συμπεράσματα

Η ελεγχόμενη εκπαιδευτική διαδικασία όπως περιγράφηκε παραπάνω, ακολούθησε τα θεωρητικά μοντέλα των Salem, Jones και Morgan (2012) (ενοποιημένο μοντέλο διαχείρισης εκδηλώσεων) και Misfeldt (2015), (πλαίσιο εκπαίδευσης με βάση σενάρια), τα οποία με βάση τα αποτελέσματα φάνηκε ότι μπορούν να εφαρμοστούν με επιτυχία στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό έργο. Η διοργάνωση θεωρείται ότι ήταν πετυχημένη, διότι σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι *συμμετέχοντες* φοιτητές όχι μόνο την αξιολόγησαν στο σύνολό της ως "πολύ καλή" αλλά κυρίως χαρακτήρισαν την διαχειριστική αποτελεσματικότητα των *διοργανωτών* φοιτητών σχεδόν "άριστη".

Οι *διοργανωτές* μέσω της εκπαιδευτικής διαδικασίας και σύμφωνα με τα αποτελέσματα του τεστ, απέκτησαν σε ικανοποιητικό βαθμό τις θεωρητικές γνώσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση ενός αθλητικού τουρνουά. Ίσως είναι όμως περισσότερο σημαντικό, ότι στη διάρκεια της εικονικής διοργάνωσης, οι *διοργανωτές* κατέβαλαν προσπάθεια να αντιμετωπίσουν και να επιλύσουν προβλήματα διαχείρισης, έλαβαν κρίσιμες αποφάσεις, ανέλαβαν ευθύνες και συνειδητοποίησαν τη σπουδαιότητα τήρησης του χρονοδιαγράμματος. Παρόλο που το τουρνουά αποτελούσε προσομοίωση, η επικοινωνία με τους *συμμετέχοντες* και η τεχνική συνάντηση ήταν πραγματική, γεγονός που βοήθησε τους *διοργανωτές* να βελτιώσουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες.

Μετά την ολοκλήρωση του τουρνουά οι *διοργανωτές* παρέδωσαν σειρά εργασιών, οι οποίες αξιολογήθηκαν από τον διδάσκοντα με πολύ υψηλό βαθμό. Αυτή η επίδοση πιθανά αποτελεί αποτέλεσμα των γνώσεων και της εμπειρίας που απέκτησαν σχετικά με τον προγραμματισμό και τη διαχείριση ενός αθλητικού γεγονότος, αλλά μπορεί και να οφείλεται στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων μέσω της δυναμικής φύσης της εκπαιδευτικής παιχνιδοποίησης. Η χρήση Η/Υ για τη δημιουργία εργαλείων διαχείρισης (πίνακες σκορ, οργανόγραμμα, χρονοδιάγραμμα κ.ά.) βοήθησαν τους *διοργανωτές* να αναπτύξουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους στη χρήση Η/Υ.

Με βάση λοιπόν τις αξιολογημένες γνώσεις που αποκτήθηκαν και εφαρμόστηκαν, τις αντίστοιχες βιωματικές εμπειρίες και την ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων που σχετίζονται με τον σχεδιασμό, την υλοποίηση, τον έλεγχο και την αξιολόγηση ενός αθλητικού τουρνουά, τεκμαίρεται ότι το Σ.Π., "TOP eleven" μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως επικουρικό εργαλείο εκπαίδευσης στο γνωστικό αντικείμενο Οργάνωση Αθλητικών Αγώνων, μέσα στο θεωρητικό πλαίσιο και με την εκπαιδευτική διαδικασία που καθόρισαν οι διδάσκοντες.

Για περαιτέρω ενίσχυση και τεκμηρίωση των παραπάνω αποτελεσμάτων, σε μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η ίδια εκπαιδευτική διαδικασία με μια ομάδα ελέγχου και να συγκριθούν τα αποτελέσματα της μέσω του τεστ γνώσεων και των παραδοτέων με μια ομάδα η οποία θα ακολουθεί τη συνήθη διαδικασία (χωρίς τη χρήση του προσομοιωμένου τουρνουά).

Βιβλιογραφία

- Chertoff, D. B., Goldiez, B., & LaViola, J. J. (2010, March). Virtual Experience Test: A virtual environment evaluation questionnaire. In *2010 IEEE virtual reality conference (VR)* (pp. 103-110). IEEE.
- Juan, A., Loch, B., Daradoumis, T., & Ventura S. (2017). Games and simulation in higher education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 14(1), 1-3. <https://doi.org/10.1186/s41239-017-0075-9>.
- Misfeldt, M. (2015). Scenario based education as a framework for understanding students' engagement and learning in a project management simulation game. *Electronic journal of e-Learning*, 13(3), 181-191.
- Rattanapian, P., Tingsabhat, J., & Kanungsukkasem, V. (2018). Factors influencing achievement of Regional League Division 2 football tournament management. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 39(3), 542-549. <https://doi.org/10.1016/j.kjss.2017.07.014>.
- Salem, G., Jones, E., & Morgan, N. (2012). An overview of events management. In I. Yeoman, M. Robertson, J. A. Ali-Knight, S. Drummond, & U. McMahan-Beattie (Eds), *Festival and events management*, 14-31. Elsevier
- Zhonggen, Y. (2019). A Meta-Analysis of Use of Serious Games in Education over a Decade. *International Journal of Computer Games Technology*, 2019, 1–8. <https://doi.org/10.1155/2019/4797032>

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Καραγιώργος, Θ.¹, Κωνσταντινίδης, Κ.², Ντοβόλη, Α.¹, Αλεξανδρή, Κ.¹,

¹. ΤΕΦΑΑ, ΑΠΘ,

². ΤΕΦΑΑ, ΕΚΠΑ

Οι υπαίθριες αθλητικές διοργανώσεις μικρής κλίμακας έχουν αποκτήσει ένα σημαντικό μερίδιο της αθλητικής αγοράς. Πληθώρα ατόμων συμμετέχουν ενεργά σε θεματικές διοργανώσεις, όπως οι ορεινοί δρομικοί αγώνες, οι αγώνες με εμπόδια και οι κολυμβητικοί αγώνες ανοιχτής θαλάσσης (Scheerder, et al., 2020). Αρκετές επώνυμες διοργανώσεις, στην προσπάθειά τους να αποκτήσουν διεθνή εμβέλεια, προσφέρουν σειρές αγώνων σε διαφορετικούς τουριστικούς προορισμούς υπό την μορφή ιδιοχρησίας (franchise) με σταθερά ενοποιημένα πρότυπα λειτουργίας (Brachert, 2021). Η συγκεκριμένη στρατηγική έχει αποδειχθεί ισχυρός μοχλός ανάπτυξης των τουριστικών προορισμών με πολλαπλά οφέλη για τους συμμετέχοντες και την τοπική κοινωνία (Karlanidou, et al., 2012). Ακόμη και σήμερα, η μεγαλύτερη πρόκληση των επωνυμιών με καθεστώς ιδιοχρησίας παραμένει η διαχείριση της ποιότητας των υπηρεσιών ανάμεσα στους παρόχους της επωνυμίας (Shonk, 2006). Οι Shonk και Chellandurai (2008) πρότειναν ένα θεωρητικό κατασκευάσμα για την μέτρηση της ποιότητας υπηρεσιών σε αθλητικές διοργανώσεις: κατέγραψαν τέσσερις παράγοντες που αξιολογούν την προσβασιμότητα, τη διαμονή, τη διοργάνωση και τον αγώνα ως προϊόν. Η ποσοτική εφαρμογή του συγκεκριμένου μοντέλου σε αθλητικές διοργανώσεις είναι περιορισμένη. Σκοπός της έρευνας είναι να αναπτύξει και να αξιολογήσει μία νέα κλίμακα μέτρησης ποιότητας υπηρεσιών σε αθλητικές διοργανώσεις και να εξετάσει την προβλεπτική της ικανότητα μέσω ενός δομικού μοντέλου. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε μία σειρά διεθνών διοργανώσεων μικρής κλίμακας (Oceanman open-water) με περισσότερους από 20 κολυμβητικούς αγώνες σε όλο τον κόσμο. Το συνολικό δείγμα αποτέλεσαν 712 συμμετέχοντες από 10 διοργανώσεις. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ήταν άνδρες (65,9%), μεταξύ 41-50 ετών (32,3%) και απόφοιτοι ΑΕΙ (90,3%). Ακόμη, συμμετείχαν σε 3 με 5 κολυμβητικές διοργανώσεις ετησίως (31,9%) τις οποίες συνδύαζαν με διακοπές στον εκάστοτε προορισμό (65,4%). Το εργαλείο μέτρησης δημιουργήθηκε βάσει του προτεινόμενου θεωρητικού μοντέλου των Shonk και Chellandurai (2008) και θεμάτων από διάφορες κλίμακες της σχετικής βιβλιογραφίας (Alexandris, et al., 2017; Ko, et al., 2011; Theodorakis, et al., 2019). Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας και της εγκυρότητας του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε διερευνητική και επιβεβαιωτική παραγοντική. Για τον έλεγχο της προβλεπτικής ικανότητας της κλίμακας υλοποιήθηκε ένα δομικό μοντέλο που εξετάζει την επίδραση των παραγόντων της ποιότητας υπηρεσιών στην ικανοποίηση από τη διοργάνωση και την επικοινωνία από στόμα σε στόμα. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν την υψηλή εγκυρότητα της νέας κλίμακας και φανέρωσαν στατιστικά σημαντικές διαφορές για τις ανεξάρτητες μεταβλητές. Τα ευρήματα ανέδειξαν τη σημαντικότητα της χρήσης έγκυρων εργαλείων μέτρησης μέσα από αυστηρά στατιστικά κριτήρια και δοκιμές καθώς και τη σημασία της διαχείρισης ποιότητας ανάμεσα στις διοργανώσεις με ιδιοχρησία μίας επωνυμίας. Προτείνεται η κλίμακα να εξεταστεί σε διαφορετικές αθλητικές υπηρεσίες και να μεταφραστεί / σταθμιστεί στην ελληνική γλώσσα, ως προτάσεις για μελλοντική έρευνα.

Λέξεις κλειδιά: ποιότητα υπηρεσιών, ανάπτυξη κλίμακας μέτρησης, αθλητικές διοργανώσεις μικρής κλίμακας, επιβεβαιωτική παραγοντική ανάλυση

ΣΧΕΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΣΕ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Κωτσή, Ν.¹, Λιανόπουλος, Ι.², & Θεοδωράκης, Ν.²

1. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα

2. ΓΕΦΑΑ Σερρών, ΑΠΘ

Περίληψη

Τελευταία, η εμπειρία που βιώνει ο αθλητικός καταναλωτής έχει αποτελέσει δημοφιλές αντικείμενο μελέτης στο χώρο της καταναλωτικής συμπεριφοράς. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση της σχέσης της αθλητικής εμπειρίας των συμμετεχόντων σε αθλητικά γεγονότα μαζικής συμμετοχής (ΑΓΜΣ) και των προθέσεων συμπεριφοράς. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 186 συμμετέχοντες στον Spetses mini Marathon. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι διαστάσεις της εμπειρίας προέβλεψαν ένα σημαντικό ποσοστό των προθέσεων συμπεριφοράς ($R^2=.51$).

Λέξεις-κλειδιά: Εμπειρία αθλητικού καταναλωτή, προθέσεις συμπεριφοράς, συμμετέχοντες, αθλητικά γεγονότα μαζικής συμμετοχής.

Εισαγωγή

Η εμπειρία που αποκομίζουν τα άτομα από την κατανάλωση ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας συμβάλλει στη διαφοροποίηση των προϊόντων και κατ' επέκταση στη δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος για τους οργανισμούς (Carbone & Haeckel, 1994). Αποτελέσματα μίας σειράς ερευνών έδειξαν ότι η δημιουργία μιας ξεχωριστής και αξιομνημόνευτης εμπειρίας αποτελεί εχέγγυο για την επιτυχία των οργανισμών (Verhoef, et al., 2009). Συγκεκριμένα, βρέθηκε ότι η καταναλωτική εμπειρία προβλέπει, την πιστότητα (Mascarenhas, et al., 2006), την ικανοποίηση και τις προθέσεις συμπεριφοράς των καταναλωτών (Cevik & Simsek, 2019), σε πολλούς κλάδους της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Στον αθλητικό χώρο, η διαχείριση της καταναλωτικής εμπειρίας είναι ζωτικής σημασίας για τους διοργανωτές γεγονότων εξαιτίας της βιωματικής φύσης των αθλητικών υπηρεσιών (Theodorakis, 2014) και έχει προταθεί ως οδηγός για την κατάρτιση του προγραμματισμού και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών (de Geus et al., 2016). Πρόσφατα, παρουσιάστηκε αύξηση των ΑΓΜΣ, ωστόσο παρατηρήθηκε πτώση του αριθμού των συμμετεχόντων που επιστρέφουν σε αυτά μετά την κρίση του Covid-19 (Runsignup, 2022) γεγονός που ενδεχομένως να αναδεικνύει τη σημαντικότητα της δημιουργίας ξεχωριστών εμπειριών που θα συμβάλουν στη διαφοροποίηση των γεγονότων αλλά και την αύξηση των επανασυμμετοχών. Αν και ένας μικρός αριθμός ερευνών έχει επικεντρωθεί στη διερεύνηση της εμπειρίας συμμετεχόντων σε ΑΓΜΣ (Girish & Lee, 2019), παρόλα αυτά δεν έχει εξεταστεί η σχέση της με τις προθέσεις των ατόμων να ξανά συμμετάσχουν σε αυτά και να τα συστήσουν σε τρίτους.

Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να εξετάσει το ρόλο των διαστάσεων της αθλητικής καταναλωτικής εμπειρίας στην πρόβλεψη των προθέσεων συμπεριφοράς των συμμετεχόντων σε ΑΓΜΣ.

Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας

Η καταναλωτική εμπειρία έχει οριστεί ως το σύνολο συναισθημάτων, στάσεων και αντιλήψεων, που διαμορφώνονται τόσο κατά τη λήψη της αγοραστικής απόφασης όσο και κατά τη διάρκεια της αλυσίδας κατανάλωσης, προερχόμενες από αλληλοεπιδράσεις με άτομα, αντικείμενα, διαδικασίες και το περιβάλλον δημιουργώντας πηγές αντιδράσεων συναισθηματικού, γνωστικού, αισθητηριακού και συμπεριφορικού χαρακτήρα (Jainetal., 2015). Η αθλητική καταναλωτική εμπειρία είναι απόρροια ενός συνόλου αλληλοεπιδράσεων, οι οποίες λαμβάνουν χώρα τόσο εντός όσο και εκτός του αθλητικού περιβάλλοντος και εκτείνονται πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το πέρας του αθλητικού γεγονότος, παρουσιάζοντας μοναδικά χαρακτηριστικά, υψηλή μεταβλητότητα και έντονα συναισθήματα (Funk, 2017). Η πλειοψηφία των ερευνητών υποστήριξε την πολυδιάστατη φύση της εμπειρίας και επέδειξε υψηλή συναίνεση στην αναγνώριση πέντε διαστάσεων που την αποτυπώνουν: α) της συναισθηματικής, που σχετίζεται με τη δημιουργία συναισθημάτων που συνδέονται με την κατανάλωση τους προϊόντος, όπως χαρά, ολοκλήρωση, τέρψη κ.α., β) της αισθητηριακής, που σχετίζεται με ερεθίσματα μέσω των αισθήσεων, όπως μυρωδιές και γεύσεις, μουσικές και ακούσματα, επαφή με εξοπλισμό, αισθητική του χώρου κ.α. γ) της διανοητικής, που σχετίζεται με συνειδητές νοητικές διαδικασίες, βασισμένες στη σκέψη, όπως η αντιλαμβανόμενη ποιότητα, η σχέση ποιότητας/τιμής, το χρονικό/χρηματικό κόστος κ.α., δ) της συμπεριφορικής που σχετίζεται με τις πράξεις και τις φυσικές αποκρίσεις των καταναλωτών και ε) της κοινωνικής που σχετίζεται με την αλληλεπίδραση των καταναλωτών με τους ανθρώπους του οργανισμού και τους άλλους καταναλωτές (Lemon & Verhoef, 2016).

Μεθοδολογία

Δείγμα: Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 186 συμμετέχοντες στον Spetses Mini Marathon, που διεξήχθη κατά το διάστημα 7-9 Οκτωβρίου 2022 (85 γυναίκες, 85 άνδρες, 11 άλλο, 5 δεν απάντησαν). Ο μέσος όρος ηλικίας των ερωτηθέντων ήταν τα 34.81 έτη ($TA=11.72$). Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος είχε ξανά συμμετάσχει στο γεγονός (58.6%), ήταν άγαμοι (45.2%), κάτοχοι πανεπιστημιακού διπλώματος (35.5%), ιδιωτικοί υπάλληλοι (32.8%), ενώ το εισόδημα τους κυμάνθηκε μεταξύ 1.001 και 2.000€ (29%) ή ήταν μεγαλύτερο των 2.000€ (29%). *Όργανα μέτρησης:* Για τη μέτρηση της εμπειρίας των συμμετεχόντων χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα «Brand Experience Scale» (BES· Brakusetal., 2009. Nysveenetal., 2013). Η BES αποτελείται από πέντε διαστάσεις της εμπειρίας (αισθητηριακή, συναισθηματική, συμπεριφορική, διανοητική και κοινωνική). Για τη

μέτρηση των προθέσεων συμπεριφοράς τα ερωτήματα βασίστηκαν στην κλίμακα των Zeithaml et al. (1996).

Διαδικασία συλλογής δεδομένων: Για τη συλλογή των δεδομένων δημιουργήθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, το οποίο αναρτήθηκε στα κοινωνικά δίκτυα, π.χ. σε ομάδες συναφείς με το κολύμπι, το τρέξιμο και το τρίαθλο, καθώς και σε ομάδες σχετικές με το νησί των Σπετσών. Το ερωτηματολόγιο κλήθηκαν να απαντήσουν όσοι και όσες συμμετείχαν στον Spetses mini Marathon που διεξήχθη κατά το διάστημα 7-9 Οκτωβρίου 2022.

Αποτελέσματα

Μέσοι όροι, τυπικές αποκλίσεις, δείκτες εσωτερικής συνοχής και συσχέτισης των λανθανουσών μεταβλητών απεικονίζονται στον Πίνακα 1. Για όλους τους παράγοντες, οι δείκτες εσωτερικής συνοχής του Cronbach α είχαν τιμές $> .60$. Η ανάλυση συσχετίσεων έδειξε ότι όλες οι μεταβλητές σχετίζονται στατιστικά σημαντικά και θετικά μεταξύ τους.

Πίνακας 1. Μέσοι όροι, τυπικές αποκλίσεις, δείκτες εσωτερικής συνοχής και συσχέτισης των λανθανουσών μεταβλητών

Μεταβλητή	M.O.	T.A.	α	r					
Προθέσεις συμπεριφοράς	4.22	.94	.91	-					
Διορθωτική	4.04	.86	.92	.64	-				
Συναισθηματική	3.84	.76	.86	.58	.71	-			
Συμπεριφορική	4.01	.78	.83	.58	.69	.52	-		
Διανοητική	3.58	.81	.76	.49	.53	.56	.64	-	
Κοινωνική	3.89	.92	.86	.62	.67	.55	.59	.52	-

Σημείωση: Όλοι οι δείκτες συσχέτισης ήταν στατιστικά σημαντικοί στο επίπεδο .001.

Για τη διερεύνηση των σχέσεων μεταξύ των μεταβλητών εφαρμόστηκε ανάλυση γραμμικής παλινδρόμησης. Ως ανεξάρτητες μεταβλητές ορίστηκαν οι διαστάσεις της εμπειρίας των συμμετεχόντων και ως εξαρτημένη μεταβλητή οι προθέσεις συμπεριφοράς (Πίνακας 2). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι πέντε διαστάσεις της εμπειρίας προέβλεψαν το 51% της διακύμανσης των προθέσεων συμπεριφοράς των συμμετεχόντων. Παρόλα αυτά, μόνο τρεις διαστάσεις φάνηκαν να συνεισφέρουν στατιστικά σημαντικά και θετικά στην πρόβλεψη των προθέσεων συμπεριφοράς: η συναισθηματική ($\beta=.19, p<.05$), η συμπεριφορική ($\beta=.17, p<.05$) και η κοινωνική ($\beta=.28, p<.001$).

Πίνακας 2. Γραμμική ανάλυση παλινδρόμησης

Εξαρτημένη μεταβλητή	Ανεξάρτητη μεταβλητή	β	t	Ποσοστό διακύμανσης
Προθέσεις συμπεριφοράς	Αισθητηριακή	.17	1.83	$R^2=.51$
	Συναισθηματική	.19*	2.40*	
	Συμπεριφορική	.17*	2.08*	
	Διανοητική	.04	.64	
	Κοινωνική	.28**	3.67**	

Σημείωση: * $p < .05$, ** $p < .001$.

Συζήτηση / Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η αθλητική εμπειρία σχετίστηκε θετικά με τις προθέσεις συμπεριφοράς των συμμετεχόντων στον Spetses Mini Marathon 2022. Τα ευρήματα έρχονται σε συμφωνία με αυτά προηγούμενων ερευνών που έχουν διεξαχθεί σε διαφορετικούς χώρους (Cevik&Simsek, 2019; Mascarenhas et al., 2006). Στην παρούσα έρευνα, η συναισθηματική, η συμπεριφορική και η κοινωνική διάσταση της εμπειρίας είχαν στατιστικά σημαντική πρόβλεψη στην πρόθεση επανασυμμετοχής στον αγώνα και την παραγωγή θετικής ανεπίσημης επικοινωνίας. Η διανοητική διάσταση, όπως και η αισθητηριακή, δε φάνηκαν να συνεισφέρουν στατιστικά σημαντικά στις προθέσεις. Αξίζει να σημειωθεί ότι η κοινωνική διάσταση είχε τη μεγαλύτερη συνεισφορά στην πρόβλεψη των προθέσεων συμπεριφοράς. Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας, θα μπορούσαν να προκύψουν πρακτικές εφαρμογές για τα στελέχη του μάρκετινγκ που ασχολούνται με τη διοργάνωση ΑΓΜΣ, κατευθύνοντας τις στρατηγικές τους προς την ενίσχυση της κοινωνικοποίησης των συμμετεχόντων και της δημιουργίας «αίσθησης του ανήκειν», για παράδειγμα μέσω της οργάνωσης παράλληλων εκδηλώσεων αλλά και της δημιουργίας προϊόντων που προσδίδουν ομοιομορφία στην εμφάνιση. Επιπροσθέτως τα στελέχη θα μπορούσαν να στοχεύσουν μέσα από την κατανάλωση στην ανάπτυξη συναισθημάτων, για παράδειγμα μέσα από την επιβράβευση την προσπάθειας με συμβολικές τελετές απονομής επάθλων, της ενίσχυσης της αβεβαιότητας του αποτελέσματος καθώς και της δημιουργίας εορταστικής ατμόσφαιρας και δράσεων εταιρικής ευθύνης, ενώ παράλληλα, θα μπορούσαν να εστιάσουν στην ευρεία διαβάθμιση του βαθμού δυσκολίας των διαδρομών ώστε να ενισχύσουν την ενεργή συμμετοχή και τις υψηλές σωματικές αποκρίσεις των συμμετεχόντων.

Βιβλιογραφία

- Brakus, J. J., Schmitt, H., & Zarantonello, L. (2009). Brand Experience: What Is It? How Is It Measured? Does Affect Loyalty? *Journal of Marketing*, 73(5), 52-68.
- Carbone, L. P., & Haeckel, S. H. (1994). Engineering customer experience. *Marketing Managment*, 3(3), 8-19.

- Cevik, H., & Simsek, K. Y. (2019). The effect of event experience quality on the satisfaction and behavioral intentions of motorcross World Champion spectators. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 21(2), 389-408.
- de Geus, S., Richards, G., & Toepoel, V. (2016). Conceptualisation and operationalisation of event and festival experiences: Creation of an event experience scale. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 16(3), 274-296.
- Girish, V.G., & Lee, C. (2019). The relationships of brand experience, sports event image and loyalty: Case of Jeju International Ultramarathon Race. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 20(4), 567-582.
- Funk, D. C. (2017). Introducing a Sport Experience Design (SX) framework for sport consumer behaviour research. *Sport Management Review*, 20(2), 145-148.
- Jain, R., Aagia, J., & Bagdare, S. (2015). Customer experience - a review and research agenda. *Journal of Service Theory and Practice*, 27(3), 642-662.
- Lemon, K. N., & Verhoef, P. C. (2016). Understanding Customer Experience Throughout the Customer Journey. *Journal Of Marketing*, 80(6), 69-96.
- Mascarenhas, O. A., Kesavan, R., & Bernacchi, M. (2006). Lasting customer loyalty: a total customer experience approach. *Journal of Consumer Marketing*, 23(7), 387-405.
- Nysveen, H., Pedersen, P. E., & Skard, S. (2013). Brand experiences in service organizations: Exploring the individual effects of brand experience dimensions. *Journal of Brand Management*, 20, 413-423.
- Runsignup. (2022, February 4). *How Much Was Race Participation Impacted by COVID in 2021*. Retrieved from RunSignup.blog: <https://runsignup.blog/2022/02/04/how-much-was-race-participation-impacted-by-covid-in-2021/>
- Theodorakis, N. D. (2014). Customer experience in spectator sports. In J. Kandambully (Ed.). *Customer Experience Management: Enhancing Experience and Value through Service Management* (pp.205-219). Dubuque, IA, USA: Kendall Hunt Publishers.
- Verhoef, P. C., Lemon, K. N., Parasuraman, A., Roggeveen, A., Tsiros, M., & Schlesinger, L. A. (2009). Customer experience creation: Determinants, dynamics and management strategies. *Journal of Retailing*, 85(1), 31-41.
- Zeithaml, V., Berry, L., & Parasuraman, A. (1996). The behavioural consequences of service quality. *Journal of Marketing*, 60(2), 31-46.

Η ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΥ ΜΙΑΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ. Η ΠΕΡΙΤΩΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΝΟΥΑ BEACH VOLLEY ΤΟΥ Δ. ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ - ΕΥΟΣΜΟΥ

Μπαλάσκα Π.,¹ Υφαντίδου Γ.², Σπυριδοπούλου, Ε². & Παπαϊωάννου, Α³.

1. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
2. Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
3. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Ο όρος «Μικρής Κλίμακας Αθλητικές Διοργανώσεις» (Small Scale Outdoor Events) αναφέρεται σε εποχιακές αθλητικές αγωνιστικές διοργανώσεις, διεθνείς αθλητικές εκδηλώσεις και τοπικές διοργανώσεις (Higham, 1999, p.87). Τα οφέλη αυτών των διοργανώσεων είναι οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά (οικονομική ανάπτυξη για την τοπική κοινωνία, συνεισφορά στην τοπική τουριστική ανάπτυξη, προβολή της περιοχής και ανάπτυξη της επωνυμίας της περιοχής προορισμού). Παράλληλα συντελούν στη βελτίωση της προσωπικής ευεξίας και της ποιότητας ζωής των συμμετεχόντων, όπως και στην προώθηση του ενεργητικού τρόπου ζωής (Alexandris, Douka & Balaska 2012; Balaska & Kouthouris, 2014; Μπαλάσκα 2015). Οι αθλητικές διοργανώσεις μικρής κλίμακας αποτελούν ένα πολύτιμο εργαλείο για την τοπική και περιφερειακή οικονομική και τουριστική ανάπτυξη (Berg, Braun & Otgaar, 2000, Αλεξανδρή, 2018). Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης παράλληλα με τις δράσεις του μαζικού αθλητισμού ξεκίνησαν τα τελευταία χρόνια να εμπλέκονται στη διοργάνωση τοπικών αθλητικών διοργανώσεων (Μπαλάσκα, 2007, 2013). Μια αθλητική διοργάνωση μικρής κλίμακας είναι το τουρνουά Beach Volley που διοργανώνει ο Δήμος Κορδελιού Ευόσμου σε συνεργασία με τον Εμπορικό Σύλλογο Ελευθερίου Κορδελιού και το αθλητικό σωματείο Ακαδημίες Βόλεϊ Όλυμπος Κορδελιού το πρώτο σαββατοκύριακο του Σεπτεμβρίου, η οποία μελετήθηκε στην παρούσα έρευνα. Σκοπός ήταν η διερεύνηση του αντίκτυπου της αθλητικής διοργάνωσης στην τοπική κοινωνία. Η αθλητική διοργάνωση διεξήχθη 2-4/9/2022 στο αμφιθέατρο στον πεζόδρομο της δημοτικής κοινότητας Ελευθερίου Κορδελιού όπου κατασκευάστηκε γήπεδο beach volley στην πλατεία του αμφιθέατρου για τον σκοπό αυτό. Διεξήχθη ποσοτική έρευνα με τη διανομή ερωτηματολογίων στο χώρο της αθλητικής εκδήλωσης και ποιοτική έρευνα με το πέρας της εκδήλωσης με δομημένη συνέντευξη με τους τοπικούς επιχειρηματίες. Τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας φανέρωσαν πως το 95,5% δήλωσε πως επιθυμεί να διοργανώνεται κάθε χρόνο το τουρνουά, το 67,4% δήλωσε πως υπάρχουν οφέλη στην περιοχή από τη διοργάνωση ενώ πάνω από το 90% των ερωτηθέντων δήλωσαν πως υπάρχει οικονομική ανάπτυξη στην περιοχή από την διεξαγωγή της αθλητικής διοργάνωσης. Τα χρήματα που δαπανήθηκαν κατά μέσο όρο στο τριήμερο τουρνουά ήταν 30 ευρώ/μέρα ανά άτομο. Το 58% ήταν κάτοικοι της δημοτικής κοινότητας Ελευθερίου Κορδελιού, το 20% του Ευόσμου ενώ το 22% ήταν από άλλες περιοχές. Τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας φανέρωσαν πως σημειώθηκε αύξηση της τάξεως 20%-30% στα έσοδα των επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια της αθλητικής διοργάνωσης. Οι επιχειρηματίες τόνισαν την αύξηση της επισκεψιμότητας στις επιχειρήσεις τους από πελάτες που δεν ήταν κάτοικοι του Δήμου και εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την αύξηση της αναγνωρισιμότητας της επιχείρησής τους. Επίσης τονίστηκε η αναβάθμιση της περιοχής μέσα από την αθλητική διοργάνωση και εκφράστηκε η επιθυμία για μελλοντικές συνεργασίες για υλοποίηση αθλητικών διοργανώσεων στην περιοχή. Ο αντίκτυπος της αθλητικής διοργάνωσης ήταν θετικός σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο και οι προοπτικές ανάπτυξης αθλητικών διοργανώσεων μικρής κλίμακας σε συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα είναι θετικές.

Λέξεις κλειδιά: αθλητικές διοργανώσεις μικρής κλίμακας, αντίκτυπος, τοπική κοινωνία

ΤΑ LOGISTICS ΕΝΟΣ ΑΓΩΝΑ ΔΡΟΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Πανάγος Α., Γδοντέλη Κ. & Κυπραίος Γ.
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου,
Σχολή Επιστημών Ανθρώπινης Κίνησης και ποιότητας Ζωής
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων

Ένας αγώνας δρόμου στην πόλη είναι ένα κοινωνικό γεγονός, ένα «Κοινωνικό Φαινόμενο» το οποίο συγκεντρώνει χιλιάδες ανθρώπους ανά τον κόσμο, όχι μόνο σαν συμμετέχοντες αλλά και σαν επισκέπτες. Τα τελευταία χρόνια τέτοια γεγονότα στην Ελλάδα, λαμβάνουν χώρα ολοένα και συχνότερα σε τουριστικούς προορισμούς, για το λόγο ότι υπάρχουν παράπλευρα οφέλη για τον φορέα διοργάνωσης και την πόλη που φιλοξενεί. Η Περιφέρεια Πελοποννήσου περιλαμβάνει αρκετά μέρη, με μεγάλη ιστορία, που σχετίζονται με το δρομικό κίνημα, όντας και η γενέτειρα των Ολυμπιακών Αγώνων. Τέτοια γεγονότα ακολουθώντας την πορεία της εποχής, γίνονται ολοένα και πιο πολύπλοκα οργανωτικά και η Εφοδιαστική Αλυσίδα που τα υποστηρίζει γίνεται ενδιαφέρουσα. Η εργασία αναλύει σε βάθος όλα τα στοιχεία ενός τέτοιου αγώνα πόλης με όρους Logistics, προσομοιωμένη στην πόλη του Ναυπλίου Αργολίδας, σε όλα του τα στάδια από την στιγμή της ανακοίνωσης της διακήρυξής του, μέχρι και την αποχώρηση του τελευταίου αθλητή από την πόλη, μετά το τέλος του αγώνα. Για τους σκοπούς της έρευνας πραγματοποιήθηκαν 15 συνεντεύξεις σε κατοίκους και επιχειρηματίες της περιοχής, καθώς και επιτόπια παρατήρηση από τους ερευνητές. Οι συνεντεύξεις περιλάμβαναν ερωτήματα σχετικά με το οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό αποτύπωμα που προκαλεί ο αγώνας, στην περιοχή και τους κατοίκους της. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η δημιουργία ομάδων εργασίας, ο ορισμός προϋπολογισμού, η εμπλοκή φορέων του Δημοσίου και εθελοντών και η συνεργασία όλων των παραπάνω στην εκπόνηση ενός Επιχειρησιακού Πλάνου για τον αγώνα δρόμου, αποτελούν βασικά συστατικά της Εφοδιαστικής Αλυσίδας και φαίνεται να είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες στη διεξαγωγή του δρομικού αγώνα. Φορείς που διοργανώνουν ανάλογες δράσεις θα ήταν χρήσιμο να λάβουν υπόψη τους τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας με σκοπό την περαιτέρω εξυπηρέτηση του Δρομικού Κινήματος. Τέλος, στο μέλλον θα ήταν χρήσιμο να πραγματοποιηθεί πιο εκτεταμένη έρευνα σε δρομικούς αγώνες σε μεγάλα αστικά κέντρα και στην περιφέρεια και με μεγαλύτερο δείγμα, προκειμένου να διεξαχθούν πιο ασφαλή συμπεράσματα.

Λέξεις Κλειδιά: Εφοδιαστική Αλυσίδα, Δρομικό Κίνημα, Συμμετοχή, Κοινωνικό και περιβαλλοντικό αποτύπωμα, Οφέλη για την πόλη, Επιχειρησιακό Πλάνο

ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΩΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ CISM. ΜΕΛΕΤΗ ΕΦΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σφακιανού, Φ., Αυθίνος, Ι. & Γαργαλιάνος, Δ.
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Περίληψη

Η Ελλάδα αποτελεί κράτος – μέλος του Διεθνούς Στρατιωτικού Συμβουλίου Αθλητισμού (CISM) από το 1950. Στις συμβατικές υποχρεώσεις των κρατών – μελών του διεθνούς αυτού οργανισμού περιλαμβάνεται η διεκδίκηση και η ανάληψη αθλητικών διοργανώσεων, όπως τα Παγκόσμια Στρατιωτικά Πρωταθλήματα. Στην παρούσα εργασία πραγματοποιείται μελέτη εφικτότητας για την ανάληψη του Παγκοσμίου Στρατιωτικού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου Γυναικών CISM 2024 στην πόλη της Καβάλας, από τις Ε.Δ.. Για τη διενέργεια της μελέτης εφικτότητας χρησιμοποιείται το μοντέλο του Getz (2004), και αξιοποιούνται επιπλέον στοιχεία από θεωρίες μελετών εφικτότητας άλλων ερευνητών, όπως η διερεύνηση των στόχων και οι επιμέρους δραστηριότητες μιας διοργάνωσης. Επιπλέον, γίνεται ειδική μνεία για την επίδραση ενδιαφερόμενων μερών στις διοργανώσεις του CISM, καθώς επηρεάζουν την εφικτότητά τους. Τη δομή της εργασίας αποτελούν τα στάδια του μοντέλου που είναι: η ανασκόπηση προηγούμενων διοργανώσεων, η διερεύνηση εμπορικότητας της διοργάνωσης, η ανεύρεση κατάλληλης τοποθεσίας και εγκαταστάσεων, ο προσδιορισμός κόστους και πηγών εσόδων, η μελέτη των γνωστών και πιθανών κινδύνων, η περιβαλλοντική επίδραση και η κοινωνική της δράση. Τα αποτελέσματα της μελέτης έδειξαν ότι πληρούνται όλες οι τεχνικές παράμετροι των βημάτων του μοντέλου εφικτότητας, προκειμένου να καταστεί εφικτή η ανάληψη της διοργάνωσης. Προϋπόθεση αποτελεί η κάλυψη του κόστους. Συγκεκριμένα, κρίνεται ως απαραίτητη η κάλυψη μέρους των εξόδων της διοργάνωσης από την τοπική αυτοδιοίκηση της πόλης της Καβάλας (Δήμος, Περιφέρεια). Τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης εφικτότητας μπορούν να φανούν χρήσιμα στην περίπτωση της πραγματοποίησης του Παγκοσμίου Στρατιωτικού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου Γυναικών CISM 2024 στην πόλη της Καβάλας.

Λέξεις – Κλειδιά: Μελέτη Εφικτότητας, CISM, Παγκόσμιο Στρατιωτικό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου

Εισαγωγή

Από τους αρχαίους χρόνους, σημαντικός αριθμός ερευνητών και ιστορικών της φυσικής αγωγής συνδέουν την μαχητική προετοιμασία των στρατιωτών με την φυσική αγωγή. Σήμερα, η σύνδεση της φυσικής αγωγής με τη στρατιωτική ζωή εξακολουθεί να υφίσταται σε διεθνές επίπεδο, τόσο στο πλαίσιο της διατήρησης της υψηλού επιπέδου φυσικής κατάστασης των στρατιωτικών, όσο και σε αγωνιστικό επίπεδο, στο πλαίσιο του Διεθνούς Συμβουλίου Στρατιωτικού Αθλητισμού γνωστό ως CISM (Conseil International du Sport Militaire). Το CISM ιδρύθηκε το 1948, με σκοπό την ανάπτυξη της φιλίας μεταξύ των κρατών - μελών του, που σήμερα ανέρχονται στα 140. Η Ελλάδα έγινε μέλος του CISM το 1950 και στο παρελθόν οι Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις (Ε.Δ.) έχουν διοργανώσει σειρά πρωταθλημάτων σε διάφορα αθλήματα, σύμφωνα με τις συμβατικές υποχρεώσεις που διέπουν όλα τα κράτη – μέλη. Το καλεντάρι των διοργανώσεων του CISM περιλαμβάνει πληθώρα

διοργανώσεων, όπως Παγκόσμια Στρατιωτικά Πρωταθλήματα σε περισσότερα από 30 αθλήματα. Στην παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιείται μία μελέτη εφικτότητας ανάληψης ενός Παγκόσμιου Στρατιωτικού Πρωταθλήματος του CISM από τις Ελληνικές Ε.Δ., με σκοπό την εκπλήρωση της καταστατικής υποχρέωσης της χώρας 13 χρόνια μετά από το τελευταίο που είχε αναληφθεί. Απώτερος σκοπός της μελέτης είναι η καθιέρωση της μελέτης εφικτότητας ως παρακαταθήκη πριν από κάθε απόφαση για διεκδίκηση μίας αθλητικής διοργάνωσης του CISM, καθώς δεν υπάρχει αντίστοιχη τεχνοκρατική διαδικασία στην Ελλάδα. Επομένως, το ερευνητικό ερώτημα της εργασίας διατυπώνεται ως εξής: Είναι εφικτό για τις Ελληνικές Ε.Δ. να διοργανώσουν το Παγκόσμιο Στρατιωτικό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου Γυναικών CISM για το 2024;

Ανασκόπηση βιβλιογραφίας

Είναι προφανές ότι τα αθλητικά γεγονότα του CISM δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα για τη διοργανώτρια αρχή και η διαδικασία μέσω της οποίας η Ελλάδα έχει διεκδικήσει τέτοιες διοργανώσεις μέχρι στιγμής, στηρίζεται στην τεχνική και οικονομική έγκρισή τους από την ηγεσία των Ε.Δ. της χώρας. Στην Ελλάδα υφίσταται το Ανώτατο Συμβούλιο Αθλητισμού Ε.Δ. (ΑΣΑΕΔ) το οποίο είναι το όργανο το οποίο αποφασίζει για όλα τα θέματα αθλητισμού στις Ελληνικές Ε.Δ. και παράλληλα εισηγείται στην ηγεσία των Ε.Δ. της χώρας για την ανάληψη μίας διοργάνωσης του CISM από την Ελλάδα. Οι εισηγήσεις, είναι γραπτές, υπενθυμίζουν τις συμβατικές υποχρεώσεις των κρατών - μελών προς το CISM και περιλαμβάνουν τις γενικές πληροφορίες (χρόνο, τόπο), τον εκτιμώμενο προϋπολογισμό και τους εμπλεκόμενους στη διοργάνωση. Το 2018, η Ελλάδα είχε αναλάβει το Ευρωπαϊκό Στρατιωτικό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου Γυναικών CISM. Η διοργάνωση αυτή αποτελεί τη βάση στην οποία μπορεί να στηριχθεί η τεκμηρίωση της υποψηφιότητας για την ανάληψη της διοργάνωσης του αντίστοιχου Παγκόσμιου Στρατιωτικού Πρωταθλήματος.

Ο Masterman (2021) αναφέρει τη διερεύνηση της εφικτότητας ως φάση – κλειδί κατά τον σχεδιασμό αθλητικών διοργανώσεων που αποτελεί έναν έλεγχο κατά πόσο ένα αθλητικό γεγονός μπορεί να υλοποιηθεί ή όχι. Επίσης, ο Getz (2004), προτείνει ένα μοντέλο μελέτης εφικτότητας, το οποίο αποτελείται από επτά στάδια πριν την λήψη απόφασης υλοποίησης:(α)ανασκόπηση προηγούμενων διοργανώσεων,(β) διερεύνηση της εμπορικότητας της ιδέας,(γ) ανεύρεση κατάλληλης τοποθεσίας και εγκαταστάσεων, (δ) προσδιορισμός κόστους και πηγών εσόδων, (ε) μελέτη των γνωστών και πιθανών κινδύνων, (στ) αξιολόγηση της περιβαλλοντικής και κοινωνικής επίδρασης, (ζ) καθορισμός της πολιτικής και κοινωνικής υποστήριξης και τέλος τα συμπεράσματα τα οποία οδηγούν στη λήψη απόφασης υλοποίησης. Το μοντέλο αυτό παρουσιάζει την μεγαλύτερη πληρότητα από όσα προτείνονται από, παρά ταύτα, στη βιβλιογραφία αναφέρονται δύο επιπλέον στοιχεία από θεωρίες ερευνητών μελετών εφικτότητας, όπως: «ανάλυση σκοπιμότητας και στόχων» και «ανάλυση επιμέρους δραστηριοτήτων» των διοργανώσεων, καθώς λειτουργούν βοηθητικά στη διερεύνηση του συνολικού κόστους, των απαιτούμενων πόρων, αλλά και στην επιλογή της τοποθεσίας και των εγκαταστάσεων.

Επιπρόσθετα, ο Masterman (2021), αναφέρει ότι συμμετέχοντες δεν είναι μόνον οι αθλητές, αλλά και άλλες ομάδες ανθρώπων που η συμβολή τους αναβαθμίζει τις διοργανώσεις αυτές, όπως οι διαχειριστές των γεγονότων, οι προμηθευτές, το προσωπικό, οι θεατές, τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) και οι χορηγοί. Ερευνώντας τις διοργανώσεις του CISM καταγράφηκε η συμμετοχή των εν λόγω ομάδων όπως αναφέρονται από τον Masterman (2021), καθώς και δύο επιπλέον βασικά ενδιαφερόμενα μέρη:(α)οι τοπικές αρχές (Περιφέρεια, Δήμος), σε επίπεδο

υποστήριξης (δωρεάν παροχή εγκαταστάσεων, συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας, κ.λπ.) και (β) οι Εθνικές Αθλητικές Ομοσπονδίες, σε επίπεδο παροχής τεχνογνωσίας για το εκάστοτε άθλημα. Οι υποχρεώσεις των διοργανωτών και οι ελάχιστες προδιαγραφές ανά διοργάνωση απορρέουν από διαδικασίες που εκδίδει το CISM, προκειμένου να εξασφαλίσει την ομαλή διεκπεραίωση της προετοιμασίας, την ασφαλή εκτέλεση και την επιτυχημένη έκβαση των διοργανώσεων.

Μεθοδολογία

Το είδος της ερευνητικής μεθοδολογίας είναι η «Μελέτη Περίπτωσης», καθότι διερευνάται κατά πόσο μία συγκεκριμένη διοργάνωση μπορεί να υλοποιηθεί σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, από συγκεκριμένο διοργανωτή. Για τη συλλογή και ανάλυση των δεδομένων, αξιοποιείται η Ποιοτική μέθοδος «Ανάλυση Περιεχομένου», «Συνεντεύξεις» και «Ανάλυση SWOT», προκειμένου να μελετηθούν σχετικά έγγραφα δευτερογενών πηγών, αλλά και συνεντεύξεων από πρωτογενείς πηγές. Η δομή της εργασίας βασίζεται στο θεωρητικό μοντέλο επτά (7) βημάτων, για τη συλλογή των δεδομένων όπως παρουσιάζεται από τον Getz (2004). Επίσης, την εκτίμηση των κινδύνων αξιοποιήθηκε το μοντέλο ολικής διαχείρισης κινδύνων του Haimes (2008).

Αποτελέσματα

Η ανασκόπηση στις προηγούμενες διοργανώσεις που είναι το **πρώτο βήμα** της μελέτης εφικτότητας, πραγματοποιήθηκε μέσω της αξιοποίησης του εργαλείου διαχείρισης «Ανάλυση SWOT» και αφορά στην διοργάνωση ποδοσφαίρου γυναικών του 2018. Από την ανάλυση αναδείχθηκαν οι καλές πρακτικές που μπορούν να υιοθετηθούν, οι αδυναμίες που πρέπει να αποφευχθούν καθώς και οι τρόποι αξιοποίησης των ευκαιριών και αντιμετώπισης των απειλών. Επιπρόσθετα, μέσω της ανάλυσης SWOT αναδείχθηκε η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην διοργάνωση που πραγματοποιήθηκε το 2018 και ως εκ τούτου στην παρούσα εργασία έχει ληφθεί υπόψη η εκδήλωση ενδιαφέροντος για πραγματοποίηση διεθνούς διοργάνωση ποδοσφαίρου από τον Δήμο Καβάλας.

Η διερεύνηση του **δεύτερου βήματος** έγινε με τη χρήση του εργαλείου «Ανάλυση Περιεχομένου». Στην προκειμένη περίπτωση, επειδή το Παγκόσμιο Στρατιωτικό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου αποτελεί δραστηριότητα μεταξύ κρατικών φορέων, το στοιχείο «εμπορικότητα» αφορά στην επιρροή που θα έχει η διοργάνωση στην υλοποίηση των στόχων των διοργανωτών. Παρά ταύτα, υφίστανται τρία ενδιαφερόμενα μέρη τα οποία μπορούν να καλλιεργήσουν την εμπορικότητα της διοργάνωσης. Πιο συγκεκριμένα, τα μέρη αυτά είναι οι θεατές, τα ΜΜΕ και οι χορηγοί.

Η διαδικασία ανεύρεσης κατάλληλης τοποθεσίας και εγκαταστάσεων που αποτελεί το **τρίτο βήμα**, περιλάμβανε την εξέταση του θέματος σύμφωνα με τα εξής τρία βασικά κριτήρια:

- Η απόσταση της πόλης διεξαγωγής από το αεροδρόμιο να είναι μικρότερη των 200χλμ,
- Την ύπαρξη ξενοδοχειακών μονάδων που να παρέχουν δυνατότητες διαμονής και πλήρους σίτισης για 350 άτομα και
- Την ύπαρξη και τη δωρεάν παραχώρηση δύο γηπέδων ποδοσφαίρου για την διεξαγωγή του πρωταθλήματος, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της FIFA (Έντυπο Laws of the Game).

Τα αποτελέσματα της σχετικής διερεύνησης επιβεβαίωσαν ότι καλύπτονται από την πόλη της Καβάλας.

Τα αποτελέσματα διερεύνησης στο **τέταρτο βήμα** προέκυψαν από την χρήση του εργαλείου «Ανάλυση Περιεχομένου». Για τη διερεύνηση του κόστους και των πηγών εσόδων αρχικά πραγματοποιήθηκε καταγραφή των οικονομικών μεγεθών, τα οποία παίζουν καθοριστικό ρόλο στο σύνολο των εξόδων ανά κατηγορία και εν συνεχεία έγινε ο διαχωρισμός μεταξύ εσωτερικής και εξωτερικής ανάθεσης έργων εντός και εκτός των Ε.Δ. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω σχεδιάστηκε ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός εξόδων και εσόδων, καθώς επίσης και η εκτιμώμενη οικονομική επιβάρυνση που θα επιμεριστεί στο δήμο καβάλας και τις Ελληνικές Ε.Δ..

Στο **πέμπτο βήμα** της μελέτης εφικτότητας έγινε χρήση του μοντέλου ολικής διαχείρισης κινδύνων του Haimes (2008). Καταγράφηκαν χρονικοί περιορισμοί που υφίστανται εντός του έτους 2024, με σκοπό την επιλογή της κατάλληλης ημερομηνίας διεξαγωγής του πρωταθλήματος. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε καταγραφή των συχνότερων κινδύνων που εμφανίζονται στις διοργανώσεις του CISM και προτείνονται προληπτικές ενέργειες με σκοπό την αντιμετώπιση τους.

Στο **έκτο βήμα** της αξιολόγησης της κοινωνικής και περιβαλλοντικής επίδρασης της διοργάνωσης αξιολογήθηκαν τα σχετικά έγγραφα οργανισμών: (α) Εγχειρίδιο «Πράσινες Ένοπλες Δυνάμεις» και(β) Εγχειρίδιο της UEFA “Playing for our Planet”, για την ανάπτυξη της περιβαλλοντικής στρατηγικής της διοργάνωσης, καθώς και η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων για τη σύνδεση της διοργάνωσης με κοινωνικά θέματα, όπως η αύξηση της συμμετοχής των ΑμεΑ της πόλης σε αθλητικές δραστηριότητες.

Για τον προσδιορισμό της κοινωνικής και πολιτικής υποστήριξης που είναι το **έβδομο βήμα** προσεγγίστηκαν ο Αντιδήμαρχος Αθλητισμού της Καβάλας και ο σύμβουλος αθλητισμού του νυν Υπουργού Εθνικής Άμυνας, ο οποίος είναι βουλευτής Καβάλας, μέσω συνεντεύξεων. Τα συγκεκριμένα άτομα εκπροσωπούν και εκφράζουν την τοπική κοινωνία της Καβάλας και έχουν αμφότεροι θετική στάση απέναντι στην πιθανότητα ανάληψης της διοργάνωσης. Επίσης, μέσω της Υπεύθυνης Γυναικείων Διοργανώσεων της ΕΠΟ εκφράστηκε επιθυμία για στήριξη της διοργάνωσης μέσω της Ένωσης Ποδοσφαιρικών Σωματείων Καβάλας.

Συζήτηση

Την ολοκλήρωση των βημάτων του μοντέλου του Getz (2004), ακολουθούν τα συμπεράσματα που θα οδηγήσουν στην λήψη απόφασης υλοποίησης ή μη της διοργάνωσης. Στην παρουσίαση των συμπερασμάτων πραγματοποιείται έλεγχος κατά πόσο τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, κατόπιν διερεύνησης σε κάθε μεμονωμένο βήμα του μοντέλου, κρίνουν ως εφικτή την ανάληψη της διοργάνωσης. Από την ανάλυση των συμπερασμάτων τεκμηριώνεται ότι η ανάληψη και η υλοποίηση του Παγκόσμιου Στρατιωτικού Πρωταθλήματος Ποδοσφαίρου Γυναικών CISM για το 2024 στην Καβάλα, από τις Ελληνικές Ε.Δ. είναι τεχνικά εφικτή και ωφέλιμη για πολλούς ενδιαφερόμενους. Κατά συνέπεια, η διαδικασία που προτείνεται κρίνεται επίσης εφικτή, και προτείνεται να παραμείνει ως παρακαταθήκη.

Βιβλιογραφία

- Aicher, T. J., Newland, B. L., & Paule-Koba, A. L. (2019). *Sport facility & event management*. Burlington: Jones & Bartlett Learning.
- Cleland, D. I. (2007). *Project management: strategic design and implementation*. New York: McGraw-Hill Education.

- Freeman, R. E. (2010). *Strategic management: a stakeholder approach*. Cambridge University Press.
- Frooman, J. (1999). Stakeholder influence strategies. *Academy of Management Review*, 24(2), 191-205.
- Getz, D. (1997). *Event management & event tourism*. New York, NY: Cognizant Communication Corp.
- Getz, D. (2004). *Event management and event tourism*. University of Calgary, Canada.
- Getz, D. (2005). *Event management and event tourism*. 2nd edition. New York: Cognizant.
- Getz, D., & Page, S. J. (2019). *Event studies: theory, research and policy for planned events*. London: Routledge.
- Haimes, Y. Y. (2008). Models for risk management of systems of systems. *International Journal of System of Systems Engineering*, 1(1-2), 222-236.
- Krech, M. (2020). Towards equal rights in the global game? *FIFA's Strategy for Women's Football as a Tightly Bounded Institutional Innovation*, 25(1).
- Mallen, C., & Adams, L. (2017). *Event management in sport, recreation and tourism: theoretical and practical dimensions*. London: Routledge.
- Masterman, G. (2010). *Strategic sports event management*. London: Routledge.
- Masterman, G. (2021). *Στρατηγικό μάνατζμεντ αθλητικών γεγονότων*. Αθήνα: Broken Hill.
- Morgan, A., Taylor, T., & Adair, D. (2020). Sport event sponsorship management from the sponsee's perspective. *Sport Management Review*, 23(5), 838-851.
- Moschopoulos, A. I., Albanidis, E., Anastasiou, A., & Antoniou, P. (2015). Organised military sports of the hellenic armed forces for the period 1948–1968. *The International Journal of the History of Sport*, 32(2), 351-366.
- Murray, S. (2018). *Sports diplomacy: origins, theory and practice*. London, Routledge.
- Neves, A. N. (2021). Proposition of an index for sports diplomacy in the military context, *CISM International Symposium: From Hoplites to Modern Soldiers*, 2 – 8 November 2021 (pp. 126) Athens: Greek CISM Office.
- O'Toole, W., & Mikolaitis, P. (2002). *Corporate event project management*. Vol. 8, New York: Wiley.
- O'Toole, W. (2022). *Events feasibility and development: from strategy to operations*. London: Routledge.
- Salem, G., Jones, E., & Morgan, N. (2004). An overview of events management. *Festival and events management*, 14.
- Slater, M. (2022 Φεβρουαρίου 7). United Kingdom and Republic of Ireland to bid on 2028 Euros, not 2030 World Cup. TheAthletic. Ανακτήθηκε 25 Μαΐου 2022 από <https://theathletic.com/news/united-kingdom-and-republic-of-ireland-to-bid-on-2028-euros-not-2030-world-cup/U4QR0DmIo3dd/>.
- Tamir, I. (2022). There's No Sport Without Spectators—Viewing Football Games Without Spectators During the COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Psychology*, 13.
- Trendafilova, S., McCullough, B., Pfahl, M., Nguyen, S. N., Casper, J., & Picariello, M. (2014). Environmental sustainability in sport: current state and future trends. *Global Journal on Advances Pure & Applied Sciences*, 3.

Uhrich, S., &Koenigstorfer, J. (2009). Effects of atmosphere at major sports events: a perspective from environmental psychology. *International Journal of Sports Marketing & Sponsorship*, issue?.

Η ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ “ΤΑΥΤΙΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΜΑΔΑ” ΚΑΙ ΤΗΣ “ΑΝΑΜΕΙΞΗΣ” ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΕ ΧΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ Η ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ

Γιαμούζης, Α. & Γουλμάρης, Δ.
ΤΕΦΑΑ, ΔΠΘ

Περίληψη

Ο χορός αποτελεί μια συνεχώς αυξανόμενη συλλογική δραστηριότητα με κύριο σκοπό την ψυχαγωγία των συμμετεχόντων. Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί μια μεγάλη αύξηση του ενδιαφέροντος ως προς τους παραδοσιακούς και Λάτιν χορούς με τα μέλη αλλά και τους συλλόγους να αυξάνονται καθημερινά. Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνηθεί το επίπεδο “ταύτισης με την ομάδα” και της “ανάμειξης” των μελών χορευτικών συλλόγων παραδοσιακών και Λάτιν χορών στην περιοχή της Θράκης και Ανατολικής Μακεδονίας. Επιπλέον η έρευνα αποσκοπούσε στο να εξεταστεί κατά πόσο το είδος του χορού, διαφοροποιεί τους παράγοντες της “ταύτισης με την ομάδα” και τους παράγοντες της “ανάμειξης” με τον χορευτικό σύλλογο. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 311 μέλη συλλόγων παραδοσιακών χορών και Λάτιν στις περιοχές της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Στην έρευνα χρησιμοποιήθηκαν δύο ερωτηματολόγια: το ερωτηματολόγιο των Dimock & Grove (2008) για την “ταύτιση με την ομάδα” το οποίο αποτελείται από τρεις παράγοντες “Γνωστικός”, “Εκτίμηση” και “Αυτό-αξιολόγηση”. Το δεύτερο ήταν το ερωτηματολόγιο των Kyle, Graefe, Manning & Bacon (2003) για την “ανάμειξη” το οποίο αποτελείται από τρεις παράγοντες “Έλξη”, “Κεντρικότητα” και “Αυτό-έκφραση”. Και τα δύο ερωτηματολόγια έχουν χρησιμοποιηθεί σε ενήλικους πληθυσμούς στην Ελλάδα (Θεοδωράκης, 2007, 2010). Από τα αποτελέσματα διαπιστώθηκε πως τα επίπεδα της “ταύτισης με την ομάδα” και της “ανάμειξης” των μελών των δύο χορευτικών ομάδων ήταν υψηλά, είτε το αντικείμενο ήταν οι παραδοσιακοί είτε οι Λάτιν χοροί. Οσον αφορά το είδος του χορού φάνηκε ότι διαφοροποιεί την “ταύτιση με την ομάδα” ως προς τους παράγοντες Αυτό-αξιολόγηση και Εκτίμηση και την “ανάμειξη” μόνο ως προς τον παράγοντα Κεντρικότητα. Από την συσχέτιση των επιπέδων της “ταύτισης με την ομάδα” με τα επίπεδα “ανάμειξης” των συμμετεχόντων σε δραστηριότητες παραδοσιακού και Λάτιν χορού φάνηκε ότι αυτή ήταν καθολική στο συνολικό δείγμα, υπήρξε όμως διαφοροποίηση σε σχέση με το είδος του χορού. Στην ομάδα των Λάτιν ο κάθε ένας από τους παράγοντες της “ταύτισης με την ομάδα” συσχετίστηκε με κάθε έναν από τους παράγοντες της “ανάμειξης. Στην ομάδα των παραδοσιακών χορών η συσχέτιση δεν ήταν καθολική και συγκεκριμένα ο παράγοντας της “ταύτισης με την ομάδα” Εκτίμηση συσχετίστηκε μόνο με τον παράγοντα Έλξη της “ανάμειξης” και ο παράγοντας της “ταύτισης με την ομάδα” Αυτό-αξιολόγηση συσχετίστηκε μόνο με τους παράγοντες Έλξη και Κεντρικότητα της “ανάμειξης”.

Λέξεις κλειδιά : χορευτικός σύλλογος, είδος χορού, ταύτιση, ανάμειξη

Εισαγωγή

Ο χορός είναι μία από τις πιο δημοφιλείς δραστηριότητες αναψυχής. Αποτελεί μια πηγή σωματικής και ψυχικής υγείας. Ο χορός αποτελεί μια ευχάριστη ψυχαγωγική δραστηριότητα (Goulimaris, Mavridis, Genti, & Rokka, 2014) και για τον λόγο αυτό προσελκύει πολλά άτομα (Goulimaris, 2016). Στην Ελλάδα, ένας σημαντικός αριθμός ενηλίκων συμμετέχει τα τελευταία χρόνια σε μαθήματα ελληνικού παραδοσιακού χορού (ΕΠΧ) και Λάτιν. (Γιαμούζης, 2017 Φιλίππου, Γουλιμάρης, Μπαξεβάνος, & Σερμπέζης, 2009). Η διατήρηση των συμμετεχόντων στους χορευτικούς συλλόγους είναι ένα σημαντικό ζήτημα για τους υπεύθυνους σε θέματα δραστηριοτήτων αναψυχής στα οποία συμπεριλαμβάνεται και ο χορός και αυτό απαιτεί πλήρη γνώση της συμπεριφοράς των ατόμων για την λήψη αποφάσεων (Tsitskarietal., 2017).

Η “ταύτιση με την ομάδα” καθορίζει την προσωπική αφοσίωση και συναισθηματική σύνδεση του ατόμου με αυτήν (Ashforth & Mael, 1989). Οι Wann & Branscombe (1993), όρισαν την ταύτιση με μία ομάδα ως το ψυχολογικό «δέσιμο» ενός ατόμου, ή το ενδιαφέρον του για αυτή, ενώ επιπλέον υποστήριξαν πως είναι συνδεδεμένη με μια θετική στάση ζωής. Συγκεκριμένα, η ταύτιση των οπαδών με τις ομάδες τους έχει διαπιστωθεί ότι συνδέεται με διάφορες στάσεις συμπεριφοράς, όπως, για παράδειγμα, με αίσθημα χαράς, ή ικανοποίησης (Wann, Dolan, McGeorge & Allison, 1994). Η ταύτιση των φιλάθλων των επαγγελματικών αθλητικών ομάδων έχει απασχολήσει αρκετούς ερευνητές με στόχο την κατανόηση της συμπεριφοράς τους (Ellemers, Spears, & Doosje, 2002). Σε προηγούμενες μελέτες έχει μελετηθεί η ταύτιση του ατόμου με αθλητικές ομάδες (Νάσσης, Θεοδωράκης, Βλαχόπουλος, & Αυθίνος, 2007), αλλά και με χορευτικούς συλλόγους (ΕΠΧ) (Λεβέντης 2019),

Όσον αφορά την ανάμειξη σύμφωνα με τον Zaichkowsky (1985) ορίζεται ως «η προσωπική αντίληψη του ατόμου για την εμπλοκή του σε κάποια δραστηριότητα βασιζόμενη στις προσωπικές ανάγκες, τις αξίες και τα ενδιαφέροντα του». Τα άτομα που έχουν υψηλή “ανάμειξη” εκδηλώνουν και αυξημένη καταναλωτική προθυμία αναζητώντας σχετικά προϊόντα και υπηρεσίες, συλλέγουν πληροφορίες (McIntyre & Pigram, 1992), είναι πιστά σε συγκεκριμένους εκπαιδευτές ή προγράμματα αναψυχής (Alexandris, Kouthouris, Funk & Chatzigianni, 2008; Iwasaki & Havitz, 2004) και έχουν υψηλή προσκόλληση στη δραστηριότητα ή στον φορέα που τις διοργανώνει (Kyle, Bricker, Graefe & Wickham, 2004). Η έννοια της ανάμειξης έχει επίσης μελετηθεί σε φιλάθλους ποδοσφαιρικών ομάδων (Νάσσης & Θεοδωράκης 2008). Ωστόσο, οι έννοιες της “ταύτισης με την ομάδα” και της “ανάμειξης” ελάχιστα έχουν συσχετισθεί σε έρευνες συμπεριφοράς των συμμετεχόντων σε δραστηριότητες παραδοσιακού και Λάτιν χορού.

Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνηθεί το επίπεδο “ταύτισης με την ομάδα” και της “ανάμειξης” των μελών σε χορευτικούς συλλόγους παραδοσιακών και Λάτιν χορών στην περιοχή της Θράκης και Ανατολικής Μακεδονίας. Επιπλέον στόχος ήταν να μελετηθεί η ύπαρξη σημαντικής συσχέτισης της “ταύτισης με την ομάδα”, με την “ανάμειξη” των συμμετεχόντων σε δραστηριότητες παραδοσιακού χορού και Λάτιν. Τέλος, αποσκοπούσε στο να εξεταστεί κατά πόσο το είδος του χορού παραδοσιακός ή Λάτιν διαφοροποιεί τους παράγοντες της “ταύτισης με την ομάδα” και τους παράγοντες της “ανάμειξης” με τον χορευτικό σύλλογο.

Μέθοδος

Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 311 άτομα (210 γυναίκες και 101 άνδρες με μέση ηλικία 32,0±11,0έτη)μέλη συλλόγων παραδοσιακών χορών και Λάτιν της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Όργανα μέτρησης

Για την εκτίμηση της “ταύτισης με την ομάδα” χρησιμοποιήθηκε η Team Identification Scale (TIS; Dimmock & Grove, 2006), έτσι όπως προσαρμόστηκε για τον ελληνικό πληθυσμό (Theodorakis et al., 2010) και αναδιαμορφώθηκε για τους φορείς χορού (Γιαμούζης, Γουλιμάρης, Τσίτσαρη, & Φιλίππου, 2018). Συνολικά για την εξέταση της “ταύτισης με την ομάδα” το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελείται από τρεις παράγοντες: Γνωστικός, Αυτό-αξιολόγηση και Εκτίμηση. Κάθε παράγοντας αξιολογείται από 3 ερωτήσεις σε 7βάθμια κλίμακα Likert. Για την εξέταση της “ανάμειξης” χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Kyle, Graefe, Manning και Bacon (2003) το οποίο χρησιμοποιήθηκε στην Ελλάδα σε έρευνες και είναι αξιόπιστο και έγκυρο (Θεοδωράκης & Πανοπούλου, 2007). Το ερωτηματολόγιο της “ανάμειξης” αποτελείται από τρεις παράγοντες: Έλξη, Κεντρικότητα και Αυτό-έκφραση. Κάθε παράγοντας αξιολογείται από 3 ερωτήσεις σε 5βάθμια κλίμακα Likert.

Στατιστική ανάλυση

Για την στατιστική ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η περιγραφική στατιστική ο στατιστικός έλεγχος για την διαφορά των μέσων τιμών των ανεξαρτήτων δειγμάτων (independent samples t-test και ο στατιστικός έλεγχος Pearson για την συσχέτιση των παραγόντων της “ταύτισης με την ομάδα ” με την “ανάμειξη”.

Αποτελέσματα

Η ανάλυση αξιοπιστίας των παραγόντων της “ταύτισης με την ομάδα” και των παραγόντων της “ανάμειξης” στηρίχθηκε στον υπολογισμό του Cronbach’s alpha και έδειξε ότι οι παράγοντες είχαν ικανοποιητική εσωτερική συνοχή ($\alpha > .60$).

Όσον αφορά στο βαθμό της “ταύτισης με την ομάδα” από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι οι συμμετέχοντες σε μαθήματα παραδοσιακών και Λάτιν χορών εμφάνισαν υψηλά επίπεδα “ταύτισης” και ότι αξιολογούν πιο θετικά τον παράγοντα Αυτό-αξιολόγηση (MO=6.1) και λιγότερο τους παράγοντες Εκτίμηση (MO = 5.8) και Γνωστικό (MO = 5.2) όπως φαίνεται από τους μέσους όρους των παραγόντων στο συνολικό δείγμα. Διαχωρίζοντας το δείγμα σε παραδοσιακούς και Λάτιν χορούς φάνηκε ότι οι συμμετέχοντες σε παραδοσιακούς χορούς κατέγραψαν υψηλότερους μέσους όρους σε σχέση με τους συμμετέχοντες σε Λάτιν χορούς και για τους τρεις παράγοντες.

Όσον αφορά στο βαθμό “ανάμειξης” από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι οι συμμετέχοντες σε μαθήματα παραδοσιακών και Λάτιν χορών εμφάνισαν στο συνολικό δείγμα υψηλά επίπεδα “ανάμειξης” και ότι αξιολογούν πιο θετικά τον παράγοντα Έλξη (MO = 4.4) και λιγότερο τους παράγοντες Κεντρικότητα (MO = 3,9) και Αυτόέκφραση (MO = 3,8). Διαχωρίζοντας το δείγμα σε παραδοσιακούς και Λάτιν χορούς φάνηκε ότι οι συμμετέχοντες σε παραδοσιακούς χορούς κατέγραψαν υψηλότερους μέσους όρους του παράγοντα Έλξη και χαμηλότερους μέσους όρους

των παραγόντων Κεντρικότητα και Αυτο-έκφραση σε σχέση με τους συμμετέχοντες σε Λάτιν χορούς.

Για να ελεγχθεί εάν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές, όσον αφορά την “ταύτιση με την ομάδα”, ως προς το είδος του χορού, πραγματοποιήθηκαν για κάθε έναν από τους παράγοντες του ερωτηματολογίου T-tests για ανεξάρτητα δείγματα και τα αποτελέσματα στο συνολικό δείγμα έδειξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στους παράγοντες Αυτο-αξιολόγηση ($t(315)=4.8, p<0.05$) και Εκτίμηση ($t(315)=2.6, p<0.05$). Από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι το είδος χορού αποτελεί εν μέρει παράγοντα διαφοροποίησης για τους παράγοντες Αυτο-αξιολόγηση και Εκτίμηση της “ταύτισης με την ομάδα”.

Για να διαπιστωθεί εάν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές όσον αφορά την “ανάμειξη” σε σχέση το είδος του χορού, πραγματοποιήθηκαν στο συνολικό δείγμα για κάθε έναν από τους παράγοντες του ερωτηματολογίου της “ανάμειξης” t-tests για ανεξάρτητα δείγματα. Από τον στατιστικό έλεγχο βρέθηκε ότι η μεταβλητή είδος χορού διαφοροποιεί μόνο τον παράγοντα Κεντρικότητα καθώς τα επίπεδα σημαντικότητας ήταν μικρότερα από το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ($t(308)= 2.05, p<0.05$). Από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι το είδος χορού αποτελεί εν μέρει παράγοντα διαφοροποίησης της “ανάμειξης” και συγκεκριμένα για την Κεντρικότητα.

Από την συσχέτιση των επιπέδων της “ταύτισης με την ομάδα” με τα επίπεδα “ανάμειξης” των συμμετεχόντων σε δραστηριότητες παραδοσιακού χορού και Λάτιν φάνηκε ότι αυτή ήταν καθολική στο συνολικό δείγμα. Στην ομάδα των Λάτιν χορών ο κάθε ένας από τους παράγοντες της “ταύτισης με την ομάδα” συσχετίστηκε με κάθε έναν από τους παράγοντες της “ανάμειξης. Στην ομάδα των Παραδοσιακών χορών η συσχέτιση ήταν εξαιρετικά εκτεταμένη, αν και όχι καθολική, καθώς υπήρξαν τρία ζεύγη που δε συσχετίστηκαν μεταξύ τους. Αναλυτικότερα: ο παράγοντας της “ταύτισης με την ομάδα” Εκτίμηση συσχετίστηκε μόνο με τον παράγοντα Έλξη. Ο παράγοντας της “ταύτισης με την ομάδα” Αυτό-αξιολόγηση συσχετίστηκε με τους παράγοντες Έλξη και Κεντρικότητα της “ανάμειξης” ενώ ο Γνωστικός παράγοντας συσχετίστηκε και με τους τρεις παράγοντες της “ανάμειξης”.

Συζήτηση

Στην έρευνα βρέθηκε ότι οι συμμετέχοντες σε χορευτικούς συλλόγους παραδοσιακών και Λάτιν χορών εμφανίζουν υψηλά επίπεδα “ταύτισης με την ομάδα” γεγονός που είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό και δείχνει πως άτομα αυτά αισθάνονται τον σύλλογο τους ως προέκταση του εαυτού τους. Φαίνεται επίσης ότι το αίσθημα της υπερηφάνειας και το αίσθημα της θετικής αποδοχής από τον κόσμο για την συμμετοχή τους ειδικά σε δραστηριότητες παραδοσιακού χορού, είναι μεγάλο.

Όσον αφορά το βαθμό ανάμειξης των συμμετεχόντων σε χορευτικούς συλλόγους παραδοσιακών και Λάτιν χορών τα αποτελέσματα έδειξαν ότι αξιολογούν πιο θετικά τον παράγοντα Έλξη. Αυτό πιθανόν να σημαίνει ότι οι λόγοι που τους προτρέπουν να συμμετάσχουν είναι η διασκέδαση και η ικανοποίηση που λαμβάνουν κατά την συμμετοχή τους, ενώ σημαντικό ρόλο φαίνεται ότι παίζει η διαμόρφωση δράσεων προσωπικής επικοινωνίας με τους συμμετέχοντες για την ενίσχυση της Κεντρικότητας καθώς φαίνεται ότι η συμμετοχή στον χορό, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οργάνωση της ζωής του ατόμου γύρω από αυτόν. Όσον αφορά το είδος χορού φάνηκε ότι αποτελεί παράγοντα διαφοροποίησης της

“ταύτισης με την ομάδα” για τους παράγοντες Αυτο-αξιολόγηση και Εκτίμηση ενώ διαφοροποιεί την “ανάμειξη” μόνο ως προς τον παράγοντα Κεντρικότητα.

Επίσης οι έννοιες “ταύτιση με την ομάδα” και “ανάμειξη” φάνηκε να συσχετίζονται μεταξύ τους και η συσχέτιση αυτή αλλάζει ανάλογα με το είδος του χορού μεταξύ των επιμέρους παραγόντων των δυο εννοιών. Στην ομάδα των Λάτιν χορών η συσχέτιση ήταν καθολική χωρίς να διαφοροποιούνται κάποιοι παράγοντες. Στην ομάδα των παραδοσιακών χορών υπήρξε διαφοροποίηση διότι ο παράγοντας της “ταύτισης με την ομάδα” Εκτίμηση συσχετίστηκε μόνο με τον παράγοντα Έλξη και ο παράγοντας της “ταύτισης με την ομάδα” Αυτό-αξιολόγηση συσχετίστηκε με τους παράγοντες Έλξη και Κεντρικότητα της “ανάμειξης”. Σε αυτή την κατεύθυνση, η γνώση των διαφορετικών επιπέδων “ταύτισης” και “ανάμειξης” που ενδέχεται να παρουσιάζουν τα μέλη ενός χορευτικού συλλόγου και η διαφοροποίηση των παραγόντων αυτών σε σχέση με το είδος του χορού είναι σημαντικό να αξιοποιηθεί.

Βιβλιογραφία

- Alexandris, K., Kouthouris, C., Funk, D. & Chatziagianni, E. (2008). Examining the Relationships Between Leisure Constraints, Involvement and Attitudinal Loyalty among Greek Recreational Skiers. *European Sport Management Quarterly* 83, 247-264.
- Γιαμούζης, Α. (2017). Η έννοια της «Ταύτισης με την ομάδα» σε άτομα που συμμετέχουν σε χορευτικές δραστηριότητες. *Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία*. Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, ΔΠΘ.
- Dimmock, J.A., Grove, J.R. & Eklund, R.C. (2005). ‘Reconceptualizing team identification: new dimensions and their relationship to intergroup bias Group Dynamics: Theory, Research, and Practice, 5, (1), 75–86.
- Θεοδωράκης, Ν.Δ., Πανοπούλου, Κ., & Βλαχόπουλος, Σ. (2007). Παραγοντική δομή και εγκυρότητα πρόβλεψης της Κλίμακας Ανάμειξης στην Αναψυχή. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή και στον Αθλητισμό*, 5, 405-413.
- Φιλίππου, Φ., Γουλιμάρης, Δ., Μπαξεβάνος, Σ. & Σερμπέζη, Β. (2009). Τα χαρακτηριστικά ενηλίκων «μαθητών» ελληνικού παραδοσιακού. *Πρακτικά 17^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού*, ΔΠΘ Κομοτηνή
- Goulimaris, D., Mavridis, G., Genti, M., & Rokka, S. (2014). Relationships between basic psychological needs and psychological well-being in recreational dance activities *Journal of Physical Education & Sport*, 14(2), 277-284.
- Goulimaris, D. (2016). Examination of the relation between the planned behaviour theory and the attitudinal loyalty to recreational dance activities. *Journal of Physical Education & Sport*, 16(1), 656-663.
- Kyle, G., Bricker, K., Graefe, A. & Wickham, T. (2004). An Examination of Recreationists' Relationships with Activities and Settings. *Leisure Sciences*, 26 (2), 123–142.
- Λεβέντης, Χ. & Γουλιμάρης, Δ. (2021). Η ταύτιση με την ομάδα των συμμετεχόντων στον Ελληνικό παραδοσιακό χορό. *Πρακτικά 1ου Επιστημονικού Συνεδρίου: Δραστηριότητες Αναψυχής και Χορευτικές - 2ος Τόμος 36*, ΔΠΘ, Κομοτηνή.
- McIntyre, N., & Pigram, J. J. (1992). Recreation Specialization Reexamined: The Case of Vehicle-Based Campers. *Leisure Research*, 14, 3-15.
- Νάσσης, Π., Θεοδωράκης, Ν. Βλαχόπουλος, Σ., & Αυθίνος, Ι. (2007). Σχέση μεταξύ της ταύτισης και της αφοσίωσης των φιλάθλων στον επαγγελματικό αθλητισμό. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό* 5 (3), 396 - 404.

- Νάσσης, Π., & Θεοδωράκης, Ν. (2008). Ο ρόλος της ανάμειξης στη συμπεριφορά των φιλάθλων στον επαγγελματικό αθλητισμό. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό* 6(3): 319- 328.
- Theodorakis, N.D., Dimmock, J.A., Wann, D.L. & Barlas, A. (2010) 'Psychometric evaluation of the team identification scale among Greek sport fans: a cross-validation approach', *European Sport Marketing Quarterly*, 10,(3), 289–305.
- Tsitskari, E., Tzetzis, G., & Konsoulas, D. (2017). Perceived Service Quality and Loyalty of Fitness Centers' Customers: Segmenting Members Through Their Exercise Motives., *Services Marketing Quarterly*, 38(4), 253-268
- Wann, D.L., Dolan, T.J., McGeorge, K.K. & Allison, J.A. (1994). Relationships between spectator identification and spectators' perceptions of influence, spectators' emotions, and competitive outcome. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 16: 347-364.
- Zaichkowsky, J. L. (1985). Measuring the involvement construct. *Journal of Consumer Research*, 12,341-352.

ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΓΙΑ ΑΣΚΗΣΗ & ΦΥΣΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΣΕ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

**Γκανάτσιου Ε., Βεκρή Π., Αστραπέλλος Κ., Κώστα Γ.
ΤΕΦΑΑ, ΔΠΘ**

Η φυσική δραστηριότητα παρέχει μεγάλα οφέλη στη σωματική και ψυχική υγεία του ανθρώπου, γεγονός που την συνδέει άμεσα με την ποιότητα ζωής του. Η αστικοποίηση και οι γρήγοροι ρυθμοί της εποχής προάγουν έμμεσα την καθιστική ζωή ενώ απομακρύνουν τον άνθρωπο από το φυσικό του περιβάλλον. Τα κίνητρα που επηρεάζουν την συμμετοχή ενός ατόμου σε κάθε είδους φυσική δραστηριότητα, παρουσιάζουν μια πολυπλευρικότητα σε διάφορους τομείς της καθημερινότητας. Σκοπός αυτής της έρευνας ήταν να διερευνήσει την επίδραση της άσκησης σε υπαίθριους χώρους, καθώς επίσης και τα κίνητρα που επηρεάζουν την συμμετοχή ενός ατόμου στην άσκηση. Οι υποθέσεις της έρευνας μελετούν κατά πόσο η δημοτικότητα της άσκησης σε υπαίθριο χώρο έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια και πόσο συμβάλει η επαφή με το φυσικό περιβάλλον στην κοινωνικοποίηση του ανθρώπου. Το δείγμα αποτέλεσαν 60 άτομα ηλικίας 18-60 ετών (40 άνδρες και 20 γυναίκες), στον νομό Αττικής. Προϋπόθεση συμμετοχής στην έρευνα ήταν η ενασχόληση με την άσκηση και την φυσική δραστηριότητα. Για την εκμείευση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο ‘Μέτρηση Κινήτρων για Φυσικές Δραστηριότητες (MPAM -R) [Frederick&Ryan, 1993]’, αποτελούμενο από 30 ερωτήσεις κλειστού τύπου οι οποίες απαντήθηκαν μέσω την 7βάθμιας Κλίμακας Likert. Επιπλέον, προστέθηκαν 5 δημογραφικού τύπου ερωτήσεις (φυσική κατάσταση, εμφάνιση, δεξιότητες, χαρά, κοινωνικότητα), για την καλύτερη χαρτογράφηση του δείγματος. Η συμπλήρωση και η ανάλυση των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε μέσω Google forms. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος (45%) χαρακτηρίζει ως ισχυρότερο κίνητρο συμμετοχής στην άσκηση, την ενίσχυση και διατήρηση της υγείας και της φυσικής κατάστασης, ενώ μόλις το 6% παρακινούνταν από την απόκτηση ενός ιδεατού σώματος. Ολοένα και περισσότερες έρευνες αποδεικνύουν πως οι άνθρωποι αρχίζουν να αντιλαμβάνονται τα οφέλη της άσκησης και να την συνδέουν με την επαφή τους με την φύση. Η επαφή αυτή, θα μπορούσε όχι μόνο να προάγει την υγεία μέσω της φυσικής δραστηριότητας αλλά και να αφυπνίσει την ενσυναίσθηση για το περιβάλλον και γενικότερα την φύση. Επομένως, προκύπτει η ανάγκη να δημιουργηθούν μηχανισμοί ενημέρωσης στην εκπαίδευση, στους φορείς της υγείας, της κοινωνικής μέριμνας, ώστε η άσκηση στο φυσικό περιβάλλον να αποτελέσει στάσης ζωής και νοοτροπία για όλες τις ομάδες του πληθυσμού. Τέλος, οι περιφέρειες και οι τοπικές αυτοδιοικήσεις θα πρέπει να δημιουργήσουν περισσότερους υπαίθριους χώρους άθλησης μέσω των προγραμμάτων μαζικού αθλητισμού.

Λέξεις-Κλειδιά: φυσική δραστηριότητα, άσκηση, φύση, υπαίθριος χώρος, κίνητρα

**ΜΙΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΡΚΑ ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ
ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ**

**Γλυνιά, Ε., Κουρμπέτη, Μ., Καραγιάννη Ο., Καϊμακάμης, Δ., Νασούλας, Α.
ΤΕΦΑΑ, ΑΠΘ**

Μετά τη διετή σχεδόν καραντίνα, παρατηρείται μεγάλη ζήτηση σε δραστηριότητες κινητικής αναψυχής σε εξωτερικούς χώρους. Οργανισμοί όπως το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων έχει κλείσει τα τμήματά του και δημιουργεί λίστες αναμονής. Η αλληλεπίδραση των εκπαιδευομένων με το φυσικό περιβάλλον ονομάζεται αγωγή υπαίθρου και είναι ένας από τους τομείς των υπαίθριων δραστηριοτήτων. Τα πάρκα περιπέτειας, ή πάρκα κινητικής αναψυχής (adventure parks), υλοποιούν προγράμματα αγωγής υπαίθρου και αποτελούν μια μορφή σχολικού τουρισμού. Τα θεματικά πάρκα διεθνώς κατηγοριοποιούνται ως: α) πάρκο με τμήμα υψηλών και χαμηλών εναερίων δραστηριοτήτων με σχοινιά (rope courses), β) (waterparks), γ) (funparks), δ) οικοπάρκα (ecoparks) και ε) γεωπάρκα (geoparks). Η αναζήτηση στο διαδίκτυο και η ανάλυση του περιεχομένου ιστοσελίδων (N=250) πάρκων περιπέτειας στην Ευρώπη έδειξε ότι, τα περισσότερα τέτοια πάρκα (75%) λειτουργούν στις Βόρειες χώρες όπου είναι αναπτυγμένη η αγωγή υπαίθρου, Στην συνέχεια στάλθηκαν ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια σε οκτώ (8) πάρκα περιπέτειας στην Ελλάδα. Οι ιδιοκτήτες τους εστίασαν περισσότερο τις απαντήσεις τους στα προβλήματα: δεν έχουν σταθερή ζήτηση λόγω της οικονομικής κρίσης, έχουν υψηλό λειτουργικό κόστος, τους επηρεάζουν οι καιρικές συνθήκες, δεν βρίσκουν πεπειραμένο προσωπικό για να επενδύσουν πάνω σ αυτό, και τέλος η σαιζόν λειτουργίας τους είναι σχετικά μικρή. Σε αυτά προστέθηκε και η παύση της λειτουργίας τους λόγω πανδημίας. Στα θετικά εντάσσεται η προσφορά στην κοινωνία, το ψυχοσυναισθηματικό κέρδος και η ανάπτυξη δεξιοτήτων των συμμετεχόντων, ενώ στοχεύουν στην προσέλκυση τουριστών από άλλες περιοχές με επέκταση της τουριστικής περιόδου. Δυο από αυτές τις επιχειρήσεις κατασκευάστηκαν και λειτουργούν με ίδια κεφάλαια, ενώ οι υπόλοιπες εντάχθηκαν σε προγράμματα. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε εξ αποστάσεως λόγω των περιοριστικών μέτρων για την διασπορά του covid 19. Μελλοντικές ευκαιρίες μπορεί να αποτελέσουν η πραγματοποίηση συνεδρίων και οι συνέργειες με άλλους φορείς.

Λέξεις Κλειδιά : Πάρκα περιπέτειας, αγωγή υπαίθρου, κινητική αναψυχή, υπαίθριες δραστηριότητες

ΤΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΚΑΙ Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Δαλάκης Α.², Υφαντίδου Γ.¹, Τζέτζης Γ.³, Μπογιατζίδης Ε.², Παπανικολάου Ε.¹

1. ΤΕΦΑΑ ΔΠΘ
2. Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ξανθής
3. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Σκοπός της έρευνας ήταν να φανεί ότι τα παιχνίδια αναψυχής είναι πια στην πρώτη προτεραιότητα όλων των καναλιών της τηλεόρασης μιας και υπάρχει μεγάλη τηλεθέαση σε αυτά. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με 950 άτομα τυχαίο δείγμα με το ερωτηματολόγιο της εσωτερικής παρακίνησης (IMI) του Γκαντίδη (2016) το οποίο χρησιμοποιήθηκε και σε άλλες έρευνες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και είχε ελεγχθεί η αξιοπιστία και η εσωτερική συνοχή του. Χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα όλα τα παιχνίδια που έπαιζαν στην ελληνική τηλεόραση είτε κρατική είτε ιδιωτική (1970-2020). Τα παιχνίδια που χρησιμοποιήθηκαν ήταν συνολικά 50 (παιχνίδια γνώσεων, κινητικά παιχνίδια και παιχνίδια τύχης). Υπήρξαν ερωτήσεις που ανέλυαν όλα τα δεδομένα που μπορεί να αφορά την συμμετοχή κάποιου είτε ως θεατή είτε ως παίκτη σε ένα παιχνίδι. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το ποιο παιχνίδι θα επιλέξω να γίνω θεατής ή παίκτης επηρεάζεται από πολλές παραμέτρους που μπορεί να έχουν σχέση με το ποιος είναι ο παρουσιαστής του παιχνιδιού, ποια είναι η ηλικία του υποψήφιου παίκτη, ποιο είναι το κοινωνικό του status ή τέλος ποιο είναι το επάγγελμα του. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με 2 κανάλια στην Ελλάδα (STAR&ALPHA). Τα αποτελέσματα της έρευνας θα χρησιμοποιηθούν προκειμένου τα κανάλια να κάνουν πολύ καλύτερες επιλογές στο μέλλον για αυτή την κατηγορία των προγραμμάτων.

Λέξεις κλειδιά: Παιχνίδια, τηλεόραση, αναψυχή

**ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ**

**Καραγιάννη, Ο., Γλυνιά Ε., Νασούλας, Α. & Περτετσή Χ.
ΤΕΦΑΑ, ΑΠΘ**

Ο τουρισμός αθλητικής κληρονομιάς είναι μια νέα μορφή τουρισμού ειδικού ενδιαφέροντος. Καλλιεργείται σε προορισμούς που φιλοξένησαν διεθνείς διοργανώσεις ή είναι έδρες κάποιας διάσημης ομάδας (SanSiro, Marakana, Wimbledon) ή έχουν ιστορικό αθλητικό ενδιαφέρον. Στην Ελλάδα σημαντικά σε επισκεψιμότητα είναι τα ιστορικά αθλητικά μνημεία, όπως η Αρχαία Ολυμπία και το Καλλιμάρμαρο Παναθηναϊκό στάδιο με 20.580 επισκέψεις το 2010. και πάνω από 1 εκ. ως το 2017. Συνολικά πριν την πανδημία COVID 19, το Καλλιμάρμαρο είχαν επισκεφθεί 1.031.723 επισκέπτες, εκ των οποίων οι 233.689 -ένας στους τρεις- ήταν μαθητές σχολείων (Τσουράκης, 2021). Το Μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας επισκέφθηκαν από τον Ιανουάριο ως Οκτώβριο 2019 πάνω από 151.000 άτομα (ΑΧΑΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ, 2021). Το Ολυμπιακό Μουσείο Αθήνας, αφιερωμένο στους Αγώνες του 2004 δέχεται χιλιάδες τουρίστες καθημερινά. Η παρούσα μελέτη περίπτωσης αφορά στην κατασκευή ενός Μουσείου για το άθλημα της αντισφαίρισης (τένις) στην Θεσσαλονίκη. Λόγω των μεγάλων διακρίσεων σε αθλητές αντισφαίρισης που ανέδειξε η πόλη, αλλά και της πρόσφατης δημοσιότητας του αθλήματος, προκύπτει η ανάγκη αλλά και η ευκαιρία να φιλοξενηθούν το έντυπο υλικό, τα αθλητικά κειμήλια, αναμνηστικά κλπ. των αθλητών και ιστορικών συλλόγων σε υπό αναζήτηση χώρο που θα βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από το αεροδρόμιο και τα ξενοδοχεία. Μεθοδολογία: Θα χρησιμοποιηθούν α) δημοσκοπήσεις σε συλλόγους, αθλητές και κοινό β) PEST ανάλυση που είναι ένα στρατηγικό πλαίσιο για την αξιολόγηση του εξωτερικού περιβάλλοντος για μια επιχειρηματική δράση, αναλύοντας τις ευκαιρίες και τις απειλές σε πολιτικούς, οικονομικούς, οικονομικούς και τεχνολογικούς παράγοντες και γ) Nearest neighbor analysis για την χωροταξική καταλληλότητα των υποψήφιων θέσεων του Μουσείου. Θα συνεκτιμηθεί ο εξωτερικός ανταγωνισμός με άλλα μουσεία αντισφαίρισης σε κοντινούς προορισμούς όπως το Μουσείο Ράφα Ναδάλ, που καλεί τους επισκέπτες να εξασκηθούν σε καινοτόμο τεχνολογικό περιβάλλον με προσομοιωτές, το Μουσείο αντισφαίρισης Sport Ljubljana με μια ευρεία γκάμα υπηρεσιών αναψυχής (ξεναγήσεις και ενοικίαση εγκαταστάσεων) με γήπεδα τένις αλλά και εγκαταστάσεις άλλων αθλημάτων. Η ύπαρξη άλλων αθλητικών μουσείων στην πόλη μπορεί να είναι πλεονέκτημα, καθώς θα μπορούσαν να συνεργάζονται ως δίκτυο: 1) το Ολυμπιακό Μουσείο Θεσσαλονίκης, 2) το μουσείο Μπάσκετ του ΑΡΗ 3) το μουσείο Μπάσκετ ΧΑΝΘ. Αναμενόμενα αποτελέσματα είναι να δημιουργηθεί μία ολοκληρωμένη πρόταση για την ανεύρεση κεφαλαίων από χορηγίες για το μελλοντικό μουσείο αντισφαίρισης Θεσσαλονίκης. Συμπερασματικά, η αθλητική κληρονομιά της Θεσσαλονίκης θα μπορούσε να προσελκύσει μια στοχευμένη αγορά τουρισμού ειδικού ενδιαφέροντος. Αυτό θα συνεισέφερε οικονομικά, πολιτιστικά και κοινωνικά στην ποιότητα ζωής ξένων και ντόπιων. Προτείνονται χώροι όπως πρώην στρατόπεδα και απαλλοτριωμένες εκτάσεις που προορίζονται για πάρκα αναψυχής.

Λέξεις κλειδιά: Αντισφαίριση, αθλητικό μουσείο, αθλητική κληρονομιά, Μαθητικός τουρισμός, τουρισμός ειδικού ενδιαφέροντος, Θεσσαλονίκη

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ ΑΝΑΨΥΧΗΣ (5X5) ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ COVID-1

Πατετσίνης, Ε.¹, Ντοβόλη, Α.^{2,3}, Καραγιώργος, Θ.³, Κωνσταντινίδης, Κ.⁴

1. Metropolitan College, School of Sport, Health and Social Sciences
2. Frederick University, Department of Physical Education and Sport Sciences
3. ΤΕΦΑΑ, ΑΠΘ, Εργαστήριο «Διοίκησης Αθλητισμού, Τουρισμού και Αναψυχής»
4. ΤΕΦΑΑ, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Το ποδόσφαιρο αναψυχής έχει εδραιωθεί ως μια ξεχωριστή αγορά στον χώρο της αναψυχής με εκατοντάδες εγκαταστάσεις σε όλη την Ελλάδα. Παρά τον ενθουσιασμό που επέφερε η συγκεκριμένη δραστηριότητα στους λάτρεις του ποδοσφαίρου (Μπουντόλου, 2004) και τα αποδεδειγμένα ιατρικά οφέλη που προσφέρει (Krustrup & Bangsbo, 2015) αρκετοί εν δυνάμει συμμετέχοντες δεν συμμετέχουν σε αυτήν. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση των ανασταλτικών παραγόντων που αποτρέπουν τους ενήλικες από τη συμμετοχή στη δραστηριότητα του ποδοσφαίρου αναψυχής σε γήπεδα μικρών διαστάσεων (5X5) κατά την περίοδο της πανδημίας του κορωνοϊού covid-19. Στην έρευνα συμμετείχαν N= 112 ενήλικες από τις περιοχές των Νομών Πέλλας και Θεσσαλονίκης. Για την μέτρηση των ανασταλτικών παραγόντων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο The Leisure Constraints Scale (Alexandris & Carroll, 1997a) και για την διάσταση: Covid-19 το ερωτηματολόγιο των Alexandris, Karagiorgos, Ntovoli, & Zourladani, (2021). Για την πρόθεση για συνέχιση συμμετοχής υιοθετήθηκε το όργανο μέτρησης των Alexandris, Zahariadis, Tsorbatzoudis και Grouios (2004). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η πλειοψηφία των συμμετεχόντων ήταν άνδρες, ελεύθεροι με πανεπιστημιακή μόρφωση και ελεύθεροι επαγγελματίες. Σημαντικότερος ανασταλτικός παράγοντας αναδείχθηκε η έλλειψη χρόνου λόγω επαγγελματικών υποχρεώσεων (Μ.Ο.= 3,8) και ακολούθησαν οι ανεπαρκείς και μη ποιοτικές εγκαταστάσεις (Μ.Ο =3,4 και Μ.Ο = 3,3 αντίστοιχα), η έλλειψη χρόνου λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων (Μ.Ο.= 3,1), η έλλειψη παρέας (Μ.Ο. = 2,9) και η έλλειψη φίλων για συνάσκηση (Μ.Ο. = 2,9). Οι σχετιζόμενοι με την πανδημία covid-19 ανασταλτικοί παράγοντες του φόβου νόσησης, απροθυμίας συμμετοχής σε ομαδικά αθλήματα και απροθυμίας κοινής χρήσης αθλητικού εξοπλισμού δεν αναδείχθηκαν ως σημαντικοί από τους συμμετέχοντες (Μ.Ο. = 1,8 – Μ.Ο. = 1,9 και Μ.Ο. = 2 αντίστοιχα). Βάσει των αποτελεσμάτων θα είχε αξία η μελλοντική διερεύνηση του βαθμού αφοσίωσης των φοιτητών προς την ερευνώμενη δραστηριότητα.

Λέξεις Κλειδιά: Ποδόσφαιρο αναψυχής, ανασταλτικοί παράγοντες συμμετοχής, προθέσεις συμμετοχής

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΗ ΠΟΔΗΛΑΣΙΑ ΩΣ ΚΗΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΔΗΛΑΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Σκεπαριανός, Α¹., Ανωυρκάτη, Ε².

1. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

2. Coventry University

Σκοπός αυτής της μελέτης ήταν να διερευνήσει εάν η εκπαίδευση των παιδιών στην ασφαλή χρήση ποδηλάτου μπορεί να ωθήσει τα παιδιά που δεν χρησιμοποιούν το ποδήλατο τους καθόλου να ξεκινήσουν, ή και το βαθμό που μπορεί να συμβάλει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα στην υιοθέτηση του ποδηλάτου ως μέσου αναψυχής. Τα περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη είναι επίσης μερικοί από τους σημαντικούς παράγοντες της χρήσης ποδηλάτου (Grabow, M et al, 2012). Μελέτες έχουν δείξει ότι τα παιδιά που ποδηλατούν προς /από το σχολείο παρουσιάζουν βελτίωση της καρδιοαναπνευστικής τους ικανότητας και καλύτερη σύσταση σώματος συγκριτικά με το περπάτημα, ενώ ποδηλατώντας έχουν τη δυνατότητα να διανύσουν μεγαλύτερη απόσταση σε λιγότερο χρόνο (Andersen et al, 2011; Oja, et al, 2011). Παρά τα παραπάνω οφέλη, αλλά και το γεγονός ότι το ποδήλατο αποτελεί το αγαπημένο μέσο μετακίνησης των παιδιών (Ghekiere et al, 2014), υπάρχουν παράγοντες που αναστέλλουν την χρήση του, όπως η μεγάλη απόσταση και η επιφύλαξη που δείχνουν οι γονείς. Η μελέτη αυτή διερευνά το μέγεθος της επιρροής του εκπαιδευτικού προγράμματος «Χρησιμοποιώ το Ποδήλατο με Ασφάλεια» στους μαθητές των σχολείων που το παρακολούθησαν. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αφορά την ασφαλή χρήση του ποδηλάτου και διαρκεί 150 λεπτά (75 λεπτά θεωρία και 75 πράξη - μετακίνηση με κοινόχρηστα ποδήλατα στον ποδηλατόδρομο και στο πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής της Νέας Παραλίας Θεσσαλονίκης). Οι μαθητές που συμμετείχαν ήταν ηλικίας 11-15 ετών (από ΣΤ Δημοτικού μέχρι και Γ Γυμνασίου) και κατοικούσαν στο Δήμο Πυλαίας – Χορτιάτη (Φίλυρο), Καλαμαριάς, Παύλου Μελά (Μετέωρα) και Νεάπολης-Συκεών (Πεύκα). Στους συμμετέχοντες δόθηκε ερωτηματολόγιο α) πριν και β) δύο μήνες μετά την παρακολούθηση του προγράμματος. Από αυτά συλλέχθηκαν στοιχεία για τους λόγους χρήσης ή μη του ποδηλάτου και της συχνότητας χρήσης, πριν και μετά το εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Στην έρευνα συμμετείχαν 100 παιδιά (62% κορίτσια και 38% αγόρια). Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ο βασικός σκοπός μετακίνησης είναι για αναψυχή (62%), μετά για ψώνια (19%) και τέλος για μετάβαση στο σχολείο (15%) και άλλους λόγους (5%). Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων, μετά την παρακολούθηση του εκπαιδευτικού προγράμματος, δήλωσε ότι αισθάνεται πιο άνετα με το ποδήλατο (47%) και πιο ασφαλή (50%). Η ανάλυση συσχέτισης μεταξύ της συχνότητας της ποδηλασίας πριν από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα με το αίσθημα άνεσης και ασφάλειας δείχνει μια μέτρια ισχυρή θετική σχέση. Τέλος, ενδιαφέρον παρουσιάζει ότι το ποσοστό των μετακινήσεων με ποδήλατο αυξήθηκε περίπου 10% κατά μέσο όρο μετά την εκπαίδευση και ότι υπήρχε «δέσιμο» με το περιβάλλον εκπαίδευσης τους, καθώς το επισκέφτηκαν με τους γονείς τους τουλάχιστον μία φορά την βδομάδα.

Λέξεις κλειδιά: ποδηλασία, εκπαίδευση, κίνητρα, ασφάλεια

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΠΑΙΘΡΙΑΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΕ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σκεπαριανός, Α¹., Ανωυρκάτη, Ε²., Παγώνη, Ε.³

1. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
2. Coventry University

Η υπαίθρια άσκηση σε αστικό περιβάλλον εμφανίστηκε σε οργανωμένη μορφή τα τελευταία χρόνια, δίνοντας μία διαφορετική επιλογή τρόπου άσκησης. Σκοπός της μελέτης ήταν να διερευνηθούν οι ανασταλτικοί παράγοντες που οδηγούν ένα άτομο να μην ακολουθήσει ή να εγκαταλείψει σε σύντομο χρονικό διάστημα ένα πρόγραμμα άσκησης (Alexandris & Carroll, 1997; Jackson, 1993). Οι ανασταλτικοί παράγοντες επηρεάζουν την συχνότητα, την ένταση, την διάρκεια της συμμετοχής, την προτίμηση σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και την ικανοποίηση από την συμμετοχή σε προγράμματα άσκησης ή αναψυχής (Coodale & Witt, 1989). Ταξινομούνται στους ενδοπροσωπικούς, διαπροσωπικούς και δομικούς ανασταλτικούς παράγοντες (Jackson, 1993). Στην συγκεκριμένη μελέτη, εφαρμόστηκε η ερευνητική μέθοδος της ποιοτικής προσέγγισης. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκε η προσέγγιση της θεματικής ανάλυσης των 6 σταδίων (Braun & Clarke, 2006; Braun, Clarke & Weate, 2016) για ποιοτικά δεδομένα στον αθλητικό τομέα (Braun, Clarke & Weate, 2016). Στην μελέτη συμμετείχαν 13 άτομα (7 δεν είχαν συμμετάσχει ποτέ σε προπονήσεις υπαίθριας άσκησης στο παρελθόν, ενώ τα 6 άτομα είχαν ακολουθήσει κάποιο οργανωμένο πρόγραμμα υπαίθριας άσκησης για σύντομο χρονικό διάστημα). Οι συμμετέχοντες απάντησαν σε ερωτήσεις σχετικές με το πόσο ήταν διατεθειμένοι να συμμετέχουν σε οργανωμένα προγράμματα υπαίθριας άσκησης σε δημόσιο περιβάλλον, καθώς και τους λόγους της συγκεκριμένης επιλογής τους. Στα άτομα που είχαν συμμετάσχει κατά το παρελθόν, ζητήθηκε να εξηγήσουν τους λόγους εγκατάλειψης. Η συνέντευξη αποτελούνταν από 9 κύριες ερωτήσεις και τις διευκρινήσεις αυτών. Η επεξηγήση χρησιμοποιήθηκε για να αποσαφηνίσει τις απαντήσεις των συμμετεχόντων και να επιτρέψει την ανάπτυξη ή να διευκρινίσει τις ερωτήσεις (Strauss & Corbin, 1998). Η διάρκεια των ημιδομημένων συνεντεύξεων κυμαίνονταν από 7 έως 15 λεπτά. Οι προσωπικοί παράγοντες αφορούν αποκλειστικά στην ψυχολογία και την στάση του κάθε ατόμου απέναντι στην άσκηση λόγω της έλλειψης ικανοτήτων, προβλημάτων υγείας ή παραγόντων που προκύπτουν από την έλλειψη ίσων ευκαιριών για συμμετοχή. Οι ενδοπροσωπικοί παράγοντες αναφέρονται στη δυσκολία εύρεσης παρέας για άσκηση ενώ ως δομικοί ορίζονται οι παράγοντες που παρακωλύουν την συμμετοχή στην άσκηση λόγω έλλειψης πόρων και ευκαιριών (Crawford & Godbey, 1987). Η ανάπτυξη των προγραμμάτων σε εξωτερικό περιβάλλον εξαρτάται σημαντικά από την διερεύνηση και μελέτη των ανασταλτικών παραγόντων, καθώς αυτοί θα διευκολύνουν την αντιμετώπιση των εμποδίων για συμμετοχή σε προγράμματα υπαίθριας άσκησης μέσα σε αστικό περιβάλλον. Η θέαση των ασκούμενων από τους περαστικούς, η έλλειψη αποδυτηρίων, ο ελλιπής εξοπλισμός και οι έντονες καιρικές συνθήκες (δυνατός αέρας, πολύ χαμηλές ή και υψηλές θερμοκρασίες) αποτελούν τους κύριους ανασταλτικούς παράγοντες για συμμετοχή σε προγράμματα υπαίθριας άσκησης όπως φάνηκε από τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης μελέτης. Η ανάπτυξη της υπαίθριας άσκησης συνδέεται με την παροχή προγραμμάτων, που θα πραγματοποιούνται σε προστατευμένο από καιρικές συνθήκες περιβάλλον (Dunlap & Barry, 1999), με ποικιλία στον εξοπλισμό και μακριά από τα αδιάκριτα μάτια των περαστικών.

Λέξεις κλειδιά: ανασταλτικοί παράγοντες, υπαίθρια άσκηση, γυμναστική σε εξωτερικό περιβάλλον

**«ΑΝΑΣΤΑΛΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΛΗΣΗ
ΑΝΑΨΥΧΗΣ -Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΑΝΑΨΥΧΗΣ
«ADVENTUREPARK»**

**Τσιμπίδας, Γ., Κώστα Γ., Κουθούρης, Χ. & Τσίτσαρη, Ε.
ΤΕΦΑΑ, ΔΠΘ**

Περίληψη

Στην παρούσα έρευνα εξετάστηκαν ζητήματα που σχετίζονται με τους ανασταλτικούς παράγοντες συμμετοχής σε δραστηριότητες αναψυχής ενήλικων ατόμων. Συγκεκριμένα, γίνεται μια μελέτη της τάσης ενασχόλησης των κατοίκων της Αττικής και των μελών των οικογενειών τους, σε δράσεις αναψυχής. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι καταγράψει τους ανασταλτικούς παράγοντες που ωθούν τους συμμετέχοντες ή τα μέλη των οικογενειών τους στο να αναβάλουν ή να εγκαταλείπουν τη συμμετοχή τους σε δράσεις αναψυχής. Το δείγμα αποτέλεσαν ενήλικες, των οποίων τα παιδιά συμμετείχαν σε δραστηριότητες αναψυχής στον χώρο αναψυχής «Adventure Park» στην περιοχή της Μαλακάσας Αττικής. Ως όργανο μέτρησης χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Alexandris & Carroll (1997) για τους Ανασταλτικούς Παράγοντες Συμμετοχής, αποτελούμενο από πέντε διαστάσεις: 1) Έλλειψη χρόνου, 2) Ατομικοί/ψυχολογικοί παράγοντες, 3) Έλλειψη ενδιαφέροντος / Αρνητική εμπειρία, 4) Εγκαταστάσεις, 5) Έλλειψη παρέας. Η ανάλυση των δεδομένων έγινε με τη χρήση του στατιστικού προγράμματος SPSS.

Λέξεις κλειδιά: αθλητική αναψυχή, ανασταλτικοί παράγοντες συμμετοχής, κίνητρα.

Εισαγωγή

Το άγχος, ο αγώνας για την καθημερινή επιβίωση, η έλλειψη ελεύθερου χρόνου καθώς και ο μιμητισμός από την προβολή των κοινωνικών δικτύων για υπερκαταναλωτισμό και απόκτηση πλούτου, είναι κάποια από τα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά της ζωής του σύγχρονου ανθρώπου, ιδίως του δυτικού πολιτισμού. Αναπόφευκτα οδηγούν στην αποφυγή σωματικής αλλά και πνευματικής άσκησης. Επιπλέον η πρόσφατη πανδημία του Covid-19, αύξησε και μεγέθυνε τις διαστάσεις της έλλειψης αυτής. Ο πληθυσμός μπήκε σε μια πρωτόγνωρη κατάσταση αναγκαστικής αρχικά και βίαιης από-κοινωνικοποίησης και στη συνέχεια, σε έναν συνεχή, με αόριστη διάρκεια, "περιορισμό" της προηγούμενης του ζωής. Σύμφωνα με τη διαδικτυακή έρευνα που πραγματοποίησαν οι Ammar και συν. (2020), ο περιορισμός στο σπίτι έχει αρνητικές επιπτώσεις, καθώς περιορίστηκε η φυσική δραστηριότητα, μειώθηκε η ένταση της άσκησης, αυξήθηκε η διάρκεια της καθιστικής ζωής και οι περισσότεροι άνθρωποι πλέον ακολουθούν ένα πιο ανθυγιεινό τρόπο ζωής. Επίσης, ενώ η απομόνωση, θεωρείται απαραίτητο μέτρο για την προστασία της δημόσιας υγείας και ασφάλειας, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι μεταβάλλει τη φυσική δραστηριότητα και τις διατροφικές συνήθειες προς μια κατεύθυνση η οποία θέτει σε κίνδυνο την υγεία (Chen et al., 2020; Ammar et al., 2020). Λόγω λοιπόν της κατάστασης αυτής και, δεδομένου της πρόσφατης λήξης των περιοριστικών μέτρων, μεγάλο μέρος του πληθυσμού, οδηγείται στην ανεύρεση τρόπων για βελτίωση της ποιότητας και του επιπέδου ζωής του. Η ύπαρξη ελεύθερου χρόνου οδηγεί τον άνθρωπο μέσα από ποικίλους δρόμους στην ανεύρεση τρόπων για βελτίωση της ποιότητας και γενικότερα του επιπέδου ζωής του. Πιο συγκεκριμένα,

στο θέμα του ελεύθερου χρόνου και της σωματικής άσκησης ο όρος του αθλητισμού η αναψυχή καταλαμβάνει ένα πολύ μεγάλο κομμάτι. Το κάθε άτομο καλείται να επιλέξει το είδος αναψυχής που του ταιριάζει, μέσα από μια πληθώρα προγραμματισμένων ή μη εμπειριών. Εμπειρίες αναψυχής μπορούν να προέλθουν από ανοιχτό αλλά και κλειστό περιβάλλον, προγράμματα υπαίθριων δραστηριοτήτων ή γυμναστηρίων, οργανωμένα αθλήματα ή μη-οργανωμένες δραστηριότητες. Ο αθλητισμός αναψυχής αφορά δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν άτομα διαφόρων ηλικιών, των οποίων όμως η ενασχόληση δεν εμπίπτει στις κατηγορίες του επαγγελματικού, ερασιτεχνικού, ή σχολικού αθλητισμού (Whelan, Meyers, & Donovan, 1995). Η ενασχόληση με τον αθλητισμό αναψυχής γίνεται σε περίοδο ελευθερίας, κατά την οποία ο άνθρωπος μπορεί να εμπλουτίσει τις αξίες του ως ανθρώπινου και ως δημιουργικό μέλος της κοινωνίας του, αφού ολοκληρώσει και εκπληρώσει τις εργασιακές και υπόλοιπες υποχρεώσεις του. Αρκετές χώρες που θεωρούνται ανεπτυγμένες, ανάμεσά τους και η Ελλάδα, εμφανίζουν μικρά ποσοστά των κατοίκων τους, οι οποίοι συμμετέχουν ενεργά σε αθλητικές δραστηριότητες αναψυχής (Alexandris & Carroll, 1997). Η συμμετοχή αυτή επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, προσωπικούς ή μη προσωπικούς (Iwasaki & Havitz, 2004). Παράλληλα γεννιέται και το πρόβλημα της διατήρησης συμμετοχής στην άσκηση (συστηματική ή μη). Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, σημαντική είναι η παρουσία της πανδημίας του Covid-19, καθώς δημιούργησε εμπόδια στην ενασχόληση με την άσκηση γενικότερα για τον πληθυσμό, διέκοψε όσες προοπτικές τυχόν υπήρχαν για προσέλκυση νέων μελών αλλά και νέων σχεδίων ανάπτυξης δραστηριοτήτων αναψυχής.

Ερευνητικοί στόχοι

Με την παρούσα έρευνα, γίνεται μια μελέτη της τάσης ενασχόλησης των κατοίκων της Αττικής και των μελών των οικογενειών τους με δράσεις αναψυχής, αλλά και καταγραφή των ανασταλτικών παραγόντων που ωθούν τους συμμετέχοντες ή των μελών των οικογενειών τους στο να αναβάλουν ή να εγκαταλείπουν τη συμμετοχή τους σε δράσεις αναψυχής, έπειτα από την εμπειρία τους στον χώρο αναψυχής «AdventurePark» στην περιοχή της Μαλακάσας Αττικής.

Σύντομη βιβλιογραφική ανασκόπηση

Το 1981 οι Francken και VanRaij κατηγοριοποίησαν τους ανασταλτικούς παράγοντες σε εσωτερικούς και εξωτερικούς. Το 1993 οι McCarville & Smale συμφώνησαν με την παραπάνω κατηγοριοποίηση. Το 1988 ο Jackson προχώρα σε έναν παρόμοιο διαχωρισμό, ο οποίος συμπεριλαμβάνει και θέματα υγείας, προσωπικές ικανότητες, έλλειψη δεξιοτήτων. Το 1988 οι Henderson, Stalnaker & Taylor διαχώρισαν τους ανασταλτικούς παράγοντες σε παρεμβατικούς και σε πρότερους ανασταλτικούς. Η διαφορά σ' αυτούς τους ερευνητές εντοπίζεται στην διάκριση ανάμεσα στους όρους προτίμηση και συμμετοχή. Οι Crawford και Godbey το 1987, με το κυρίαρχο ιεραρχικό τους μοντέλο υποστήριξαν ότι η σειρά σημαντικότητας των ανασταλτικών παραγόντων σχετίζεται με την ίδια τη δραστηριότητα, το άτομο και το περιβάλλον. Έτσι λοιπόν ισχυρότερη κατηγορία αποτελούν οι Ενδοπροσωπικοί παράγοντες (σχέση ατόμου- δραστηριότητας), έπονται οι Διαπροσωπικοί (οικείο περιβάλλον και αλληλεπίδραση μεταξύ των ατόμων που ζούνε εντός του) και τελευταίοι αναφέρονται οι Δομικοί παράγοντες (εξωτερικά εμπόδια- έλλειψη εγκαταστάσεων). Το 1991, έγινε, από τους ίδιους ερευνητές

πρόταση για διεύρυνση του μοντέλου αυτού, ως προς τον αρνητικό ρόλο των εμποδίων κατά την διαδικασία λήψης απόφασης για συμμετοχή σε δράσεις αναψυχής. Σημαντική και κομβική έρευνα θεωρείται αυτή των Alexandris&Caroll το 1997, όπου ομαδοποίησαν τους ανασταλτικούς παράγοντες σε 6 επιμέρους παράγοντες (έλλειψη χρόνου, ατομικοί - ψυχολογικοί, περιορισμένο ενδιαφέρον, προβλήματα οικονομικά και πρόσβασης, έλλειψη παρέας, έλλειψη εγκαταστάσεων). Γενικά, στον ελλαδικό χώρο έχουν γίνει όλα αυτά τα χρόνια αρκετές θεωρητικές και εμπειρικές έρευνες σχετικά με τους ανασταλτικούς παράγοντες, κάποιες από τις οποίες υποστήριζαν το παραπάνω μοντέλο ενώ άλλες το κριτικάραν.

Μεθοδολογία

Δείγμα

Το δείγμα της παρούσας ερευνητικής μελέτης αποτέλεσαν 100 ενήλικες (n=100) ή μέλη οικογενειών τους, οι οποίοι έχουν δήλωσαν συμμετοχή ή παρευρέθηκαν στις δράσεις αθλητικής αναψυχής του χώρου «Adventure Park», το οποίο βρίσκεται στην Μαλακάσα, στη Βορειοανατολική Αττική. Τους δόθηκε ερωτηματολόγιο, απάντησαν εθελοντικά όσοι το επιθυμούσαν, ανώνυμα και κατά τη διάρκεια ή μετά το πέρας της εμπειρίας τους.

Όργανα μέτρησης

Στην παρούσα έρευνα, ως όργανο μέτρησης χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Alexandris & Carroll (1997) για τους Ανασταλτικούς Παράγοντες Συμμετοχής, αποτελούμενο από πέντε διαστάσεις: 1) Έλλειψη χρόνου, 2) Ατομικοί/ψυχολογικοί παράγοντες, 3) Έλλειψη ενδιαφέροντος / Αρνητική εμπειρία, 4) Εγκαταστάσεις, 5) Έλλειψη παρέας. Οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους ερωτώμενους, είχαν την εξής διαβάθμιση: Πολύ σημαντικό (1), Σημαντικό (2), Έτσι κι έτσι (3), Λίγο σημαντικό (4), Καθόλου σημαντικό (5). Στο τέλος του ερωτηματολογίου, το οποίο αποτελείται από τριάντα επτά (37) ερωτήσεις, ερωτήθηκαν κάποια δημογραφικά στοιχεία, όπως η ηλικία, το επίπεδο μόρφωσης, η οικογενειακή κατάσταση, το εισόδημα, τα μέσα μετακίνησης και η συχνότητα της άθλησης. Επιπλέον, γνωστοποιήθηκαν κατά την διαδικασία συμπλήρωσης, τα στοιχεία του ερευνητή και του καθηγητή, το πανεπιστημιακό ίδρυμα μέσω του οποίου υλοποιείται η έρευνα, καθώς και η κατεύθυνση του μεταπτυχιακού προγράμματος, ως ένα είδος συναίνεσης, για το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν δια ζώσης από τον ίδιο τον ερευνητή, κατά την διάρκεια επίσκεψης των συμμετεχόντων και μελών της οικογένειάς τους στον χώρο άθλησης Adventure Park. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν ήταν ποσοτικά και αναλύθηκαν στατιστικά με το λογισμικό πρόγραμμα SPSS. Χρησιμοποιήθηκαν αναλύσεις ελέγχου υποθέσεων καθώς και περιγραφικές μέθοδοι απεικόνισης των αποτελεσμάτων.

Αποτελέσματα

Τα δημογραφικά στοιχεία τα οποία συλλέχθηκαν ήταν ποικίλα και αφορούν στο φύλο, το επίπεδο μόρφωσης, τον τόπο κατοικίας, την οικογενειακή κατάσταση. Ωστόσο, οι ανασταλτικοί παράγοντες συγκεντρώθηκαν κυρίως γύρω από την έλλειψη

χρόνου (λόγω εργασίας, αποστάσεων σε αστικό περιβάλλον) και στο κόστος των υπηρεσιών που παρέχονται στο συγκριμένο χώρο άθλησης (ιδιωτική επιχείρηση). Σημαντικό στοιχείο η αναφορά από τους ερωτώμενους, στις καιρικές συνθήκες, καθώς οι δραστηριότητες ευνοούνται κατά κύριο λόγο τους θερινούς μήνες και τις περιόδους φθινοπώρου και άνοιξης. Μικρότερη αναφορά γίνεται στην έλλειψη παρέας, ικανοτήτων, αίσθηση ασφάλειας, καθώς τις δραστηριότητες τις υλοποιούν παιδιά, με την παρότρυνση- καθοδήγηση των γονιών τους. Δεν παρατηρήθηκε αξιοσημείωτη στατιστική διαφορά στο φύλο των παιδιών ή των ερωτώμενων γονιών.

Συζήτηση - Συμπεράσματα

Μέσα από την παρούσα έρευνα επιχειρείται η εμβάθυνση στους παράγοντες οι οποίοι δρουν ανασταλτικά στην συμμετοχή στην άθληση αναψυχής, με σκοπό την κατανόηση και την βελτιστοποίηση των μελλοντικών παρεχόμενων υπηρεσιών. Αντλώντας στοιχεία και από παλαιότερες έρευνες, παρατηρείται το φαινόμενο στασιμότητας όσο αναφορά στην οργάνωση και την υλοποίηση προγραμμάτων από κρατικούς φορείς. Η σωστή ενημέρωση και η ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων θα οδηγήσει σε συνειδητοποίηση και επίγνωση για τα οφέλη από την αθλητική αναψυχή. Το υψηλό μορφωτικό επίπεδο προφανώς βοηθάει θετικά στην καλύτερη πληροφόρηση και επίγνωση των ωφέλιμων αποτελεσμάτων που προσφέρει η συμμετοχή σε αυτά. Μια πρόταση θα μπορούσε να είναι η στόχευση δημιουργίας προγραμμάτων αθλητικής αναψυχής σε άτομα που δεν δύνανται οικονομικά να ανταπεξέλθουν, μέσα σε κεντρικά πάρκα, χώρους πρασίνου κλπ. της πόλης που δεν απαιτούν πολύωρη μετακίνηση. Η δημιουργική και ενεργητική αξιοποίηση του χρόνου μέσω των προγραμμάτων αθλητισμού αναψυχής θα να οδηγήσει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, συμβάλλοντας στη διαμόρφωση υγιών πολιτών πιο ευτυχισμένων, πιο κοινωνικών και πιο παραγωγικών.

Βιβλιογραφία

- Alexandris, K. & Carroll, B. (1997). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation: results from a study in Greece. *Leisure Studies* 16, 107-125.
- Alexandris, K. & Carroll, B. (1999). Constraints on recreational sport participation in adults in Greece: Implications for providing and managing sport services. *Journal of Sport Management*, 13, 317-332.
- Ammar, A., Brach, M., Trabelsi, K., Chtourou, H., Boukhris, O., Masmoudi, L., et al (2020). Effects of COVID-19 Home Confinement of Eating Behaviour and physical Activity: Results of the ECLB-COVID19 International Online Survey. *Nutrients*, 12(6), 1583.
- Bouchard, C., Shephard, R.J., & Stephens, T. (1994). The consensus statement. *Physical activity, fitness and health*. (pp. 61-63). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Bowler, D.E., Buyung-Ali, L.M., Knight, T.M. & Pullin, A.S. (2010). A systematic review of evidence for the added benefits to health of exposure to natural environments. *BMC Public Health*, 10, 456, <https://bmcpublihealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2458-10-456>
- Buchner, D.M., Beresford, S.A., Larson, E.B., LaCroix, A.Z., & Wagner, E.H. (1992). Effects of physical activity on health status in older adults II: Intervention studies. *Annual Review of Public Health*, 13, 469-488.

- Gladwell, V. F., Brown, D. K., Wood, C., Sandercock, G. R., & Barton, J. L. (2013). The great outdoors: how a green exercise environment can benefit all. *Extreme physiology & medicine*, 2(1), 3. <https://doi.org/10.1186/2046-7648-2-3>
- Gold, S. (1979). Urban Leisure Environments to Come. *Parks & Recreation Magazine*, 32, 24-41.
- Havitz, M. E., Dimanche, F., & Bogle, T. (1994). Segmenting the adult fitness market using involvement profiles. *Journal of Recreation and Park Administration*, 12, 35-56.
- Hutchinson, J. (1951). *Principles of Recreation*. New York: Ronald Press.
- Iwasaki, Y. & Havitz E. Mark. (2004). Examining Relationships between Leisure Involvement, Psychological Commitment and Loyalty to a Recreation Agency. *Journal of Leisure Research*, 36, 1,45-72.
- Joseph, R.P., & Maddock, J. E. (2016). Observational Park-based physical activity studies: A systematic review of the literature. *Preventive medicine*, 89, 257–277. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2016.06.016>
- Lawton, E., Brymer, E., Clough, P., & Denovan, A. (2017). The Relationship between the Physical Activity Environment, Nature Relatedness, Anxiety, and the Psychological Well-being Benefits of Regular Exercisers. *Frontiers in psychology*, 8, 1058. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01058>
- U.S. Department of Health and Human Services, (1996). Physical activity and health: A Report of the surgeon General. Atlanta, Ca: US Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control.
- Κουθούρης Χ., Τζέτζης Γ. & Κώστα Γ. (1999). Ο έλεγχος της ποιότητας υπηρεσιών στην Ελληνική αγορά των “υπαίθριων δραστηριοτήτων αναψυχής”. Μία περιπτωσιολογική μελέτη. *Αθλητική Απόδοση και Υγεία*, 1,2
- Κουθούρης, Χ., Αλεξανδρή, Κ., Γιοβάνη, Χ., & Χατζηγιάννη, Ε. (2005). Ανασταλτικοί Παράγοντες Συμμετοχής στη Χιονοδρομία Αναψυχής. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό* 3 (1), 55 – 63.

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΒΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΤΟΥ KURT HAHN ΣΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

**Τσομίδης Π.Γ., Καραγιάννη, Ο., Νασούλας Α. & Ποζίδου Μ.
ΤΕΦΑΑ. ΑΠΘ**

Σκοπός της εργασίας ήταν να διερευνήσει την εφαρμογή της βιωματικής μάθησης στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Χρησιμοποιήθηκε η θεωρία του Kurt Hahn που πίστευε:

- α) Τα παιδιά πρέπει να έχουν την δυνατότητα αυτοανακάλυψης κατά την διάρκεια του μαθήματος
- β) Τα παιδιά πρέπει να έρχονται σε επαφή τόσο με τη νίκη όσο και με την ήττα
- γ) Στα παιδιά πρέπει να δημιουργούνται συνθήκες «λάθους» έτσι ώστε να έρχονται αντιμέτωπα με τις συνέπειες των ενεργειών τους ως προς την ομάδα
- δ) Τα αθλητικά παιχνίδια και οι δραστηριότητες είναι απαραίτητα για την εκπαιδευτική διαδικασία
- ε) Είναι απαραίτητο να δίνεται στους μαθητές η ευκαιρία να ξεφύγουν από την αίσθηση του «προνομιούχου».
- ζ) Η εκπαίδευση της φαντασίας και της διορατικότητας των παιδιών είναι σημαντική ώστε να στοχεύουν καλύτερα στο μέλλον τους
- η) Τα παιδιά πρέπει να βρίσκονται σε συνθήκη ηρεμίας και αποστασιοποίησης στη φύση, για να μάθουν να αφογκράζονται τα όσα συμβαίνουν γύρω τους ώστε να υιοθετήσουν τέτοιες συνήθειες στο μέλλον.

Οι αρχές του αυτές ονομάστηκαν οι επτά κανόνες του Σάλεμ. Βάσει αυτών δημιουργήθηκε ένα ερωτηματολόγιο 7 ερωτήσεων και οι απαντήσεις χωρίστηκαν σε δύο στήλες: Α. Πόσο σημαντική είναι ο κανόνας Β. Κατά πόσο μπορούν να τον εφαρμόσουν οι εκπαιδευτικοί στο αναλυτικό πρόγραμμα τους. Το ερωτηματολόγιο μοιράστηκε σε δείγμα ευκολίας N=20 εκπαιδευτικούς ενός ιδιωτικού σχολείου. Επεστράφησαν 17 άρθρα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια.

Ο Kurt Hahn ήταν εκπαιδευτικός και οι απόψεις του ήταν ιδιαίτερα μαθητοκεντρικές πίστευε πως το εκπαιδευτικό σύστημα έχει αποτύχει διότι δεν δίνει το αίσθημα της ενέργειας το οποίο είναι έμφυτο μέσα στους μαθητές. Έπειτα από προσωπική συνέντευξη με τους καθηγητές αναγνωρίζουν όλοι την σημασία των αξιών αυτών όμως λίγοι ήταν αυτοί που τα υποστηρίζουν στο έργο τους. Μεγάλο μερίδιο ευθύνης έχει η φύση του εκπαιδευτικού συστήματος αυτή καθαυτή καθώς δεν δίνει μεγάλη δυνατότητα ευελιξίας και έμπνευσης για τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς. Το ίδιο λοιπόν υποστήριζε και ο Kurt Hahn ο οποίος ανέφερε ότι το εκπαιδευτικό σύστημα είναι δομημένο με τέτοιο τρόπο που δεν δίνει την δυνατότητα στους μαθητές να αναπτύξουν τον εσωτερικό τους κόσμο και να γνωρίσουν καλύτερα τον εαυτό τους.

Λέξεις Κλειδιά: εκπαιδευτικό σύστημα, μαθητοκεντρική εκπαίδευση, βιωματική μάθηση, υπαίθρια ζωή

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΣΜΕΥΣΗΣ ΣΕ ΔΡΟΜΕΙΣ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ

Χαμπαίου Σ. & Κώστα Γ.

ΤΕΦΑΑ, ΔΠΘ

Το ερασιτεχνικό τρέξιμο, είτε αυτό αφορά ελεύθερο τρέξιμο, είτε τρέξιμο στο πλαίσιο οργανωμένων αθλητικών διοργανώσεων, αποτελώντας μία από τις πιο δυναμικά αναπτυσσόμενες τάσεις στον χώρο του μαζικού αθλητισμού, έχει πλέον εδραιωθεί σε παγκόσμιο επίπεδο ως μία από τις πιο δημοφιλείς μορφές άσκησης. Έχοντας λοιπόν ως δεδομένο ότι το ερασιτεχνικό τρέξιμο αποτελεί μία νέα και ανερχόμενη τάση παγκοσμίως, αλλά και την ευρεία διάδοσή του στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η διερεύνηση των κινήτρων των δρομέων, καθώς και η αξιολόγηση των παραγόντων που επηρεάζουν τις προθέσεις τους για την δέσμευσή τους στην συγκεκριμένη δραστηριότητα. Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 351 ενήλικοι συμμετέχοντες, κυρίως άντρες (71,1%), διαφόρων ηλικιών. Η έννοια των κινήτρων αξιολογήθηκε με την κλίμακα των Ryan, Federick, Lepes, Rubio&Sheldon (1997), αποτελούμενη από πέντε διαστάσεις: ευχαρίστηση, ικανότητα, εμφάνιση, υγεία και κοινωνικές σχέσεις. Αντίθετα η δέσμευση στο τρέξιμο αξιολογήθηκε με την κλίμακα των Pritchard, Havitz&Howard (1999) αποτελούμενη από τρεις μεταβλητές (π.χ. Ακόμα κι αν στενοί φίλοι μου πρότειναν κάποιο άλλο άθλημα, δεν θα άλλαζα την προτίμησή μου για τρέξιμο). Όλες οι απαντήσεις δόθηκαν μέσω μιας 5-βαθμιας κλίμακας Likert. Πραγματοποιήθηκαν ανάλυση αξιοπιστίας α του Cronbach, για να αξιολογηθεί η εσωτερική αξιοπιστία των διαστάσεων της έρευνας. Από τις αναλύσεις προέκυψε ότι η απόλαυση και η υγεία των δρομέων θεωρούνται από τα βασικότερα κίνητρα για τους δρομείς.

Λέξεις-κλειδιά: ερασιτεχνικό τρέξιμο, κίνητρο, δέσμευση

Το ερασιτεχνικό τρέξιμο, είτε αυτό αφορά ελεύθερο τρέξιμο, είτε τρέξιμο στο πλαίσιο οργανωμένων αθλητικών διοργανώσεων, αποτελώντας μία από τις πιο δυναμικά αναπτυσσόμενες τάσεις στον χώρο του μαζικού αθλητισμού, έχει πλέον εδραιωθεί σε παγκόσμιο επίπεδο ως μία από τις πιο δημοφιλείς μορφές άσκησης (Yair, 1992). Πιο συγκεκριμένα, στην Ελλάδα, η διάδοση του ερασιτεχνικού τρεξίματος μπορεί να αποδοθεί κυρίως στην αύξηση του αριθμού των αγώνων που διοργανώνονται ετησίως και στην συμβολή συγκεκριμένων επιχειρηματικών στρατηγικών του ιδιωτικού τομέα σε αυτούς. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί πως καταλυτικό ρόλο στην ανάπτυξη και διάδοση του ερασιτεχνικού τρεξίματος στην Ελλάδα, διαδραμάτισε ο περιορισμός λόγω της νόσου Covid- 19, κατά τον οποίο αρκετοί ήταν εκείνοι που αποφάσισαν να ξεκινήσουν να τρέχουν.

Ο αριθμός των ατόμων που επιλέγουν το τρέξιμο ως την καθημερινή μορφή άσκησης τους, με στόχο να παραμείνουν αθλητικά δραστήριοι αυξάνεται συνεχώς, με αποτέλεσμα η συγκεκριμένη δραστηριότητα να έχει αναχθεί σε σημαντικό κομμάτι της ζωής τους. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν, ο Stebbins (1992) δικαιολογημένα χαρακτηρίζει το ερασιτεχνικό τρέξιμο ως «σοβαρή δραστηριότητα αναψυχής», καθώς περικλείει και τα έξι διακριτά χαρακτηριστικά που ο ίδιος έχει χρησιμοποιήσει για να ορίσει την «σοβαρή αναψυχή». Ειδικότερα, τα χαρακτηριστικά αυτά είναι η επιμονή,

η εξέλιξη, η προσπάθεια, τα προσωπικά οφέλη, η έντονη ταύτιση, η ψυχολογική δέσμευση και η συμμετοχή στους λεγόμενους «κοινωνικούς κόσμους».

Έχοντας λοιπόν ως δεδομένο ότι το ερασιτεχνικό τρέξιμο αποτελεί μία νέα και ανερχόμενη τάση παγκοσμίως, αλλά και την ευρεία διάδοσή του στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η διερεύνηση των κινήτρων των δρομέων, καθώς και η αξιολόγηση των παραγόντων που επηρεάζουν τις προθέσεις τους για την δέσμευσή τους στην συγκεκριμένη δραστηριότητα. Διαφορετικά κίνητρα κάνουν τους ανθρώπους να συμμετέχουν σε ενεργές δραστηριότητες αναψυχής, όπως είναι και το τρέξιμο (Funk, Jordan, Ridinger, & Kaplanidou, 2011; Yair, 1992). Το κίνητρο είναι η πρώτη θετική στάση που ωθεί τους ανθρώπους να καταναλώνουν ενεργές δραστηριότητες αναψυχής (Madrigal, 2006; Trail, Anderson, & Fink, 2000). Πιο συγκεκριμένα, ο Mitchell (1982) όρισε το κίνητρο ως «μια ατομική ψυχολογική διαδικασία που προκαλεί και κατευθύνει σκόπιμες συμπεριφορές». Σκοπός της παρούσας έρευνα ήταν να διερευνηθούν τα διαφορετικά κίνητρα που έχουν οι άνθρωποι που ασχολούνται με το ερασιτεχνικό τρέξιμο και να περιγραφεί η σχέση μεταξύ των κινήτρων και άλλων στάσεων, όπως η εμπλοκή και η δέσμευση σε αυτό.

Μεθοδολογία

Δείγμα – Διαδικασία συλλογής των δεδομένων

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 350 δρομείς. Η πλειονότητα αυτών ήταν άνδρες (70.9%), ηλικίας 35-50 ετών (57.4%). Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2021 και το ερωτηματολόγιο διαμορφώθηκε μέσω google forms.

Μέσα συλλογής των δεδομένων

Για τη συλλογή των ερευνητικών δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν τρία ερωτηματολόγια και η συμπλήρωσή τους απαιτούσε 10 με 15 λεπτά περίπου. Το ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε αποτελούνταν από 32 συνολικά ερωτήσεις χωρισμένες σε τρεις ενότητες. Η πρώτη ενότητα αφορούσε τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων, η δεύτερη ενότητα αφορούσε τα κίνητρα των δρομέων και η τρίτη τη δέσμευσή τους σε στο τρέξιμο. Οι ερωτήσεις που αφορούσαν τα κίνητρα και τη δέσμευση προσαρμόστηκαν σε 5-βάθμια κλίμακα Likert.

Ανάλυση δεδομένων

Τα δεδομένα αναλύθηκαν μέσω του στατιστικού προγράμματος SPSS 20.0.

Αποτελέσματα-Συζήτηση

Έγινε έλεγχος κανονικότητας και η στατιστική ανάλυση ακολουθεί κανονική κατανομή (Sig=0.005). Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (70,9%) ήταν άντρες ηλικίας 35-50 ετών και παντρεμένοι (43,1%). Το 47,1% είχε μηνιαίο εισόδημα μεταξύ 1.000€ - 2.000€, ενώ το 40,6% είχε ανώτερη εκπαίδευση (ΑΕΙ/ΤΕΙ). Η πλειοψηφία προπονούνταν 1-2 φορές την εβδομάδα (60,6 %), για περισσότερο από 3 ώρες (58,6%), ενώ το ποσοστό των δρομέων που ήταν και στο παρελθόν αθλητές ήταν 59,1. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 73,1% τρέχουν μόνοι τους. Όσον αφορά τα κίνητρα και τη δέσμευση των δρομέων δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στα δυο φύλα (p=0,070). Επιπλέον δεν βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ούτε στις

ηλικιακές κατηγορίες ($p=0,218$) αλλά ούτε και όσον αφορά την προπονητική τους εμπειρία ($p=0,119$).

Βιβλιογραφία

- Funk, D. C., Jordan, J., Ridinger, L. L., & Kaplanidou, K. (2011). Capacity of mass participant sport events for the development of activity commitment and future exercise intention. *Leisure Sciences*, 33(3), 250–268.
- Madrigal, R. (2006). Measuring the multidimensional nature of sporting event performance consumption. *Journal of Leisure Research*, 38(3), 267–292.
- Pritchard, M. P., Havitz, M. E., & Howard, D. R. (1999). Analyzing the commitment-loyalty link in service contexts. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 27(3), 333–348.
- Ryan, R.M., Frederick, C.M., Leps, D., Rubio, N., & Sheldon, K.M. (1997). Intrinsic motivation and exercise adherence. *International Journal of Sport Psychology*, 28, 335–354.
- Stebbins, R. A. (1992). *Amateurs, professionals, and serious leisure*. Montreal: McGill-Queen's University Press.
- Trail, G., Anderson, D. F., & Fink, J. S. (2000). A theoretical model of sport spectator consumer behavior. *International Journal of Sport Management*, 1, 154–180.
- Mitchell, T. R. (1982). Motivation: New directions for theory, research, and practice. *Academy of Management Review*, 7(1), 80–88.
- Yair, G. (1992). What keeps them running? The circle of commitment of long distance runners. *Leisure Studies*, 11(3), 257–270.

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ

Χαρίση, Β., Κουθούρης, Χ. & Ζαφειρούδη, Α.
ΤΕΦΑΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Η σχέση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον, παρέχει ευκαιρία για πολύπλευρη ανάπτυξη, ενώ αντίθετα η αποσύνδεση και η απομάκρυνση των ατόμων από αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί ακόμη και ως επιζήμια για την προσωπική, αλλά και την επαγγελματική ανάπτυξη. Είναι σημαντικό ότι στον εργασιακό χώρο, το φυσικό περιβάλλον εκλαμβάνεται ως μια δυνατότητα απλής οπτικής επαφής από το παράθυρο προς στοιχεία της φύσης, έως και την τοποθέτηση φυτών σε εσωτερικούς χώρους.

Η δυνατότητα επαφής με το φυσικό στοιχείο έχει συσχετιστεί με αυξημένη παραγωγικότητα και δημιουργικότητα κατά την εργασία και ευρύτερα με την επίτευξη της συναισθηματικής και σωματικής υγείας των εργαζομένων. Σκοπός της εργασίας αποτέλεσε η επισήμανση της σπουδαιότητας του φυσικού στοιχείου στον εργασιακό χώρο και των αποτελεσμάτων που έχει στην ικανοποίηση καθημερινών εκφάνσεων της ζωής, καθώς και την ενίσχυση της εργασιακής απόδοσης. Για τη συλλογή των δεδομένων, στην παρούσα εργασία, διενεργήθηκε συστηματική ηλεκτρονική ανασκόπηση έγκριτων επιστημονικών περιοδικών που εμφανίζονται στις βάσεις δεδομένων SCOPUS, EBSCO, Google Scholar, από τον Ιανουάριο του 2000 έως τον Οκτώβριο του 2021. Η στρατηγική αναζήτησης αναπτύχθηκε από τους συγγραφείς της εργασίας σε συνεργασία με βιβλιοθηκονόμο έρευνας. Οι όροι αναζήτησης έλαβαν υπόψη προηγούμενες σχετικές ανασκοπήσεις και λέξεις κλειδιά για τίτλους άρθρων και περιλήψεις που κατηγοριοποιήθηκαν σε τρεις τομείς: (1) χώρος πρασίνου, (2) εργασιακή απόδοση, (3) ικανοποίηση από τη ζωή. Οι επιλέξιμες μελέτες πληρούσαν κριτήρια σχετικά: α) με τον χώρο πρασίνου (ανοιχτό χώρο, πάρκα, κήπους, εσωτερικούς χώρους πρασίνου τεχνητούς ή φυσικούς), β) εργασιακής ευεξίας (διάθεση, στρες, άγχος, απόδοση), γ) ικανοποίηση-υγεία (ευτυχία, ευχαρίστηση, υγεία).

Τα αποτελέσματα της ανασκόπησης υποστήριξαν ότι τα θετικά οφέλη της επαφής με τη φύση, αποδεικνύονται, ως προς τη βελτίωση της ψυχολογικής διάθεσης και της εργασιακής απόδοσης του ατόμου και κατά συνέπεια τη μείωση των επιπέδων άγχους και της καλύτερης λειτουργίας του ανοσοποιητικού συστήματος. Συμπερασματικά, η ανάλυση της ανασκόπησης βιβλιογραφίας κατέληξε στο ότι η ικανοποίηση από το εργασιακό περιβάλλον, ως προς την αποτελεσματικότητα και γενικότερη υγεία και απόδοση των εργαζομένων, μπορεί να αυξηθούν, μετά την επαφή τους με το φυσικό περιβάλλον.

Λέξεις κλειδιά: Φυσικό περιβάλλον, Υγεία, Βιολογική ενεργοποίηση, Ευζωία.

ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ ΣΤΙΣ ΣΧΟΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Βέγκου, Ν., Μπέτσιου, Δ., Θαμνόπουλος, Ι., Μανασής, Β., & Αυθίνος, Ι.
ΣΕΦΑΑ, ΕΚΠΑ

Περίληψη

Σκοπός, της παρούσας εργασίας ήταν η διερεύνηση του προφίλ του διδακτικού προσωπικού των ΣΕΦΑΑ, η μέτρηση της εργασιακής ικανοποίησής τους και η διερεύνηση πιθανών διαφορών μεταξύ δημογραφικών παραγόντων και εργασιακής ικανοποίησης. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο Minnesota Satisfaction Questionnaire (MSQ), το οποίο στάλθηκε σε δείγμα ευκολίας $n=184$ και συμπληρώθηκε από $n=64$ διδάσκοντες (34.78%). Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι, το προφίλ των διδασκόντων των ΣΕΦΑΑ αντιστοιχεί σε άνδρα, ηλικίας 51-60 ετών, ο οποίος είναι Τακτικός Καθηγητής ή μέλος ΕΕΠ/ΕΔΙΠ, έχει 0-5 χρόνια προϋπηρεσία και είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος. Σε ό,τι αφορά τους παράγοντες ικανοποίησης, η έρευνα έδειξε πως η υψηλότερη ικανοποίηση εμφανίζεται στους παράγοντες αξιοποίηση ικανοτήτων, εργασιακή ασφάλεια και κοινωνική προσφορά, ενώ χαμηλότερη στους παράγοντες επαγγελματική εξέλιξη, επιβράβευση/αναγνώριση και αποζημίωση/αποδοχές. Η Μέση Εργασιακή Ικανοποίηση (ΜΕΙ) βρέθηκε σε υψηλό επίπεδο ($MO=3.94$ σε κλίμακα Likert 1-5), ενώ δεν προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς τους δημογραφικούς παράγοντες (φύλο, βαθμίδα, εμπειρία, ανώτερος τίτλος σπουδών, αμοιβές) με εξαίρεση τις ηλικιακές ομάδες 21-30 ετών και άνω των 60 με τους τελευταίους να δηλώνουν λιγότερο ικανοποιημένοι.

Λέξεις κλειδιά: Εργασιακή Ικανοποίηση, Προφίλ Διδασκόντων σε ΑΕΙ

Εισαγωγή

Το ανθρώπινο κεφάλαιο ως δυναμικό στοιχείο κάθε οργανισμού, είναι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, ενώ η εργασιακή ικανοποίηση αποτελεί μια από τις κύριες διαστάσεις του. Η εργασιακή ικανοποίηση κρίνεται ως πολύ σημαντική, καθώς συνδέεται, αφενός με τη φυσική και ψυχική υγεία των εργαζομένων και αφετέρου, με την εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία κάθε χώρου εργασίας (Ward & Sloane, 2000). Ειδικότερα, η διερεύνησή της στο χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαδραματίζει έναν κρίσιμο ρόλο, εφόσον το μεγαλύτερο ποσοστό των πόρων και της λειτουργίας της αποτελούν οι εργαζόμενοι (Johnsrud & Rosser 2002). Στον ελληνικό χώρο, η έρευνα για την εργασιακή ικανοποίηση του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού είναι περιορισμένη, ενώ ειδικότερα για το ερευνητικό και επιστημονικό προσωπικό των ΣΕΦΑΑ, δεν έχει πραγματοποιηθεί ως τώρα. Κατά συνέπεια, ο σκοπός της έρευνας διαμορφώνεται από τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα: (α) ποιο είναι το προφίλ του διδακτικού προσωπικού των ΣΕΦΑΑ; (β) σε ποιο βαθμό ανέρχεται η εργασιακή ικανοποίησή τους; και (γ) υπάρχουν διαφορές μεταξύ δημογραφικών παραγόντων και εργασιακής ικανοποίησης;

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Η εργασιακή ικανοποίηση είναι μια «συγκινησιακή αντίδραση στην εργασία, η οποία προέρχεται από την σύγκριση των πραγματικών αποτελεσμάτων σε σχέση με εκείνων που επιθυμεί ο εργαζόμενος» (Oshagbemi, 2003, σελ. 1210). Ο Ting (1997) διέκρινε

ως παράγοντες που επηρεάζουν την εργασιακή ικανοποίηση: (α) τα ατομικά χαρακτηριστικά που χωρίζονται στα στοιχεία της προσωπικότητας και στα δημογραφικά στοιχεία, (β) τους εργασιακούς παράγοντες και (γ) τα οργανωσιακά χαρακτηριστικά.

Πολλές έρευνες σε διάφορους εργασιακούς χώρους, έχουν ως θέμα την εργασιακή ικανοποίηση των εργαζομένων σε σχέση με χαρακτηριστικά όπως είναι το φύλο, η ηλικία, η βαθμίδα εκπαίδευσης, η εργασιακή εμπειρία, η αμοιβή, οι συνθήκες εργασίας και οι πολιτικές του οργανισμού, με αντικρουόμενα πολλές φορές αποτελέσματα. Εκτός από τις έρευνες σε εθνικό επίπεδο (Platsidou & Diamantopoulou, 2009; Βολιώτη, 2017), έχουν πραγματοποιηθεί και διακρατικές έρευνες, όπως είναι αυτή της Carnegie Foundation, (Altbach, 1996) που διεξήχθη το διάστημα 1991-1993 σε 11 χώρες και βρήκε Μέση Εργασιακή Ικανοποίηση (MEI) ίση με 2.4 (κλίμακα Likert 1-5) και οι Changing Academic Profession (CAP) (Teichler, και συν., 2013) και EUROAC (Teichler & Höhle, 2013) με MEI 62% και 64% αντίστοιχα. Στον ελληνικό χώρο, ερευνώντας την ικανοποίηση των μελών ΔΕΠ σε ΑΕΙ (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου), οι Platsidou και Diamantopoulou (2009) βρήκαν MEI ίση με 3.43 (κλίμακα Likert 1-5).

Μεθοδολογία

Οι διδάσκοντες των ΣΕΦΑΑ της χώρας, (για λόγους δεοντολογίας εξαιρέθηκε η ΣΕΦΑΑ του ΕΚΠΑ), αποτέλεσαν τον πληθυσμό της έρευνας. Χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της ποιοτικής και ποσοτικής ανάλυσης με χρήση ερωτηματολογίου, το οποίο βασίστηκε στην σύντομη εκδοχή του MSQ των Weiss και συν., (1967), το οποίο μετράει 18 παράγοντες εργασιακής ικανοποίησης. Η MEI προέκυψε, ως μέσος όρος των 18 παραγόντων. Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε ηλεκτρονικά, μέσω των Google Forms. σε 184 διδάσκοντες, από τους οποίους απάντησαν $n=64$ (34.78%), που αποτέλεσαν το δείγμα ευκολίας της έρευνας. Για τη διερεύνηση διαφορών MEI ως προς τους δημογραφικούς παράγοντες, εφαρμόστηκε ανάλυση διακύμανσης και η post-hoc σύγκριση κατά ζεύγη των Bonferroni και Scheffe.

Αποτελέσματα

Από τα στοιχεία της έρευνας προκύπτει ότι το προφίλ των ακαδημαϊκών των ΣΕΦΑΑ αντιστοιχεί σε άνδρα ($f=39$, 61.0%), ηλικίας 51-60 ετών ($f=28$, 44.40%), ο οποίος είναι μέλος ΕΕΠ/ΕΔΙΠ ή κατέχει θέση Τακτικού Καθηγητή ($f=21$, 32.80%), έχει 0-5 έτη προϋπηρεσίας ($f=22$, 34.30%), είναι κάτοχος Διδακτορικού διπλώματος ($f=59$, 92.20%) και οι καθαρές απολαβές του ανέρχονται στα 1201-1500€ μηνιαίως ($f=24$, 38.70%). Το ερωτηματολόγιο μέτρησε 18 παράγοντες εργασιακής ικανοποίησης. Από την ανάλυση των δεδομένων, προέκυψε ότι η MEI είναι αρκετά υψηλή ($MO=3.94$ σε κλίμακα Likert 1-5). Η κατάταξη των 18 παραγόντων με φθίνουσα σειρά ως προς την ικανοποίηση των συμμετεχόντων στην έρευνα παρουσιάζεται στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Παράγοντες εργασιακής ικανοποίησης

Παράγοντες	ΜΕΙ
Αξιοποίηση ικανοτήτων	4.67
Εργασιακή ασφάλεια	4.53
Κοινωνική προσφορά	4.48
Καθοδήγηση/ηγεσία	4.38
Ανεξαρτησία εργασίας	4.30
Ελευθερία κρίσης και δράσης	4.28
Ποικιλία εργασίας και καθηκόντων	4.27
Επίτευξη στόχων/επιτυχία	4.25
Δημιουργικότητα	4.17
Συνείδηση/ηθικές αξίες	4.14
Συνθήκες εργασίας	4.09
Δραστηριοποίηση	3.81
Κοινωνική θέση	3.47
Αλληλεπίδραση/σχέσεις με συναδέλφους	3.34
Πολιτικές και πρακτικές	3.33
Επαγγελματική εξέλιξη	3.33
Επιβράβευση/αναγνώριση	3.28
Αποζημίωση/αποδοχές	2.72

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης διακύμανσης και της post-hoc σύγκρισης, δεν βρέθηκαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ΜΕΙ ως προς τους παράγοντες: (α) φύλο ($F=1.004$, $p=0.320$), (β) βαθμίδα εκπαίδευσης ($F=0.604$, $p=0.726$), (γ) έτη εργασίας ως ακαδημαϊκός ($F=1.064$, $p=0.395$), (δ) ανώτερος τίτλος σπουδών ($F=1.221$, $p=0.302$), (ε) σχολή προέλευσης ($F=1.221$, $p=0.302$), και (στ) αποδοχές ($F=0.891$, $p=0.475$). Στατιστικά σημαντική διαφορά ΜΕΙ βρέθηκε ως προς την ηλικία, όπου οι άνω των 60 ετών ($MO=3.41$) δηλώνουν λιγότερο ικανοποιημένοι από την ηλικιακή ομάδα 21-30 ετών ($MO=4.26$).

Συζήτηση -Συμπεράσματα

Βασικός σκοπός της εργασίας ήταν η μέτρηση της εργασιακής ικανοποίησης των διδασκόντων των ΣΕΦΑΑ, η οποία βρέθηκε υψηλή ($ΜΕΙ=3.94$), γεγονός που υποδηλώνει ότι είναι γενικά ικανοποιημένοι από την εργασία τους. Τα αποτελέσματα αυτά, βρίσκονται σε σχετικά υψηλότερο επίπεδο από την αντίστοιχη έρευνα των Platsidou και Diamantopoulou (2009), όπου η ΜΕΙ βρέθηκε στο 3.43. Προέκυψε επίσης, πως ο παράγοντας με την υψηλότερη ΜΕΙ ήταν η αξιοποίηση των ικανοτήτων

των διδασκόντων (MO=4.67). Τα σαφώς προσδιορισμένα καθήκοντα, σε συνδυασμό με τη δυνατότητα αξιοποίησης των γνώσεων, επιτρέπουν στους διδάσκοντες να αξιοποιούν τις ικανότητές τους, λειτουργώντας αυτόνομα και δημιουργικά, με αποτέλεσμα να αιτιολογείται η αυξημένη ικανοποίηση ως προς τον παράγοντα αυτό (Hackman & Oldham, 1976). Επίσης, οι διδάσκοντες δηλώνουν ικανοποιημένοι από την εργασιακή ασφάλεια, η οποία εξασφαλίζεται και από τη μονιμότητα των δημοσίων υπαλλήλων, από την προσφορά του έργου τους προς το κοινωνικό σύνολο, από την ανεξαρτησία και την ελευθερία κρίσης και δράσης κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, αλλά και από τη δυνατότητα να έχουν ποικιλία στο έργο τους, να επιτυγχάνουν τους στόχους τους, να ηγούνται και να καθοδηγούν άλλα άτομα. Ακόμη δηλώνουν ικανοποιημένοι, αν και σε μικρότερο βαθμό, από τις δυνατότητες που τους παρέχονται από το πανεπιστήμιο, ώστε να είναι δημιουργικοί, από τη συμφωνία δραστηριοτήτων και ηθικών αρχών/αξιών και από τις συνθήκες που επικρατούν στον εργασιακό τους χώρο. Δεν εκφράζουν τον ίδιο βαθμό ικανοποίησης για την αλληλεπίδραση με τους συναδέλφους τους, για τις πολιτικές και πρακτικές του πανεπιστημίου και για τις δυνατότητες επαγγελματικής τους εξέλιξης, παράγοντες οι οποίοι προφανώς, κατά τους ίδιους, επιδέχονται βελτίωσης.

Αντιθέτως, οι συμμετέχοντες στην έρευνα φαίνεται να είναι μάλλον δυσαρεστημένοι από το επίπεδο των αποδοχών τους, όπου σημειώθηκε η χαμηλότερη ικανοποίηση (MEI <3.0), θεωρώντας ότι δεν ανταποκρίνονται στη θέση που κατέχουν και το έργο το οποίο επιτελούν. Τέλος, σύμφωνα με τα αποτελέσματα, οι δημογραφικοί παράγοντες δεν επηρεάζουν την ικανοποίηση εκτός από την ηλικία, όπου η κατηγορία 60+ δηλώνει μικρότερη ικανοποίηση σε σχέση με την ηλικιακή κατηγορία 21-30 ετών, πιθανόν εξαιτίας της κόπωσης και των μεγαλύτερων προσδοκιών (Bernal και συν., 1998).

Συμπερασματικά, η εργασιακή ικανοποίηση των διδασκόντων των ΣΕΦΑΑ είναι αρκετά υψηλή και τα αποτελέσματα αυτά θα μπορούσαν να αποτελέσουν το έναυσμα και για περαιτέρω μελέτη της, με σκοπό την αύξηση ή διατήρησή της. Παρόλα αυτά, τα πανεπιστημιακά ιδρύματα σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, πρέπει να λειτουργούν με γνώμονα τη διασφάλιση της οικονομικής, κοινωνικής και ανθρωπιστικής διάστασης της εργασιακής ικανοποίησης μεταβάλλοντας τις οργανωσιακές δομές τους, όπου αυτό είναι αναγκαίο, ανανεώνοντας και προσαρμόζοντας τις πολιτικές και πρακτικές τους σε αρμονία με τις διεθνείς πρακτικές και συνθήκες.

Βιβλιογραφία

- Altbach, P. G. (1996). *The International Academic Profession*. San Francisco: Jossey-Bass Inc.
- Bernal, D., Snyder, D., & McDaniel, M. (1998). The Age and Job Satisfaction Relationship: Does its Shape and Strength Still Evade Us? *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 53B(5), P287–P293. <https://doi.org/10.1093/geronb/53b.5.p287>
- Hackman, J. R., & Oldham, G. R. (1976). Motivation through the design of work: test of a theory. *Organizational Behavior and Human Performance*, 16(2), 250–279. [https://doi.org/10.1016/0030-5073\(76\)90016-7](https://doi.org/10.1016/0030-5073(76)90016-7)
- Johnsrud, L. K., & Rosser, V. J. (2002). Faculty members' morale and their intention to leave: A multilevel explanation. *The Journal of Higher Education*, 73(4), 518–542. <https://doi.org/10.1353/jhe.2002.0039>

- Oshagbemi, T. (2003). Personal correlates of job satisfaction: empirical evidence from UK universities. *International Journal of Social Economics*, 30(12), 1210–1232. <https://doi.org/10.1108/03068290310500634>
- Platsidou, M. & Diamantopoulou, G. (2009), Job Satisfaction of Greek University Professors: Is It Affected by Demographic Factors, Academic Rank and Problem of Higher Education?, Zarifis, G.K., Ed., *Educating the Adult Educators: Quality Provision and Assessment in Europe*, Conference Proceedings, ESREA-ReNAdET, Thessaloniki: Grafima Publications, 535-545
- Teichler, U., Arimoto, A., & Cummings, W. K. (2013). *The Changing Academic Profession*. Netherlands: Springer. <https://doi.org/10.1007/978-94-007-6155-1>
- Teichler, U., & Höhle, E. A. (2013). *The Work Situation of the Academic Profession in Europe: Findings of a Survey in Twelve Countries*. Netherlands: Springer. <https://doi.org/10.1007/978-94-007-5977-0>
- Ting, Y. (1997). Determinants of Job Satisfaction of Federal Government Employees. *Personnel Administration*, 26(3), 313–334. <https://doi.org/10.1177/009102609702600302>
- Ward, M. E., & Sloane, P. J. (2000). Non-pecuniary advantages vs. pecuniary disadvantages: job satisfaction among male and female academics in Scottish universities. *Scottish Journal of Political Economy*, 47(3), 273–303. <https://doi.org/10.1111/1467-9485.00163>
- Weiss D.J., Dawis R.V., England G.W. & Lofquist L.H. (1967). *Manual for the Minnesota Satisfaction Questionnaire Vol. 22*, Minnesota Studies in Vocational Rehabilitation, Minneapolis: University of Minnesota, Industrial Relations Center
- Βολιώτη, Χ. (2017). *Η Εργασιακή Ικανοποίηση των Μελών ΔΕΠ των Ελληνικών Πανεπιστημίων*, Μεταπτυχιακή Εργασία, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας <https://ir.lib.uth.gr/xmlui/bitstream/handle/11615/48513/16465.pdf?sequence=1>

ΟΙ ΝΕΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΔΑΠ ΤΟΝ 21^ο ΑΙΩΝΑ - ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΩΦΕΛΗΘΕΙ Ο ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Βογιατζή, Χ.

**Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Αθλητισμού
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου**

Περίληψη

Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό να διερευνήσει την σπουδαιότητα που έχει η Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων και οι νέες τάσεις της αλλά και εάν υπάρχει ωφέλεια από αυτές για τις Ελληνικές Αθλητικές Ομοσπονδίες Ολυμπιακών Αθλημάτων. Είναι μία εργασία βιβλιογραφικής ανασκόπησης, η οποία καταδεικνύει την σημασία της ΔΑΠ, αναφέροντας στοιχεία από τον επιχειρηματικό τομέα αλλά και την υφιστάμενη κατάσταση στον αθλητισμό, σχετικά με την ΔΑΠ και συγκεκριμένα στις ΕΑΟΟΑ. Στην εργασία αυτή πάμε από το γενικό στο ειδικό και γι' αυτό γίνεται πρώτα μία ιστορική αναδρομή της επιστήμης της Διοίκησης, ύστερα της ΔΑΠ και στο τέλος καταγράφεται κι αναλύεται τι εφαρμόζεται στο μεγαλύτερο ποσοστό των αθλητικών οργανισμών σχετικά με το εξεταζόμενο αντικείμενο. Μετά προχωράμε στην καταγραφή των νεότερων τάσεων στην ΔΑΠ, σύμφωνα με την βιβλιογραφία μέσα από 37 άρθρα (συστηματικής βιβλιογραφικής ανασκόπησης και εμπειρικών μελετών κι ερευνών) αλλά και μέσα από 21 άρθρα και αναφορές από καταξιωμένες συμβουλευτικές εταιρείες όπως η Deloitte, η Gartner, η McKinsley, η PWC& η BCG αλλά και στελεχών ΔΑΠ από δημοσιεύσεις σε έγκριτους ιστότοπους και περιοδικά όπως το Forbes, το Harvard Business Review, το LinkedIn κ.α. Αφού έγινε η καταγραφή όλων των απόψεων περί των νέων τάσεων της ΔΑΠ, γίνεται σύγκριση μεταξύ της βιβλιογραφίας και των ειδικών ώστε να βγάλουμε ένα γενικό αποτέλεσμα πάνω στις νέες τάσεις της ΔΑΠ τον 21^ο αιώνα. Στο τέλος γίνεται συσχετισμός των αποτελεσμάτων με το ερευνητικό ερώτημα ώστε να βγάλουμε ένα συμπέρασμα και να απαντήσουμε εάν θα ωφεληθούν οι ΕΑΟΟΑ από τις νέες τάσεις της ΔΑΠ.

Λέξεις Κλειδιά: Διοίκηση ανθρώπινων πόρων, Νέες τάσεις, 21^{ος}αιώνας, Ελληνικές Αθλητικές Ομοσπονδίες, Συστηματική ανασκόπηση

Εισαγωγή

Η ΔΑΠ, εστιάζει στη βέλτιστη διαχείριση ενός άυλου, αλλά εξίσου σημαντικού, κεφαλαίου για ένα οργανισμό, αυτό του ανθρώπινου. Για αυτό το λόγο πλέον οι σύγχρονες επιχειρήσεις επενδύουν στον ανθρώπινο παράγοντα, ο οποίος είναι εξίσου σημαντικός με τις επενδύσεις σε εξοπλισμό και τεχνογνωσία. Η Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού άρχισε να αναπτύσσεται στις επιχειρήσεις, για την απόκτηση ενός ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, και πλέον θεωρείται ως ένας ανθρωποκεντρικός τρόπος διοίκησης, χωρίς να υπολείπεται των άλλων τρόπων σε αποτελεσματικότητα.

Προσδιορισμός κι οριοθέτηση του προβλήματος

Το προϊόν που παράγουν οι ΕΑΟΟΑ είναι η παροχή υπηρεσιών στα ενδιαφερόμενα μέρη αλλά και η προσφορά εργασίας σε πολλούς επαγγελματίες διαφόρων ειδικοτήτων. Λόγω της άυλης κι ιδιαίτερης φύσης του προϊόντος τους, το πλαίσιο εργασίας σε αυτές δεν είναι πάντοτε σταθερό και μόνιμο γιατί υπάρχει η

περιοδικότητα των αθλητικών γεγονότων και η διεκπεραίωση σε τόπους και ωράρια που δεν είναι μόνιμα καθορισμένα αλλά εναλλάσσονται. Είναι συνηθισμένο φαινόμενο, στις ελληνικές αθλητικές ομοσπονδίες, να λειτουργούν χωρίς την απαραίτητη διοικητική τεχνογνωσία ή να αναβάλουν την εκπαίδευση του διοικητικού προσωπικού για να εξασφαλίσουν πόρους για την οργάνωση camp προετοιμασίας των εθνικών ομάδων και την συμμετοχή τους σε διεθνείς διοργανώσεις (Papadimitriou&Taylor2000).

Επίσης οι αποφάσεις για την υιοθέτηση πολιτικών και την οργάνωση των διαδικασιών λειτουργίας, λαμβάνονται από τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, στην εφαρμογή των οποίων όμως, σπάνια εμπλέκονται. Οι πολιτικές και οι λειτουργικές διαδικασίες εφαρμόζονται από τους εργαζόμενους των οποίων η γνώμη δεν ακούγεται ποτέ, αλλά οφείλουν να τις κάνουν να λειτουργήσουν. Η εφαρμογή της ΔΑΠ έχει μελετηθεί σε μεγάλη κλίμακα στο χώρο των επιχειρήσεων και προοδευτικά μελετήθηκε και σε άλλους χώρους, όπως είναι η εκπαίδευση, η υγεία κ.ά. Η ΔΑΠ όμως δεν έχει μελετηθεί σε μεγάλο βαθμό στο χώρο των αθλητικών οργανισμών. Για αυτό το λόγο υλοποιήθηκε μια εκτεταμένη βιβλιογραφική επισκόπηση στη σύγχρονη βιβλιογραφία αλλά και σε άρθρα των ειδικών του κλάδου. Η βιβλιογραφική επισκόπηση κατέδειξε το γεγονός ότι το συγκεκριμένο θέμα έχει μελετηθεί σε μικρό βαθμό στο χώρο των αθλητικών οργανισμών, γεγονός το οποίο αναδεικνύει τη σημασία της παρούσας εργασίας.

Στόχοι της εργασίας

Η παρούσα εργασία έχει ως σκοπό να διερευνήσει την σημασία που έχει η ΔΑΠ κι εάν υπάρχει ωφέλεια από αυτή για τις Ελληνικές Αθλητικές Ομοσπονδίες Ολυμπιακών Αθλημάτων. Ο συγκεκριμένος σκοπός κρίνεται ως σημαντικός γιατί οι ΕΑΟΟΑ είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τον άνθρωπο, αφού είναι ο εθνικός φορέας που έχει την εποπτεία του κάθε αθλήματος και παρέχει αναπτυξιακές και αγωνιστικές υπηρεσίες και ο ρόλος τους είναι καθοδηγητικός για τον αθλητικό χώρο σε πολλά επίπεδα. Στην σύγχρονη εποχή η διάδοση κι εδραίωση των αθλητικών υπηρεσιών ως κοινωνικό αγαθό είναι φαινόμενο που εκδηλώνετε ευρέως, σχεδόν σε όλο τον κόσμο, με αποτέλεσμα οι υποχρεώσεις αλλά και οι απαιτήσεις αποτελεσματικότητας για τις ΕΑΟΟΑ να είναι υψηλές. Εφόσον, υπάρχουν τα εργαλεία στον επιχειρηματικό κόσμο, καλό είναι να αναρωτηθούμε και να διαπιστώσουμε αν τα σύγχρονα εργαλεία της ΔΑΠ, μπορούν να ενισχύσουν την λειτουργία των ΕΑΟΟΑ ώστε να έχουν καλύτερο αποτέλεσμα για όλους τους ενδιαφερόμενους συμπεριλαμβανομένων και των εργαζομένων τους.

Μεθοδολογία

Στην πρώτη φάση έγινε ο σχεδιασμός της έρευνας και προγραμματισμός της αξιολόγησης, έχοντας πρώτα καθορίσει τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνάς μας. Στην φάση αυτή περιλαμβάνεται ο καθορισμός των λέξεων κλειδιών, με τις οποίες έγινε η αναζήτηση των μελετών, των κριτηρίων ένταξης/αποκλεισμού τους αλλά και ο καθορισμός των συγκεκριμένων στοιχείων, τα οποία αναζητούνται και θα είναι σε θέση να συμβάλουν στη απάντηση του ερευνητικού ερωτήματος. Στην δεύτερη φάση της έρευνας έγινε η αναζήτηση προγενέστερων μελετών, σύμφωνα με τις λέξεις κλειδιά και η επιλογή τους (ένταξη/αποκλεισμός), σύμφωνα με τα κριτήρια που τέθηκαν, καθώς και η συλλογή και σύνθεση των επιζητούμενων δεδομένων και στο

τέλος η σύνοψή και συνολική παρουσίασή τους. Στην τρίτη φάση της έρευνας έγινε η παρουσίαση της κριτικής αξιολόγησης και των δεδομένων και η αναλυτική περιγραφή των αποτελεσμάτων όπως επίσης και η παρουσίαση τους σε συνοπτικούς πίνακες.

Αποτελέσματα

Εδώ θα παραθέσουμε τους παράγοντες και τις νέες τάσεις που διαμορφώνουν το εργασιακό τοπίο και συγκεκριμένα θα αναφέρουμε πρώτα αυτές που βρήκαμε να είναι κοινές και στην βιβλιογραφία και σύμφωνα με τους ειδικούς και στο τέλος θα αναφέρουμε αυτές οι οποίες ήταν διαφορετικές μεταξύ των δύο πηγών μας:

- ❖ **Παγκοσμιοποίηση. Ποικιλομορφία εργατικού δυναμικού (DEI)**
- ❖ **Αναβάθμιση του ρόλου του στελέχους ΔΑΠ**
Συνδεδετικός ρόλος - Ρόλος παρακολούθησης - Ρόλος καινοτόμου - Ρόλος οικοδόμου πολιτισμού (Belout, Dolan&Saba, 2001).
- ❖ **Στελέχωση. Αναζήτηση ταλέντου. Προσλήψεις, outsourcing & gig economy.**
- ❖ **Νέα τεχνολογία– HRIS–Analytics. Τεχνολογία και ηθική.**
- ❖ **Εκπαίδευση. Αλλαγές στις απαιτούμενες δεξιότητες**
- ❖ **Προσδοκίες των εργαζομένων. Ποιότητα εργασιακής εμπειρίας.**
- ❖ **Προγράμματα συνεχούς βελτίωσης – ευελιξία. Ανασχεδιασμός διαδικασιών εργασίας**
- ❖ **Εργασία εξ αποστάσεως σε διαφορετικούς τόπους, με ευέλικτο ωράριο & εβδομάδα. Αλλαγή τύπου και χρόνου εργασίας- αποκέντρωση**
- ❖ **Σχεδιασμός πλάνων διαχείρισης μελλοντικών κρίσεων (ηγεσίας, γνώσεων & δεξιοτήτων).**
- ❖ **Τεχνολογία – Εκπαίδευση – Analytics & block chain – Αξιολόγηση.**
- ❖ **Πανδημία & εμβόλιο COVID-19. Πανδημία και ΔΑΠ.**
- ❖ **Η καλοσύνη βασική σημαντική αρχή.**

Βασικότερα Συμπεράσματα

- Με μία πρώτη ματιά μπορεί κάποιος να πει ότι και οι δύο πλευρές συμφωνούν σχεδόν σε όλα τα βασικά σημεία. Οι ειδικοί όμως έχουν μία πιο ειδική αλλά και ολιστική ματιά. Μπορούμε να πούμε ότι είναι πιο ανθρωποκεντρική η ματιά των ειδικών. Οι ειδικοί θεωρούν πολύ σημαντικά τα συμπεράσματα που βγαίνουν από την πράξη και την εμπειρία.
- Η παγκοσμιοποίηση έχει ήδη προσφέρει σε αυτές μία ευκαιρία για να προσελκύσουν αθλητές υψηλού επιπέδου, ενισχύοντας τον αθλητικό ανταγωνισμό και προσφέρουν με αυτό τον τρόπο καλύτερο θέαμα όπως επίσης τη μετάδοση των πιο σύγχρονων μεθόδων εκγύμνασης, με το ίδιο αποτέλεσμα αλλά και το άνοιγμα της διεθνούς αγοράς σε έλληνες αθλητές και προπονητές.
- Οι ΕΑΟΟΑ μπορούν να εκμεταλλευτούν την νέα τεχνολογία στους τομείς εκπαίδευσης των εργαζομένων της, αποφέροντας βελτιωμένη απόδοση κι εκσυγχρονισμό των λειτουργιών της. Τα σύγχρονα εργαλεία μπορούν να βοηθήσουν στην απόκτηση μεγάλων δεδομένων και την στατιστική τους ανάλυση, και τελικά την χρησιμοποίησή τους για επαυξημένη απόδοση κι εμπειριστατωμένη λήψη αποφάσεων με την συμμετοχή του υπεύθυνου ΔΑΠ

σε αυτές. Με αυτό τον τρόπο μπορούν επίσης να επιφέρουν βελτίωση της εικόνας της ομοσπονδίας. Και φυσικά για να παραμείνουν σε κορυφαία απόδοση χρειάζεται να είναι ενήμεροι πάντα για τις νέες τεχνολογίες παγκοσμίως.

- Η αποκέντρωση και οι αυτόνομες ομάδες, θα μπορούσε επίσης να ωφελήσει τις ΕΑΟΟΑ. Είναι γεγονός ότι πολλές ομοσπονδίες λειτουργούν με ένα κεντρικό γραφείο μόνο στην Αθήνα και λίγες από αυτές λειτουργούν τις περιφερειακές επιτροπές που τους δίνει την δυνατότητα ο αθλητικός νόμος να λειτουργούν αλλά κι ελάχιστες έχουν περιφερειακά γραφεία σε κάποιο κεντρικό σημεία της χώρας.
- Να σημειώσουμε ότι στις ΕΑΟΟΑ δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί για όλες τις θέσεις εργασίας η εξ αποστάσεως. Όμως επειδή αυτές λειτουργούν ήδη σε κάποιο επίπεδο σε διαφορετικό τόπο από τα κεντρικά γραφεία τους, θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι ήδη ένα κομμάτι της εργασίας κάποιων από τους εργαζόμενούς τους.
- Αφού έχουμε καταγράψει όλα τα παραπάνω οφέλη καταλαβαίνουμε ότι και στις ΕΑΟΟΑ είναι πολύ σημαντικός ο ρόλος του υπεύθυνου ΔΑΠ και φυσικά με όλες αυτές τις αλλαγές στο εργασιακό τοπίο αλλάζει κι ο δικός τους ρόλος, ο οποίος ήταν πραγματικά υποβαθμισμένος σε αυτές.

Βιβλιογραφία

- Argyris, C. and Schon, D. (1977). Organizational learning: A theory of Action Perspective. *Addison-Wesley, Reading, MA*.
- Armstrong, M., (2017), Armstrong's Handbook of Human Resource Management Practice, *Kogan Page, London*, p.5
- BCG (2020a). What 12,000 employees have to say about the future of remote work. <https://www.bcg.com/publications/2020/valuable-productivity-gains-covid-19>
- Beer, M., Spector, B., Lawrence, P.R., Quin, M., Walton, R.E., (1984), *Managing Human Assets, The Free Press, N.Y.*, p.1
- Belout A., Dolan S. L., Saba T. (2001). Trends an emerging practices in human resource management. The Canadian scene. *International Journal of Manpower*. vol. 22, No 3, 2001, pp. 207-215
- Brewster, C., (1995), "Towards a 'European' Model of Human Resource Management". In: *Journal of International Business Studies*, 26, 1-21
- Cerdin J.L., Peretti J.M. (2001). Trends and emerging values in human resource management in France. *International Journal of Manpower*. vol. 22, No 2, 2001, pp. 216-225
- Chelladurai P. and Mandella, A. (2006). Human Resource Management in Olympic Sport Organizations. *Champaign, Ill. Human Kinetics*.
- Cooke F. L., Wood G., Wang M., Veen A., (2018). How far has international HRM travelled? A systematic review of literature on multinational corporations (2000-2014). *Human Resource Management Review (2018)*, Doi: 10.1016/j.hrmr.2018.05.001
- Deloitte (2017). Rewriting the roles for the digital age. 2017 Deloitte Global Human Capital Trends, <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/About-Deloitte/central-europe/ce-global-human-capital-trends.pdf>

- Doherty, A. (1998). Managing our human resources: A review of organizational behaviour in sport. *Journal of Sport Management*, 12, 1–24.
- Guest, D. (2002). ‘Human resource management, corporate performance and employeewellbeing: building the worker into HRM’, *Journal of Industrial Relations*, 44: 3, 335–358.
- Nikandrou I., Apospori E., Stavrou. Papalexandris N. (2004). Changes in HRM in Europe. A longitudinal comparative study among 18 European countries. *Journal of European Industrial Training*, vol. 29, No 7, 2005, pp.541-560, Doi: 10.1108/0309059510621045
- Pfeffer, J., (1998), «The Human Equation – Building Profits by Putting People First”, *Harvard Business School Press, Boston, Massachussets*.
- Storey, J., (2001), *Human Resource Management: A Critical Text*, *Routledge, London*, p.7
- <https://www.bain.com/insights/the-working-future-more-human-not-less-future-of-work-report/>
- <https://www.forbes.com/sites/jeannemeister/2021/01/14/10-hr-trends-for-the-next-normal-of-work/?sh=564288745fc4>
- <https://www.mckinsey.com/business-functions/operations/our-insights/building-the-vital-skills-for-the-future-of-work-in-operations;>
- [https://www.pwc.com/gx/en/services/people-organisation/workforce-of-the-future/workforce-of-the-future-the-competing-forces-shaping-2030-pwc.pdf;](https://www.pwc.com/gx/en/services/people-organisation/workforce-of-the-future/workforce-of-the-future-the-competing-forces-shaping-2030-pwc.pdf)

ΒΡΕΦΙΚΗ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ: ΕΝΑΣ ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΑ ΕΞΕΛΙΣΣΟΜΕΝΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

Λαζαρίδης Γ., Πετίκη Β., Βύρου Χ.
Swimming Family academy

Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται έντονα η ανάγκη των γονέων να εντάξουν σε κάποια αθλητική δραστηριότητα τα παιδιά τους από πολύ μικρή ηλικία. Η βρεφική κολύμβηση κερδίζει συνεχώς έδαφος τόσο στην οικονομική πίτα όσο και στο σύνολο των αθλούμενων. Οι παροτρύνσεις των γιατρών για τα οφέλη της καθώς και για την ηλικία που κάποιο βρέφος μπορεί να ξεκινήσει ποικίλουν σε μεγάλο βαθμό. Το γεγονός αυτό προκαλεί μια σύγχυση σε ένα κομμάτι αρκετά προσοδοφόρο για την επιχείρηση (συνδρομές, σεμινάρια...) αλλά και για τον αθλητισμό. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η δημιουργία μίας κοινής κατευθυντήριας γραμμής, που να μπορεί η κάθε επιχείρηση να ακολουθήσει ώστε να προσφέρει υπηρεσίες βρεφικής κολύμβησης, στο πλαίσιο της δικής της φιλοσοφίας. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε είναι η βιβλιογραφική ανασκόπηση, όπου έγινε διεξοδική διερεύνηση από διάφορες πηγές. Ενδεικτικά, αντλήσαμε στοιχεία από τις παρακάτω ιστοσελίδες (www.swimming.org, www.sta.co.uk, www.e-nomothesia.gr). Από την ανασκόπηση προέκυψε η σημαντικότητα της βρεφικής κολύμβησης. Τα οφέλη της βρεφικής κολύμβησης είναι πολλά, καθώς βελτιώνεται τόσο η φυσική όσο και η κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη του βρέφους. Ωστόσο, τα κενά που υπάρχουν είναι εξίσου σημαντικά και ποικίλα, όπως ποια είναι η κατάλληλη ηλικία για να ξεκινήσουν, η συχνότητα των μαθημάτων και η διάρκεια τους. Το γενικό πλαίσιο χρειάζεται αρκετή δουλειά και ενδελεχή μελέτη γιατί και το ίδιο το βρέφος - πελάτης είναι αρκετά ιδιόρρυθμο, καθώς μπορεί να εμφανίσει ξαφνικά μια υπεραισθησία στο χλώριο. Ελλείψεις υπάρχουν ακόμη και στον τρόπο λειτουργίας της ίδιας της κολυμβητικής δεξαμενής καθώς δεν υπάρχει κάποιο καθορισμένο νομοθετικό πλαίσιο για τις συνθήκες λειτουργίας της όπως η θερμοκρασία και το επίπεδο υπολειμματικού χλωρίου με βάση τις ιδιαιτερότητες του πελάτη - βρέφους, ενώ φυσικά δεν αναφερόμαστε σε θεραπευτικές συνεδρίες. Συμπερασματικά, σε μία χώρα σαν την Ελλάδα, όπου το υγρό στοιχείο βρίσκεται παντού, είναι σημαντικό να αφιερώσουμε χρόνο και προσπάθεια ώστε να εντάξουμε την βρεφική κολύμβηση από μικρή ηλικία στα παιδιά μας, συνδυάζοντας όμως γνώσεις από πολλές ειδικότητες δημιουργώντας έτσι μια κοινή πολιτική και εκπαιδευτική γραμμή.

Λέξεις - κλειδιά: βρεφική κολύμβηση, κοινή κατευθυντήρια γραμμή, οικονομική ανέλιξη

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΕΕΔΑΑ

**Μπέη, Α., Σπηλιώτη, Κ., Μανασής, Β., Θαμνόπουλος, Ι. & Αυθίνος, Ι.
ΤΕΦΑΑ, ΕΚΠΑ**

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η συστηματική καταγραφή και ακολούθως η ποσοτική ανάλυση και ποιοτική ταξινόμηση των δημοσιευμένων επιστημονικών εργασιών στα πρακτικά συνεδρίων της Ελληνικής Επιστημονικής Εταιρείας Διοίκησης Αθλητισμού και Αναψυχής (ΕλλΕΕΔΑΑ). Από τα 21 συνολικά συνέδρια που έχουν διεξαχθεί μέχρι σήμερα (1996-2021), τα επτά διοργανώθηκαν στη Θεσσαλονίκη και τα υπόλοιπα σε 10 διαφορετικές πόλεις της χώρας. Χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου, διερευνήθηκαν Ν=807 επιστημονικές εργασίες (Μ.Ο. ανά συνέδριο 38,43), οι οποίες είχαν έκταση 2.366 σελίδες (Μ.Ο. 2,92). Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το 75,96% των εργασιών δημοσιεύθηκε με τη μορφή τρισελίδης εργασίας και το 24,04% με τη μορφή περίληψης. Οι περισσότερες εργασίες εκπονήθηκαν από ομάδα συγγραφέων (συνήθως δύο έως τέσσερις), το πλήθος των συγγραφέων ήταν 2.299 από τους οποίους το 69,03% ήταν άνδρες.

Οι περισσότερες ήταν στις θεματικές ενότητες της Κινητικής Αναψυχής (24,16%), του Μάνατζμεντ (16,60%) και γενικά του Αθλητικού Τομέα (14,99%). Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα με τις περισσότερες εργασίες ήταν: α) το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (24,13%), β) το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (16,25%) και γ) το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (14,37%).

Συμπερασματικά, όπως δείχνει η σχεδόν αδιάλειπτη διοργάνωσή του τα τελευταία 20 χρόνια, το πλήθος των συγγραφέων, ο αριθμός και το είδος των επιστημονικών εργασιών που δημοσιεύθηκαν στα πρακτικά, το ετήσιο συνέδριο της ΕλλΕΕΔΑΑ αποτελεί ιδιαίτερο και πολύ σημαντικό γεγονός για το αθλητικό μάνατζμεντ στη χώρα.

Λέξεις κλειδιά: ανάλυση περιεχομένου, συνέδριο ΕλλΕΕΔΑΑ, αθλητικό μάνατζμεντ

Εισαγωγή

Το αθλητικό μάνατζμεντ αφορά στη μελέτη και πρακτική ατόμων, δραστηριοτήτων, επιχειρήσεων και οργανισμών, που εμπλέκονται στην παραγωγή, τη διευκόλυνση, την προώθηση ή την οργάνωση οποιασδήποτε αθλητικής δραστηριότητας ή αθλητικού προϊόντος (Eksteen, 2014). Λόγω της σπουδαιότητάς του αποτελεί γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος σπουδών των Σ.Ε.Φ.Α.Α. της χώρας, καθώς και του Τμήματος Οργάνωσης & Διαχείρισης Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Στο πλαίσιο της επικαιροποίησης, ανανέωσης και διάδοσης της επιστημονικής γνώσης του αθλητικού μάνατζμεντ, σε όλο τον κόσμο πραγματοποιούνται επιστημονικά συνέδρια, στα οποία παρουσιάζονται επιστημονικές εργασίες που δημοσιεύονται στα πρακτικά τους.

Αν και η καταγραφή, η ταξινόμηση και η παρουσίαση των επιστημονικών εργασιών των συνεδρίων, ως σύνολο παραγωγής νέας γνώσης στο γνωστικό αντικείμενο της αθλητικής διοίκησης, είναι πολύ σημαντικό στοιχείο, δεν έχει υπάρξει κάποια αντίστοιχη προσπάθεια να καταγραφεί και να ταξινομηθεί το συνολικό επιστημονικό έργο των συνεδρίων της ΕλλΕΕΔΑΑ.

Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήτανη συστηματική καταγραφή και ακολούθως η ποσοτική ανάλυση και ποιοτική ταξινόμησητων δημοσιευμένων επιστημονικών εργασιών στα πρακτικά των συνεδρίων της ΕλλΕΕΔΑΑ.

Σύντομη βιβλιογραφική ανασκόπηση

Η ΕλλΕΕΔΑΑ είναι μία επιστημονική εταιρία, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που ιδρύθηκε το 1993 με παρούσα έδρα στη Θεσσαλονίκη έχοντας ως κύριο σκοπό την προαγωγή και την ανάπτυξη του ευρύτερου κλάδου του αθλητικού μάνατζμεντ στη χώρα. Η ΕλλΕΕΔΑΑ στο πλαίσιο της επιστημονικής της δραστηριότητας, διοργανώνει ετήσιο Συνέδριο Οργάνωσης, Διοίκησης Αθλητισμού και Αναψυχής με παρουσία εγγεγραμμένων συνέδρων. Στο πλαίσιο του συνεδρίου, οργανώνονται εξειδικευμένες συζητήσεις στρογγυλής τράπεζας, παρουσιάζονται επιστημονικές εργασίες και διεξάγονται θεματικά σεμινάρια που καλύπτουν το ευρύτερο πεδίο της αθλητικής διοίκησης, της αναψυχής και του ελεύθερου χρόνου (ΕλλΕΕΔΑΑ, 1996).

Το πρώτο συνέδριο της ΕλλΕΕΔΑΑ πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1996 με τίτλο «Εθνική Αθλητική Πολιτική: Παράμετροι και Προοπτικές της Οργάνωσης και Διοίκησης του Ελληνικού Αθλητισμού» (ΕλλΕΕΔΑΑ, 2022). Από το 2001 διοργανώνεται σε ετήσια βάση και με αυτόν τον τρόπο, εδραιώθηκε σταδιακά στη συνείδηση των επιστημόνων αλλά και όλων όσοι ασχολούνται με το επιστημονικό αθλητικό μάνατζμεντ. Στο πλαίσιο του συνεδρίου, εκδίδονται πρακτικά από τα οποία μπορούν να αντληθούν πληροφορίες για τον τομέα του αθλητικού μάνατζμεντ, να γνωστοποιηθούν καινούργιες έρευνες και νέες γνώσεις. Στο συνεχώς αναπτυσσόμενο κλάδο του αθλητικού μάνατζμεντ τα πρακτικά του συνεδρίου της ΕλλΕΕΔΑΑ, αποτελούν μια χρήσιμη πηγή γνώσης.

Η ανάλυση περιεχομένου των επιστημονικών δημοσιεύσεων επιτρέπει τον εντοπισμό τάσεων του εξεταζόμενου επιστημονικού κλάδου (Mondello & Pedersen 2003). Αν και έχουν γίνει σχετικές μελέτες για το περιεχόμενο των περιοδικών στην Ελλάδα και το εξωτερικό, δεν βρέθηκε στη βιβλιογραφία σχετική έρευνα για τη διερεύνηση και ταξινόμηση του σχετικού επιστημονικού έργου των πρακτικών συνεδρίων του αθλητικού μάνατζμεντ. Όσον αφορά τα επιστημονικά περιοδικά, σχετικές έρευνες έχουν πραγματοποιηθεί για το περιοδικό Διοίκησης Αθλητισμού και Αναψυχής της ΕλλΕΕΔΑΑ (Παπαγεωργίου κ.α., 2020), το Journal of Sports Economics (Mondello & Pedersen 2003), το Journal of Sports Management (Pitts & Pedersen, 2005), το European Journal of Sport Management και το European Sport Management Quarterly (Pitts, Danylchuk, & Quarterman, 2014).

Μεθοδολογία

Η παρούσα εργασία αποτελεί μία περιγραφική ανάλυση περιεχομένου των πρακτικών του ετήσιου συνεδρίου της ΕλλΕΕΔΑΑ. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν από την επίσημη ιστοσελίδα της ΕλλΕΕΔΑΑ (<https://www.elleda.gr/συνέδρια>) και αναλύθηκαν με περιγραφική στατιστική. Για την εγκυρότητα και την αξιοπιστία της έρευνας, δημιουργήθηκε σχετικό ερευνητικό πρωτόκολλο ποσοτικής καταγραφής και ποιοτικής ταξινόμησης των δεδομένων με τη χρήση του λογιστικού προγράμματος Microsoft excel 365.

Αποτελέσματα

Διοργανώθηκαν από την ΕλλΕΕΔΑΑ 21 συνολικά συνέδρια (από το 1996 έως το 2021), από τα οποία τα επτά στη Θεσσαλονίκη, τέσσερα στην Αθήνα, δύο στην Πάτρα και από ένα σε οκτώ άλλες πόλεις (Τρίκαλα, Ηράκλειο, Καβάλα, Αλεξανδρούπολη, Σπάρτη, Σέρρες, Πειραιάς και Βόλος). Δημοσιεύθηκαν συνολικά $N=807$ επιστημονικές εργασίες (Μ.Ο. ανά συνέδριο 38,43), από τις οποίες οι 613 (75,96%) με τη μορφή τρισέλιδης εργασίας και 194 (24,04%) με τη μορφή περίληψης. Το σύνολο των δημοσιευμένων σελίδων ήταν 2.366 με μέσο όρο 2,92 σελίδες ανά επιστημονική εργασία.

Ως προς την ποιοτική ανάλυση, οι εργασίες ταξινομήθηκαν σε επτά θεματικές ενότητες με την Κινητική Αναψυχή να βρίσκεται στην πρώτη θέση ($f=195$, 24,16%) και να ακολουθεί το Μάνατζμεντ ($f=134$, 16,60%), γενικά ο Αθλητικός Τομέας ($f=121$, 14,99%) και το Μάρκετινγκ ($f=108$, 13,38%). Με μικρότερα ποσοστά εμφανίζονται τα Οικονομικά ($f=31$, 3,84%) και το Αθλητικό Δίκαιο ($f=16$, 1,98%). Στην κατηγορία «Λοιπά Θέματα» ($f=202$, 25,03%), όπου εντάχθηκαν οι εργασίες που δεν εμπίπτουν σε καμία από τις παραπάνω κατηγορίες, περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, θέματα που σχετίζονται με την ψυχολογία, την παρακίνηση, τον στρατό και τη θρησκεία.

Στις εργασίες συμμετείχαν 2.299 συνολικά συγγραφείς, από τους οποίους $f=1.587$ (69,03%) ήταν άνδρες και $f=712$ (30,97%) γυναίκες. Επικεντρώνοντας στον πρώτο συγγραφέα, το ποσοστό των γυναικών ανέρχεται στο 37,42%. Αναλύοντας τα χαρακτηριστικά των συγγραφέων, βρέθηκε πως οι περισσότερες εργασίες έχουν τρεις συγγραφείς ($f=199$, 24,66%), δύο ($f=187$, 23,87%) και τέσσερις συγγραφείς ($f=187$, 23,17%) αντίστοιχα. Από έναν συγγραφέα εκπονήθηκαν $f=154$ (19,08%) εργασίες ενώ υπήρξαν και $f=3$ (0,35%) εργασίες στις οποίες συμμετείχαν επτά τουλάχιστον συγγραφείς.

Στην διερεύνηση του φορέα, βρέθηκε πως οι περισσότεροι συγγραφείς προέρχονται από το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης ($f=554$, 24,13%), το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου ($f=373$, 16,25%), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ($f=330$, 14,37%), το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας ($f=239$, 10,41%) και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών ($f=197$, 8,58%). Μικρότερη συμμετοχή είχαν, η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού ($f=90$, 3,92%), το ΤΕΦΑΑ Σερρών ($f=84$, 3,66%), Διάφορες Εταιρίες ($f=71$, 3,14%), φορείς του Εξωτερικού ($f=84$, 3,48%) και οι Δήμοι ($f=43$, 1,87%), ενώ $f=234$ (10,19%) συγγραφείς προέρχονται από άλλα ΑΕΙ της χώρας.

Συζήτηση – Συμπεράσματα

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, όπως δείχνει η σχεδόν αδιάλειπτη διοργάνωσή του τα τελευταία 20 χρόνια, το πλήθος των συγγραφέων, το είδος και ο αριθμός των επιστημονικών εργασιών που δημοσιεύθηκαν στα πρακτικά, το ετήσιο συνέδριο της ΕλλΕΕΔΑΑ αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό γεγονός για το αθλητικό μάνατζμεντ.

Οι συγγραφείς προτιμούν να δημοσιεύουν σε μορφή τρισέλιδης εργασίας διότι με αυτόν τον τρόπο μπορούν να αναπτύξουν και να παρουσιάσουν πιο αναλυτικά το περιεχόμενο της μελέτης τους. Αναλύοντας τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των επιστημονικών εργασιών, το μεγαλύτερο ποσοστό εμφανίζει η θεματική ενότητα Κινητική Αναψυχή με 24,16%, γεγονός που ίσως είναι αναμενόμενο καθώς αφενός

μεν, ο όρος εμπεριέχεται στην ονομασία του οργανισμού και αποτελεί βασικό στοιχείο του συνεδρίου, αφετέρου δε, τα τελευταία χρόνια η εξάπλωση και ανάπτυξη του συγκεκριμένου κλάδου είναι ραγδαία.

Στη μελέτη των Pitts και Pedersen (2005) για το περιοδικό *Journal of Sport Management* και τη μελέτη των Παπαγεωργίου κ.ά. (2020) για το περιοδικό της ΕΛΛΕΕΔΑΑ, διαπιστώνεται ότι τα θέματα αθλητικού μάνατζμεντ εξετάζονται από το 30.0% και 61.0% των άρθρων αντίστοιχα.

Οι περισσότερες εργασίες εκπονούνται από ομάδα συγγραφέων (συνήθως δύο έως τέσσερις) από τους οποίους το 69,03% ήταν άνδρες, πολύ κοντά στο αντίστοιχο εύρημα (61.0%) της έρευνας των Pitts και Pedersen (2005). Αρκετά υψηλότερη ήταν η συμμετοχή των ανδρών (78.0%) στην έρευνα των Pitts, Danylchuk και Quarterman (2014) όπως και στην αντίστοιχη των Mondello και Pedersen (2003) (95,3%).

Όπως και στην αντίστοιχη έρευνα που πραγματοποιήθηκε για το περιοδικό της ΕΛΛΕΕΔΑΑ (Παπαγεωργίου κ.ά., 2020), το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης αναδείχθηκε ως ο φορέας με τη μεγαλύτερη παρουσία στις επιστημονικές εργασίες του συνεδρίου της ΕΛΛΕΕΔΑΑ. Το γεγονός αυτό δείχνει την έντονη επιστημονική δραστηριότητα των στελεχών του ιδρύματος, συμβάλλοντας έτσι συστηματικά στην ανάπτυξη του αθλητικού μάνατζμεντ στη χώρα.

Προτείνεται για περαιτέρω έρευνα, η διερεύνηση των βιβλιογραφικών αναφορών στις εργασίες των πρακτικών του συνεδρίου από άλλες επιστημονικές εργασίες και επιστημονικά άρθρα.

Βιβλιογραφία

- Eksteen, E (2014). *Sport Management: Manual for Sport Management*. Potchefstroom: North-West University.
- Mondello, M. J., & Pedersen, P. M. (2003). A content analysis of the *Journal of Sports Economics*. *Journal of Sports Economics*, 4(1), 64-73.
- Pitts, B., Danylchuk, K., & Quarterman, J. (2014). A content analysis of the European Sport Management Quarterly and its predecessor the European Journal for Sport Management: 1984-2012. *CHOREGLIA Sport Management International Journal*, 10, 45-72.
- Pitts, B., & Pedersen, P. M. (2005). Examining the body of knowledge in sport management: a content analysis of the *Journal of Sport Management*. *Sport Management & Related Topics Journal*, 2(1), 33-52.
- ΕΛΛΕΕΔΑΑ (1996). Παρουσίαση της Ελλ.Ε.Δ.Α. *Πρακτικά του 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ελληνικής Εταιρείας Διοίκησης Αθλητισμού*, 26-28 Σεπτεμβρίου, Θεσσαλονίκη.
- ΕΛΛΕΕΔΑΑ (2022). *Πρακτικά του 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ελληνικής Εταιρείας Διοίκησης Αθλητισμού*. Ανακτήθηκε την 1^η Νοεμβρίου 2022 από https://www.elleda.gr/sites/default/files/1-synedrio_0.pdf
- Παπαγεωργίου, Σ., Αυθίνος, Ι., Θαμνόπουλος, Ι., & Γαργαλιάνος, Ι. (2020). Η βιβλιογραφία του αθλητικού management στην Ελλάδα: ανάλυση των δημοσιεύσεων στο περιοδικό της (ΕΛΛΕΕΔΑΑ). *Πρακτικά του 20^{ου} Συνεδρίου Διοίκησης Αθλητισμού και Αναψυχής*, 24-26 Ιανουαρίου, Θεσσαλονίκη.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΘΕΝΩΣΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ
Χριστοφορίδου, Ε.¹, Υφαντίδου Γ.¹, Γεροδήμος Β.², Μάλλιου Π.¹

1. ΤΕΦΑΑ, ΔΠΘ
2. ΤΕΦΑΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Περίληψη

Η επαγγελματική εξουθένωση (burnout) είναι το ψυχολογικό σύνδρομο συναισθηματικής εξάντλησης, αποπροσωποποίησης και του αισθήματος μειωμένης προσωπικής επίτευξης, που μπορούν να παρατηρηθούν σε επαγγελματίες, που εργάζονται με άλλους ανθρώπους σε τομείς κοινωνικών υπηρεσιών. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να εξετάσει εάν οι νοσηλευτές αντιμετωπίζουν υψηλά επίπεδα επαγγελματικής εξουθένωσης και να εντοπιστούν οι παράγοντες που την επηρεάζουν. Η έρευνα στοχεύει να μελετήσει εάν τα δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, προϋπηρεσία, οικογενειακή κατάσταση, εκπαίδευση) επηρεάζουν τα επίπεδα της επαγγελματικής εξουθένωσης των νοσηλευτών. Τελικός στόχος είναι η διατύπωση παρεμβάσεων και προτάσεων αντιμετώπισης του φαινομένου. Το δείγμα της έρευνας ήταν 125 νοσηλευτές του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Αλεξανδρούπολης. Για τη μέτρηση της επαγγελματικής εξουθένωσης των νοσηλευτών χρησιμοποιήθηκε το Ερωτηματολόγιο Καταγραφής της Επαγγελματικής Εξουθένωσης (Maslach Burnout Inventory, MBI- Maslach & Jackson, 1986). Στην παρούσα έρευνα δε βρέθηκε ότι τα δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, εκπαίδευση) επηρεάζουν σημαντικά την επαγγελματική εξουθένωση. Όμως, στην αλληλεπίδραση του ανεξάρτητου παράγοντα «προϋπηρεσία» σε σχέση με τις τρεις εξαρτημένες διαστάσεις (συναισθηματική εξάντληση, αποπροσωποποίηση και έλλειψη προσωπικών επιτευγμάτων), διαπιστώθηκε ότι υπάρχει διαφοροποίηση της επαγγελματικής εξουθένωσης των νοσηλευτών με τα χρόνια προϋπηρεσίας τους. Οι νοσηλευτές/τριες βιώνουν υψηλά ποσοστά επαγγελματικής εξουθένωσης λόγω της διαπροσωπικής επαφής με τους ασθενείς καθώς εκθέτουν τον εαυτό τους σε υψηλές και χρόνιες συναισθηματικές απαιτήσεις. Επομένως, η καταπολέμηση της επαγγελματικής εξουθένωσης, δε θα πρέπει να θεωρείται μόνο ατομική υπόθεση αλλά και υπόθεση όλων όσοι ευθύνονται για τη δημιουργία νοσηρών συνθηκών διαβίωσης και εργασίας. Συνεπώς θα πρέπει να γίνουν παρεμβάσεις σε Ατομικό Επίπεδο, παρεμβάσεις σε Οργανωτικό Επίπεδο και παρεμβάσεις από την Πολιτεία για την πρόληψη και την καταπολέμηση του συνδρόμου κυρίως στη μετά COVID-19 εποχή.

Λέξεις κλειδιά: Επαγγελματική εξουθένωση, νοσηλευτές, συναισθηματική εξάντληση, αποπροσωποποίηση, προσωπική επίτευξη

Εισαγωγή

Τη δεκαετία του '70 ξεκίνησε το ενδιαφέρον για να ερευνηθεί το θέμα της επαγγελματικής εξουθένωσης, όταν πρωτοχρησιμοποιήθηκε αυτός ο όρος από τον Freudenberger (1974) ώστε να περιγραφούν οι ομοιότητες στη συμπεριφορά των εργαζομένων σε ιδρύματα, όπου εργαζόταν και ο ίδιος. Έτσι, όρισε ως «επαγγελματική εξουθένωση», το βίωμα της αποτυχίας και εξάντλησης που ένιωθαν οι εργαζόμενοι καθώς και η ανικανότητα τους να λειτουργήσουν αποτελεσματικά στον επαγγελματικό χώρο, ως αποτέλεσμα του συνεχόμενου εργασιακού άγχους.

Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια η έρευνα επεκτάθηκε, ενώ σήμερα ως πλέον αποδεκτός ορισμός είναι αυτός των Maslach και Jackson (1981b) σύμφωνα με τους οποίους ως επαγγελματική εξουθένωση ορίζεται *«το ψυχολογικό σύνδρομο συναισθηματικής εξάντλησης, αποπροσωποποίησης και του αισθήματος μειωμένης προσωπικής επίτευξης που μπορούν να παρατηρηθούν σε διάφορους επαγγελματίες που εργάζονται με άλλους ανθρώπους σε κάποιους τομείς»*. «Η συναισθηματική εξάντληση συνδέεται με τα αισθήματα της συναισθηματικής εξουθένωσης και του συναισθηματικού αδιεξόδου. Η αποπροσωποποίηση συνδέεται με την αρνητική ή απρόσωπη αντίδραση σε άλλους ανθρώπους που συνήθως είναι οι αποδέκτες των υπηρεσιών μέριμνας των άλλων». Επίσης, κατά τους Schaufeli, Maslach και Marek (1993), μειωμένη προσωπική επίτευξη είναι «η αρνητική εικόνα του εαυτού του/της σε σχέση με τη συμπεριφορά του/της στον εργασιακό χώρο».

Ερευνητικοί στόχοι

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να εξετάσει εάν οι νοσηλευτές αντιμετωπίζουν υψηλά επίπεδα επαγγελματικής εξουθένωσης καθώς και να εντοπιστούν οι παράγοντες που επηρεάζουν. Ταυτόχρονα, λοιπόν, με την διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο η επαγγελματική εξουθένωση αναπτύσσεται στο νοσηλευτικό προσωπικό, η έρευνα στοχεύει να μελετήσει εάν τα δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, χρόνια προϋπηρεσίας, οικογενειακή κατάσταση, εκπαίδευση) επηρεάζουν τα επίπεδα της επαγγελματικής εξουθένωσης των νοσηλευτών. Τελικός στόχος είναι η διατύπωση Παρεμβάσεων και Προτάσεων αντιμετώπισης του φαινομένου για την απόδοση λύσεων και αποτελεσματικότερης διαχείρισης των καθημερινών εργασιακών προβλημάτων και στάσης του νοσηλευτή απέναντι σε αυτά.

Βιβλιογραφική Ανασκόπηση

Εκτενείς έρευνες διενεργήθηκαν για το σύνδρομο της επαγγελματικής εξουθένωσης σε επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών όπως εκπαιδευτικούς, νοσηλευτές, κοινωνικούς λειτουργούς, νομικούς, ψυχολόγους, γραμματείς ή διευθυντές, αθλητές, βιβλιοθηκονόμους (Koustelios & Tsiggilis, 2005). Διαπιστώθηκε ότι το σύνδρομο Burnout ευδοκιμεί κυρίως στο χώρο της υγείας όπως για παράδειγμα στους παθολόγους, τους οδοντίατρους, τους/τις νοσηλευτές/τριες, τους φυσιοθεραπευτές και τους κοινωνικούς λειτουργούς. Το Burnout έχει αναγνωριστεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας ως ιατρική διαταραχή σύμφωνα με την 11η αναθεώρηση της διεθνούς ταξινόμησης των ασθενειών (ICD11) και σημαντικό πρόβλημα που σχετίζεται καθαρά με τον επαγγελματικό χώρο (WHO, 2018; Pellerone, Rapisarda, Trischitta, Vitale, & Ramaci, 2020). Ιδιαίτερα επιρρεπείς θεωρούνται οι νοσηλευτές/25% των οποίων η επαγγελματική εξουθένωση φαίνεται να παρουσιάζει επιπτώσεις, με κίνδυνο το 1/3 εξ αυτών να κινδυνεύει κυρίως με εμφάνιση ψυχικών διαταραχών, ενώ παράλληλα παρατηρούνται και υψηλά ποσοστά αυτοκτονιών σε αυτή την επαγγελματική ομάδα (Poncetetal., 2007). Σε αυτό συμβάλει καθοριστικά μεταξύ άλλων και η σύγκρουση ρόλων καθώς ο νοσηλευτής βιώνει μια αναντιστοιχία μεταξύ οδηγιών ή απαιτήσεων που αντιστοιχούν στον ρόλο του (Layan & Atarwaman, 2020). Στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξαν οι Manas, Diaz-Funez, Pecino, Lopez-Liria, Padilla και Aguilar-Parra (2018), καθώς υποστήριξαν ότι η έλλειψη σαφώς καθορισμένων διαδικασιών στον χώρο εργασίας, θα οδηγήσει τους εργαζόμενους σε αρνητικές συναισθηματικά καταστάσεις οι οποίες με τη σειρά τους επηρεάζουν την απόδοση και τη συνεργασία μεταξύ των εργαζομένων (Al-Malki&Juan, 2018).

Το νοσηλευτικό προσωπικό που εργάζεται σε ψυχιατρικά νοσοκομεία, σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας, σε ογκολογικά τμήματα, σε τμήματα με ασθενείς του AIDS, σε τμήματα Επειγόντων Περιστατικών, σε παθολογικές και χειρουργικές κλινικές, βιώνουν πιο συχνά το σύνδρομο της επαγγελματικής εξουθένωσης που μπορεί να τους οδηγήσει σε κατάθλιψη ή απόπειρα αυτοκτονίας (Zhu, Wang, Wang, Lan & Wu, 2006) καθώς επηρεάζεται σοβαρά η λειτουργικότητα του ατόμου.

Πίνακας 1. Τομείς λειτουργικότητας του ατόμου που επηρεάζονται από το ΣΕΕ (Figley, 1995).

Γνωσιακός τομέας:	Έκπτωση στη συγκέντρωση, χαμηλή αυτοεκτίμηση, απάθεια, έλλειψη ευελιξίας, αποπροσανατολισμός, τελειομανία, ενασχόληση με τραυματικές εμπειρίες και ιδέες αυτοκαταστροφής
Συναισθηματικό επίπεδο:	Αισθήματα αδυναμίας, ενοχής, θυμού, φόβου, θλίψης, κατάθλιψης
Επίπεδο συμπεριφοράς:	Ανυπομονησία, κοινωνική απόσυρση, παλινδρομήσεις σε προηγούμενα στάδια ανάπτυξης, διαταραχές ύπνου, εφιάλτες, διατροφικές διαταραχές, εγρήγορση, επιρρέπεια στα ατυχήματα
Πνευματικό-θρησκευτικό επίπεδο:	Υπαρξιακοί προβληματισμοί
Διαπροσωπικές σχέσεις:	Απομόνωση, θυμός και ενοχές, διαπροσωπικές συγκρούσεις
Ψυχοσωματικός τομέας:	Έντονη εφίδρωση, ταχύπνοια, αύξηση της ταχύτητας σφυγμού, δύσπνοια, μυϊκοί πόνοι, ίλιγγος, αποπροσανατολισμός
Εργασιακός τομέας:	Χαμηλό ηθικό, χαμηλή αποδοτικότητα, ευερεθιστότητα, διαπληκτισμοί

Αργότερα ακολούθησαν αρκετές έρευνες οι οποίες επιχειρήσαν να κάνουν συσχέτιση μεταξύ των όρων «επαγγελματική εξουθένωση», «stress-εργασιακό άγχος» και «εργασιακή ικανοποίηση» (Μυλωνάς, 2018), όπως για παράδειγμα η μελέτη των Szromek και Wolniak (2020) σχετικά με την επαγγελματική ικανοποίηση που βιώνουν οι ακαδημαϊκοί ώστε να αξιολογήσει το επίπεδο ικανοποίησής τους από την επιστημονική εργασία μεταξύ των ερευνητών. Η μελέτη της Γεντή (2021) αποδεικνύει ότι το επαγγελματικό άγχος, η επαγγελματική εξουθένωση και η μειωμένη επαγγελματική ικανοποίηση είναι μια πραγματικότητα στον χώρο των Καθηγητών Φυσικής Αγωγής και εκπαιδευτών αεροβικής γυμναστικής και χορού ενώ η έρευνα της Καραγιάννη (2018) για τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αποδεικνύει πως η επίτευξη δυσκολότερων στόχων, επιφέρει μεγαλύτερη ικανοποίηση αρκεί να υπάρχει ισορροπία πρόκλησης και πιθανότητας επίτευξης, προς αποφυγή απογοήτευσης ή αντίθετου αποτελέσματος.

Μεθοδολογία

Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας που χρησιμοποιήθηκε ήταν 125 νοσηλευτές του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Αλεξανδρούπολης και η επιλογή τους έγινε

με τυχαία δειγματοληψία. Οι συμμετέχοντες ήταν 15 άνδρες (12%) και 110 γυναίκες (88%).

Όργανα μέτρησης

Για την μέτρηση της επαγγελματικής εξουθένωσης των νοσηλευτών χρησιμοποιήθηκε το Ερωτηματολόγιο Καταγραφής της Επαγγελματικής Εξουθένωσης (Maslach Burnout Inventory, MBI- Maslach & Jackson, 1986). Προηγούμενες μελέτες στην Ελλάδα επιβεβαίωσαν την αξιοπιστία και την παραγοντική δομή του ερωτηματολογίου (MBI) σε διαφορετικούς επαγγελματικούς χώρους (Papadatou, Anagnostopoulos, Monos, 1994; Κουστέλιος, 2000). Το ερωτηματολόγιο αυτό περιλαμβάνει 22 ερωτήσεις (items) και μετρά τρεις διαστάσεις της επαγγελματικής εξουθένωσης: α) την συναισθηματική εξάντληση, β) την αποπροσωποποίηση και γ) την έλλειψη προσωπικών επιτευγμάτων. Για να απαντήσουν οι ερωτώμενοι χρησιμοποιήθηκε μια επταβάθμια κλίμακα: ποτέ (0), μερικές φορές το χρόνο ή λιγότερο (1), μία φορά το μήνα ή λιγότερο (2), μερικές φορές το μήνα (3), μία φορά τη βδομάδα (4), μερικές φορές τη βδομάδα (5), κάθε μέρα (6).

Διαδικασία Μέτρησης

Τα ερωτηματολόγια μοιράστηκαν στους εργαζόμενους στην προ COVID-19 περίοδο. Επεστράφησαν συμπληρωμένα από το νοσηλευτικό προσωπικό 125 ερωτηματολόγια. Όλο το δείγμα της έρευνας ενημερώθηκε ότι η συμμετοχή του είναι εθελοντική και στις απαντήσεις του θα τηρηθεί απόλυτη εχεμύθεια.

Στατιστική ανάλυση

Υπολογίστηκαν τιμές περιγραφικής στατιστικής για τις μεταβλητές του δείγματος. Για συγκρίσεις μεταξύ των ανεξάρτητων δειγμάτων χρησιμοποιήθηκε η δοκιμασία ANOVA. Τα δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, προϋπηρεσία, οικογενειακή κατάσταση, εκπαίδευση) θεωρήθηκαν ανεξάρτητες μεταβλητές, ενώ οι κλίμακες του ερωτηματολογίου εξαρτημένες. Για την μέτρηση της αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής Cronbach's α σε κάθε εξεταζόμενο επίπεδο. Ως ικανοποιητικό επίπεδο αξιοπιστίας ορίστηκε η τιμή του δείκτη Cronbach α να είναι μεγαλύτερη του 0.7.

Αποτελέσματα

Έλεγχος αξιοπιστίας

Η τιμή του δείκτη ήταν συνολικά για το ερωτηματολόγιο: 0.751 (22 ερωτήσεις). Για τη διάσταση της Συναισθηματικής εξάντλησης: 0.833 (9 ερωτήσεις). Για τη διάσταση της Αποπροσωποποίησης: 0.726 (5 ερωτήσεις). Για τη διάσταση της Έλλειψης προσωπικών επιτευγμάτων: 0.777 (8 ερωτήσεις). Στην παρούσα έρευνα δεν βρέθηκε ότι τα δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, εκπαίδευση) επηρεάζουν σημαντικά την επαγγελματική εξουθένωση.

Όμως, στην αλληλεπίδραση του ανεξάρτητου παράγοντα «προϋπηρεσία» σε σχέση με τις τρεις εξαρτημένες κατηγορίες (συναισθηματική εξάντληση, αποπροσωποποίηση και έλλειψη προσωπικών επιτευγμάτων), διαπιστώθηκε ότι υπάρχει διαφοροποίηση της επαγγελματικής εξουθένωσης των νοσηλευτών με τα χρόνια προϋπηρεσίας τους.

Πίνακας 2. Δοκιμασία ANOVA, έτη προϋπηρεσίας

ANOVA					
		Βαθμός ελευθερίας	M.O.	F	P
Συναισθηματική εξάντληση	BetweenGroups	2	307,732	2,267	,108
	WithinGroups	122	135,742		
	Total	124			
Αποπροσωποποίηση	BetweenGroups	2	207,686	4,724	,011
	WithinGroups	122	43,966		
	Total	124			
Έλλειψη προσωπικών επιτευγμάτων	BetweenGroups	2	93,083	1,031	,360
	WithinGroups	122	90,323		
	Total	124			

Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκαν, οι *posthoc* δοκιμές με τη δοκιμασία Scheffe (Πίνακας 3). Από τον πίνακα καταδεικνύεται ότι η διαφορά στην κλίμακα της αποπροσωποποίησης οφείλεται στη διαφορά μεταξύ των νοσηλευτών με <10 έτη προϋπηρεσίας, σε σχέση με αυτούς που έχουν 11-20 έτη προϋπηρεσίας ($p=0.012$). Και οι δύο ομάδες δεν έχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές αναφορικά με την κατηγορία >21 έτη προϋπηρεσίας. Για να ερμηνεύσουμε ορθά τα παραπάνω αποτελέσματα, χρειάζεται να αντιπαραβάλλουμε τις μέσες τιμές των κλιμάκων του MBI στις τρεις ομάδες ετών προϋπηρεσίας.

Πίνακας 3. Μέσες τιμές των κλιμάκων του MBI στις τρεις ομάδες ετών προϋπηρεσίας.

Κατηγορία Ετών Προϋπηρεσίας		Αποπροσωποποίηση	Συναισθηματική εξάντληση	Έλλειψη προσωπικών επιτευγμάτων
<10	Μέση τιμή	7,792	21,830	33,358
	Τυπ. Απόκλιση	6,5114	12,1350	9,4281
11-20	Μέση τιμή	11,886	26,409	34,250
	Τυπ. Απόκλιση	6,7072	12,1067	10,1892
>21	Μέση τιμή	8,893	21,643	36,536
	Τυπ. Απόκλιση	6,7349	9,8139	8,4612
Σύνολο	Μέση τιμή	9,480	23,400	34,384
	Τυπ. Απόκλιση	6,8269	11,7693	9,5062

Συζήτηση

Από την έρευνα προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος είναι γυναίκες, ενώ μόλις το 12% αυτού είναι άνδρες. Η υπεροχή των γυναικών στο νοσηλευτικό επάγγελμα είναι γνωστή αν και νεότερες μελέτες αναφέρουν μια αυξητική τάση των αντρών στο επάγγελμα. Η ηλικία των ερωτηθέντων κυμαίνεται κυρίως μεταξύ 44 και 53 ετών, ενώ η οικογενειακή τους κατάσταση, όπως δηλώνουν οι ίδιοι είναι παντρεμένοι. Όσον αφορά το εκπαιδευτικό τους επίπεδο, η πλειοψηφία των νοσηλευτών δηλώνουν απόφοιτοι ανώτερης εκπαίδευσης ενώ η επαγγελματική τους εμπειρία κυμαίνεται κατά πλειοψηφία μεταξύ 0 και 5 ετών και μεταξύ 16 και 20 ετών εργασίας.

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προκύπτει αναφορικά με την προϋπηρεσία ότι οι νοσηλευτές βιώνουν μια αύξηση της «αποπροσωποποίησης» και της «συναισθηματικής εξάντλησης» στη 2^η δεκαετία ενασχόλησης τους με τους ασθενείς.

Στη συνέχεια παρατηρείται από τις παραπάνω κλίμακες μια βελτίωση, κατά την 3^η δεκαετία της ενασχόλησης με ασθενείς. Ενώ αντίθετα, η κλίμακα της «έλλειψης προσωπικών επιτευγμάτων» βαίνει αυξανόμενη (έστω οριακά) ανά δεκαετία ενασχόλησης με τους ασθενείς. Μπορεί να υποστηριχθεί ότι μετά την επιδείνωση της αποπροσωποποίησης και της συναισθηματικής εξάντλησης στη 2^η δεκαετία, «μηχανισμοί αυτορρύθμισης-ομοιοστασίας» ενεργοποιούνται και οδηγούν σε βελτίωση των συναισθημάτων των νοσηλευτών για την εργασία τους. Η αυξανόμενη βελτίωση της έλλειψης προσωπικών επιτευγμάτων συνηγορεί με την παραπάνω διατύπωση. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην παρούσα έρευνα δεν βρέθηκε ότι τα υπόλοιπα δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, εκπαίδευση) επηρεάζουν σημαντικά την επαγγελματική εξουθένωση.

Συμπεράσματα

Η προστασία της υγείας του ανθρώπου, αποτελεί δείκτη του πολιτισμικού επιπέδου μιας κοινωνίας. Όχι μόνο γιατί συνδέεται με τη ζωή του, αλλά και γιατί ο κλονισμός της ψυχικής υγείας του ανθρώπου προκαλεί γενικότερα κοινωνικά προβλήματα. Για αυτό και η καταπολέμηση της επαγγελματικής εξουθένωσης, δε θα πρέπει να θεωρείται μόνο ατομική υπόθεση αλλά και υπόθεση όλων όσοι ευθύνονται για την δημιουργία νοσηρών συνθηκών ζωής.

Συνεπώς θα πρέπει να γίνουν παρεμβάσεις σε Ατομικό Επίπεδο, παρεμβάσεις σε Οργανωτικό Επίπεδο και παρεμβάσεις από την Πολιτεία (Μουστάκα & Μαλλιαρρού, 2008) για την πρόληψη και την καταπολέμηση του συνδρόμου, όπως:

- ✓ Συμμετοχή του εργαζόμενου στην λήψη αποφάσεων, και αποσαφήνιση των καθηκόντων και του ρόλου του.
- ✓ Τοποθέτηση στην κατάλληλη θέση του κατάλληλου εργαζόμενου.
- ✓ Σε τμήματα όπου το είδος της εργασίας είναι εξοντωτικό, είναι απαραίτητη στην εργασία η πολυμορφία.
- ✓ Δυνατότητα λήψης της δικαιούμενης αδειάς και η εφαρμογή διαλειμμάτων.
- ✓ Δυνατότητα επαγγελματικής εξέλιξης.
- ✓ Δυνατότητα ψυχολογικής στήριξης.
- ✓ Συνεχής εκπαίδευση και επιμόρφωση.
- ✓ Κατασκευή ειδικής εργονομίας στο δωμάτιο του ασθενή για να μην εμποδίζεται η πρόσβαση του νοσηλευτή.
- ✓ Κατάλληλος προγραμματισμός του εικοσιτετραώρου ρυθμού του νοσηλευτικού προσωπικού, με γρήγορες εναλλαγές στο ωράριο (οι βάρδιες να μην ξεπερνούν τις τρεις νυχτερινές), ώστε ο οργανισμός του εργαζόμενου να προλαβαίνει να προσαρμοστεί.
- ✓ Συγκρότηση ομάδων συζήτησης από νοσηλευτές για την πρόληψη των δύσκολων καταστάσεων ώστε να επιλύουν τις διαφωνίες μεταξύ τους (διαμεσολάβηση) και να αποκτήσουν δεξιότητες επικοινωνίας.
- ✓ Εκτίμηση στρεσογόνων παραγόντων κινδύνου.
- ✓ Η Διοίκηση του νοσοκομείου να εξασφαλίζει ένα υγιεινό περιβάλλον στην εργασία.
- ✓ Ο/η νοσηλευτής/τρια να υποστηρίζεται από την οικογένειά του και το περιβάλλον του ή πιο σπάνια από επαγγελματίες ψυχικής υγείας πριν φτάσει στην εργασιακή εξουθένωση.

Με τα νέα υγειονομικά δεδομένα που προέκυψαν από το τέλος του 2019 έως και σήμερα, θα είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον η πρόταση για διενέργεια μιας έρευνας η οποία

θα κατέγραφε τα επίπεδα επαγγελματικής εξουθένωσης των νοσηλευτών στην μετά COVID-19 εποχή.

Βιβλιογραφία

- Al-Malki, M. & Juan, W. (2018). Impact of Laissez-Faire Leadership on Role Ambiguity and Role Conflict: Implications for Job Performance. *International Journal of Innovation and Economic Development*, 4(1), 29-43.
- Figley C. Examples of compassion fatigue/burnout syndrome. Institute on Crisis Management in Higher Education. 1995. Available from: <http://mailer.fsu.edu/~cfigley/ExampleCF.Pdf>
- Freudenberger, H. J. (1974). Staff Burn-Out. *Journal of Social Issues*, 30(1), 159-166.
- Koustelios, A., & Tsiggilis, N. (2005). Relationship between burnout and job satisfaction among physical education teachers: A multivariate approach. *European Physical Education Review*, 11, 189-203.
- Layan, Y.Y. & Atarwaman, R.J.D. (2020). The influence of Role Conflict, Role Ambiguity and Role Overload on Auditor performance (Empirical Study at the BPK Representative Office of the Republic of Indonesia in Maluku Province).
- Manas, M., Diaz-Funez, P., Pecino, V., Lopez-Liria, R., Padilla, D., & Aguilar-Parra, J. (2018). Consequences of Team Job Demands: Role Ambiguity Climate, Affective Engagement, and Extra-Role Performance. <https://www.frontiersin.org/journals/psychology>
- Maslach, C & Jackson, S.E. (1981b). The measurement of experience burnout. *Journal of Occupational Behavior*, 2, 99-113.
- Maslach, C. & Jackson, S. E. (1986). *Maslach Burnout Inventory* (2nd edition). Palo Alto, CA: Consulting Psychologists Press.
- Papadatou, D., Anagnostopoulos, F., Monos, D. (1994). Factors contributing to the development of burnout in oncology nursing. *British Journal of Medical Psychology*, 67, 187-199.
- Pellerone, M., Rapisarda, V., Trischitta, M., Vitale, E. & Ramaci, T. (2020). Burnout and Self-Perceived Instructional Competence: An Exploratory Study of a Group of Italian Female Elementary School Teachers. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(4), 1-18.
- Poncet, M. C., Toullic, P., Papazian, L., Kentish-Barnes, N., Timsit, J. F., Pochard, F., & Azoulay, E. (2007). Burnout syndrome in critical care nursing staff. *American journal of respiratory and critical care medicine*, 175(7), 698-704.
- Schaufeli, W.B., Maslach, C. & Marek, T. (1993). *Professional burnout: Recent developments in theory and research*. Taylor and Francis: Washington, DC.
- Szromek, A. & Wolniak, R. (2020). Job Satisfaction and Problems among Academic Staff in Higher Education Department of Organization and Management, Institute of Economy and Informatics, Silesian University of Technology doi:10.3390/5412124865 www.mdpi.com/journal/sustainability
- World Health Organization (WHO). Burn-out an “occupational phenomenon”. In International Classification of Diseases; WHO: Geneva, Switzerland, 2018.

- Zhu, W., Wang, Z. M., Wang, M. Z., Lan, Y. J., & Wu, S. Y. (2006). Job burnout and contributing factors for nurses. *Journal of Sichuan University. Medical Science Edition*, 37(4), 632-635.
- Γεντή, Μ. (2021). *Σχέσεις οργανωσιακών παραγόντων, επαγγελματικής ικανοποίησης και εξουθένωσης Καθηγητών Φυσικής Αγωγής και εκπαιδευτών αεροβικής γυμναστικής και χορού*. Διδακτορική Διατριβή, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.
- Καραγιάννη, Ε., (2018). Παράγοντες στρες και επαγγελματικής εξουθένωσης στους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Διδακτορική Διατριβή, ΕΚΠΑ.
- Κουστέλιος, Α., (2000). Επαγγελματική εξουθένωση στον αθλητισμό. *Επετηρίδα Annual Review*, 1, 281-292.
- Μουστάκα, Ε., & Μαλλιάρου, Μ., (2008). Επαγγελματική Εξουθένωση στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας. Διαθέσιμο στο: <http://www.medtime.gr/content/view/174/48/lang,greek/>[Πρόσβαση: 10/10/2012].
- Μυλωνάς, Γ. (2018). *Εργασιακή Ικανοποίηση μεταξύ μονίμων και αναπληρωτών εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης*. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Σπάρτη.